

Naci ALKAN
ASMMMO Sekreteri

Değerli meslektaşlarım,

İnsanlık tarihi, mağaralardan bozkırlara, göçebelikten yerleşik yaşama, büyük imparatorluklardan ulus devletlere uzanmaktadır. Tarihteki bu yolculukta her bir yapısal dönüşüm aynı zamanda bir bilimsel buluşa denk gelmektedir. Bu tesadüf değil tersine sebep sonuç ilişkisi olan bir durumdur.

Önceden elli yılda yüzyılda bir gerçekleşen, her biri yapısal dönüşüme sebep olan buluşların, teknolojik gelişmelerin, zaman aralıkları azalarak, günümüzde sekiz on yılda yapısal değişikliğe sebep olacak, mevcut durumu zorlayacak buluşlar olmaktadır. Bundan on yıl öncesine kadar savaşların temel nedeni, en büyük kaynak ve ihtiyaç olan petrol iken, bugün BÜYÜK VERİDİR.

Büyük önder Mustafa Kemal Atatürk, doksandört beş yıl önce; “Eğer bir gün benim sözlerim bilimle ters düşerse bilimi seçin” diyerek bizlere doğru yolu göstermiş olmasına rağmen, ülkemize ilk bilgisayar 1960 yılında gelmiş, 1970 yılında geliştirilen internet ise ancak 1994 yılında kullanılmaya başlanmıştır.

Değerli meslektaşlarım, ülkemizde mesleğimizdeki gelişme ivmesinin teknolojiye gelişme

ivmesinden farkı olmadığını söylemek yanlış olmaz.

1985 yılına kadar Mart ayından Mart ayına yılda bir defa yapılan muhasebe mesleği, 1985 yılında KDV kanununun çıkmasından sonra düzenli kayıt tutularak yapılmaya başlanmıştır. 01.01.1994 tarihinde Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin yürürlüğe girmesi mesleğimiz açısından çok önemli bir kilometre taşı olmuştur. Tebliğ ile birlikte Tekdüzen Hesap Planı uygulanmaya başlanmış, çok önemli bir standart sayesinde ülke genelinde uyguma birliği gerçekleşmiştir. Aynı yıl bilgisayarlı muhasebeye geçişin başlangıcı olmuştur.

Bundan on yıl önce, “vergi için değil bilgi için muhasebe”nin altını kalın çizgilerle çizip, meslektaşlarımıza, meslektaş adaylarımıza mesleğin on yıl sonra geleceği durumu işaret etmiştik. Bugün mesleğimiz ile ilgili yine yeni şeyler söylüyor, yine on yıl sonra nerelerde olacağı ile ilgili yeni bir dönemin, çağın başlayacağını ifade ediyoruz.

Bu yeni dönem, yeni çağ; “MUHASEBENİN DİJİTAL YOLCULUĞU” çağıdır. Bundan sonra en çok konuşacağımız konular, bu yolculuğun mesleğe ve meslektaşlarımıza olumlu etkilerinin neler olacağı, olumsuz etkilerini en aza nasıl indirebileceğimize, meslektaşlarımızı yeni çağa nasıl hazırlayacağımız olacaktır.

Mesleğimiz ile ilgili hayalleri, sizler ve sizlerle birlikte rahatını terkedebilen gayretli insanların gerçekleştireceğine olan inancımla saygılar sunuyorum.

Naci ALKAN
Oda Sekreteri

İÇİNDEKİLER

BÜLTEN

Ankara SMMM Odası'nın yerel süreli iki aylık ücretsiz yayın organıdır.

ISSN: 1307-7554

Sahibi

Ankara Serbest Muhasebeci Mali
Müşavirler Odası Adına
Ali ŞAHİN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Naci ALKAN

Yayın Kurulu

Ali ŞAHİN
Hayrettin ÇELİK
Nurali KELEŞ
Naci ALKAN
Turgut BAHADIR
Mehmet OKKALI
Mustafa ÖNDER
Oğuz Nihat ALKAN
Ahmet BABUŞCU

Yayın Danışmanları

Prof.Dr. Nalan AKDOĞAN
Prof.Dr. Kadir GÜRDAL
Prof.Dr. Orhan ÇELİK
Öğr.Gör.Dr. Emrah ERTUGAY
Sakıp ŞEKER (YMM)
Mustafa DÜNDAR (YMM)
Sabri ARPAÇ (YMM)
Akın AKBULUT (YMM)
Birgül EDE (YMM)
Emine USTA (SMMM)
Melih ŞENGÜL (SMMM)
Tamer DAĞKIRAN (SMMM)
Nusret KURTOĞLU (SMMM)
Salim AYDOĞAN (SMMM)
Ufuk DOĞRUER (SMMM)
Ercüment ÇİFTÇİ (SMMM)

Görsel Yönetmen:
Uğur MERMER

Yönetim Yeri:

Kumrular Caddesi No: 26
06440 Kızılay / Ankara
Tel: (0312) 232 33 77
Fax: (0312) 231 71 17

Web Adresi:

www.asmmmo.org.tr

E-posta: asmmmo@asmmmo.org.tr

Baskı:

Başak Matbaacılık Ltd.Şti.
(312) 397 16 17
Anadolu Bulvarı Meka Plaza No: 5/15
Gimat / ANKARA

Baskı Tarihi:

Nisan 2019

(Bültenimize gönderilen yazılar yayınlansın, yayınlansın geri verilmez, yazılardaki düşün ve görüşler yazarlarına aittir. Yazılar kaynak gösterilerek aktarılabilir.)

6

ODAMIZIN 29. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ KUTLANDI.

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Kuruluşunun 29.yıldönümünü düzenlenen konserle büyük bir coşkuyla kutladı.

8

10 KASIM ANITKABİR ZİYARETİ

Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir diyerek bizlere Çağdaş, Laik, Demokratik ve Sosyal bir Hukuk Devleti bırakan Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 80. yıl dönümünde minnet ve şükranla anıldık.

10 KASIM ŞİİR DİNLETİSİ

10 Kasım Atatürkü anma günü kapsamında, Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası ile Ankara Kültür Sanat ve Edebiyat Derneği'nin ortak etkinliği olan, 10 Kasım Atatürkü Anma Özel Şiir Gecesi düzenlendi.

9

E-UYGULAMALAR ve DEFTER BEYAN SİSTEMİ SEMİNERİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası tarafından Kocatepe Kültür ve Kongre Merkezinde "E-Uygulamalar ve Defter Beyan Sistemi" konulu bir seminer düzenlendi.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir İnci Şalcı tarafından verilen, seminere meslek mensupları yoğun ilgi gösterdi.

10

BÜTÜN YÖNLERİ İLE KONKORDATO SEMİNERİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası tarafından (ASMMMO) tarafından Kocatepe Kültür ve Kongre Merkezi'nde Bütün Yönleri ile Konkordato konulu seminer düzenlendi.

11

BAŞKAN'DAN ÜRETİM VURGUSU

Ankara Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası (ASMMMO), Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası ve Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Kocatepe Kültür Merkezi'nde Elektronik Defter ve Belge Uygulamalarında Son Gelişmeler konulu seminer düzenlendi.

12

DENETÇİLER İÇİN SÜREKLİ EĞİTİM KAPSAMINDA

"YENİ RAPORLAMA FORMATLARI" EĞİTİMİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası ve KGK'nın birlikte verdiği, denetçiler için sürekli eğitim kapsamındaki "Yeni Raporlama Formatları" eğitimi Kocatepe Kültür Merkezinde meslektaşların yoğun ilgi ve katılımları ile gerçekleştirildi.

13

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMIMIZ KUTLU OLSUN

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Etik Kurulu tarafından organize edilen "Şirketlerde Suistimal Suçlarını Önlemede Etiğin Rolü" konulu seminer büyük ilgi gördü.

- 14 ODAMIZ TSM KOROSU CUMHURİYET KONSERİ YAPILDI
- 15 29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI'NAD ANITKABİR ZİYARET EDİLDİ
- 15 DALGALI PİYASALARDA GELECEĞİ ÖNGÖRME VE ŞİRKET YÖNETİMİ KONULU SEMİNER YAPILDI
- 16
- 18 ASIM BEZİRCİ ŞİİR YARIŞMASI'NDA MANSİYON ÖDÜLÜNE LAYIK GÖRÜLEN ŞİİRLER
- 21 ZİYARETLER
- 22 EKONOMİ MUSTAFA SÖNMEZ
- 26 SMMM ABDÜLLATİF DEVRAN İLE RÖPÖRTAJ
- 28 SMMM ENVER NALBANT İLE RÖPÖRTAJ
- 30 SMMM GÜRCAN BAYKARA İLE RÖPÖRTAJ
- 32 KÜLTÜR-SANAT SALMAN YILMAZ
- 34 BASINDA ODAMIZ
- 36 VEFAT EDEN ÜYELERİMİZ
- 37 MUHASEBE MESLEĞİNİN TEMEL SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI DOĞAN YALÇINKAYA
- 42 GELECEĞİN MESLEĞİ İÇİN MESLEĞİN GELECEĞİ METE AKYOL
- 46 KUR FARKI FATURASINI KİM, NE ZAMAN VE HANGİ MATRAH ÜZERİNDEN DÜZENLEYECEKTİR. SAVAŞ ÇOBAN
- 50 MESLEĞİN GELECEĞİ HAKKINDA-3 EROL SÖNMEZOCAK
- 53 400 BİN İŞYERİ, 01.01.2019 TARİHİNDEN İTİBAREN ZORUNLU OLARAK BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE DAHİL OLACAKTIR AHMET AĞAR
- 57 ÜLKEMİZDE GELİR VERGİSİ YASALARININ YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ VE PROF.DR. FRITZ NEU-MARK DOÇ.DR. FARUK GÜÇLÜ
- 59 TÜRKİYE'DE MÜKELLEF HAKLARI VE MÜKELLEF ODAKLI HİZMET ANLAYIŞI İMDAT TÜRKAY
- 67 YARGI KARARLARI
- 73 ÖZELGELER
- 76 PRATİK BİLGİLER

Ali ŞAHİN
ASMMMO Başkanı

Sevgili Meslektaşlar,

Muhasebe, bir sosyal bilim ve dolaylı olarak muhasebe mesleği de bir sosyal meslektir. Sosyal yapının gereklerine bağlı olarak muhasebe bilimi, muhasebecilik mesleği değişmekte ve gelişmektedir.

İşletmenin yapısı ve faaliyetleri ile ilgili yapılacak planlamada, uygulamaya yönelik olarak alınan kararlarda, alınan bu kararların uygulanmasıyla birlikte yapılması gereken kontrollerde, işletmenin amaçlarına uygunluğunun analizinde gerekli bulunan bilgilerin elde edilmesinde muhasebe sistemi büyük önem taşımaktadır.

Muhasebe bir “bilgi sistemi”dir. Çağımız bilgi çağıdır. Bilgi çağında rekabet ve değişime bağlı olarak bilgi giderek stratejik bir önem kazanmaktadır. Bilgi çağı, teknolojiye bağlı gelişmelerle desteklenmektedir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak, muhasebedeki veri işleme ve kayıt işlemleri elektronik ortamda yapılmaya başlanmıştır.

Günümüzde, işletmelerle ilgili tarafların açık, tarafsız, anlamlı ve güvenilir finansal bilgilere olarak gereksinimi artmıştır. Bu gereksinimleri karşılamak için hem uluslararası düzeyde hem de ulusal düzeydeki meslek örgütleri, muhasebe uygulamalarına, muhasebe mesleğine, muhasebe eğitime ilişkin standartlar belirlemektedirler. Bu standart-

lar, aynı zamanda muhasebe mesleğinin, “profesyonel bir meslek” olmasını sağlayacak düzenlemeleri içermektedir.

İletişim ve ulaşım teknolojilerinin yarattığı küreselleşme olgusu ile birlikte finansal piyasaların evrenselleşmesi, çokuluslu şirketlerin ortaya çıkması, uluslararası bağımsız denetim kuruluşlarının evrensel piyasalardaki etkinliği, farklı ülke bloklarınca ekonomik birlik oluşturma nedenleri ve uluslararası alanda muhasebe kayıtlarında tespit edilen usulsüzlüklere ilişkin olarak ortaya çıkan skandallar, muhasebe düzenlemelerinin güncelleştirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ülke ekonomilerini ve buna bağlı olarak da işletmeleri önemli ölçüde etkilemiştir. Bu gelişmelerden en fazla etkilenen de işletmenin çevresi olmuştur. İşletmelerin daha verimli çalışmalarını sağlamak, işletme faaliyetleri ile ilgili bilgileri işletme ile ilgili çevrelere daha süratli, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde sunmak çağdaş muhasebecinin görevi haline gelmiştir.

Muhasebe mesleğinin fonksiyonları artmıştır. Ekonomik olayların, ihtiyaçların ve ekonomideki aktörlerin, etkileşimli olarak değişmesi, gelişmesi ve çeşitlenmesiyle birlikte, muhasebe mesleğinden talep edilen hizmetler artmıştır.

Denetimin önemi artmıştır. Son yıllarda yaşanan büyük şirket iflasları, şirket dolandırıcılık olayları ve muhasebe skandallarıyla birlikte; muhasebe sürecinde elde edilen finansal verilerin; doğrulukları ve uygunluklarının test edilmesi için, daha sıkı denetim mekanizmaları getirilmiştir. Muhasebe ve denetim mesleği kariyer mesleği haline gelmiştir. Çağımızın ayrıt edici özelliği olan bilginin kullanımı uzmanlaşmayı gerektirmektedir. Muhasebe mesleğinin artan fonksiyonlarına bağlı olarak, muhasebe meslek mensupları da birçok alanda uzmanlaşmak zorundadırlar.

Geleceğin muhasebecileri yalnızca bilginin üretilmesi değil, karar alma ve analiz etmede de kul-

lanılmayı da bilmelidir. İşletmelerin daha verimli çalışmalarını sağlamak, işletme faaliyetleri ile ilgili bilgileri işletme ile ilgili çevrelere daha süratli, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde sunmak çağdaş muhasebecinin görevi haline gelmiştir. Son yıllarda ve yakın gelecekte mesleki gelişim açısından uzmanlaşma ön plana çıkacaktır. ASMMMO olarak bizde meslektaşlarımızı verdiğimiz eğitimlerle geleceğe taşıyoruz.

Türkiye, ekonomi değirmenini döndürebilmek için hep “sürdürülebilir borçlanma” kısırdöngüsünde hareket etti. Geline nokta “riskli” ülkeler statüsünde olduğu için artık borç da bulamıyor. Borç verenler, işi yokuşa sürüyor, daha fazla faiz yani kar talep ediyor. Yüzde 25’ler seviyesindeki politika faizi onları tatmin etmiyor, yüzde 40’lar istiyorlar. yüzde 40 politika faizinin yansıması ise yüzde 60’tır. Paranın bu kadar maliyetli olduğu bir ekonomik atmosferde, nasıl üretim yapabileceksiniz, nasıl tüketim yapabileceksiniz? İşletmelerin karı nedir ki, bu faiz maliyetini karşılayabilsin; vatandaşın geliri nedir ki, tüketim için aldığı borcu ödeyebilsin.

Merkez Bankası politika faizini sabit tuttu diye Dolar kuru yeniden fırladı ve 5,70 TL seviyesine yükseldi. Hammaddemiz ithal, enerjimiz ithal... Bu üretimin daha maliyetli olması demektir. Faizlerin yüksekliğinden dolayı zaten bir maliyet yükü var, bir de buna Dolar kurundan kaynaklanan maliyet de eklendi. Elinde gelir kalemi olarak sadece vergiler, cezalar ve zamlar kalan devlet de gerek aldığı borçların yüksek faizlerini ödeyebilmek, gerekse az da olsa iş yapabilmek için bu gelir kalemlerine zam üstüne zam yapmaktadır. Gördüğünüz gibi öyle bir ekonomik tablomuz var ki, anlatırken insanın içini karartıyor. Mevcut gidişatla umutlanacak en ufak bir ışık göremiyorsunuz. Bakın işin uzmanları bu karanlık tablo için neler söylüyor:

Prof. Dr. Korkut Boratav, “Görüyorsunuz, iki günde dövizde yukarı hareket ve cari fazlanın dört ay sonra son bulması finansal istikrarın da güvenceli olmadığını gösteriyor. Her an olumsuz sürprizlerle karşılaşabiliriz” dedi ve üretken sektörler küçülürken hizmetler sektörü ile ekonominin ayakta tutulamayacağını söyledi.

Türkiye’nin 2019 bilançosunun “eksi” olacağına ilişkin, OECD gibi bazı kurumların tahminlerinin

olduğunu hatırlatan Boratav, Açıklanan önlemleri ciddiye almak söz konusu değil. Onun dışında bazı derecelendirme kuruluşları da eksi büyüme tahmin ediyor” dedi.

TÜİK’e göre dördüncü çeyrekte yüzde 3 küçülen Türkiye, eğer bu yılın ilk çeyreğinde de küçülürse -ki durum bunu gösteriyor- resmen resesyona girmiş olacak. Bu, ekonomisi dış borca dayalı olan ve riskler sebebiyle para bulamayan Türkiye’nin artık hiç para bulamayacağı anlamına gelmektedir.

Yani değirmen dönmeyecek.

Dünyanın en büyük yatırım bankalarından JP Morgan, Türkiye’nin 2019 büyüme tahminini düşürdü.

Bu, “borç vermeyeceğim” demektir.

Ekonomist Mahfi Eğilmez 2018 yılının son çeyreğinde Türkiye ekonomisinin “küçülen ekonomiyle beraber yükselen enflasyon” şeklinde tanımlanan “slumpflasyon” a girdiğini açıkladı. Gördüğünüz gibi Türkiye ekonomide ismini bildiğimiz ya da bilmediğimiz hangi hastalıklar varsa hepsini yaşıyor.

Ne işçinin, emeklinin, ne de memurun bu gider artışlarına dayanabilmesi mümkün değil. Ama şu da bir gerçek ki, Süleyman Demirel’in ifadesiyle “Tencerenin düşüremeyeceği bir hükümet yoktur.”

Maliyetlere ve pazar darlığına dayanamayan ve de konkordato ilan eden firmalara yenileri eklendi.

Prof. Dr. Boratav’ın dediği gibi, üretim sektörünün bittiği yerde hiç hizmet sektörü ayakta kalabilir mi? Firmalar patır patır dökülüyor,

Ama patatesi bile sıfır gümrükle ithal etmeye soyunan bir ülkenin bir vatandaşı olarak biraz içini kararması, endişe duymanız gerekmez mi? Ben, bu gidişatla patatesi pahalı yiyeceğiz, domatese, bibere, patlıcana pahalıya ulaşacağız demiyorum, daha ötesini ifade ediyorum, en temel gıda ürünlerini dahi bulamayacağız. Köylü tarımdan uzaklaşıyor diyoruz, önlem alınacağına sıfır gümrükle ithalatın önü açılarak bir darbe daha indiriliyor. Sizce sonuç ne olur?

Ali ŞAHİN
Başkan

ODAMIZ 29 YAŞINDA

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Kuruluşunun 29.yıldönümünü düzenlenen konserle büyük bir coşkuyla kutladı.

ASMMMO'nun kuruluş yıldönümü nedeniyle Nazım Hikmet Kültür ve Kongre Merkezinde düzenlenen konserde ASMMMO Türk Halk Müziği Korusu sahne alırken koronun şefliğini de üstlenen ses sanatçısı Canan Başkaya seslendirdiği Türk Halk Müziği eserleri ile konsere gelenlere unutulmaz bir gece yaşattı. Konserin sunumunu ise ünlü seslendirme sanatçısı Levent Kol yaptı.

Başta Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar olmak üzere; Gelir İdaresi, Sosyal Güvenlik Kurumu temsilcileri ile çok sayıda sivil toplum kuruluşu temsilcisi, siyasi partilerin aday adayları, TÜRMOB yöneticileri, ASMMMO yönetim, disiplin, denetleme kurulu üyeleri, meslek mensupları ve vatandaşların katıldığı konser Türkiye Cumhuriyeti Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları için yapılan saygı duruşu ile başladı.

Konuşmasına Odanın kuruluşundan bugüne emeği geçen herkese teşekkür ederek başlayan ASMMMO Oda Başkanı Ali Şahin, "Bir aydır gündemimizde alışveriş poşetleri var. Poşetle yatıp poşetle kalkıyoruz. Ülkede enflasyon yüzde altmış olmuş, paramızın değeri yüzde kırklara kadar erimiş, işsizlik had safhalara çıkmış; ama biz yirmi beş kuruşluk alışveriş poşetlerini tartışıyoruz. Diğer ekonomik gelişmelerin sanki hiç önemi yok. İşin özünü kaçırpı küçük şeylerle uğraşıyoruz." dedi.

YAŞAR'DAN DEMOKRASİ VURGUSU

ASMMMO 29.yıl kuruluş konserinde konuşma yapan Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar şunları söyledi: Türkiye'nin sorunları her geçen gün büyüyor. Bu sorunları aşmak zorundayız. Bu sorunları aşmanın yolu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet değerleridir. Türkiye, İslam ülkeleri arasında demokrasiyi yaşatan tek ülkedir, demokrasiyi sindireceğiz, demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, adil bir gelir paylaşımını egemen kılmak için uğraş vereceğiz.

29. Kuruluş Yıldönümü

10 KASIM ANITKABİR ZİYARETİ

Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir diyerek bizlere Çağdaş, Laik, Demokratik ve Sosyal bir Hukuk Devleti bırakan Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatının 80. yıl dönümünde minnet ve şükranla andık. Ülkemizi işgal etmek isteyen emperyalistlere karşı destansı bir istiklal mücadelesi veren milletimiz, Atatürk'ün önderliğinde kazandığı zaferlerle dünyadaki pek çok bağımsızlık mücadelesine ilham kaynağı olmuştur.

Cumhuriyetimizin ilanıyla birlikte halkın hâkimiyetini, adaletin tesisini, insan hak ve özgürlüklerinin muhafazasını ve çoğulcu demokratik prensiplerin eksiksiz uygulanmasını ülkemiz için hedef gösteren Atatürk, halkımızı bu idealler etrafında birleştirmiştir.

Güçlü bir dünya görüşüne sahip olan Atatürk, doğunun dinamikleri ile batının dengelerini çatışmadan uzak, barışçı bir üslupla harmanlayarak, ülkemizin modern dünyayla bütünleş-

mesini, değişim ve dönüşümünü sağlamıştır

Atatürk'ün açtığı yolda bizlere bugün ve yarınlarda düşen görev cumhuriyetimizi ve demokrasimizi güçlendirmek için azami gayret sarf etmektir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve istiklal mücadelemizin bütün kahramanlarını bir kez daha şükranla anıyoruz.

10 KASIM ŞİİR DİNLETİSİ

10 Kasım Atatürk'ü anma günü kapsamında, Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası ile Ankara Kültür Sanat ve Edebiyat Derneği'nin ortak etkinliği olan, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Özel Şiir Gecesi düzenlendi. Meslek mensuplarımızın yoğun katılımı ile gerçekleşen gecede, AKSED Dernek üyeleri ve bazı meslek mensuplarımız, şiirleri ile geceye anlam kattılar.

Şiirlerin okunmasının ardından plaket töreni ile dinleti sona erdi.

E-UYGULAMALAR ve DEFTER BEYAN SİSTEMİ SEMİNERİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası tarafından Kocatepe Kültür ve Kongre Merkezinde “E-Uygulamalar ve Defter Beyan Sistemi” konulu bir seminer düzenlendi.

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir İnci Şalcı tarafından verilen, seminere meslek mensupları yoğun ilgi gösterdi.

Seminerin açılış konuşmasını yapan Oda Başkanı Ali Şahin meslek mensuplarının eğitim hakları için üzerlerine düşen tüm sorumlulukları yönetim olarak yerine getirdiklerini vurgularken;

TÜRMOB Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan Sürekli Mesleki Geliştirme Eğitimi (SMGE) Yönetmeliği ilk olarak TÜRMOB’un 23-24 Ekim 2010 tarihinde yapılan 20. Olağan genel kurul toplantısında genel kurul’un oylarına sunulmuş ve yayımı birlik genel kurulu delegelerinin oybirliği ile kabul edilmiştir.

Genel kurul tarafından kabul edilen SMGE Yönetmeliği uygun görüş alınması için Maliye Bakanlığı’na (Gelir İdaresi Başkanlığı) gönderilmiştir. Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı’nın meslek mensuplarına eğitim sonrası sınav (değerlendirme) yapılmasına dair düzenlemelerin kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek olumsuz görüş bildirilmiştir.

Bu gerekçeler dikkate alınarak yeniden hazırlanan SMGE Yönetmeliği taslağı 15-16 Ekim 2016 tarihinde gerçekleştirilen 22. Olağan Genel Kurul Toplantısında Genel Kurulun oylarına sunulmuş ve SMGE Yönetmeliği sunulan şekliyle Birlik Genel Kurulu tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Maliye Bakanlığı tarafından uygun görülen SMGE Yönetmeliği 23/06/2018 tarihli ve 30457 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Başkanlar Kurulu toplantısında Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin, yaşam boyu öğrenme sürecini benimsemelerini, uzmanlık alanları,

üst unvanlar ve yeni iş alanları için hazırlanmalarını, uygulama, mevzuat ve yöntem bilgilerinde yeterli ve yetkin olmalarını, müşterilerine ve diğer paydaşlara yüksek kaliteli hizmet sunmaları için mesleki yetkinliklerini artırmalarını ve geliştirmelerini sağlamak; sürekli mesleki gelişim fırsat ve kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırmak; kamu çıkarının korunması ve kamu güveninin sağlanması için mesleki yeterliklerini geliştirmek ve korumak; mesleki standartlar ile etik kurallara uyumunu tesis ve teşvik etmek üzere gerçekleştirilecek katılımı zorunlu eğitimlerin ücretsiz olması gerektiğini odamızın görüşü olarak sunulmuştur.

Aralık ayında meydana gelen tarihsel olaylara değinen Oda Başkanımız Şahin, Kars-Sarıkamış’ta donarak ölen askerlerimizi ve Maraş katliamında katledilen vatandaşlarımızı anarken 27 Aralık Atatürk’ün Ankara’ya gelişinin 99. yıldönümü nedeniyle Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk ve Ankara’nın ortak değerinin Cumhuriyet olduğunu belirtti. Cumhuriyetimizin kazanımlarına ve başkent Ankara’ya sahip çıkacağız dedi.

BÜTÜN YÖNLERİ İLE KONKORDATO SEMİNERİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) tarafından Kocatepe Kültür ve Kongre Merkezi'nde Bütün Yönleri ile Konkordato konulu seminer düzenlendi.

Meslek mensuplarının katılımlarıyla gerçekleştirilen seminere Ankara 9. Asliye Mahkemesi Başkanı Ayhan Akyürek, Prof. Dr. Korkut Özkorkut ve SMMM Ali Dursun Koç konuşmacı olarak katıldı.

Seminerin açılış konuşmasını yapan Oda Başkanı Ali Şahin Konkordato komiserliği için taslak hazırlanırken yer alan ve katkılar sunan konuşmacı Prof. Dr. Korkut Özkorkut'a teşekkür ederek sözüne başladı.

İlk etapta Konkordato Komiserliği içinde olması gereken SMMM'lerin olmamasına büyük tepki gösteren Başkan Ali Şahin "gerek açtığımız dava ile gerek aldığımız randevular üzerinden yaptığımız üst düzey görüşmelerle gerekse Oda olarak verdiğimiz Konkordato eğitimleri ile süreci boş geçirmedik. Geldiğimiz süreçte aldığımız duyumlara göre SMMM'lerin Konkordato Komiseri olarak atandıklarını duyuyoruz. Verdiğimiz mücadeleden sonuç almamız bizim için mutluluk vericidir."dedi.

Yaklaşan yerel seçimlere de değinen Oda Başkanı Ali Şahin şunları söyledi :Meslek mensuplarımız cesur olsunlar. Biz aday olacak arkadaşlarımıza hangi partiden olurlarsa olsunlar ayırım gözetmeksizin destek vereceğiz. Siyasette ne kadar güçlü olursak mesleğimize ve meslektaşlarımıza daha fazla katkı sunarız. Biz büyük bir aileyiz bu hassasiyetimizi muhatap olduğum siyasi yöneticilere

sizden aldığım güçle çekinmeden söylüyorum. Kimse bizi yok sayamaz.

Oda Sekreteri Naci Alkan 15 Mart 2018 tarihinde yayınlanan 7101 Sayılı İcra iflas Kanunu'na değinerek Konkordato ile ilgili gelişmelerde mesleki anlamda her türlü yasal girişimi Oda Yönetimi olarak yaptıklarını ve aynı zamanda bu konu üzerine eğitimleri de sürdürdüklerini belirtti.

BAŞKAN'DAN ÜRETİM VURGUSU

Ankara Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası (ASMMMO), Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası ve Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Kocatepe Kültür Merkezi'nde Elektronik Defter ve Belge Uygulamalarında Son Gelişmeler konulu seminer düzenlendi.

Oda Başkanı Ali Şahin, Oda kurul üyelerinin de katılımıyla gerçekleşen seminere TÜRMOB Genel Başkanı Sayın Masis Yontan, Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası Başkanı Sayın Sakıp Şeker de katılırken; Gelir İdare Başkanlığı Grup Başkanları Sayın Abdullah Kiraz, Abdullah Karaboyacı ve Gelir idaresi Daire Başkanı Faruk Gözübüyük tarafından verilen seminere meslektaşlar yoğun ilgi gösterdi.

Oda Başkanı Ali Şahin Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik dar boğazın nedenlerine değinerek şunları söyledi: "Yıllardır söylediğim bir şey var. Dolaylı vergiler hem adaletsiz hem de bizi dışa borçlandıran ve harcamaya teşvik eden bir uygulama. Bugün yaşadığımız döviz sıkıntısının temelinde de o dışarıdan aldığımız borçları üretime değil de beton ekonomisine gömmek var. Aynı zamanda vatandaşları kredilerle tüketime yön-

lendirmek ekonomimize olumlu yansımadı."

ÇAĞA AYAK UYDURABİLEN KAZANIR

Her meslekte olduğu gibi kendi mesleklerinde de değişimin ve gelişimin olduğunu vurgulayan Oda Başkanı Şahin, "Bizler hizmet için varız. Meslektaşlarımızı sadece değişen kanunlar, yönetmelikler ile ilgili uyarmakla kalamayız aynı zamanda yeni teknoloji ve uygulamalar konusunda da meslektaşlarımızı bilgilendirmek ve bilinçlendirmek zorundayız. İşte tüm çabamız bu. Benim meslektaşlarım yeni uygulamalardan habersiz olamaz. Ben buna müsaade edemem. Bu eğitimler bu seminerler bunun için. Bir meslektaşımın dahi bu gelişmelerden habersiz olmasını istemem." dedi.

DENETÇİLER İÇİN SÜREKLİ EĞİTİM KAPSAMINDA “YENİ RAPORLAMA FORMATLARI” EĞİTİMİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası ve KGK'nın birlikte verdiği, denetçiler için sürekli eğitim kapsamındaki “Yeni Raporlama Formatları” eğitimi Kocatepe Kültür Merkezinde meslektaşların yoğun ilgi ve katılımları ile gerçekleştirildi.

ŞİRKETLERDE SUİSTİMAL SUÇLARINI ÖNLEMEDE ETİĞİN ROLÜ

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Etik Kurulu tarafından organize edilen “Şirketlerde Suistimal Suçlarını Önlemede Etiğin Rolü” konulu seminer büyük ilgi gördü.

Meslek mensuplarının yoğun katılımı yanı sıra TÜRMOB Genel Başkanı Masis Yontan, Bursa Oda Başkanı Ahmet Hikmet Sönmez, Eskişehir Oda Başkanı Neşet Ertoylar seminerde yer aldılar.

ASMMMO Genel Merkezi’nde gerçekleşen seminerin sunumunu Prof.Dr.Çağnur Balsarı, TED Yönetim Kurulu Üyesi Tayfun Zaman, TED Yönetim Kurulu Üyesi Altuğ Özgün yaparken açılış konuşması yapan Oda Başkanı Ali Şahin şunları söyledi : Semineri organize eden Etik Komisyonumuza, sunum yapan Prof.Dr.Çağnur Balsarı’ya TED Yön.Kur.Üyesi Tayfun Zaman’a, TED Yön.Kur.Üyesi Altuğ Özgün’e Seminerimize katılarak katkı sunan TÜRMOB Gn.Bşk.Masis Yontan’a, Bursa Od.Bşk.Ahmet Hikmet Sönmez’e, Eskişehir Od.Bşk.Neşet Ertoylar’a ve seminere katılan meslektaşlarımıza ve stajyerlerimize teşekkür

ediyorum. ASMMMO olarak mesleğimizin ve meslektaşlarımızın gelişimi, ilerlemesi, çağa ayak uydurması önem verdiğimiz hususlar. Bu mantıkla yola çıkarak daha birçok etkinlikte siz değerli meslektaşlarımızla birlikte olacağız.

ODAMIZ TSM KOROSU CUMHURİYET KONSERİ YAPILDI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) Türk Sanat Müziği Korusu tarafından DTCF Farabi Salonunda verilen Cumhuriyet Konseri büyük bir coşkuyla başladı.

Oda Başkanı Ali Şahin yaptığı açılış konuşmasında Cumhuriyetin kazanımlarına değinirken bu seneki 29 Ekim Kutlamalarının Ankara'da yapılmamasına sert tepki gösterdi. Şahin sözlerini bitirirken kimse Cumhuriyetimizi ve Başkent Ankara'mızı sahipsiz sanmasın dedi.

Başkan Ali Şahin; Türk Sanat Müziği Koro şefi Dr. Cumhur Koca'ya ve Komisyon Başkanı Gülcan Özbek'e

çiçek taktim ederek, koro saz ekibine, Halk Oyunu Ekibi çalıştırıcısı Barış Yılmaz'a, koroda ve halk oyunlarında yer alan meslektaşlarımıza katkılarından ve emeklerinden dolayı çok teşekkür etti.

Oda Sekreteri Naci Alkan, halk oyunları çalıştırıcısı Barış Yılmaz'a çiçeğini taktim ederek; başta Türk Sanat Müziği Koro Şefi Dr. Cumhur Koca ile Halk Oyunları çalıştırıcısı Barış Yılmaz olmak üzere, Türk Sanat Müziği Korusu ve Halk Oyunları ekibindeki tüm meslektaşları ayrı ayrı tebrik etti.

29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI ANITKABİR ZİYARETİ

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı kutlamaları kapsamında, Odamız Yönetim Kurulu ve meslek mensupları ile birlikte Anıtkabir ziyareti gerçekleştirildi.

Cumhuriyetin ilânı ile “Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir” anlayışı, artık devlet yönetiminde, en belirgin şekliyle yerini alıyor, demokrasiye giden yol daha aydınlık olarak çiziliyordu. Atatürk, Türk milletinin, siyasal haklarını dilediği gibi kullanması, memlekette çoğulcu demokrasinin işlerlik kazanması, onun baş amacı idi.

Atatürk'ün açtığı yolda bizlere bugün ve yarınlarda düşen görev cumhuriyetimizi ve demokrasimizi güçlendirmek için azami gayret sarf etmektir.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve istiklal mücadelemizin bütün kahramanlarını bir kez daha şükranla anıyoruz.

DALGALI PİYASALARDA GELECEĞİ ÖNGÖRME VE ŞİRKET YÖNETİMİ KONULU SEMİNER YAPILDI.

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMMMO) 2019 yılına, düzenlediği eğitim seminerleri ile hızlı bir giriş yaptı.

Hafta sonu ASMMMO Genel Merkezinde yapılan “Dalgalı Piyasalarda Geleceği Öngörme ve Şirket Yönetimi” konulu seminer yoğun katılıma sahne oldu.

Seminerin sunumunu yapan Dünya Gazetesi Yazarı Erkin Şahinöz ekonomik dalgalanmalar ve şirketler üzerindeki etkisi ile ilgili meslek mensuplarına bilgi verdi.

Oda Başkanı Ali ŞAHİN, Seminerin sunumunu yapan Erkin Şahinöz'e, seminere katılan meslektaşlara, stajyerlere teşekkür ederken; ASMMMO olarak düzenledikleri seminerlerin mesleklerine ve meslektaşlarına katkı sağladığını vurguladı.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Vakfı Gökkuşluğu İlkokuluna ziyarette bulunduk.

Okulumuz model okul olup engelli çocuklar ile sağlıklı çocukların birlikte okudukları, kaynaştırma eğitimi veren Türkiye'de tek okul olma özelliğini taşımaktadır.

Bu okulda kamu yararına dernek olan SERÇEV (Serebral Palsili Çocuklar Derneği) aktif olarak okula destek olmakta olup, sivil toplum örgütlerinden ve üyelerinden gönüllü bağışlarımızı ve desteklerimizi beklemektedirler.

KAMU YARARINA ÇALIŞAN DERNEKLERE SAĞLANAN İMKANLAR

Dernekler Kanunun 27 ve Dernekler Yönetmeliğinin 48.maddeleri gereği, kamu yararına çalışan dernekler ilgili bakanlıkların ve Maliye Bakanlığı'nın görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilir.

Bir derneğin kamu yararına çalışan dernek sayılabilmesi için en az 1 (bir) yıldan beri faaliyette bulunması, derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere giriştiği faaliyetlerin topluma yararlı sonuçlar verecek nitelikte ve ölçüde olması şarttır. Kamu yararına çalışan dernekler en az 2 (iki) yılda bir denetlenir. Kamu yararına çalışan derneklerin mallarına karşı suç işleyenler devlet malına karşı suç işlemiş gibi cezalandırılır.

KAMU YARARINA ÇALIŞAN DERNEKLERE
SAĞLANAN VERGİSEL AVANTAJLAR:

Gelir Vergisi Kanunu

89/ 4. Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanıyan vakıflara yıllık toplamı beyan edilecek gelirin % 5'ini (kalkınmada öncelikli yöreler için % 10'unu) aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar.

Kurumlar Vergisi Kanunu

10 - Kurumlar vergisi matrahının tespitinde; kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, kurum kazancından sırasıyla aşağıdaki indi-

rimler yapılır:

c) Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve kamu yararına çalışan dernekler ile bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların toplamının o yıla ait kurum kazancının % 5'ine kadar olan kısmı.

Katma Vergisi Kanunu

Katma Değer vergisi Kanunu'nun 17/ 1 ve 17/2-b bendi gereğince Kamu menfaatine çalışan derneklere bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları katma değer vergisinden istisnadır.

Veraset ve intikal vergisi muafiyeti

7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun muafiyetleri düzenleyen 3'üncü maddesinin (a) fıkrasında "umumi menfaate hadim cemiyetler, siyasi partiler ve bunlara ait olan veya bunların aralarında kurdukları teşekküllerden Kurumlar Vergisine tabi olmayanların veraset ve intikal vergisinden muaf olduğu hükme bağlanmıştır.

Emlak vergisi muafiyeti

Emlak Vergisi Kanunu'nun 4/e ve 14/c maddeleri gereğince kiraya verilmemeleri ve Kurumlar Vergisi'ne tabi işletmelere ait olmamaları veya bunlara tahsis edilmiş bulunmamaları şartlarıyla, kamuya yararlı derneklere ait bina ve araziler emlak vergisinden daimi olarak muaf tutulmuştur.

Damga vergisi muafiyeti

Damga Vergisi Kanunu'nun 9'uncu maddesi ile damga vergisinden istisna edilen kağıtların belirtildiği Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "V. Kurumlarla ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 17 numaralı fıkrası uyarınca, genel menfaatlere yararlı dernekler, her türlü işlemlerin

de düzenlenen ve damga vergisi kendileri tarafından ödenmesi gereken kağıtlar bakımından damga vergisinden muaftır.

Harç istisnası

Harçlar Kanunu'nun dördüncü kısmında Tapu ve Kadastro Harçları düzenlenmiş olup, "Harçtan Müstesna Tutulan İşlemler" başlıklı 59'uncu maddesinde ise derneklerle ilgili muafiyete yer verilmiştir.

ASIM BEZİRCİ ŞİİR YARIŞMASI

Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası tarafından düzenlenen Asım Bezirci Şiir Yarışması'nda dereceye giren şiirleri geçen sayımızda yayınlamıştık.

Bu sayımızda ise mansiyon ödülüne layık görülen 3 şiire yer veriyoruz.

MANSİYON ÖDÜLÜ

UMUT

Ayşe ARI

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

Gökkuşağı var sandım,yanılmışım meğer gözyaşı varmış

Gökyüzüne saldım umutları, içine yükledim hüznleri

Sen huzurlu uykunda uyurken

Ben bir tren vagonunda yalnızlığın esiri oldum

Kavruldum ama yanmadım gecelerde...

İçin sökülene kadar ağlamak neymiş ben böyle gecelerde anladım

Anlatmayı değil konuşmayı yüreğini yakanlardanım

Bir sen anlamadın, bir sen bilmedin yüreğimi yakan volkanları, sustum...

Gitti dediler , gitti gençliğin , gitti bekleme...

Ama insan kendinden gidebilir mi söyle

Sen değildin giden içimden

Bir nefesti akıp giden sessizce

Anladım ki beceremedik biz bu hayatı

İnsan gibi insan olabilmeyi, merhameti, aşkı...

Şimdi boş yere dolmasın göz pınarların

Beklemesin şafağı gözlerin, kalbin sadık kalsın gecelere

Kalk ve gecenin karanlığına karış vedalaş bulutlarla

Yüreğini aya karşı doğrult

Aç yeni umutlara, şafak sökerken yanıp sönen ışıklara

Kalbini de yak ve engin denizlerde sön...

Tuna AYDIN

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

MANSİYON ÖDÜLÜ

YİTİK ZAMAN

Tükenmişliğin kıyısında,
Bir işkence gecesi sonundayım
Boş odalarda yalnızlığımı ağırlıyorken,
En mükellef sofralarda
Piyanom suskun, serçe sesinin yokluğunda

Sen ki kadim dünyanın en eski mirası
Akşam yıldızının kızıl güneşi
Gölgeler içinde kalan masun keman sesimsin
Son umut ışığım, son durağım, son çarem, son bekleyişim, son yıkılışımsın

Daha dün temiz sayfalara başlarken
Bugün durgun ve bitkinim
Seninle olacaktı baharım, ahşap kokusunda evim,
Yeşil bahçelerimiz olacaktı mesela
Altından ırmaklar akan
Yağmurlarda sarılıp, ıslanacağımız ve de ağlayacağımız
Kuş yuvalarıyla dolduracaktık, ağaç dallarını
Unutacaktık benim suskunluğumu, senin kimsesizliğini

Hayallerle dolu yılların sonunda
Boşa geçmişlerle, baş başa kalmak ne kadar acı
Bir kibrit yakılmışlığında
Çaresiz oturmak ve beklemek, beklemek, beklemek

Evet bir ateş yaktılar dünyamıza
Kibirden ve nefretten var olan, sönmeyen bir ateş
Dumanlar çöktü üzerimize
Kara suretler, kara bulutlarla geldi
Ne gökyüzü göründü, ne yağmur yağdı
Nede bir daha güneş açtı.

Senden bana kalan bu yerküre, kapkaranlık oluverdi birden
Vadilerimde ise ayrılık şarkıları ve matem
Birde çocuklar, onlar çok yalnız kaldı
Demir yüzlü, demir elli, demir silahlı adamlar
Önce hayallerimize sonrada o masumlara, ölümü layık gördü
Tutsak düştüm, yenik düştüm o çok sevdiğin, sevdiğimiz çocuklar için

Hiçbir şey gelmedi elimden ve en çokta bu acıttı yüreğimi
Onlar senin emanetindi bana
Ama, ben yapamadım sahip çıkamadım
En fazla bir ağıt bırakabildim arkalarından,
Ve bir soluk şiir
Affet beni affet
Kadim dünyanın en eski mirası
Akşam yıldızının kızıl güneşi

Didem EYÜBOĞLU

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir

MANSİYON ÖDÜLÜ

BEN SENİ SEVDİĞİM ZAMAN DELİ DEDİLER ZİLLİ AMCAYA

Bir delinin bahçesinde
Top oynayan iki çocuktuk
Nereye kaçacağını bilmez
Boyum dolusu sayfalardan,
Kelimeler arardık adımıza.
Bak derdi kıvrıkcık saçlı amca
Parmağıyla gösterip
Ben seni sevdiğim zaman
Saçlarımın dalgası düşerdi alınma

Bir ay vururdu dağlara
Dağlar kadar büyük olsun diye
Gidip dururdum en derin sevdalara
Biraz da senden olayım diye,
Alamıyorum ahını
Kahrolasica ellerinden öte.
Ben seni sevdiğim zaman
Bir kuş tepinirdi dağlarda

Mor bulutlar gülümserdi ardından
Mor şarkılara eşlik edeyim diye
Rüzgar savururdu saçlarımı
Senden öte...
Maviye çalardı ses tonun
Öyle huzurlu,
Öyle bahçe kokusu..
Ben seni sevdiğim zaman,
Bütün çocuklar
Peynirli gözleme yerdi sokaklarda
Gölgem düştü benden önce
Issızdım sokaklarda.
Bir adamı dinledim
Dedi ki;
Dön sarıl ona
Ben seni sevdiğim zaman
Yağmur düşerdi şakaklarıma

Bir varmış bir yokmuş diye başlardı
Tüm masallar..
Devlerden cücelerden yollar bulup da,
Üç elma düşerdi avuçlarımıza.
Ben seni sevdiğim zaman
Bir çocuk yürümeyi öğrenirdi koşarcasına

Kırmızı ışıklar durdururdu sokaklarımı
Gitmeyeyim diye
Sevmeyeyim diye gözlerini eskisinden fazla
Ben seni sevdiğim zaman
Bayram sabahları kırmızı ayakkabım olurdu baş ucumda

KAMU ETİK KURULU ZİYARETİ

ASMMMO Etik Kurulu ve Yönetim Kurulu olarak; Kamu Etik Kurulu Başkanı Sayın Köksal Toptan'ı ziyaret ettik. Kamu Etik Kurulu içerisinde meslek kuruluşu olarak yer alma, etikle ilgili hazırlanmakta olan yasa tasarısına meslek etiği ile ilgili katkıda bulunma, yine etikle ilgili ortak etkinlikler yapma taleplerimizi kendisine ilettik. Sayın Toptan'ın taleplerimiz ile ilgili duyarlılığına, meslektaş camiamıza duyduğu saygıya, yakın ilgi ve samimiyetine çok teşekkür ediyoruz.

MEMURİN FASLI ADLI OYUN SAHNELENDİ

“MEMURİN FASLI” adlı oyun meslektaşlar tarafından büyük ilgi ile izlendi.

Odamız Tiyatro Topluluğunun oynadığı “Memurin Faslı” adlı oyun, 28 Ocak 2019 tarihinde Ankara Sanat Tiyatrosunda meslektaşlarımız tarafından büyük ilgi ile izlendi. Oyunda emeği geçen oyun yönetmeni, oyuncular, ışıkçısı, saz ekibi ve oyunu izlemeye gelen meslektaşlarımıza sonsuz teşekkür ediyoruz.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI ZİYARETİ

Gelir İdaresi Başkan vekili Sayın Necmi KESKİNSOY'u makamında ziyaret edip Odamızın Aralık ayında düzenleyeceği Sempozyuma davet ettik. Bu görüşme esnasında Sayın Necmi KESKİNSOY'a mesleğimizle ilgili aşağıdaki sorunları ilettik.

Gelir Vergisi Kanunu serbest meslek faaliyeti “İlmi veya mesleki bilgi ya da ihtisasa dayanan hizmet teslimi” olarak tanımlanmış olup diğer hizmet teslimlerinden net şekilde ayrılmıştır. Bu nedenle diğer hizmet teslimlerinde uygulanmakta olan %18 lik KDV oranının Serbest meslek erbapları için % 8 olarak uygulanması gerekir.

Dördüncü Dönemde verilen geçici vergi beyannamesi Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesinden sadece on beş gün önce verilmekte, akabinde de yıllık beyannameler verilmektedir. Bu uygulamanın ne kamusal yararı ne de mükellefe yönelik bir kolaylığı bulunmamaktadır. Son dönem geçici Vergi beyannamesi uygulamasına son verilerek dörder aylık üç dönem geçici vergi beyannamesi verilmesi gerekir.

Serbest Meslek erbabı olarak SM, SMMM ve YMM lerin tüm hasılatları Vergi tevkifatına tabidir. Zaten meslektaşlarımız tevkifat yolu ile yıl içinde peşin vergi ödemektedir. Meslek mensuplarımızın tıpkı yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri gibi geçici vergi kapsamı dışına çıkarılması gerekir.

Meslek mensuplarımızın müşterileri ile yapmış olduğu sözleşmelerini, GİB ve TÜRMOB e-Birlik portalına ayrı ayrı girmektedirler. Bu konuda her iki sistemin entegrasyonunun sağlanması halinde denetim ve kontrol konusunda olumlu sonuçlar alınacaktır.

Muhasebe ücretini ödemeyen müşteriler kendileri sisteme girerek meslek mensubu ile sözleşmesini iptal edebilmektedir. Bu durumda ücretini ödemeyen müşteri sözleşme iptali yaparak başka bir meslek mensubuna gidebilmektedir. Entegrasyonun sağlanması halinde başka bir meslek mensubu ile sözleşme yapması mümkün olmayacaktır.

EKONOMİ

Mustafa SÖNMEZ - İktisatçı / Yazar

SANAYİ VE TARIM KÜÇÜLÜYOR, İŞSİZLİK TIRMANIYOR

Ana gövdesini sanayinin oluşturduğu Türkiye ekonomisinde, 2018'in ikinci yarısında hissedilir biçimde ortaya çıkan resesyon, yani durgunluk, giderek depresyona, yani krize dönüştü ve yılın 3. Çeyreğinde yüzde 1,6'ya düşen büyüme oranı, yılın son çeyreğinde yerini küçülmeye bıraktı. Bu küçülmenin yüzde 5 dolayında olduğu tahmin edilirken, kesin veri, 11 Mart'ta TÜİK tarafından açıklanacak

Son çeyrekte küçülmenin yüzde 5 dolayında olduğu kesinleşirse, 2018 büyüme hızının da Yeni Ekonomik Program (Orta Vadeli Program)'da belirtildiği gibi yüzde 3.8 değil, en fazla yüzde 2 dolayında kalması bekleniyor. 2017 büyümesinin yüzde 7,4 olduğu anımsandığında 2018'de sert bir yavaşlama kayıtlara geçecek. Ama bunun kadar önemli olanı, 2019'u krizde geçirmesi çok belli olan ekonomide daralmanın boyutları. Tahminler, 2019 küçülmesinin yüzde 2'den az olmayacağı ama yüzde 4'ü

de bulabileceği yönünde.

Ekonomide küçülmenin etkisi, şimdilik 31 Mart yerel seçimlerinde seçmenin öfkesinin sandığa yansımaması için özellikle Hazine kaynakları ve öteki kamu imkanları kullanılarak hafif gösterilmeye, Nisan başına kadar çöpler halının altında tutulmaya çalışılıyor ama esas kriz ateşinin Nisan ayı ile birlikte alevleneceği söylenebilir.

Özellikle sanayide, tarımda ve inşaat sektörlerinde olmak üzere, iyice hissedilen üretim daralması, beraberrinde tırmanan işsizliği artık kamufle edilmez hale getirdi. Öyle görünüyor ki, 2018'in en çok konuşulan konusu nasıl enflasyon idiye, 2019'da, ona işsizlik eşlik edecek. TÜİK, Ekim 2018 verileri bile, dehşetli ve uzun sürecek bir işsizliğin tüm sektörlerde artacağını haber veriyor.

Sanayi Üretiminde İniş

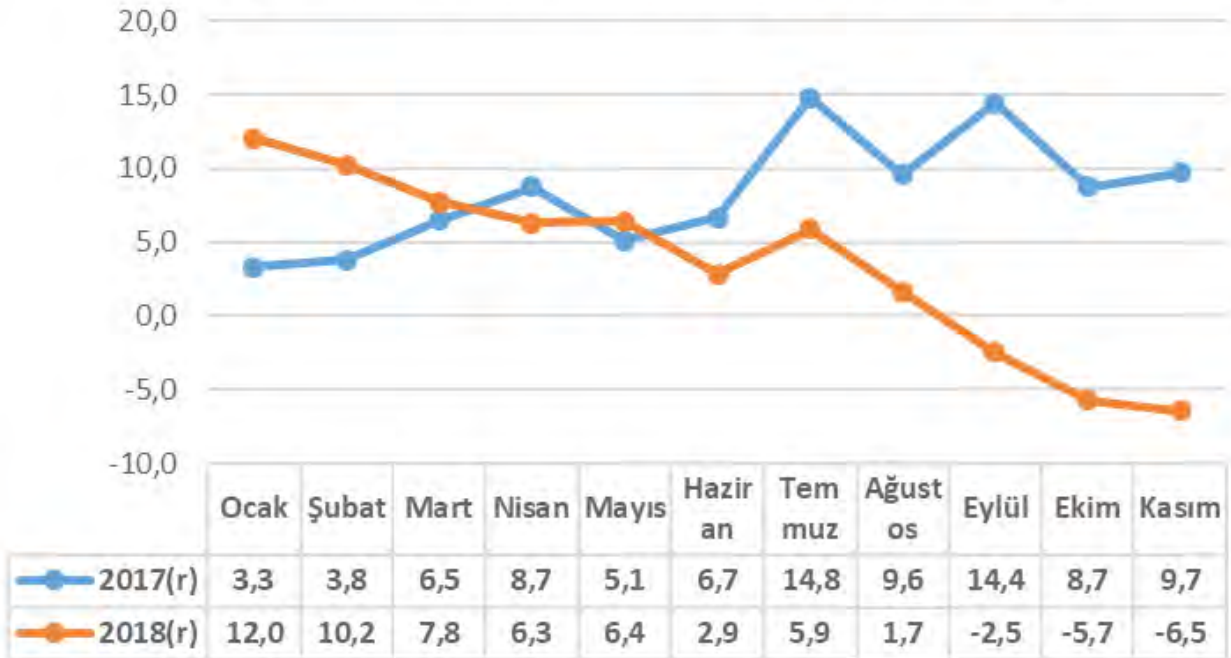
Türkiye İstatistik Kurumu'nun sanayi üretimine iliş-

GSYİH'nın Çeyrek Yıllarda Değişimi, %

Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretim Endeksinde Değişim(yıllık, %)

Kaynak: TÜİK

kin verileri, ekonominin sanayi üretimi yönünden nasıl daralma yaşadığını, nasıl büzüldüğünü ve artık küçülme aşamasına geçtiğini gözler önüne seriyor.

TÜİK'in açıklamasına göre, Kasım ayındaki sanayi üretimi, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış hesaplamayla, bir önceki aya göre yüzde 0.3 geriledi. 2017 kasımındaki sanayi üretimi de, takvim etkisinden arındırılmış hesaplamayla, yüzde 6.5'lik bir düşüş kaydetti.

Sanayi üretimindeki gerileme hızlanıyor. 2018 son çeyreğindeki üretimin 2017'nin yüzde 6 kadar altında kaldığı tahmin ediliyor. Bu da doğaldır ki GSYH'yi etkilemiş bulunuyor. GSYH'nin son çeyrekte yüzde 3-4 arasında daralmış olduğu açıklanırsa, sürpriz olmayacak.

Sanayi üretimi 2018 son çeyrekte yüzde 6 dolayında daralmış ise, doğaldır ki, bu durum, ekonominin tamamına, GSYH'ya yansıyor. Son çeyrekte GSYH'deki gerilemenin yüzde 3-4 dolayında olacağı tahmini, sanayideki bu sert düşüş tahminine dayanıyor. Sanayi üretimindeki gerilemenin 2019 ilk yarısında da sürmesi bekleniyor. Bunun nedeni, 2018 ilk yarısında görece yüksek düzeyde üretim gerçekleştirilmiş olması, dolayısıyla baz etkisinin burada da yüksek olması. 2019'da, sanayi üretiminde 2018 son çeyrekte başlayan düşüşün ve bunun etkisiyle GSYH'de ortaya çıkacağı tahmin edilen gerilemenin sürmesi çok muhtemel.

Son aylarda ithalatla yaşanan daralma, bir süre sonra sanayi üretiminin düşmesi olarak kendini gösterecek. İthalat miktar endeksinde Kasım 2017-2018 arası azalma yüzde 23'ü buldu, hammadde ithalatında ise miktar endeksi yüzde 25 azalma gösterdi.

İmalatın alt dallarında daralma

Sanayi üretimindeki gerileme, mercek altına alındığında, imalat sanayiindeki yıllık gerilemenin ortalamayı

biraz daha geçerek yüzde 7'yi aştığı görülüyor. Düşüş, sektörel olarak analiz edildiğinde özellikle inşaata girdi veren alt sektörlerde üretim inişi dikkat çekmektedir.

İnşaatin en erken krize giren ve daha 3. Çeyrekte yüzde 6'ya yakın daralan sektör olduğu hatırlardadır.

İnşaata girdi veren seramik, çimento gibi taş toprağa dayalı sanayilerin en sert düşüşü yaşadıkları görülmektedir. Bu alt daldaki yıllık üretimi düşüşü yüzde 21'i geçmiştir. Yine inşaatla ilgili ağaç işleme sanayiinde yüzde 16 ve demir-çelik sektörünü içeren ana metal sanayiinde yüzde 12'yi aşan gerileme dikkat çekmektedir.

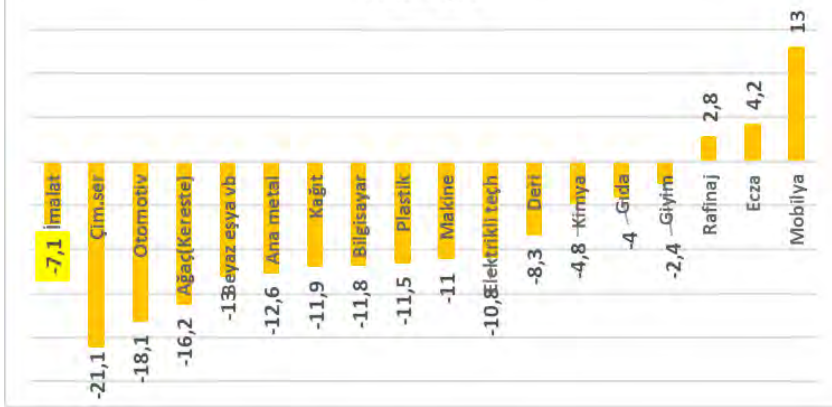
İmalat sanayisinin alt dallarından otomotiv de döviz fiyatlarındaki sert artışın girdi ithalatını, dolayısıyla üretici ve tüketici fiyatlarını yükseltmesinden etkilenmiş, daralan iç talep, üretimi yüzde 18'in üstünde de geriletmiştir. Aynı gerileme beyaz eşyayı içeren metal sektöründe yüzde 13'ü, bilgisayarda yüzde 12'yi bulmuştur. İthal girdi fiyatlarından etkilenerek üretimi gerileyen sektörlerden kağıtta üretim düşüş oranı yüzde 12'yi, plastik-lastikte yüzde 11,5'u, makine ve elektrikli cihazlarda yüzde 11'i bulmuştur. Deri, kimya, gıda, giyim sektörlerinde de yüzde 8 ile yüzde 2,5 arasında değişen yıllık üretim düşüşleri saptanmıştır.

Üretimi artan sektörler ise petrol rafinajı, ecza ve mobilya sektörleri olmuştur.

Tarımda daralma

Sanayinin yanında tarım da hızlı bir gerileme halinde ve bu, kendisini Ocak ayında yüzde 30'u aşan yıllık gıda enflasyonu olarak yakıcı biçimde hissettiriyor. Üreticinin tarımdan uzaklaşması artarken, terbiyevi ithalatla üretici daha da soğutuluyor. Bunun sonucu, tarımın milli gelirdeki payının hızla azalması. Bu pay, 1998'de yüzde

İmalat Sanayisi ve Alt Dallarında Yıllık Değişim, Kasım,%

10 iken 2017'd yüzde 6'ya kadar indi, 2018'in ilk dokuz ayında ise yüzde 3,7ye kadar gerilemiş durumda.

Önemli bir tarım ve hayvancılık potansiyeli olan Türkiye'de tarımın gerilemesi, aslında 1980 sonrası izlenen politikalara kadar uzanıyor. 1980 öncesi dönemde tarıma önemli destekleri olan kamu kuruluşlarının Hazine'ye yük oluşturduğu gerekçesiyle özelleştirilmesi, tarımı önemli bir destekten mahrum bıraktı.

Bütün Avrupa Birliği ülkelerinde tarıma destekler korunur ve yer yer artırılırken Türkiye'de kamu maliyesinde mali disiplin sağlamak adına destekler azaltıldı. 18 Nisan 2006 tarihinde kabul edilen Tarım Kanunu ile çiftçiye destek yasal güvenceye alınmış gibi oldu ama fiili harcamalar farklı seyretti. Yasada, "Bütçeden ayrılacak kaynak, gayri safi milli hasılanın yüzde birinden az olamaz" denilmesine karşın çiftçi örgütü Türkiye Ziraat Odaları Birliği'ne göre uygulamada destekler, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın (GYSH) yüzde 0,56'sında kaldı, 2018'de faiz dışı bütçe harcamaları yüzde 22'ye yakın artarken tarım destekleri yüzde 14 artabildi ve tarıma desteğin toplam bütçe harcamalardaki payı yüzde 2'yi bulmadı bile. Oysa tarımsal istihdam, ülke istihdamında yüzde 19'a yakın paya sahip.

Desteklerin azalması ile birlikte çiftçinin motivasyonu da azaldı. Bu da tarımı önemli bir nüfus için geçim alanı olmaktan çıkardı. Tarımsal üretimi gerçekleştiren çiftçi sayısı hızla azalıyor. 2000'de 21,5 milyon olan istihdam içinde tarımsal istihdam 7,7 milyon ile yüzde 36'ya yakın bir büyüklüğe sahipti. 2018'e gelindiğinde ekim ayında istihdam 29 milyondur ama tarımın toplamdaki payı yüzde 18,4'e geriledi. Başka bir ifadeyle, tarımdaki istihdam 17 yılda 2,4 milyon azalarak 5,3 milyona geriledi.

Özellikle genç kuşak kırsal nüfusun tarımı deneyimlemeden kentlere akması dikkat çekiyor. Tarım Bakanlığı ortalama çiftçi yaşını 55 olarak tahmin ediyor. Kırsalda yaşanan nüfus ve üretimsizlik, tarımsal alanların ciddi oranda boş kalmasına neden olduğu gibi tarım alanları, özellikle kent merkezlerine yakın olanlar, inşaat arsasına dönüştü. Toplam tarım alanları 2001 yılında 41 milyon hektar iken 2017 yılında 38 milyon hektara geriledi. Tarım alanının bu kadar kısa sürede yüzde 7,3 oranında azalması endişe ve-

rici. Sulama altyapısı da yetersiz. Tarım alanlarının ancak üçte birinde sulu tarım yapılması ise bir diğer önemli sorun.

Hayvancılık da gerileme halinde. Mera alanları daralıyor, ot verimi düşük. Endüstriyel yeme dayalı hayvancılık politikası sonucu, yem ham maddesinin yüzde 50'den fazlası ithalata bağımlı. Artan dövizle birlikte yem fiyatları da tırmanıyor ve hayvancılığı geriletıyor. Yem sanayinin en önemli girdilerini oluşturan arpanın yeterlilik derecesi yüzde 89, mısırın ise yüzde 88. Bu da yemde ithalata başvurulmasını gerektiriyor.

Satışlarda gerilemeler

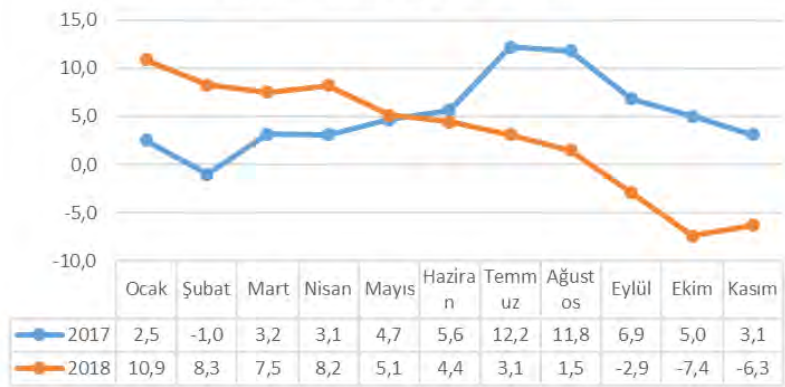
Ekonomideki küçülme, üretim verilerinden olduğu kadar, satış verilerinden de izlenebiliyor. Bunlardan perakende satış endeksleri ile ciro endeksleri, tıpkı üretimde olduğu gibi, sürekli bir iniş trendine işaret ediyorlar.

Perakende Satış Endeksleri, perakende ticaret sektöründe farklı tür ve büyüklükteki girişimlerin satışlarını aylık olarak ölçen bir endekstir. Perakende Satış Endeksleri, perakende sektörünü ölçmesinin yanı sıra tüketici güveninin ve hanehalkı talebinin de göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle ekonominin durumunu gözlemlemek adına en önemli göstergelerden birisi.

Takvim etkilerinden arındırılmış sabit fiyatlarla perakende satış hacmi 2018 yılı Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,3 azaldı. Aynı ayda gıda dışı satışlar (otomotiv yakıtı hariç) yüzde 10, otomotiv yakıtı satışları yüzde 7,1 azalırken, gıda, içecek ve tütün satışları yüzde 1,4 arttı.

Ekonomide daralma enflasyondan arındırılmış firma cirolarından da izlenebilmektedir. Referans ayda işyeri tarafından fatura edilmiş mal ve hizmet satışlarından oluşan cironun zaman içindeki gelişimi ekonomideki nabızı izlemeye imkan verebiliyor. Gelir İdaresi Başkanlığı'na KDV beyannamesi veren bütün girişimler endeks hesabına dahil ediliyor. Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan KDV ve ÖTV beyannameleri verileri aylık olarak derlenmektedir. Ciro endekslerinin sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet alt dallarını kapsayan bileşik endeksi, Ekim ayında yüzde 2,5 olan aylık düşüşün Kasım ayında yüzde 4,6 düşüşle sonuçlandığını ortaya koyuyor.

Perakende Satış Hacmi Endeksinde değişim(sabit fiyatlarla, %)

İşsizlik tırmanıyor

Ekonomideki küçülme, beraberinde işsizliği de hızla tırmandırıyor. İşsizlik, 2019'da Türkiye gündeminin ilk sırasından inmeyecek ana sorun gibi duruyor.

Hem dar tanımlı, yani iş arayıp da iş bulamayan, hem de TÜİK'in tanımlarına göre, iş aramadığı için işsiz olanların katılımıyla hesaplanan "Geniş tanımlı işsiz" sayısında hızlı bir yükseliş var.

TÜİK, Ekim ayı İşgücü İstatistiklerine göre standart dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 11,6'ya yükseldi. Dar tanımlı işsiz sayısı son bir yılda 501 bin artarak 3 milyon 788 bine çıktı. Bir yıl içinde işsiz sayısındaki devasa artış işsizliğin 2019'a damgasını basacak baş mesele olacağını gösteriyor.

Tarım dışı işsizlik oranı ise Mart 2017'den itibaren en yüksek orana ulaştı. Ekim 2018 itibarıyla tarım dışı işsizlik oranı yüzde 13,6 oldu.

Geniş Tanımlı İşsizlik (Bin Kişi)

İşsiz Türü	2017 Ekim	2018 Ekim	Fark
Dar tanımlı işsizler	3.287	3.788	501
Ümitsiz işsizler	600	485	-115
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.506	1.579	73
Zamana bağlı eksik istihdam	370	383	13
Mevsimlik çalışanlar	71	116	45
Toplam	5.834	6.351	517

Kaynak: TÜİK Ekim 2018 Hanehalkı İşgücü Araştırması

Geniş tanımlı işsiz sayısı Ekim 2018 itibarıyla 6 milyon 351 bini buldu. İşgücü dışı nüfusun 1 milyon 579 binini, iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar oluşturdu. Bunun ise 1 milyon 127 bini kadınlardan oluştu. Ekim 2018 itibarıyla iş aramayıp çalışmaya hazır olanların yüzde 71'i kadın.

Resmi olan 3 milyon 788 bin işsize, sayılmayan 2,5 milyon işsiz katılsaydı, gerçek işsiz sayısı 6,4 milyona yaklaşacak, gerçek işsizlik oranı da yüzde 11,6 değil, yüzde 18 olacaktı.

Son iki yılın tarım dışı işsizlik oranları, işsizlikte daha çarpıcı olgular sergiliyor. Tarım dışı işsizlik, Ekim 2018'de 13,6 oranı ile yılın en yüksek düzeyine ulaştı.

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Ekim 2018 döneminde Eylül 2018 dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı

işgücü 93 bin artarak 27 milyon 229 bine yükselirken, tarım dışı istihdam da 26 bin artarak 23 milyon 553 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Bu gelişmeler sonucunda tarım dışı işsiz sayısı 67 bin kişi artarak 3 milyon 676 bine yükselmiş, tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 13,5'e yükselmiştir.

	Resesyona Girişle Birlikte İstihdam (Bin Kişi)					
	Toplam	Tarım	Tarım dışı	Sanayi	İnşaat	Hizmet
Haziran'18	28 735	5 266	23 469	5 737	2 012	15 721
Temmuz	28 729	5 272	23 457	5 703	1 957	15 797
Ağustos	28 878	5 238	23 640	5 730	1 959	15 951
Eylül	28 799	5 272	23 528	5 698	1 929	15 901
Ekim'18	28 863	5 310	23 553	5 696	1 903	15 954

Ekonominin resesyona giriş yapmaya başladığı Haziran ve sonrası aylarda tarım dışı sektörlerden inşaat ve sanayide istihdam azalışları dikkat çekmektedir. Bunlardan inşaatteki azalış daha dikkat çekicidir. Bu sektörde Haziran'da 2 milyon dolayındaki istihdam, Ekim sonunda 1 milyon 900 bine inerek 100 binin üzerinde azalırken aynı azalma aynı sürede sanayide 50 bine yaklaşmış, böylece iki üretken sektörde 5 aydaki istihdam kaybı 150 bini bulmuştur.

Kısa adı Betam olan Bahçeşehir Üniversitesi Toplumsal Araştırmalar Merkezi, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizliğin 0,1 yüzde puan artışla Ekim 2018 döneminde yüzde 13,4 olacağını tahmin etmişti. Tarım dışı işsizlik oranı 0,2 puan artarak Ekim 2018 döneminde 13,5 olarak gerçekleşti. Betam tahmin modeli, Kasım 2018 döneminde mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının artarak yüzde 13,7 seviyesine ulaşacağını öngörmektedir. Başka bir ifade ile işsizlik önümüzdeki ay da tırmanışını sürdürecektir görünmektedir.

Sonuç

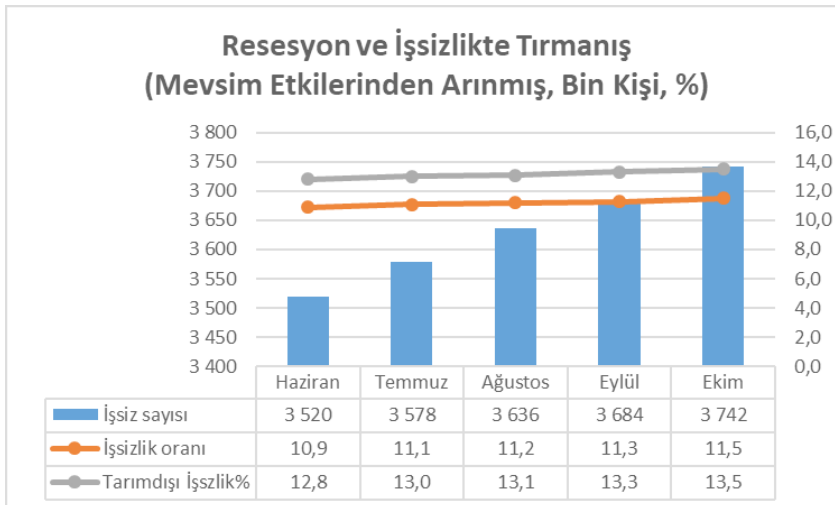
2018'in 3. Çeyreğinde yüzde 1,6 büyümede kalarak resesyona giriş yapan Türkiye ekonomisi, öncü göstergelerin verdiği sinyallere göre eksi büyüme ya da küçülme yaşadı. Sanayi üretim endeksi, bu tahminin en önemli göstergesi sayılıyor ve kasım ayı verisi, 2017 kasım ayına göre üretimin yüzde 6,5 düştüğünü ortaya koyuyor. Sanayide, özellikle inşaatla ilgili alt dallarda önemli üretim gerilemeleri yaşanırken, iç talebe dönük otomotiv, beyaz eşya sektörlerinde de sert düşüşler izleniyor. Sanayi üretiminde gerilemenin Aralık ayında da sürdüğü tahmin ediliyor.

Sanayideki gerilemeye tarımda gerileme eşlik ediyor ve bu, ağır bir gıda enflasyonuna işaret ediyor.

Ekonomide kaydedilen küçülme, istihdamda azalış ve işsizlikte tırmanış da beraberinde taşıdı ve işsizliğin 2019'un en önemli meselesi olacağı şimdiden görülebiliyor. Hem mevsimsellikten arınmış hem arınmış veriler 2018 Ekim ayında genel işsizliğin yüzde 11,6'ya çıkarak işsiz sayısının 3,8 milyona dayadığını ortaya koyuyor. İş aramayan kesim ile geniş tanımlı işsizlerin sayısı 6 milyonu, gerçek işsizlik oranı da yüzde 18'i buluyor. Yılın tamamına ilişkin verilerle bu oranın daha da tırmanacağı söylenebilir.

İşsizlik gerçek dehşetini ise küçülmenin derinleşeceği 2019 yılında gösterecektir.

**Resesyon ve İşsizlikte Tırmanış
(Mevsim Etkilerinden Arınmış, Bin Kişi, %)**

SMMM ABDÜLLATİF DEVRAN İLE RÖPÖRTAJ

Hazırlayan:
SMMM Ayşe ARI

Öncelikle bize kendinizden bahsedermisiniz?

12 Eylül 1980 öncesi Kamu'da Muhasebe personeli olarak çalışmakta iken 1981 yılında Yüksek Lisans Diplomamı aldım. Memuriyetimi sonlandırdım ve 1982 yılında Ankara'da muhasebe bürosu açarak serbest çalışmaya başladım. 1987 yılı Ankara MMM Birliği ile Meslek mücadelesini sürdürdüm.

Bu mesleği yapmaya nasıl karar verdiniz? En etkili sebep nedir?

3568 Sayılı Yasanın kabulü ile mesleği ruhsatlı olarak sürdürmeye karar verdim. Odamızın kuruluşunda ve örgütlenmesinden itibaren meslek camiasıyla iç içe yan yana mesleki çalışmalarına ve mücadeleye devam ettim.

Bu güne kadar kaç meslek mensubumuzun yetişmesine katkılarınız oldu?

3568 Sayılı Yasamızdan önce yetiştirdiklerimiz ilgili kurumlarında başarılı hizmet verdikleri gibi kanunla birlikte staj yapan ve ruhsat alan 13 meslek mensubu da kendi bürolarında mesleki faaliyette bulunmaktadır. İçlerinden birkaç tanesinin meslek etiği anlayışlarını çok takdir ediyorum.

Az olan kadın meslek mensubu sayımızın artışta olması ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Çok daha fazla kadın meslek mensubunun mesleğe girmesi gereklidir. Mesleki şirket veya ofis dönemlerimde mutlaka bir bayan meslek mensubu veya stajyer çalışmasına özen gösterdim.

Mesleki hayatınızda unutamadığınız bir anınız var mı?

Facit ile hesap yapıp daktilo ile doldurduğum bir beyannamenin satır atlaması sonucu gelir vergisi matrahı aynen vergi olarak tahakkuk etmişti. Düzeltme yapıncaya kadar belki 15 belki de 20 kez Kızılbey Vergi Dairesine gidip gelmiştim. Bilgisayarlı ve elektronik Mali hizmetlerin değerini şimdi daha iyi anlıyoruz.

Mali Müşavirlik mesleğinin toplum tarafından saygınlığının yeterince gösterildiğini düşünüyor musunuz? Neler söylersiniz?

Mesleğimiz toplumdaki muhatapları tarafından yeterince bilinmemektedir. Muhasebecinin ne iş yaptığı, mesleki sorumluluklarının neler olduğu toplumca bilinmemekte, yalnızca vergi mükellefleri, hatta beyannameli mükellefler tarafından önemsenmekteyiz.

Meslektaşlarımız mevzuat ve internet tabanlı teknolojik gelişmelere karşı mesleki bilgilerini nasıl geliştirmeli ve ne gibi çalışmalar yapmalıdırlar?

Meslek mensubu adayları ve stajyerlere kesinlikle odamız tarafından sürekli bilgisayarlı muhasebe, muhasebe programları, bilgisayar uygulamaları gibi dersler verilmeli birebir bilgisayar başında çalıştırılmalı, geliştirilmelidir. Bunu mesleki ders olarak da koymalıyız. Bu hizmetler istenilirse Ruhsatlı Meslek Mensuplarına da açık tutulmalıdır.

Meslek mensuplarımızın sorunlarının çözümü için odalarımız ve TÜRMOB'un çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? Etkinlikleri ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Çalışmaları başarılı buluyorum. İyileştirmeler Meslek Yasasında yapılacak değişikliklerle mümkündür. Seminerler, Sosyal etkinlikler, Kongreler, Mevcut durumun uygulamasına yönelik yapılmaktadır. KGK, TÜRMOB, 3568 sayılı yasa hep birlikte yeniden tüm mesleği kapsayan yeni yasa düzenlemelidirler.

Mesleğe gönül veren meslektaşlarımıza ve girmeyi düşünen adaylarımıza önerileriniz nelerdir?

Vergi, Maliye, İş Hukuku, Sosyal Güvenlik, Gümrük, Ticaret Hukuku gibi alanlarda meslek ve uzman meslek sahibi olmayı hedefleyen tüm genç kardeşlerimizin girmelerini öneririm. Bilgi teknolojilerinden, elektronik iletişimden uzak kalmayın. Esnaf ve Sanatkarın işletme defterini tutmayı hedefleyerek muhasebe bürosu açmayın, Elektronik Muhasebe, E-Ticaret Muhasebesinden uzak kalmayın.

SMMM ENVER NALBANT İLE RÖPÖRTAJ

Hazırlayan:
SMMM Güneş CANCANOĞLU

Değerli Üstadımız Enver NALBANT ile sohbet tadında bir röportaj gerçekleştirdik. Üstadımız Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu, mesleğinde 36. yılını tamamlamış dürüstlüğünden hiçbir zaman ödün vermemiş evli biri kız biri erkek iki çocuk babası.

Mesleğe nasıl başladınız?

Üniversitede okurken aslında hayallerim başkaydı memur olmak aklımızdaydı fakat hayata atılınca şartlar bu yöne sürükledi işe başlarken iki arkadaşla kendi kendimizi elimizden geldiğince yetiştirdik geliştirdik 36 yıldır aralıksız devam ediyorum.

Günde kaç saat çalışıyorsunuz? Boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz?

Geçmişe göre artık çalışma saatlerim azaldı yoğun bir tempoda yıllarca çalıştım şimdi 10 saatten fazla çalışmıyorum. Meslek nedeniyle boş vaktimiz fazla olmuyor ama sabahları yürüyüşümü yaparım akşamları fırsat buldukça kütüphanemden bir kitap alıp okurum.

Meslek yaşantınızda hiç unutamadığınız bir anınız var mı?

1988 yılında adisyon masası uygulaması çıkmıştı uygulamayı ertesi günkü resmi gazete ile kaldırdılar bunu meslek yaşantım boyunca hiç

unutamadım.

Ülkemizde mükellef artış oranından fazla Mali Müşavir artışı olmasının gelecekte mesleğe artıları ve eksileri ne olabilir?

Benim meslekte 1-2 yılım kaldı. Geride kalan arkadaşlar için düşünürsek büyük bir kitle mesleğe giriş yapıyor. Asla yanlış anlaşılmasın buna karşı değilim. Mesleğimizin geleceği için genç nesile her zaman ihtiyacımız var. Gelişim ve ilerleme için her zaman yeni hamleler gerekiyor. Bu durumunda artı ve eksileri olacaktır. Sektörümüzde yaşadığımız en büyük sıkıntılardan biri tahsilat diğeri de haksız rekabet. Tahsilat konusu için şunu söyleyebilirim bazı dönemlerde o kadar zorlanıyoruz ki kendi hesabımızı bile tutturamıyoruz. Haksız rekabet konusuna gelince benimde rahatsız olduğum bir konu. Bu duruma karşıyım bu nedenle fazla mükellefim

yok. Bu durumları ilerisi için riskli olarak görüyorum.

Mesleğimiz şimdi mi daha saygın yoksa geçmişte mi?

Aslında eskiden daha saygındı. Şu anki durumun sebebini kişilere ve kurumlara yükleyemeyiz. Hatalar karşılıklıdır. Bireysel olarak herkes kendini sorgulamalıdır. "Sadece ben değişsem ne olur ki?" demeden yaşanan olumsuzluklara karşı ortak kararlar alınmalıdır. Hem kendimiz hem de mesleğimiz için değişmekten ve gelişmekten kaçınmamalıyız.

Teknolojik gelişmelerin mesleğimize etkileri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Teknoloji sektörümüze büyük katkısı olan bir şey eskiden elimizle saatlerce yazarak işlerimizi bitirmeye çalışıyorduk. Geç saatlere kadar çalışılır masada uyuyakaldığımız günler bile olurdu. Postanede beyanname verebilmek için saatlerce kuyruklarda sıra beklerdik. Yeni nesli bu konuda çok şanslı buluyorum. Teknolojik gelişmeler iş verimliliğini arttırdı. Bilgiye erişimi de eskiye göre daha çabuklaştırdı.

Odamızın şuan ki faaliyetleri ve etkinlikleri ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Oda etkinliklerine zaman sıkıntısı nedeniyle çok katılamıyorum ama takip ediyorum başarılı buluyorum ve destekliyorum. Birlikten kuvvet doğacağı unutulmamalı. Daha güzel ve başarılı işlere imza atacaklarına eminim.

Kadın meslektaşlar Odalar ve TÜRMOB da yeteri kadar etkinmi sizce?

Kadın konusu ülkemizde sancılı konulardan biri. Kadının adı maalesef bir çok alanda yok 2. sınıf vatandaş muamelesi görmektedirler. Bunu asla ve asla kabul etmiyorum. Kendi sektörümüz açısından da değerlendirdiğimizde de çok yol kat edilmiş olarak görmüyorum. Odamızda ve TÜRMOB içerisinde çok etkin değiller, azınlıktalar. Ben eşitlik ve özgürlükten yanayım. Sektörümüz içerisinde kadınların daha etkin bir şekilde yer almalarını isterim.

Bugüne kadar kaç meslek mensubunun yetişmesinde katkınız oldu?

Bugüne kadar çok personelimi oldu ama stajyer olarak başlayıp yetiştirdiğim 4 genç arkadaşım oldu.

Haksız rekabet konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Kesinlikle karşı olduğum bir durum mükellef sayım hiçbir zaman fazla olmadı asgari ücret tarifi altında hizmet verilmesini uygun bulmuyorum.

Mali Tatil ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Mali Tatilin maalesef sadece adı var. Muhabese de aylık rutin işler olduğu için bir fayda sağladığını düşünmüyorum. Sektör içerisinde de uygulayabilen kimseyi göremiyorum.

Genç meslektaşlara başarılı kariyerin anahtarı olarak neleri önerirsiniz?

Bütün işlerin başı dürüstlük ,süreklilik ve çalışmaktır. Genç arkadaşlar hiçbir zaman bunlardan vazgeçmesinler, haksız rekabetten kaçınınsınlar. Mevzuat konusunda çok iyi bilgi sahibi olsunlar. Sürekli okusunlar ve gündemi takip etsinler. Mesleki bilgileri ile hem kendilerini hem de mesleklerini en iyi şekilde temsil etsinler.

Mali Müşavir olamasaңыз hangi mesleği tercih edersiniz?

Siyasal Bilgiler mezunuyum hayalimde Kaymakam olmak vardı.

Son olarak yaklaşan yeni yıl ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Tüm meslektaşlarıma ve dünya insanına başarılı ve mutluluk dolu bir yıl diliyorum.

Değerli Üstadımız Sayın Enver NALBANT'a değerli vaktini ayırıp bu röportajı verdiği için sonsuz teşekkür ediyorum. Tüm meslektaşlarıma da iyi seneler diliyorum.

Dünya ve ülkem için barış ve sevgi dolu bir yıl olması ümidiyle;

Güzel günler göreceğiz

Güneşli günler...

SAYGILARIMLA,

SMMM GÜRCAN BAYKARA İLE RÖPÖRTAJ

Hazırlayan:
SMMM Zuhul YUMURTACI

Bize biraz kendinizden bahseder misiniz?

Babamın devlet memuru olması nedeniyle 1947 yılında Bayburt'ta doğdum. Aslen Erzincan Kemah nüfusuna kayıtlıyım. İlkokulu Kemah'ta, Ortaokul ve Lise tahsilimi Erzincan'da tamamladım. 1966 yılında Erzincan Ticaret Lisesinden mezun oldum. 1966 yılında Ankara İktisadi ve Ticaret Bilimler Akademisine girdim. 1971 yılında mezun oldum. 1966 yılında muhasebe bürosunda çalışmaya başladım.

Bu mesleği yapmaya nasıl karar verdiniz? Bu kararda sizi etkileyen en önemli şey nedir?

1966 yıllarında Mali Müşavir unvanı resmi bir unvan değildi fakat kullanılıyordu. Mali Müşavirlik mesleği yapan yüksekokul mezunu büro sahibi pek yoktu. Burada adını anmadan geçemeyeceğim üstadım, rahmetli Sabahattin Öktanay'ın yanında uzun süre çalıştım. Mesleğinde kendisini kabullenmiş, bilgili, deneyimli, bilgisini esirgemeyen bir üstadımız olarak kendisinden çok şeyler öğrendim. Mali Müşavirlik yapmamı ona borçluyum. 11 seneye yakın bir süre beraber çalıştım. 1977 yılında askerlik nedeniyle ayrıldım. 1978 yılında Yedek Subaylık görevimi tamamladıktan sonra aynı yıl içerisinde kendime ait muhasebe büromu açtım.

Geçmiş ile bugünkü şartları karşılaştırdığınızda hangi zaman diliminde mali müşavirlik yapmak daha kolaydı?

Her dönemin kendine özgü iyi kötü zorlukları vardır. Mesleğini severek yapan bir kimse olarak geçiş dönemlerdeki Muhasebe Mesleği teknoloji-den yoksun olmasına rağmen defterin özenerek elle yazılmasının ayrı bir güzelliği vardı. O zamanlar biz büroya bir elaman alacağımız zaman ilk olarak yazısının düzgün olup olmadığına bakardık. Tabi ki şimdi teknolojinin getirdiği büyük kolaylıklar oldu. Teknoloji sayesinde zaman kaybı önendi, internet sayesinde birçok işlem daha hızlı yapılıyor. Aradığımız bilgiye ulaşmamız imkânsız olmuyor. O yüzden sanıyorum bu dönemde Mali Müşavirlik yapmak daha kolay.

Mesleğimiz şimdi mi daha saygın yoksa geçmişte mi?

Geçmiş dönemlerde belirli bir kesim meslektaş-

lar olarak daha çok saygınlığımız vardı. Maalesef meslek mensuplarının sayısı arttıkça meslektaşlar arasında etik kuralları yerine getirmeyen çok fazla meslek mensubu var. Haksız rekabet, ücretlerin tarifelerin altına alınması ve bunun gibi davranışlar saygınlığımıza üzülmeye söylenecek ama gölge düşürüyor.

Teknolojik gelişmelerin mesleğimize etkileri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Teknoloji çok hızlı ve olumlu yönde gelişiyor. Teknolojiden yeteri kadar yararlanmak gerekiyor. Kayıtlar her an ulaşılabilir durumda ve teknoloji sayesinde daha güvenilir, daha az hata ile yapılıyor. Verimli kullanıldığı sürece faydalı olacağını düşünüyorum.

Odamızın şuanki faaliyet ve etkinlikleri ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Odamızın yapmış olduğu etkinlikleri ve çalışmalarını takdirle karşılıyorum. Seminer, kurs, eğitim vb. faaliyetleri yapmaya devam etmelidir. Odamızın geleceği açısından genç meslektaşlara daha çok görev verilmelidir. Türmob ile odamızın sorunlara birlikte çözüm aramalarını, iletişimin artması gerektiğini düşünüyorum.

Mesleğe yeni giren meslektaşlarımıza, adaylarımıza önerileriniz nelerdir?

Öncelikle işlerini severek yapsınlar. Mesleği sevmeden hiçbir zaman başarı sağlayamazlar. Dürüst olsunlar, işlerinin takibini elden bırakma-

sınlar. Haksız rekabete girmesinler. Etik kurallar dâhilinde mesleklerini icra etsinler, yaptıkları işin değerinin bilerek karşılığını almaları bilincinde olmalarını öneririm. Kanunları, tebliğleri, yönetmelikleri, mevzuatı takip etsinler. Teknolojinin imkânlarından yararlanmayı bilsinler.

Sizce mesleğimizde neden fazla kadın meslektaş yok?

Meslek yaşamız çıkmadan önce kadınların mesleğimize karşı ilgileri yok denecek kadar azdı. Mesleğimiz yasalaştıktan sonra kadınlar tarafından mesleğimize karşı duyulan ilgi arttı. İleriki yıllarda bu sayının daha çok artacağını ümit ediyorum.

Bugüne kadar kaç meslek mensubunun yetişmesinde katkınız oldu?

Sayısını tam hatırlamıyorum ama stajyer, muhasebe yardımcısı 40-50 arkadaş büromda eğitim görmüştür.

Bu arkadaşlardan 13-14 tanesi Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ruhsatını almaları, mesleğe kazandırmanın gururu ve onuru içerisindeyim. Bu arkadaşlardan 25-30 sene beraber çalıştığım oldu. Şimdi de oğlum Burak stajını yanımda yapıyor.

Yanınızda çalışan stajyerlerinizle iletişimini zi ve yetiştirilmelerine nasıl destek oldunuz?

Her şeyden önce iş disiplini, vaktin nakit olduğunu, araştırmacı olmalarını, işi severek yapmalarını, muhasebenin bilgiye, araştırmaya, kanunları mevzuatı çok iyi takip etmeleri gerektiğini, işi yaparken dikkat ve özenli davranarak itinaı elden bırakmamalarını her zaman kendilerine vurguladım.

Büromda çalışıp ayrılan muhasebe yardımcısı, stajyerler ve Mali Müşavirlik ruhsatını almış arkadaşlarım olsun hepsi ayrıldıktan sonra devamlı arıyorlar, ziyaretime geliyorlar. Onların bu şekilde davranmaları beni çok mutlu ediyor.

Günde kaç saat çalışıyorsunuz? Boş zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Günde 7-8 saat çalışıyorum. Yaşım gereği sabah 10.00 gibi büroma geliyorum. Akşam 19.00'a kadar kalıyorum.

Hobilerim var. Yürüyüş yapıyorum, sinemaya gidiyorum, tiyatroyu hiç kaçırmam. Kitap okumayı çok seviyorum. Ve torunlarımla vakit geçirmekten çok keyif alıyorum.

Meslek hayatınız boyunca başınızdan geçen unutamadığınız bir anınız oldu mu?

Muhasebe bürosunda çalışırken bir mükellefin defterleri hesap uzmanı rahmetli Mahmut Özdemir üstad tarafından incelenmek üzere mükellefe

tebligat göndermişti. Mükellef bize tebligatı geciktirmesi nedeniyle süresinde defterleri götürmemiştim. Hesap uzmanları Kurulu o zamanlar Emek İş Hanı A Blok adresindeydi. Defter ve belgeleri temin ederek, Sayın Mahmut Özdemir üstadı götürdüm. Kapıyı çaldım, içeri girdim. Bana önce çıkıştı, neredesiniz, kaç gün oldu tebligat çekeli diye. Bende mükellefin Ankara dışında olduğunu o nedenle tebligatı bize geç ulaştırdığını bu yüzden zamanında getiremediğimi söyledim. Otur bakalım dedi ve bana çay söyledi. Bu arada bana devamlı sorular yöneltiliyor bende cevaplıyordum. Daha sonra klasörleri ve defterleri masasına bıraktım. Defterlere baktı ve bana döndü ne kadar güzel bir yazı, ne güzel yazılmış bu defterler seni kutlarım dedi. Bende müsaade isteyerek yanından ayrıldım. Tabi teftiş 6-7 aya yakın bir süre devam etti. Teftiş tamamlandıktan sonra inceleme tutanağını imza için mükellefi imzaya çağırırdı. Mükellefle birlikte imzaya gittiğimizde, tutanağı dikkatlice okudum ve herhangi bir vergi ve cezaya muhatap olmadığımızı anladım. İlk teftişimin başarılı olarak sonuçlanması benim için büyük bir mutluluktu. Sayın Mahmut Özdemir'in yanından ayrılırken bana danışacağın bir konu olursa beklerim dedi. Bende bir konu olduğu zaman danışmaya giderdim. Daha sonra CHP'den Sivas Milletvekili seçildi, tebrik için ziyaretine gittim. Çok değerli bir üstadımızdı. Allah rahmet eylesin.

Kültür - Sanat

Salman YILMAZ - SMMM

BİR KİTAP: Oğuz Atay / Bir Bilim Adamının Romanı-Mustafa İnan

Ünlü matematikçi Cahit Arf, kitaba yazdığı önsözde, İnsanlar “ Maddesel anlamda ölümsüz olabileceklerine kendilerini inandıramadıkları için, kimileri çocuklarına kendilerinin devamı gözüyle bakmak, kimileri de toplumda bırakacaklarını umdukları anılarla ölümsüzlük ve mutluluk duygusuna bir bakıma erişebilirler.” Mustafa İnan, mutluluğu topluma bırakacağı olumlu anılarla aramış bir bilim insanıdır.

Bilime adanmış kısa ve örnek bir yaşam. Yazar Oğuz Atay, biyografik türde yazmış bu roman da Prof. Dr. Mustafa İnan’ın yaşam öyküsünü anlatmaktadır. 1911 yılında Malatya’da başlayan çocukluk yıllarından, Adana’da devam eden eczacı çıraklığı ve henüz 12 yaşında iken kaybettiği babası Hüseyin Avni’den miras kalan ailenin yükü. Leyli meccani okuduğu (parasız yatılı) İTÜ İnşaat Mühendisliğinden, “Mukavemet” alanında dünya çapında söz sahibi bir profesör olmaya uzanan “roman” gibi bir yaşam öyküsü. Mustafa’nın hayatı hep yokluk ve yoksulluk içerisinde geçmiştir. İki dünya savaşı görmüştür. Medrese eğitiminden, çağdaş ve laik üniversite eğitime geçişin ağır sancılarını yaşamıştır. Kararlılığı ve mücadele azmiyle bütün zorlukların üstesinden gelmeyi başarmış gerçek bir bilim adamıdır Mustafa İnan. İkinci dünya savaşı yıllarında Türkiye’de çağdaş bilimin temellerinin atılmasında büyük emeği ve mücadelesi vardır. İTÜ Rektörlüğü ve İnşaat Fakültesi Dekanlığı yapmış çok yönlü bu büyük bilim adamı, Yahya Kemal Bayatlı ile sohbetleri ve verdiği konferansları ile de aynı zamanda iyi bir sanatçı ve edebiyatçıdır da .Dördüncü Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel’in ısrarlı talebine karşın Bayındırlık Bakanlığını kabul etmemiştir. Bu büyük bilim adamının adı bugün kamuoyunda pek bilinmese de, Ankara-İst. karayolu, İzmit

yakınlarındaki bir viyadükte adı yaşamaktadır. “Prof. Dr. Mustafa İnan Viyadüğü.”

Oğuz ATAY; Tutunamayanlar adlı eseri ile 1970 yılı TRT Roman ödülü ile başlayan edebiyat yolculuğu, Tehlikeli Oyunlar ve Korkuyu Beklerken ile devam etmiştir. Aynı zamanda Mustafa İnan’ın öğrencisi olan Oğuz Atay, 1934 yılında İnebolu’da doğmuştur. İTÜ İnşaat Mühendisliğini bitirdikten sonra, İDMMA’da doktor olarak başladığı öğretim üyeliğini, hayata veda ettiği 1977 yılına kadar sürdürmüştür. Ölümünden sonra Günlük ve Eylembilim adlı eserleri yayımlanmış olup, Oyunlarla Yaşayanlar adlı tiyatro oyunu da Devlet Tiyatrolarında sahnelenmiştir.

BİR FİLM: Kefernahum*

“Hayatın bu kadar acımasız olabileceğine, yüreğiniz elveriyorsa, izleyin. “

Klişe bir girişle; “Açlık, yoksulluk, savaş, mülteciler ve çocuklar. Hepsi bu filmde.”

Film, kendisini dünyaya getirdikleri için anne ve babasından davacı olan, 12 yaşındaki Zain’in trajik yaşam öyküsünü anlatmaktadır.

Lübnanlı kadın yönetmen Nadine Labaki, çocukların gözünden savaşı, açlığı, yoksulluğu ve mültecilerin maruz kaldığı insanlık dışı yaşamı adeta bir tokat gibi izleyicinin yüzüne çarpmakta. Bu konuda birazda abartıya kaçtığı da söylenebilir. Ama bu durum gerçeği değiştirmez. Ülkemizin de taraf olduğu, yaşadığımız bu coğrafyanın “kaderi” böyle yazılmıştır.

Zain, beş çocuklu Suriyeli mülteci bir ailenin en büyük çocuğu olarak, Beyrut’un kenar mahallelerinden birinde , bakkal çıraklığı yaparak ailesine katkıda bulunmaktadır. Açlık ve yoksullukla boğuşan aile, diğer çocuklarına nafaka sağlayabilmek için, henüz 11 yaşındaki kızları Sahaar’ı bakkal sahibine vermektedir/ satmaktadır. Zain buna karşı çıkarak, engel olmaya çalışır, ama nafile. Bu duruma isyan eden Zain evi terk ederek, kendisine yeni bir yaşam arayışına başlar. Bu sırada bir lokantada bulaşıkçılık yapmakta olan Etiyopyalı kaçak işçi Rahil ile tanışır. Rahil; henüz 1,5-2 yaşlarındaki çocuğuyla derme çatma bir barakada yaşam mücadelesi veren genç bir kadındır. Zain’i de yanına alır. Ama talihsizlik peşlerini bırakmaz. Rahil ceza evine düşer. Hayat, Zain ve küçük bebek için daha da zorlaşır ve karmaşık hale gelir. Karınlarını doyurabilmek için çöplükleri karıştırır, eski eşyalar satar ve meşru olmayan yollara başvurur. Çocuk sırtında, taşıyabileceğinden de ağır bir yük olan yaşam koşulları koşullar giderek Zain’i de acımasızlaştırmaktadır. Kız kardeşi Sahaar’ın da doğum esnasında öldüğünü öğrenmiştir.

Kefernahum Filmi, yabancı dilde en iyi film dalında Oscar adayı olarak seçilmiştir. Filmin yönetmeni Nadi-

ne Labaki, 2008 yılında İstanbul Film Festivalinde de gösterilmiş olan Karamel filmini de yönetmiştir.

*Kefernahum, bugün Filistin toprakları içerisinde bulunan bir yerleşim yeri adı olup, kaos anlamına gelmektedir.

** Aslında, Bülten’in bu sayısında, iki kez izlediğim Queen müzik grubu ve onun kural dışı solisti Freddy Mercury’nin yaşam öyküsünü anlatan ve en iyi film ve en iyi erkek oyuncu dalında Altın Küre ödülünü almış olan Bohemian Rhapsody filmini tanıtmak istemiştim. Ancak, Kafernahum filmini izledikten sonra bu düşüncemden vaz geçtim.

BİR OYUN: Beyaz Evin Külleri / Ankara Sanat Tiyatrosu

Ankara Sanat Tiyatrosu, Ankara ile özdeşleşmiş bir tiyatro sahnesi. 2018-19 sezonunda sahnelemiş olduğu BEYAZ EVİN KÜLLERİ adlı oyun izleyicisinin beğenisine sunulmuştur.

Oyun, Yeşim DORMAN tarafından yazılmış ve sahnelenmiştir. Dekorlar ise Arda Güler tarafından yapılmıştır. Oyunda, faşist Hitler döneminin son günlerinden bir kesit sunulmaktadır. Bir taraftan Hitler’in doğum günü kutlamaları, diğer taraftan ise suikast planları. Suikastçılar arasında sürpriz isimler de bulunmaktadır. Gestaponun ileri gelenlerinden, Hitler hayranı toplama kampı müdürü albayın karısı ve kızı da suikastçılar arasındadır. Kampının bacasından sürekli yükselen beyaz dumanlar nedeniyle, esireler tarafından burası BEYAZ EV olarak adlandırılmaktadır.

BASINDA ODAMIZ

ZAFER

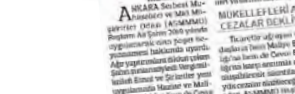
ASMMMO 29 YAŞINDA

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

Anayurt

Anayurt

Ticari Hayat

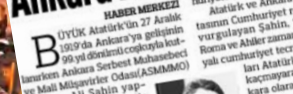
MALİ MÜŞAVİRLER

BELEDİYE SEÇİMLERİNE ADAY

ANADOLU

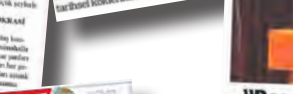
Ankara kurtuluş şehridir

Başkent

"Poşet beyannameleri can yakacak"

VATANDAŞ AĞIR CEZALAR BEKLİYOR

ZAFER

POŞET BEYANNAMELERİ CAN YAKACAK

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

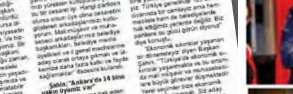
Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

ANADOLU

SONSÖZ

ASMMMO'DAN ADAYLARA TAM DESTEK

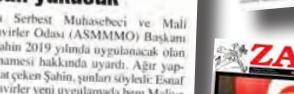
SİYASETTE AKTİF ROL ALMALIYIZ

ANADOLU

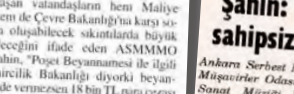

ANADOLU

SONSÖZ

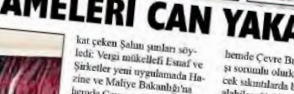
Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

ANADOLU

SONSÖZ

ASMMMO'DAN ADAYLARA TAM DESTEK

SİYASETTE AKTİF ROL ALMALIYIZ

ANADOLU

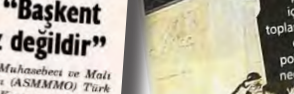

ANADOLU

SONSÖZ

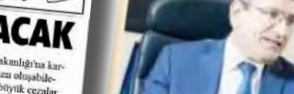
Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

ANADOLU

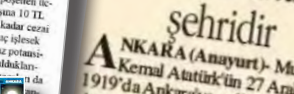

ANADOLU

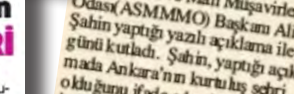

SONSÖZ

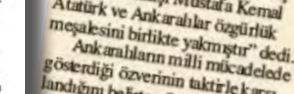
Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

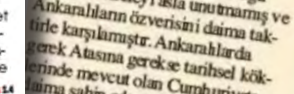
ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

ANADOLU

SONSÖZ

ASMMMO'DAN ADAYLARA TAM DESTEK

SİYASETTE AKTİF ROL ALMALIYIZ

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

Ankaralı mali müşavirlerin CUMHURİYET KONSERİ

ANADOLU

ANADOLU

SONSÖZ

ANADOLU

BASINDA ODAMIZ

VEFAT EDEN ÜYELERİMİZ

Veyis BIÇER
20.02.2019

Mehmet Memduh ÜSTÜNDAĞ
20.08.2018

İsmet ÇAM
27.08.2018

Bünyamin DEMİRÖZÜ
18.10.2018

Turgut CANBULATOĞLU
27.10.2018

İlhan ASTARCI
08.11.2018

Hüdaver KAYA
09.11.2018

Hamza YİĞİT
30.12.2018

Gülcan IŞIK
18.02.2019

TURAN VELDET VELİDEDEOĞLU MAKALE YARIŞMASI MANSİYON ÖDÜLÜ

MUHASEBE MESLEĞİNİN TEMEL SORUNLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI

Doğan YALÇINKAYA / SMMM

ANAHTAR KELİMELELER: Muhasebe, Meslek, Denetim, Muhasebe Eğitimi, Haksız Rekabet.

Tarih boyunca hem insanlar hem de kurum ve kuruluşlar günlük ekonomik faaliyetlerinin kayıtlarını tutmaya ve bu kayıtların devamlılığını sağlamaya devam etmişlerdir. Bu durum, bütün insan faaliyetlerinde muhasebe uygulamalarına ihtiyaç duyulmasına yol açmıştır. İlk muhasebe kayıtlarının M. Ö. 3600'lü yıllarda Babylon'da bulunan ve antik Mısır ve Yunan şehir Devletleri'nde ücret ödemelerini gösteren kil tabletler üzerinde olduğu bulunmuş, o günden bu yana muhasebe her toplumda işlevini her geçen gün önemini artırarak sürdürmeye devam etmiştir (Salmanulfarisi, 2012; Warren, Fess ve Re-eve, 1996).

Bir meslek olarak muhasebe, ulusların ve devletlerin ekonomik kalkınmasında oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Hem ölçme hem de raporlama bilgi sistemi olarak işlev gören muhasebe mesleği, mikro ve makroekonomik faaliyetlerinin tamamını kapsamaktadır (Okolie ve Amos, 2014). Mikro ve makroekonomik faaliyetler muhasebenin kendi içerisinde mikro ve makro muhasebe alanları olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır (Ajavi, 1997). Örneğin işletme muhasebesi, devlet muhasebesi, sosyal muhasebe, denetim ve vergilendirme gibi muhasebe faaliyetlerin hepsi ve ekonomik planlama, sermaye oluşumu gibi konuların tamamı profesyonel muhasebe meslek mensuplarının kontrol edilmektedir. Yani muhasebe tüm insan ilişkileri kapsayan bir alandır ve muhasebe meslek mensuplarına çok fazla sorumluluk düşmektedir (Badejo, 1997).

Bu nedenle muhasebe meslek mensupları, toplumda oldukça önemli bir yere sahiptir (Wyatt, 2004). Muhasebe toplumdan ortaya çıkmış bir alandır ve sosyal açıdan inşa edilmiş olduğu söylenebilmektedir (Hines, 1998). Buradan muhasebe mesleğinin toplumdan etkilenen ve toplumu direkt etkileyen bir unsur olduğu çıkarılabilir. Dolayısıyla bu durum, muhasebe meslek mensuplarının birçok alan ve konuda sorunlarla karşılaşmasına neden olabilmekte ve bu sorunlar nedeniyle meslek mensupları güçlüklerle karşılaşabilmektedir.

Bu derleme çalışmasında muhasebe meslek mensuplarının temel sorunlarına değinilmekte ve bu temel sorunlara çözüm önerileri sunulmaktadır. Bu amaçla, ilk olarak muhasebe meslek mensuplarının karşılaştığı temel sorunlar ele alınmakta, daha sonra bu konuda yapılan çalışmaların literatür özetleri verilerek, çalışma sonuca bağlanmakta ve öneriler sunulmaktadır.

Muhasebe Mesleğinin Temel Sorunları

Sermeye ve ticaretin küreselleşmesi, parayla ifade edilebilen ticari faaliyetlerin önceki durumuna göre daha spekülasyon ve daha karmaşık olmasına neden olmaktadır. Ayrıca muhasebe

bilimi ve uygulamaları, sürekli olarak yaşanan değişimlerden doğrudan etkilenmekte ve bu durum muhasebe meslek mensuplarının birçok sorunla karşılaşmasına neden olmaktadır. Bu sorunlar genel olarak mükellefler adına ödenmiş olan sigorta ve vergi gibi ödemelerin zamanında ödenememesi, kanun dışı davranış yapma teklifinin mükelleflerce sunulması, mükelleften alınan ücretin tahsil edilememesi, muhasebecilik meslek mensuplarına olan güven sorunları, muhasebe meslek mensuplarına gereken önemin verilmemesi, mükelleflerinin yeterli bilgiyi zamanında ya da gerektiği miktarda vermemeleri, teknolojik gelişmelerden kaynaklanan sorunlar, kariyer gelişimi ile alakalı sorunlar, Tekdüzen muhasebe sisteminin uygulanmasında doğan sorunlar, muhasebede paket program kullanımından kaynaklanan sorunlar, muhasebe meslek mensuplarının staj sorunları, vergi ve prim ödenmesi ile alakalı sorunlar, kalifiye çalışan bulunması ile alakalı sorunlar, tahsilat ve ücretlerle alakalı sorunlar, mevzuatın sık değişmesinden kaynaklanan sorunlar, haksız rekabetten doğan sorunlar, ilke ve standartları, tasdik ve denetim ve öz denetim tekniklerini geliştirme sonucunda doğan sorunlar, meslek etiğiyle alakalı sorunlar, meslekle bağdaşmayan işler sonucunda ortaya çıkan sorunlar, meslek unvanı çatışmaları sonucunda ortaya çıkan sorunlar, mesleğe girişin sınavsız yapılamamasına ilişkin sorunlar, mesleki eğitimden kaynaklanan sorunlar, mesleğin doğru tanımlanmamasından doğan sorunlar, mesleki uygulama hukuku ve mesleki disiplinle alakalı sorunlar, şirketleşme ve bağımsızlıkla alakalı sorunlar olarak sıralanabilir (Doğan ve Özulucan, 2004; Türker, 1995).

Eğitim ile İlgili Sorunlar

Muhasebe eğitiminde birincil amaç, mesleki muhasebe kariyerlerinin geri kalanı boyunca karşılaşılabilecekleri mesleki gereklilikler için muhtemel muhasebecilerin hazırlanması olmalıdır. Bunun yapılması için de teori ve uygulamaların bir arada yapılması gerekmektedir. Ayrıca verilen eğitim muhasebe mantık ve uygulamalarının kanun tarafından belirlenmiş standartlara göre sınırlandırılması da oldukça önemlidir.

Muhasebe meslek mensubu olmak isteyen bireylere verilen eğitim, mezun olduğunda gereken yetenekleri sağlayacak nitelikte olmalı ve sürekli olarak güncel kalma becerisini öğrencilere kazandırmalıdır (Özdemir, 2003).

Muhasebe eğitiminde eğitim ile ilgili sorunlar direkt olarak kurumlardan kaynaklanabildiği gibi, eğitilen bireylerden de kaynaklanabilmektedir. Muhasebe meslek mensupları, ortaöğretim kurumlarında da yetiştirilmektedir. Bu kurumlarda öğretmenler genellikle yeterli sayıda olmamakta ya da aldıkları

eğitimler bilgisayar destekli olmadığı için, öğrencilere günlük eğitim verecek yeteneğe sahip olmamaktadır. Bu durum eğitimin kalitesini önemli derecede etkilemekte ve meslek mensubu olan bu öğrencilerin de mesleğini etkin icra etmesini önlemektedir.

Yükseköğretimde verilen muhasebe eğitimi ise genellikle teorik olarak yapılmakta, eğitilen bireyler meslek mensubu olduklarında uygulama ile yeni tanışmış olduğu için mesleklerini etkin şekilde yapamamaktadır.

Özellikle ülkemizdeki muhasebe eğitimi ve öğretimi, muhasebe mesleğinin her geçen gün daha kompleks ve kapsamlı yetenek gerektirdiği göz önüne alınırsa, oldukça yetersiz görülmekte ve gerekli kalifiye muhasebe meslek mensuplarının yetiştirilmesini sağlayamamaktadır.

Muhasebe meslek mensubu eğitimi alan bireylerin kendisinden kaynaklı sorunlar da bulunmaktadır. Ülkemizde bu mesleği seçen bireyler genellikle puanlarına göre orta öğretim kurumlarına yönelmekte ve sonrasında yükseköğretime geçiş yapmaktadır. Dolayısıyla mesleği gerçek anlamda istemeyen bireylerin meslek eğitimi alması görülmektedir. Bu durum mesleğe kendisini veremeyen birçok meslek mensubunun yaratılmasına ve birçok soruna neden olmaktadır.

Ayrıca muhasebenin uygulanması ve eğitimde standartların belirlenmesinde kanun ve mevzuatlar birbirleri ile uyusmamakta ve bu durumda muhasebe meslek mensuplarını sorunlarla yüz yüze bırakmaktadır.

Teknolojik Gelişmelerden Doğan Sorunlar

Muhasebe alanında kayıt işlemleri ve veri işleme günümüzde büyük ölçüde elektronik ortamda yapılmakta ve bu durum süreci kısaltırken ve kompleks yapısını basitleştirirken, sonuçların da daha doğru olmasını sağlamaktadır. Ayrıca teknolojik gelişmeler muhasebe alanında yalnızca bilgi toplama ve bunları kaydetme için kullanılmamakta, işletmelerde yönetici, ortak ve muhasebe meslek mensuplarının bilgileri paylaşarak karar sürecini belirlemesinde de önemli roller oynamaktadır (Yıldız, 2002).

Teknolojik gelişmeler günümüzde her alanı ve mesleği etkilemektedir. Ancak bu gelişmelerden en çok etkilenen meslek mensupları muhasebecilerdir. Çünkü muhasebe süreçlerinde raporlama, kaydetme ve belgeleme işlemlerinin tamamında defter tutma sistemi yerini teknolojik programlara bırakmış ve analiz, değerlendirme ve planlamayı da bu programlar ile yapmayı olanaklı hale getirmiştir. Bu durum muhasebe meslek mensuplarının yükümlülüklerinin değişmesine ve teknolojiyi etkin kullanabilmesi gerekliliğine yol açmaktadır (İbiş, 2002).

Teknolojik gelişmeler muhasebe mesleğine birçok şekilde etki etmiştir: E-defter, e-fatura, e-bildirge, e-beyanname ve E-imza gibi elektronik ortam uygulamaları ile muhasebe sistemi tamamen internet ve bilgisayar bağımlı hale gelmiştir. Mali tabloların karşılaştırılmaları daha kolay hale gelmiş ve zamanlama ile yapılabilir olmuştur. Muhasebe mesleğinde sanal muhasebeci profili ve sanal muhasebe gibi yeni kavramlar ortaya çıkmıştır. Teknolojik hileler artmıştır. Finansal veriler daha kolay karşılaştırılabilir ve zamanlı hale gelmiştir. İşlem maliyetleri düşmüştür. Muhasebe meslek mensupları asıl işlevlerini kazanmış ve zaman tasarrufu sağlamaya başlamıştır. Ayrıca teknolojik gelişmeler ile programlar yetersiz kalmaya başlamış ve mevzuatlar sık sık değişikliğe gitmektedir. Bu durum da sık sık arıza ve teknik problemlere neden olabilmekte ve kaliteli servis hizmetleri verilememesine yol açabilmektedir. Ayrıca danışmanlık ve denetim muhasebe mesleğinde ka-

yıt tutma işlevini geride bırakmış ve mesleğin temel öğelerini oluşturan doğrulama, deftere nakletme, kaydetme ve belgeleme işlemleri değişik yapılar kazanmıştır (Özdemir, 2003).

Bağımsızlık Nedeniyle Ortaya Çıkan Sorunlar

Muhasebe meslek mensupları yarattıkları bilgiler ile faaliyetlerini hiç kimsenin ve tarafın çıkarını gözetmeden bağımsız biçimde gerçekleştirmelidir. Bu mesleği icra eden bireyler özel ya da serbest büro içerisinde çalışması farketmeksizin, zaman zaman bağımsız kavramı içerisinde değerlendirilememektedir. Aslında olması gereken belirli yasa ve standartlar çerçevesinde mesleğin icra edilmesidir. Ancak bu durum her zaman mümkün olmamaktadır (Şanlı, 2002).

Ülkemizde serbest bürolarda çalışan muhasebe meslek mensupları da özel sektörde işlev gösteren muhasebe meslek mensupları da bulunmaktadır. Serbest büroda işlev gösteren muhasebeciler kanun ve yasalar çerçevesinde işlevlerini sürdürebilmekte ve bağımsızlıklarını açısından bir sorun olmamaktadır. Ancak özel sektörde işlev gösterenler aynı zamanda bir patron ya da yöneticiden de direktif almakta ve bağımsızlıkları teknik olarak devam etse de başka direktifler ile ihlal edilen noktalar olabilmektedir (Şanlı, 2002).

Haksız Rekabet Nedeniyle Ortaya Çıkan Sorunlar

Mesleki dayanışma sorumluluğu bilinci, muhasebe meslek mensuplarının haksız rekabete sebep olacak davranış ve durumlarından kaçınmalarına neden olmaktadır. Muhasebeciler, başka bir muhasebeci ile anlaşması olan tüzel ya da gerçek kişilere hizmet veremezler. Ancak muhasebe mesleğinde haksız rekabet günümüzün en önemli sorunlarından birisidir. Meslek odaları bu konuda çalışmalar yapmakta ve yasaya göre unvan almayanlara ya da unvan alan ama haksız rekabete neden olanlara yargıya sevk uygulamaktadır (Fırat, 2001).

Ülkemizde ruhsat almış meslek mensuplarını tercih etme bilinci henüz gelişmemiştir. İşletmeler muhasebe işlerini vergi bakımından çıkar sağlamak amacıyla ruhsatsız bireylere yaptırabilmektedir. Bu durum da meslek mensupları için önemli sorunlara neden olmaktadır. Muhasebe mesleğinde haksız rekabet birçok şekilde yapılabilir: Meslek mensupları işlerini kalitesiz yapabilmekte ya da daha düşük maliyete getirerek haksız rekabete neden olabilmektedir. Bunun dışında, yasal düzenlemeler kullanılarak yapılan haksız rekabet, müşteriden kaynaklı ya da tabela, reklam ve ilan ile yapılan haksız rekabet, bağımsız denetim firmalarınca yapılan ya da şubelerce yaratılan haksız rekabet ve ruhsat kiralama ya da kaçak büro kullanımı ile yapılan haksız rekabetlerde bulunmaktadır. Ayrıca serbest muhasebe mali müşavirlerinin işleri, yeminli mali müşavir tarafından yapılabilme ve yine haksız rekabet doğmaktadır (Arıkan, 2000; Fırat, 2001).

Tahsilat ve Ücret Nedeniyle Ortaya Çıkan Sorunlar

Muhasebe meslek mensupları 3568 sayılı Kanun'a göre belirli bir ücret almalı, yaptığı işin asgari miktarı altında ücret alanlar disiplin cezasına çarptırılmalıdır. Maliye ve Gümrük Bakanlıkları, meslek birlikleri ve meslek odaları tarafından belirlenen bu ücret tarifeleri, muhasebe meslek mensuplarının hayat kalitesini sağlamalarına olanak sağlayacak ölçüde olmalıdır (Özdemir, 2003).

Muhasebe meslek mensuplarının önemli ücret ve tarife sorunlarından birisi de zamanında ve tam şekilde emeklerinin karşılığını alamamalarıdır. Müşterilerden alınacak ücret tahsili konusunda çok sorun yaşanmaktadır. Müşteriler genellikle gider kalemlerinde bu tahsilatlara son yeri vermekte bu da ol-

dukça önemli sorunları beraberinde getirmektedir (Özdemir, 2003).

Staj Nedeniyle Ortaya Çıkan Sorular

Muhasebe meslek mensuplarının staja ilişkin eğitim ve çalışma programları ve staj konuları “Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER)” tarafından hazırlanmakta ve standart biçimde sunulmaktadır. Bu stajlar mecburidir ve hiçbir şekilde süresine müdahale edilememektedir. Denetlemeler sürecinde bir sene içerisinde üç kez mücbir neden olmadan staja gitmeyenlerin stajı yanmaktadır. Ancak bu nedenler yazılı yönetmeliklerde bulunmamaktadır. Yani, stajla ilgili kesinleşmiş belirli kurallar bulunmama, eksiklikler sorunlara neden olmaktadır (Özdemir, 2003).

Etikle İlgili Sorunlar

Meslek eğiti her meslek mensubu için dikkat edilmesi gereken oldukça önemli tutum ve davranışların yapısına bakılmaksızın küresel boyutta ahlaki bir sınıra ulaşmak için hazırlanmış kurallar şeklinde ele alınabilmektedir. Muhasebe mesleği, iş dünyası içerisinde sürekli olarak gelişmekte ve kendini düzenlemektedir. Birçok ülkede oldukça eski zamanlardan bu yana gelen belli etik kuralları bulunmaktadır. Ancak değişen dünya ile etik kuralları da değişmekte ve eski kurallar yetersiz olduğu için sorunlar yaşanmaktadır (Pekdemir, 2000).

Muhasebe meslek mensuplarının sayısının her geçen artması, müşteri sayılarının yeterli kazanca ulaşmak için meslek mensuplarınca artırılması, rekabette üstünlüğün sağlanması, müşteri arz ve taleplerinin değişmesi ve piyasanın değişken ve dinamik yapısı nedeniyle muhasebe meslek etik kuralları esnetilebilir gibi görülmektedir. Ancak etik kuralları oldukça önemlidir ve kesinlikle esnetilmemelidir (Nalbantoğlu, 2007).

Çalışma Süresinin Uzunluğundan Kaynaklı Sorunlar

Muhasebe meslek mensupları genellikle tüm yıl boyunca çalışmaktadır. Bu durum sağlıklarını olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer meslekler tatil yapma imkanına yılda bir de olsa sahip olurken, muhasebe meslek mensuplarının bu imkanları oldukça sınırlıdır.

Kanunlardaki Değişimden Kaynaklı Sorunlar

Muhasebe mesleği ile ilgili kanunlar oldukça sık değişmektedir. Bu değişiklikler muhasebe meslek mensuplarının ruh ve akıl sağlıklarını etkilemekte, iş düzenlerini bozmakta ve işlerini oldukça zorlaştırmaktadır.

Vergi Mükellef Sayısından Kaynaklı Sorunlar

Ülkemizde muhasebe meslek mensupları sayısı ile vergi mükellef sayısı birbiri ile uyumlu değildir ve çok sayıda vergi mükellefine yeterli sayıda muhasebe meslek mensubu düşmektedir. Bu nedenle muhasebe meslek mensupları çok çalışmakta, yıpranmakta ve manevi olarak etkilenmektedir.

Mükellef Kaynaklı Sorunlar

Mükellefler genellikle muhasebe mesleğine ve meslek mensuplarına gereken özen ve ilgiyi göstermemekte ve emeklerinin karşılığını vermemektedir. Bu durum muhasebe meslek mensuplarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu sorunlardan en önemlisi eğitim düzeyi yetersiz olan mükelleflerden kaynaklanmaktadır. Kendileri yapabilecekleri işleri bile muhasebe meslek mensuplarına yaptırmaya çalışmakta ve ücretleri de aşağı çekmeye çalışmaktadırlar.

Muhasebe Mesleğinin Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri ile İlgili Yapılmış Çalışmaların Literatür Özeti

Uzay ve Tanç (2004), meslek mensupları ile yaptıkları çalışmada muhasebe mesleğinde karşılaşılan problemlerin, sık

sık mevzuat değişimi yapılması ve bundan kaynaklı takipsizlik olması, haksız rekabetin varlığı, muhasebe hizmetine yeterli ücretin ödenmemesi, iş yükünün fazlalığı, ücret tahsilatının geçilmesi ve mükelleflerin muhasebe meslek mensubu sorumlukları hakkında bilgisizlikleri şeklinde sıralanabildiğini belirtmişlerdir.

Kalaycı ve Tekşen (2006), Isparta il merkezinde yaptıkları çalışmada muhasebe meslek sorunlarının mükelleflerinin ücreti geciktirmeleri, iş yükünün fazlalığı, haksız rekabetin varlığı, mevzuatın sık değişmesi ve mükellefin vergiyi azaltmak için uyguladıkları baskıdan kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir.

İskender (2011) hazırladığı “Türkiye’de Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Yetkinlik Sorunları ve Bu Sorunların Çözümünde Sürekli Eğitimin Rolü” isimli doktora tezinde Türkiye ölçeğinde bir saha araştırması yapmış ve anket uygulamıştır. Yaptığı çalışmanın sonucunda muhasebecilerin meslek yeterliliği ile ilgili ciddi problemleri ve yetersizliklerinin olduğu ve bu durumun özellikle 2013’den bu yana kanuni zorunluluk ile uygulanması gereken TMS ve TFRS konusunda yetersiz olmalarından kaynaklandığını belirtmiştir. Ayrıca, muhasebe mesleği için sürekli eğitimin “olmazsa olmaz” olduğunu ve “yaşam boyu” devam etmesi gerektiğini de öne sürmüştür.

Aydemir (2015), yaptığı çalışmada Türkiye’de aktif olarak çalışan 428 muhasebe meslek mensubu üzerinde anket uygulamış ve yaptığı çalışmanın sonucunda “iş yükünün ağır olması”, “bazı meslek mensuplarının çok ucuza defter tutması”, “mükelleflerin ücretlerini ödememeleri veya düzensiz ödemeleri”, “mesleki yeterlilik ve sorumluluklara karşın muhasebe meslek mensuplarının kazancının düşük olması” sorunlarının muhasebe meslek mensuplarının en önemli sorunlarından olduğunu saptamıştır. Ayrıca yapılan anketlerin %80’inde çok sayıda muhasebe meslek mensubu olduğu ve bunun meslek mensupları için sorun oluşturabileceği sonucuna da ulaşmıştır.

Dizman ve Güney (2015) muhasebe meslek mensuplarının sorunlarını belirlemek için Erzincan il sınırları içinde aktif olarak çalışan 40 muhasebeciye anket uygulamış ve yaptığı çalışmanın sonucunda muhasebe mesleğinde; muhasebe odası ve TÜRMOB tarafından yapılan sınavlara hazırlık için kursların olmaması, muhasebe mesleğini toplumun yeterince tanımaması, muhasebecilere yeni iş sahalarının açılmaması, geleceğe güvensizlik ve ekonomik krizlerle sürekli küçülen iş hacminin genişletilememesi, meslek içi eğitiminin yetersiz olması, birçok sınavın meslek yükselmede aktif olması, muhasebe defteri tutan ancak ruhsatı olmayanların önlenememesi, denetçilerin vergi incelerken ön yargılı davranması, vergi yargısının daha hızlı karar verememesi, muhasebe ücretlerinde sabit fiyat belirlememesi belgelerin düzenli tutulmaması, mükelleflerin vergi incelemesinde suçlu gibi değerlendirilmesi ve tehditkar tavırlar sergilenmesi, bürokratik işlemlerin çokluğu, meslek sorumluluklarının çok sayıda olması, vergi denetiminde muhasebecilerden faydalanılması, kayıt dışı ekonominin önlenememesi, basit ve sistematik bir vergi sistemi olmaması gibi birçok sorunu olduğunu saptamışlardır.

Kaya (2015), muhasebe meslek mensuplarının sorunlarını belirlemek için Elazığ’da 74 muhasebe meslek mensubu üzerinde yaptığı çalışmada, beyanname süreleri, stajyerlik, asgari ücret tarife uygulaması, yeni yasal düzenlemeler, gelir düzeylerinin düşüklüğü, tahsilatın yapılması, haksız rekabet konularında muhasebe mesleğinde oldukça önemli sorunlar yaşandığını saptanmıştır.

Deran, Erduru ve Keleş (2016), Muhasebe meslek men-

suplarının mesleki sorunları belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında Ordu'da faaliyet gösteren muhasebeciler üzerinde anket uygulamış ve çalışmalarının sonucunda demografik özellikler ile içinde bulunulan ekonomik çevrenin meslek mensuplarının mesleki sorunlarına etki ettiğini saptamışlardır. Toplam 335 muhasebe meslek mensubu üzerinde yaptıkları bu çalışmada mesleki sorunlar olarak, muhasebe standartlarının yeterli bilinmemesi, müşteriden alınan veriler ve bilgi akışındaki gecikmeler sebebiyle işlerin zamanında yapılamaması, muhasebe ücretinin tahsilatında sorun yaşanması, az vergi ödemek isteyen müşterilerin taleplerinden kaynaklanan sorunlar, gerektiğinden fazla sorumluluk ile muhasebe meslek mensuplarına fazla iş yaptırılması, mevzuatların sıklıkla değişmesi ve bürokratik işlem yoğunluğu ile artan iş yükü, ekonomik gelişmişlik seviyesine bağlı olarak muhasebe meslek mensuplarının kazançlarında dengesizlik olması ve haksız rekabet ile kalifiye personel istihdamının zor olması şeklinde ele alınmıştır.

Zengin (2016), hazırladığı “Muhasebe Mesleğinde Meslek Mensubunun Problemleri ve Muhasebe Denetiminde Karşılaşılan Hileler, Meslek Mensubunun Tutumu” isimli yüksek lisans tezinde, genel olarak muhasebe mesleğinde karşılaşılan sorunları ele almış ve bu sorunları eğitim, teknoloji, bağımsızlık, haksız rekabet, tahsilat ve ücret, staj, etik ve diğer konularda olmak üzere ayırarak muhasebe mesleğinde yaşanan temel sorunları ve çözüm önerilerini vermiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel olarak bu derleme içerisinde verilen bilgiler ve yapılan çalışmalardan yazılan literatür özeti sonucunda muhasebe mesleğinde temel sorunlar, kamu kurumları, mükellef, mevzuat, özel hayatın kısıtlanması, meslek mensup ve örgütleri kaynaklı olarak temel şekilde ayrılabilir. Bunlar ise şu şekilde sıralanabilir:

- Kamu kurumları kaynaklı sorunlar
 - Memur sayılarının yetersiz olması
 - Memurlar ile yaşanan sıkıntılar
 - Kamu kurumları arasındaki iletişimsizliğin güçsüz olması
 - Düzenlemeler nedeniyle iş yükünün sürekli artması
 - Bürokratik işlemlerin çok fazla olması
 - Sürekli olarak süre uzatımının son gün yapılması
 - Mevzuatların sürekli değişimi
 - İşletmelerden belge ve bilgilerin eksik gelmesi ve geç kalması
 - Hizmet ve personel alt yapısının yetersiz olması
- Mükellef kaynaklı sorunlar
 - Zorlayıcı öneriler nedeniyle oluşan sorunlar
 - Mevzuat nedeniyle oluşan mükellef sorunları
 - Mesleği yanlış algılama nedeniyle oluşan mükellef sorunları
 - Muhasebecinin seçiminde mükellefin objektif kriterlere bakmaması
 - Belge ve bilgi akışının mükellefçe etkin yapılmaması
 - Mükellefin ücreti zamanında ödememesi ya da ücret için pazarlık yapması
 - Mükellefin muhasebe mesleği ile ilgili bilgisinin yetersiz ya da yanlış olması
- Mevzuat kaynaklı sorunlar
 - Mevzuatların sıklıkla yenilenmesi
 - Sıklıkla yenilenen mevzuatların takip edilememesi

- Bazı konuların mevzuatta açıkça belirtilmemesi (örneğin; staj)
- Özel hayatın kısıtlanması kaynaklı sorunlar
- İş yoğunluğu nedeniyle sürekli çalışma
- Meslek mensup ve örgütleri kaynaklı sorunlar
- Meslek mensuplarının birbirlerine haksız rekabet uygulaması
- Örgütlerin muhasebe meslek mensuplarının sorunları ile yeterince ilgilenmemesi
- Örgütlerin toplumu muhasebe mesleği ile ilgili yeterince bilgi vermemesi
- Yeni kanun, mevzuat ve yönetmelikler ile ilgili örgütler tarafından yeterince eğitim verilmemesi
- Meslek mensuplarının, eğitim kurumları tarafından yetersiz eğitilmesi
- Eğitim örgüt ve kurumlarının yetersiz hizmet, personel ve altyapıya sahip olması

Yukarıda sayılan muhasebe mesleğinin temel sorunları için şu çözüm önerilerinde bulunulabilir:

- Muhasebe mesleğini icra eden bireyleri yetiştiren ve muhasebe mesleğinin ilk adımı oluşturan eğitim konusunda önemli yenilikler yapılmalıdır. Öğrenciler gerekli bilgilerle donatılmalı, gereken kalifiye elemanlar yetiştirilebilmektedir. Bunun için daha fazla yüksek öğretim kurumu devreye sokulmalı, var olan yüksek öğretim programlarında uygulama eğitimleri artırılmalıdır. Ayrıca ortaöğretimlerde yetersiz olduğu düşünülen öğretmenlerin sayısı artırılmalı ve var olan öğretmenler son tekniklerle ilgili geliştirilerek, okullar son teknoloji muhasebe uygulamalarının eğitimi verilecek yerlere dönüştürülmelidir.
- Muhasebe mesleğinde uzmanlaşma kademe kademe olmalı, önemli kademelerden birisini başaramayan bireyler mesleği icra edememelidir.
- Muhasebe uygulama esaslarının her bir kanun, mevzuat ve yönetmelikte farklı olmasının önüne geçilmeli ve tek bir standart belirlenmelidir.
- Muhasebecilerin teknolojiye uyum sağlaması ve teknolojiyi yakından takip ederek görevlerini teknolojiye uyumlu biçimde yapması için gerekenler yapılmalıdır.
- Teknoloji kullanımı kaynaklı mevzuat eksiklikleri düzenlenmeli ve muhasebe meslek mensuplarına yeni yüklenen iş ve sorumluluklar açıkça belirtilmelidir.
- Muhasebe denetimlerine ek düzenlemeler yapılmalı ve yalnızca işletmenin finansal güvenilirliği ve durumuyla ilgili değil, tamamının güvenilirlik ve yapısı hakkında raporlar düzenlenmelidir.
- Muhasebe mesleğinde bağımsızlığı belirleyen kanunlar her durum için çözüm getirebilir hale getirilmeli ve bağımsızlığın sınırlarını keskin bir biçimde belirlemelidir.
- Haksız rekabetin önüne geçilmesi için ruhsatlı meslek mensubu seçimi konusunda toplum bilinçlendirilmeli ve teşvik edilmelidir.
- Ruhsatsız çalışanlara karşı meslek odaları ve Maliye Bakanlığı kalıcı ve etkili önlemler almalıdır.
- Haksız rekabetin önlenmesi için özel bir komisyon kurulmalı ve komisyon bunu sıkı bir şekilde takip etmelidir.
- Ücret ve tahsilat konusundaki sorunların ortadan kalkması için, her altı ayda bir yeni tarifeler belirlenmeli ve muhasebecilerin ağır vergi yükleri hafifletilmeli ya da kaldırılmalıdır.

malıdır.

- Ayrıca ücretlerin peşin ve zamanında tahsil edilebilmesi için yazılı kurallar belirlenmeli ve herhangi bir anlaşmazlıkta araya girecek resmi kurumlar oluşturulmalıdır.

- Muhasebe meslek mensuplarının sorumlulukları arasında olmayan, ancak müşteri baskısı ile yaptırılan işlerin yapılması önlenmeli, yapanlara cezai yaptırım uygulanmalıdır.

- Muhasebe mesleğinde staj ile ilgili sorunların çözülmesi için, TESMER tarafından daha etkin ve kapsamlı bir program ve yönetmelik hazırlanmalıdır. Özellikle stajı biten adayların sınava girme mecburiyeti olup olmadığı ve bu sınavlara hangi derslerden girmesi gerektiği konusuna açıklık getirilmeli ve bir senede üç kez mücbir nedenle stajın iptal edilmesindeki mücbir nedenler açıkça belirtilmelidir.

- Mesleki etik kuralları yapılandırılmalı ve kurallarda tek başlılık sağlanmalıdır.

- Kanunlarda sık sık değişikliğe gidilmemeli, büyük çaplı kesin düzenlemeler ile kanunlar kesinlik kazanmalıdır. Ayrıca sade ve açık bir vergi mevzuatı yayınlanmalı ve hem muhasebe süreci daha basit hale getirilmesi hem de kayıp ve vergi kaçakları önenebilmelidir.

- Kayıt dışı mükellef hizmetlerinin önüne geçilmeli ve ekonomik faaliyetler kayıt altına alınarak, muhasebe meslek mensuplarının yükleri hafifletilmelidir.

- Muhasebe mesleği ile ilgili olan resmi odalar, Sosyal Güvenlik Kurumu, vergi daireleri ve Gelir İdaresi Başkanlığı gibi kurumlar koordineli çalışmalı ve alacakları kararlarda muhasebe mesleğinde yaşanan temel sorunları değerlendirmelidir.

- Kamu kurumlarında yetki tazmini net şekilde yapılmalı ve belirsizlikler kalmamalıdır.

- Mükellefler muhasebe sistemi ve ekonomi hakkında genel olarak bilgilendirilmeli ve mükelleften kaynaklanan sorunların önüne geçilmelidir.

- Kaçak muhasebeciler belirlenmeli ve bunlara kalıcı çözümler üretilmelidir.

KAYNAKLAR

Ajayi, C. A. (1997). *The Development of Accounting Profession in Nigeria. Accounting Education in Nigeria: Challenges and Prospects*, (Ed, E. O. Adegite) Lagos: University of Lagos Press.

Arıkan, Y. (2000). Kamuoyunda Mesleki İtibarımızı Yok Eden Haksız Rekabete Gelin Hep Birlikte Son Verelim. *İSMMMO; Mali Çözüm Dergisi*, 52, 2-4 Temmuz-Ağustos-Eylül.

Aydemir, O. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Karşılaştıkları Sorunlar Ve Beklentiler. *Journal of Accounting & Finance*, Temmuz Sayısı.

Badejo, A. O. (1997). *Objectives and Features of Professional Education and Training: Accounting Education in Nigeria: Challenges and Prospects* (Ed, E. O. Adegite) Lagos: University of Lagos Press.

Deran, A., Erduru, İ., & Keleş, D. (2016). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Sorunları Ve Meslek Odalarından Beklentilerinin Demografik Özellikler Ve Faaliyet Gösterilen Ekonomik Çevre Açısından Değerlendirilmesi: Ordu Örneği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (32), 74-99.

Dizman, Ş., Güney, S. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Sorunları Kamu'da Karşılaşılan Olumsuzluklar Ve Beklentiler (Erzincan İli Uygulaması). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(16), 97-110.

Doğan, Z., Özulucan, A. (2004), *Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Ankara: Türmob Yayınları- 242.

Fırat, H. (2001). Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Açısından Muhasebe Mesleğinin Misyonu ve Vizyonu, *Beşinci Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, 5-6 Mayıs 2001.

Hines, R. D. (1988). Financial Accounting: In Communicating Reality, We Construct Reality. *Accounting, Organisations and Society*, 13, (3), 251-261

İbiş, C. (2002). Bilgi Çağında Muhasebecilik Mesleğinin Geleceği ve Yeni Muhasebeci Kimliği, *XVII. Türkiye Muhasebe Kongresi*, Türmob Yayınları-199, 1012 Ekim, İstanbul.

İskender, H. (2011). *Türkiye'de Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Yetkinlik Sorunları ve Bu Sorunların Çözümünde Sürekli Eğitimin Rolü*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Kalaycı, Ş., & Tekşen, Ö. (2006). Muhasebecilik Mesleğinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Isparta İl Merkezi Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 31, 90-101.

Kaya, G. A. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Sorunları Ve Çözüm Önerileri: Elazığ'da Bir Araştırma. *International Journal of Social Science*, 41, 207-231.

Naltbantoğlu, R. (2007). *Muhasebe Uygulamaları Konusunda Meslek Mensuplarının Bakış Açıları*, <http://www.archi-ve.ismmm.org.tr/docs/sempoz-yum/06Sempozyum/5oturum> 07.01.2018.

Okolie, O. R., & Amos, A. (2014). The challenges of accounting education: the Nigerian experience. *Accounting and Finance Research*, 3(2), 129-137.

Özdemir, E. (2003), *Muhasebe Eğitiminde Karşılaşılan Güçlükler ve Muhasebecilik Mesleğinin Sorunları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Adapazarı

Pekdemir, R. (2000). *Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne Göre Mali Tablolar*, İstanbul: İSMMMMO Yayını.

Salmanulfarisi, A. (2012). Accounting cycle and the development of Accounting Practices in Nigeria. *Arabian Journal of Business and Management Review*, 1(1), 36-45.

Sanlı, N. (1996), Meslek Mensuplarının Meslek İçi Eğitim ve Gelişiminde Karşılaştıkları Güçlükler ve Çözüm Önerileri, *İSMMMOMali Çözüm Dergisi*, 35, Mart-Nisan.

Türker, M., Pakdemir, r., Selvi, Y., Yılmaz, F. (1995). *Sınırlı Uygunluk Denetimi*. Ankara: Türmob Yayınları-198, Seri No: 2003-1.

Uzay, Ş., & Tanç, Ş. G. (2004). Muhasebecilerin Sorunları ve Beklentileri: Kayseri ve Nevşehir İlleri Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 22, 94-104.

Warren, C. S., Fess, P. E., & Reeve, J. M. (1996). *Accounting*. South Western Educational Publishing.

Wyatt, A. R. (2004). Accounting Professionalism: They Just Don't Get It, *Accounting Horizons*, 18(1), 45 - 53.

Yıldız, F. (2002). *Muhasebe Mesleğinde Meslek Ahlakı*, İstanbul: Der Yayınları: 338

TURAN VELDET VELİDEDEOĞLU MAKALE YARIŞMASI MANSİYON ÖDÜLÜ

GELECEĞİN MESLEĞİ İÇİN MESLEĞİN GELECEĞİ

Mete AKYOL / Dr. - SMMM

ANAHTAR KELİMELER: Muhasebe, Meslek, Muhaebe mesleği, Mesleki Eğitim

ABSTRACT

THE FUTURE OF THE PROFESSION FOR THE PRO- FESSION OF THE FUTURE

Turkey 13.06.1989 years in the accounting profes-
sion with professional law enacted in 3568 “Indepen-
dent Accountants (SM), Certified Public Accountant
(CPA) and Chartered Accountant (CPA)” are grouped
under the names.

This study consists of three parts;

In the first part of the study, the development and
process of the profession were examined.

In the second part, the problems of the professio-
nals and professionals were examined and academic
researches related to the subject were included.

In the last part of the study, solutions of problems
and “ elephant in the room” syndrome were mentio-
ned.

Mali müşavirlik mesleğinin ülkemizdeki gelişim sü-
reci incelendiğinde 3568 sayılı Kanun yürürlüğe girdi-
ği 1989 yılına kadar mali müşavirlik ve muhasebecilik
mesleği bakımından ülke ihtiyaçlarına cevap verebi-
lecek bir mesleki örgütlenmeye maalesef gidilemedi-
ği gibi karşılaşılan yasal sorun ve engeller karşısında
çözüm yollarının bulunması ile alakalı da herhangi bir
çalışma ve içerisinde bulunulmamıştır.

1989 tarihine kadar muhasebe ve vergi işleriyle
uğraşanlar kendilerine, mali müşavir, muhasip, kâtip,
uzman muhasip, vergi uzmanı, serbest hesap uzmanı
gibi çeşitli unvanlar vererek mesleki çalışmalarını sür-
dürmüşlerdir.

Sadece Cumhuriyet döneminde değil, Osmanlı ve
Selçuklu döneminde de meslek olarak Muhasebeci-
lik ve muhasebe uygulamaları çok sınırlı bir çerçeve
içerisinde kalmıştır. Muhasebeci diyebileceğimiz mes-
lek mensupları sadece vakıflarla alakalı çalışmalarda
bulunmuş ve muhasebe sistemi olarak sadece vakıf

muhasebesinin gelişimine katkı sunmuşlardır. Vakıf ko-
nusunda çok detaylı çalışmalar ve hesaplamalar yapılmış-
masına rağmen maalesef tarihlerinin hiçbir döneminde
meslek ile ilgili uğraşanlar bir örgüt çatısı altında topla-
namamıştır.

Cumhuriyet döneminde ise anca 1932 yılından iti-
baren mesleğin düzenlenmesi amacıyla çeşitli tasarı-
lar hazırlanmışsa da bu hazırlıklar 1989 yılına kadar
bunlar kanunlaşmamıştır. Hukuk, sağlık, eğitim ve
üretim meslek ve sektörlerinin ilerlemesi karşısında
muhasebe ve denetim mesleğimiz maalesef bu meslek
ve sektörler kadar hızlı gelişememiş, çağa ve yenilikle-
re ayak uyduramamıştır. Liberal ekonominin ülkemize
geç gelmesinin bu konuya bir etkisi olması yanında,
kanunlaşma sürecinin neredeyse tamamının Maliye Ba-
kanlığının kontrolüne bırakılması ve idarenin mesleği
sadece vergi denetimi boyutunda değerlendirmiş ol-
masıdır.

Geriye dönüp baktığımız da muhasebe mesleği
uzun bir geçmişe sahip olmasına rağmen muhasebe
mesleğinin Türkiye’de kanunla düzenlenmesi ve yasal
dayanağını alması, 01.06.1989 tarihinde kabul edilen
ve 13.06.1989 tarih ve 20194 sayılı Resmi Gazete ‘de
yayınlanan 3568 sayılı kanun ve bu kanunla ilgili mev-
zuat ile ve ilk defa bu kanun ile meslek olarak tanımla-
nmıştır.

Türk Dil Kurumu meslek kavramını “Belli bir eğitim
ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insan-
lara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığın-
da para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş
“ olarak tanımlıyor.

Maddi kazanç sağlayan her faaliyet meslek olarak
kabul edilmektedir. Peki, her maddi kazanç sağlayan iş
meslek olarak kabul edilmeli midir? Maddi kazanç sağ-
layan bir uğraşının genel kabul görmüş meslek tanımı
tanımına göre nitelenip kabul edilmesi için;

- Karmaşık ve gelişime açık bir bilgi yapısına,

- Kamu yararına menfaat sağlaması ve hizmet etmesi ve

- Mesleğin ifasında karşılaşılabilecek sorunların çözülmesi için yargı mekanizmasını kullanması gerekmektedir.

Kazanç sağlayan bir uğraşının meslek olarak kabul edilmesi için taşınması gereken şartlara baktığımızda sanki bu şartlar Mali Müşavirlik mesleği için oluşturulmuş diyebiliriz. Meslek mensupları, Ticaret Kanunundan Sosyal Güvenlik kanununa, Gümrük mevzuatından Vergi usul kanuna kadar onlarca karmaşık kanunlar içerisinde bilgisini sürekli yenileyerek ve artırarak bir mesleği ifa etmektedirler. İşlerin ifası sırasında kamu yararı görülmekte ve hizmet edilmektedir. Bu ifa sırasında karşılaşılabilecek sorunlarda yargı mekanizması sık kullanılmaktadır.

Müşavirlik mesleği ve meslek mensuplarının temel sorunları olarak karşımıza her ne kadar haksız rekabet ve tahsilatların sorunu gibi mesleğin genel de iç uygulamaları ile alakalı sorunlar çıksa da mesleğin en büyük sorun ve temel sorunların çözümü aslında yapısal sorunlara dayanmaktadır. Bu yapısal sorunlarla alakalı Devlet Denetleme Kurulu 2009 yılında detaylı bir rapor yazmış ve örgütlü kurumların; seçim, denetim, şeffaflık gibi kriterleri belirleyerek bu konular hakkında sorunlar olduğunu raporlamış ve çözüm önerilerinde bulunmuştur.

İşletmeler ekonominin temel dinamikleridir. Bu temel dinamiklerin iyi ve verimli çalışmaları ise sadece iyi işleyen sistemli bir muhasebe ve denetim sisteminden geçmektedir. Bu denetim ve sistem işleyişi ise meslek mensupları tarafından sağlanmaktadır. Ekonomik bilincin artması karşısında işletmeler ve devlet, muhasebecilerin öneminin farkına varmakta ve toplum nezdinde daha itibarlı bir meslek olmaktadır.

Meslek ve Meslek sorunları ile alakalı ülkemiz de az da olsa bazı akademik çalışmalar yapılmıştır. Bunlar başlıca;

Doğu Anadolu Bölgesi'nde muhasebe meslek mensuplarının profili, etik kurallara bakışları ve meslek sorunlarına yönelik yaptığı çalışmada, meslek mensupları için;

- Tahsilât,

- Meslektaşlar arasında yaşanan yoğun rekabet,

- Ücret tarifesinin altında defter tutulması ve

- Ücret yetersizliği konularının en önemli dört sorunu oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. (Bilen 2008)

Erzurum'da çalışan Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerin genel sorunlarını araştırmışlardır. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre,;

- Meslek mensuplarının tahsilât konusunda sorunlar yaşadığı,

- Meslek mensubuna yüklenen sorumluluğun kendi-

sine verilen yetkiden daha fazla olduğu

- Çıkarılan af yasalarının mükellef ile meslek mensubu arasındaki ilişkiyi zedelediği tespit edilmiştir. (Yıldırım ve Güney 2012)

Burdur ilinde bağımsız olarak çalışan muhasebe meslek mensupları ile yüz yüze görüşmeye dayalı bir anket çalışması yapmıştır. Yapılan çalışmada muhasebe meslek mensuplarının sorunları olarak,

- Toplumda az vergi ödeten meslek mensubunun iyi nitelikte görülmesi,

- Mevzuatın çok sık değişmesi,

- Bazı meslek mensuplarının ücret tarifesinin altında defter tutması,

- Yoğun iş yükü ve

- Meslek mensubunun ücret tahsilinde yaşadığı sıkıntılar vb. gibi konular tespit edilmiştir. (Tuğay ve Tekşen 2014)

Trabzon ilinde bağımsız olarak çalışan muhasebe meslek mensupları ile yüz yüze görüşmeye dayalı bir anket çalışması yapmıştır. Yapılan çalışmada muhasebe meslek mensuplarının sorunları olarak,

- Bazı Meslektaşların asgari ücretin altında defter tutması

- İş yükünün çok olması

- Mevzuatın çok sık değişmesi,

- Aidat tahsilatın da yaşadığı sıkıntılar tespit edilmiştir (Yıldırım 2014)

Denizli , ilinde Muhasebe meslek mensuplarına yönelik anket çalışması yapmıştır. Çalışmasında ulaşılan sonuçlara göre, meslek mensuplarının;

- İş yüklerinin yoğun olması,

- Bazı meslek mensuplarının düşük ücretle defter tutması,

- Tahsilat konusunda mükellef ile yaşanan problemler,

- Mesleğin yeterliliği ve getirdiği sorumluluğa kıyasla kazancın düşük olması gibi konular sırasıyla en önemli sorunlar olarak belirlenmiştir.

(Aydemir 2015)

Uşak ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının sorunlarının ve bu sorunların çözümüne yönelik olarak var olan beklentilerinin tespiti amacıyla taşıyan bir çalışma yapmıştır. Çalışmada meslek mensuplarının,

- İş yükünün fazlalığından ve bu durumun bir sonucu olarak da özel hayata fazla vakit ayıramamaktan,

- Alınan ücretlerin sarf edilen emekle kıyaslandığında yeterli olmadığından,

- Diğer bazı meslektaşların ücret tarifesinin altında defter tutma davranışı gösterdiklerinden şikâyetçi ol-

dukaları sonuçlarına ulaşılmıştır. (Gündüz ve Özen 2016)

Yalova ve İstanbul ilinde muhasebe meslek mensuplarına yönelik anket çalışması yapılmıştır. Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre

- İtibar,
- İş yükünün çok olması,
- İleriye doğru hayattan beklentinin azalması
- Tahsilat sorunu ve

- Artan meslektaş sayısı sorunu şikâyet edilen başlıca konular olmuştur. (Akyol 2015)

Maalesef çalışma yapılan illerde kültür sanat veya kişisel gelişime vakit ayıramama ile ilgili bir bulguya rastlanılmadı.

Dünyadaki en eski meslek mensuplarından biri olan muhasebe meslek mensupları, kamusal hizmeti yerine getirirken olaylara hem mükellef hem de hazine açısından bakarlar. Bu nedenle meslek mensupları mükellefin yanında devlete, topluma ve meslek kuruluşlarına karşı hem sorumluluk taşır hem de bunlarla ilgili sorunlar yaşar (Bilen, 2008: 29).

Acaba tek yaşadığımız sorunlar, yapılan anket sonucu ortaya çıkan genel de de temel mesleki iç sorunlarımızı ortaya çıkaran sorunlarımız mı? Elbette hayır. Tahsilat, iş yükünün çok olması, itibar, ücret tarifesi gibi sorunların yanında mesleğimizin;

- Yetişmiş personel bulma zorluğu
- Asgari ücret tarifesi
- Çalışma sürelerimizin çok olması
- Mevzuat takibinde ve güncellenmesinde sık karşılaşılan sorunlar
- Haksız rekabet
- Mevzuatın yoğunluğu ve karmaşıklığı
- Çok sayıda beyannamenin sıklıkla verilmesi sonucu hizmet kalitesinin düşerek verilen beyannamelerin sağlıklı olmasını engellemesi
- Yetersiz sayılabilecek meslek içi eğitimler
- Meslektaşlarımızın aynı anda birçok kamu kurumu ile muhatap olması ve bunun da ötesinde müteselsil sorumlu olması
- Akademik eğitimlerde pratik öğrenim ve uygulamalara önem ve ağırlık verilmemesi
- Yıllardır konuşulan ama bir türlü sağlanamayan verginin tabana yayılması kapsamında mevzuatın bir türlü sadeleştirilememesi
- Kamu idaresinin kabul etmese de, meslektaşları olan güven problemi
- Hem meslektaşlarımızdan hem de idareden gerekli itibarı göremememiz
- Ba - Bs formları

- Diğer serbest meslek erbaplarının gerek kendi kurumlarında gerekse diğer kamu kurumlarında gördüğü itibarın maalesef muhasebe meslek mensuplarının hiçbir yerde görememesi

- Vergi uzlaşmasına bile sözleşmemiz veya Türmob kimlik kartımızla giremememiz, bunların kamu idaresi nezdinde bir değerinin olmaması, ama basit bir vekâlet ile meslek veya işle hiç alakası olmayan birinin vekâlete istinaden uzlaşmaya girebilmesi

- Sık değişen mevzuat ve kanunların paralelinde gelen yazılım güncellemelerinin meslektaşları maddi yükünün çok olması

- Uygulamaya tam anlamıyla giremeyen mali tatil sorunu

- Ymm lerden gelen karşıt inceleme tutanakları

- Tük ve Kosgeb gibi kurumların ihtiyaç hissettikleri bilgileri elektronik ortamda kurumlardan çekmeyip meslektaşlardan istemesi ve zamanında yetişmemesi sonucunda cezalı işlem yapması

- Bunca yoğunluk ve angarya ya karşı meslektaşlarımız idare nezdinde muhtemel işbirlikçi olarak görünmesi.

- Etik ikilemler (tarafsızlık ve bağımsızlığımıza en büyük engel)

- Artan ticarileşme sorunu ile mükellef ve diğer meslektaşlar arasında kalmamız

- Gerçekleştirilen mesleki faaliyetlerimizin oldukça yüksek sayılabilecek mesleki sorumluluk ve risk içermesi

- Sorumluluk karşısında ücret dengesinin maalesef sağlanamaması

- Mali müşavirlik mesleğine girmek için okunması gereken okul yelpazesinin oldukça geniş olması

- Vergi yükünün çok olmasından dolayı, müşterilerin meslektaştan etik dışı istemlerinin ikilemde bırakması

- Muhasebe bürolarının kurumsallaşmaya elverişli yapılarda olmaması. Genel de 1 veya 2 kişi ile çalışıldığından profesyonel düşünce ve davranışlara uzak kalması

- Sürekli çalışacak, sürekliliği olan profesyonel eleman bulma sıkıntısı

- Meslektaşlar arasında mükellef geçişgenliğinin yüksek olması

- Meslektaşlar arasında ücret kırma gibi etik dışı faaliyetlerin olması

- Mesleğe giriş ruhsat ücretlerinin yüksek olması

- Mükellefin bir bakıma meslek mensubu için işveren gibi olmasının ikileme yol açması

- Ekonomide meydana gelecek bir daralma veya krizde, ücret almamızın zorlaşması sonucu en çok etkilenen mesleklerden biri olmamız

- Küreselleşmenin getirdiği dil yeterliliğinin meslek mensupları tarafından yeterince sağlanamaması ve kendimizi yenileyemememiz.

- Tam tasdik işlemlerinde olan hata toleransının azalması sonucu beyanname imzalatma zorunluluğu bulunmayan mükelleflerin mali müşavir meslektaş ile çalışmak istememesi

- Yüksek cezalar - müteselsil sorumluluklar

- Bireye bağlı performans sergilenmesi

- Devletin adeta maaşsız memuru gibi çalışmamız

Gibi saymakla bitmeyecek sorunlar ve bunca soruna rağmen mesleğini en iyi şekilde yapmaya çalışan meslek mensupları...

Bunca temel sorun karşısında ne yapılabilir?

Entelektüel ve akademik bir meslek olan mali müşavirlik mesleğinin bunca sorundan sıyrılıp hak ettiği yere gelmesi için üst birliğimiz olan TÜRMOB ve odaların ;

- Kurumlarla işbirliği içerisine giderek, saygınlık ve itibardan başlayarak sorunların çözümü ve daha güçlü, daha şeffaf bir ekonomi için daha saygın bir meslek ve meslektaş oluşturma yönünde adım atması gerekmektedir.

- Üst çatı birliğimiz olan TÜRMOB, SMMM ve YMM odalarının birleşmesinden oluşmaktadır. Aynı yasaya tabi iki farklı oda mensuplarının mevcut sayıları dikkate alınmadan yönetim kurulu çoğunluk YMM ünvanlı meslek mensuplarından olacak şekilde düzenlenmiştir. Bu çarpık ve hatalı oluşum birlik disiplin ve denetim kurulunda da uygulanmaktadır. Bu çarpık hiyerarşik yapı ülkemizde faaliyette bulunan hiçbir mesleki örgütte bulunmamaktadır. 9 kişiden oluşan birlik yönetim kurulunun en az 5 YMM den oluşması şartı yönetimin tamamının YMM den oluşabileceği anlamına da gelmektedir ve bunun önünde yasal bir engel bulunmamaktadır.

- Artan meslektaş sayısına rağmen oda ve birlik yapımız maalesef bu artışa uygun demokratik bir tavır içinde bulunamamaktadır. 3 yılda bir yapılan genel kurullar, meslektaşlarımızın kendilerini ifade edip, sorunları tartışacağı ortamlar olması gerekirken, genel kurullarda iş ve meslektaşla alakası olmayan siyasi-lere, sendikacılara söz hakkı verilmekte ve mesleğin geleceğine meslektaşın genel kurulunda balta vurulmaktadır

- Ciro sınırı olmadan tüm beyannamelerin meslek mensupları tarafından verilmesi gerekmektedir.

- Gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerini yeminli mali müşavirlere tasdik ettiren mükelleflerin, beyannamelerini ayrıca mali müşavirlere imzalatma zorunluluğu yoktur. Beyanname düzenleme ve imzalatma işi muhasebe bütünlüğünün bir parçasıdır. Bu kapsamda bulunan mükelleflerin mali müşavirler tarafından be-

yannamelerinin gönderilmesinin kısıtlanması başlı başına bir hak ihlali ve yetki kısıtlamasıdır.

- Faaliyetimiz olan serbest meslek uğraşısında elde ettiğimiz gelir, Gelir Vergisi Kanununa istinaden tahsil edildiği zaman doğmaktadır. Buna rağmen Katma Değer Vergisi Kanunda verginin doğması ise tahakkuk esasına bağlanmaktadır, uygulamada ki bu tezatlık giderilmeli, Katma Değer Vergisi de tahsil edildiğinde doğmalıdır.

- Başlı başına bir sorun olan mücbir sebebin meslektaşlarımız içinde uygulanmaya konması elzem bir hal almıştır.

- Bildirim ve formların süresinden sonra verilmesi veya düzeltilmesinde ceza mekanizmasının kaldırılması gerekmektedir.

- Ücretlerimize KDV tevkifatı getirilmelidir.

- Serbest meslek yıpranma indirimi mutlaka getirilmelidir.

- Genel giderler kavramımızın açık, net ve günün şartlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

- Ücret tahsilat sorunu, sözleşmelerimizin bankalara DBS sistemine (Doğrudan Borçlandırma Sistemi) yönlendirilerek çözümü sağlanabilir.

- Zamana dayalı ücret sistemine geçilmesi gerekmektedir.

İngilizlerin meşhur bir sözü vardır; “Elephant in the room”. Odadaki fil sendromu olarak bilinir. Hayatımızda yer işgal eden, konforumuzu bozan sorunlarımız için kullanılır. Bir odanın içinde bulunan filin görülmesi, ondan rahatsız olunmaması mümkün değildir. Buna rağmen çoğu kişi sorunlarla uğraşmak, onların üzerine gitmek yerine o sorundan rahatsız olmuyormuş gibi hayatlarına devam ederler. Gün gelir o görmediği, umursamadığı sorunlar hayatını yok etmeye başlar.

Yukarıda saydığımız sorunlar da bizim meslek hayatımızda bulunan fil dir. Tüm haşmet, azamet ve angaryalarıyla meslek hayatımızın merkezine yerleşmiş ve “ odanın içinde bulunanlar “ tarafından da görmezlikten gelinmiştir. 1989 yılından beri de büyümekte ve içeridekilerin hareket alanlarını her geçen gün kısıtlamaktadır.

İdarecilerinden, meslek mensuplarına kadar gelin bu mesleği ve geleceğini sorgulayalım. Güçlü ve iyi yönlerinin farkına varıp geliştirelim, yanlış gidenlerin farkına varalım ve o problemleri çözmeye çalışalım. Meslektaşlar olarak mücadele vermeden, uğraşmadan, o filden rahatsız olmadan, çözümü başkalarından beklemeden fili odadan çıkaramayacağız.

Öğrenilmiş çaresizlik içerisinde bugüne kadar mesleğimizi kısıtlayan sendromla yaşamaya alışmayacağız. Tespiti yapılan fili tüm meslektaşlarımız ile göreceğiz ve hep beraber dışarı atma çalışmasında bulunacağız.

Yeter ki; görelim, bilelim, isteyelim.

KUR FARKI FATURASINI KİM, NE ZAMAN VE HANGİ MATRAH ÜZERİNDEN DÜZENLEYECEKTİR?

Savaş ÇOBAN / SMMM-Bağımsız Denetçi

ANAHTAR KELİMELELER: Kur Farkı, Matrah, Kur Farkı Faturası.

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, KDV Kanununun “Matraha Dahil Olan Unsurlar” başlıklı 24. Maddesinde “vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim” sayıldığı halde “kur farkları” sayılmamaktaydı.

Kur farkları Kanunda açıkça zikredilmese bile, KDV Genel Uygulama Tebliğinin III/A-5.3 Kur Farkları Başlıklı bölümünde öteden beri “teslim veya hizmetin yapıldığı tarih ile bedelin tahsil edildiği / ödeme yapıldığı tarih arasında ortaya çıkan lehte kur farkı için fatura düzenlenmesi ve faturada gösterilen kur farkına, teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlemler için geçerli olan oran uygulamak suretiyle KDV hesaplanması gerektiği” belirtilmekteydi.

Ancak kanunda açıkça yer verilmeyen kur farklarıyla ilgili tebliğdeki bu düzenleme uygulamada farklı yorumlara yol açıyor ve tebliğ hükmünün kanun hükmünün önüne geçemeyeceği görüşünü savunanlar tarafından kur farklarının matrahın unsuru olmadığı gerekçesiyle kur farklarına fatura düzenlenmemesi ve dolayısıyla da kur farkları üzerinden KDV hesaplanmaması şeklinde değerlendirmeler yapılmıyordu.

Nitekim, bu konudaki tartışmalar mükellef ile İdare arasında ihtilaflar oluşturmuş ve mahkemeye taşınan konularla ilgili Yargı tarafından mükellef lehine kararlar da çıkmıştır.

18.01.2019 tarihinde yayımlanan 7161 Sayılı Kanunun 18. Maddesi ile Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununda yapılan değişik, uygulamadaki bu tartışmayı bitirmiş ve “Kur Farkları” açık bir şekilde KDV

Kanunun 24. Maddesi kapsamında matraha dahil unsurların içinde sayılmıştır.

Bu kanun değişikliğinin yürürlük tarihi 18.01.2019 olarak belirlenmiştir.

Bu yazımızda, bedelin döviz cinsinden veya dövizde endekslenerek ifade edildiği işlemlerde vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu tarih ile tahsilat/öde-me tarihi arasında oluşan kur farkları için kim tarafından, ne zaman ve hangi matrah üzerinden fatura düzenleneceği hususlarındaki ayrıntılara ve olması gereken muhasebe kayıtlarına yer verilmiştir.

2. UYGULAMAYA YÖNELİK İDARİ DÜZENLEMELER VE KUR FARKLARIYLA İLGİLİ GELİR İDARESİ TARAFINDAN VERİLEN GÖRÜŞLER

KDV Kanununun 24 üncü maddesine “matraha dahil olan unsurlar” olarak kur farkları da eklenmiştir.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin III/A-5.3 Kur Farkları Başlıklı bölümünde aşağıdaki açıklamalara yer verilmiştir.

“Bedelin döviz cinsinden veya dövizde endekslenerek ifade edildiği işlemlerde, bedelin kısmen veya tamamen vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu tarihten sonra ödenmesi halinde, satıcı lehine ortaya çıkan kur farkı esas itibarıyla vade farkı mahiyetinde olduğundan, matrahın bir unsuru olarak vergilendirilmesi gerekmektedir.

Buna göre, teslim veya hizmetin yapıldığı tarih ile bedelin tahsil edildiği tarih arasında ortaya çıkan lehte kur farkı için satıcı tarafından fatura düzenlenmek ve faturada gösterilen kur farkına, teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlemler için ge-

çerli olan oran uygulanmak suretiyle KDV hesaplanır.

Bedelin tahsil edildiği tarihte alıcı lehine kur farkı oluşması halinde, kur farkı tutarı üzerinden alıcı tarafından satıcıya bir fatura düzenlenerek, teslim ve hizmetin yapıldığı tarihteki oran üzerinden KDV hesaplanması gerekmektedir.

Yılsonlarında ve geçici vergi dönemlerinde, Vergi Usul Kanunu uyarınca yapılan değerlemeler sonucu oluşan kur farkları üzerinden KDV hesaplanmaz.”

60 Seri No.lu KDV Sirkülerinde “KDV dahil toplam bedelin dövizde endeksli olarak belirlenmesi durumunda vergiyi doğuran olayın meydana geldiği tarih ile ödeme tarihi arasında ortaya çıkan kur farkı bedeline iç yüzde oranı uygulanacağı” belirtilmiştir.

Yine aynı sirkülere göre; “dövizde endeksli toplam bedele KDV’nin dahil edilmemesi durumunda vergiyi doğuran olay ile ödeme tarihi arasında ortaya çıkan kur farkları üzerinden lehine kur farkı ortaya çıkan mükellef tarafından düzenlenecek faturada KDV hesaplanması ve kur farkının ortaya çıktığı dönemde her iki mükellef tarafından genel esaslar çerçevesinde işlem yapılması” gerekmektedir.

İdare tarafından verilen birçok görüşte de 60 Seri No.lu KDV Sirkülerinde yer alan ifadelere atıfta bulunulmuştur. (04.07.2013 tarih ve 39044742-KDV.24-979 sayılı mükteza, 28.01.2019 tarih ve 39044742-130[Mükteza]-E.88663 sayılı mükteza gibi)

Ayrıca, Vergi Usul Kanununun 280. Maddesinde; “Yabancı paralar borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayicinin takarrüründe muvazaa olduğu anlaşılırsa bu rayiç yerine alış bedeli esas alınır. Yabancı paranın borsada rayici yoksa, değerlemeye uygulanacak kur Maliye Bakanlığınca tespit olunur” açıklamalarına yer verilmiştir.

Bunun dışında GİB İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü tarafından verilen 25.07.2016 tarih ve 11395140-105[Mük 257-2015/VUK1-19424]-99393 sayılı müktezaya göre; “kur farkı için fatura düzenlenen alıcıya ilgili ayda yapılan satışların 5.000 TL lik haddi aşması halinde söz konusu faturanın bildirim formlarına (Ba - Bs) dahil edilmesi” gerekmektedir.

Öte yandan 04.07.2013 tarih ve 39044742-KDV.24-979 sayılı müktezada; “... firmanız adına keşide edilen çekin firmanızca ciro edilmesi tahsil hükmünde olduğundan ciro edilen tarih ödeme tarihi olarak dikkate alınacak ve vergiyi doğuran olayın meydana geldiği tarih ile ödeme tarihi (ciro edilme tarihi) arasında ortaya çıkan kur farkı üzerinden, lehine kur farkı ortaya çıkan mükellef tarafından düzenlenecek faturada KDV hesaplanacaktır” denilmiştir. Bu durumda satıcı tarafından alıcıdan borcuna karşılık çekin tahsil edildiği tarihte oluşan kur farkı için fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Yazımızın hazırlanma tarihi itibarıyla taslak olarak yayımlanan KDV Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair 25 Seri No.lu Tebliğ’de de aşağıdaki açıklamalara yer verilmiş olup, mezkur Tebliğde verilen örnekte iç yüzde oranı uygulanarak hesaplamalar yapılmış olup, hesaplanan KDV’ye ilişkin ortaya çıkan kur farklarının matraha dahil edilmeyeceği belirtilmiştir.

“Bedelin döviz cinsinden veya dövizde endekslenerek ifade edildiği işlemlerde, bedelin kısmen veya tamamen vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu tarihten sonra ödenmesi halinde, satıcı lehine ortaya çıkan kur farkları KDV matrahına dahildir. Buna göre, matraha dahil olacak kur farklarının hesabında, mal ve hizmet bedeline isabet eden kur farkları dikkate alınır, hesaplanan KDV’ye ilişkin ortaya çıkan kur farkları matraha dahil edilmez.”

3. KUR FARKINA FATURA DÜZENLENMESİNİN NE ŞEKİLDE YAPILACAĞINA YÖNELİK ÖRNEK ÇALIŞMA

KDV Kanunu ve KDV Genel Uygulama Tebliğinde yapılan açıklamalara rağmen kur farkı faturalarının ne zaman, hangi matrah üzerinden ve kim tarafından düzenleneceği konusunda tereddüt yaşanmaktadır.

Özellikle KDV Genel Uygulama Tebliğinde; “Yılsonlarında ve geçici vergi dönemlerinde, Vergi Usul Kanunu uyarınca yapılan değerlemeler sonucu oluşan kur farkları üzerinden KDV hesaplanmaz” açıklamaları nedeniyle dövizli hesaplarının yılsonunda VUK’nun 280. Maddesi kapsamında değerlendirilmesi sonrasında ertesi yıla sarkan tahsilat/ ödeme sonrası oluşan kur farklarına hangi matrah üzerinden ve kim tarafından fatura düzenleneceği konusunda farklı görüşler ortaya çıkmaktadır.

- Birinci görüş; dönem sonunda oluşan kur farkları için hiçbir şekilde fatura düzenlenmemesi; faturanın dönem sonunu izleyen tarihten ödeme tarihine kadar oluşan kur farkı için düzenlenmesi gerektiği yönündedir.

- Bizim de katıldığımız ikinci görüş; dönem sonlarında ortaya çıkan kur farklarının dönemsellik ilkesinin bir gereği olması, faturanın matrahının vergiyi doğuran olay ile ödeme tarihi arasında ortaya çıkan kur farkları üzerinden hesaplanması gerektiği yönündedir.

Konunun uygulama açısından daha anlaşılır olması için aşağıdaki örnek çalışma yapılmıştır.

Örnek:

A Firması B Firmasına 31.03.2018 tarihinde 1.000.000 USD + %18 KDV tutarında teslim gerçekleştirmiş ve aynı tarihte fatura düzenlemiştir. Fatura bedeli B firması tarafından A firmasına 07.02.2019 tarihinde ödemiştir.

İşlem Tarihlerine İlişkin Kurlar Aşağıdaki Şekilde Belirlenmiştir:

31.03.2018 tarihli TCMB Döviz Alış Kuru 3,9489

31.12.2018 tarihli TCMB Döviz Alış Kuru 5.2609

07.02.2019 tarihli TCMB Döviz Alış Kuru 5.2089

A firması muhasebe kayıtları:

31/03/2018 / ...Nolu fiş		
120 Alıcılar	4.659.702,00	
600 Yurtiçi Satışlar		3.948.900,00
391 Hesaplanan KDV		710.802,00
1.180.000 USD Karşılığı Satış Kaydı		
/ /		
31/12/2018 / ...Nolu fiş		
120 Alıcılar	1.548.160,00	
646 Kambiyo Karları		1.548.160,00
1.180.000 USD VUK 280 Kapsamında Kur Değerleme Kaydı		
/ /		

Muhasebe işlemlerinin bu bölümüne kadar tartışma konusu olacak herhangi bir husus bulunmamaktadır.

A Firması 31.12.2018 tarihinde VUK'nun 280. Maddesi kapsamında döviz değerlendirme işlemini yapmış ve 1.548.160,00 TL tutarındaki kur farkı gelirini 2018 Yılı gelir tablosuna intikal ettirmiştir.

A Firması tarafından yapılan satış ve değerlendirme işlemleri sonucunda A Firması muhasebe kayıtlarında B Firmasının cari hesabı (4.659.702 + 1.548.160 =) 6.207.862,00 TL bakiye vermektedir ki bu tutar da 31.12.2018 tarihinde TCMB tarafından yayımlanan USD döviz alış kuru olan 5,2609 tutarı ile B Firmasının borcu olan 1.180.000 USD'nin çarpımından oluşmaktadır. (1.180.000 X 5,2609 = 6.207.862)

B Firması tarafından 1.180.000,00 USD tutarındaki borç 07.02.2019 tarihinde ödenmiştir. Ödeme tarihindeki TCMB döviz alış kuru 5.2089 TL olarak belirlenmiş olup, A Firması tarafından yapılan tahsilatın TL cinsinden karşılığı (1.180.000 X 5.2089 =) 6.146.502 TL'dir.

A Firması muhasebe kayıtlarında B Firmasının cari hesabı 6.207.862,00 TL bakiye verdiği göre tahsilat tarihinde A Firması için (6.207.862 - 6.146.502 =) 61.360,00 TL kur farkı gideri oluşup, B Firması tarafından A Firmasına 61.360,00 TL tutarında kur farkı faturası mı düzenlenmesi gerekecektir?

Kanaatimizce bu şekilde yapılacak işlem hatalı olacaktır.

Şöyle ki; tahsilat tarihinde A Firması aleyhine kur farkı giderinin oluşmasının nedeni VUK 280. Madde hükümleri doğrultusunda yıl sonunda (31.12.2018 tarihinde) yapılan ve 2018 yılında kur farkı geliri yazılmasına neden olan değerlendirme işlemidir.

Örneğimizde de görüleceği üzere dalgalı kur nedeniyle vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu tarih (fatura tarihi) ile yıl sonu (31.12.2018) arasında yapılan değerlendirme işlemi sonucunda kur farkı geliri, yıl sonu ile tahsilat/ödeme tarihi arasında ise kur farkı gideri oluşmaktadır.

Kur farklarının matrahın bir unsuru olduğu ve oluşan kur farkları için fatura düzenlenmesi gerektiği KDV Mevzuatı içerisinde yer aldığına göre; kur farkı faturasının kim tarafından, ne zaman ve hangi matrah üzerinden düzenlenmesi gerektiği hususunda da KDV Mevzuatının (KDV Kanunu ve KDV Genel Uygulama Tebliği, KDV Sirküleri) dikkate alınması gerekmektedir.

Bu durumda kur farkı faturasının kim tarafından, ne zaman ve hangi matrah üzerinden düzenlenmesi gerektiği hususunda KDV Genel Uygulama Tebliğinde yer alan; "... teslim veya hizmetin yapıldığı ta-

rih ile bedelin tahsil edildiği tarih arasında ortaya çıkan lehte kur farkı için satıcı tarafından fatura düzenlenmek ve faturada gösterilen kur farkına, teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlemler için geçerli olan oran uygulanmak suretiyle KDV hesaplanır” açıklamalarının dikkate alınarak işlem yapılması uygun olacaktır.

Yukarıdaki açıklamaları örneğimize uygulayacak olursak;

- A Firması tarafından B Firmasına yapılan teslim tarihinde (31.03.2018) TCMB döviz alış kuru 3.9489,
- A Firmasının tahsilat tarihinde (07.02.2019) TCMB döviz alış kuru 5.2089 olduğuna göre;

Satıcı olan A Firması lehine ((5.2089 - 3.9489) X 1.180.000 =) 1.486.800,00 TL tutarında kur farkı geliri oluşacaktır.

Buna göre;

- A Firması tarafından B Firmasına,
- Tahsilat tarihinde (07.02.2019),
- Vergiyi doğuran olayın meydana geldiği tarih ile tahsilat/ödeme tarihi arasında ortaya çıkan kur farkı bedeline (1.486.800,00 TL) iç yüzde oranı uygulanarak fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Matrah	1.260.000,00 TL
%18 KDV	226.800,00 TL
Toplam	1.486.800,00 TL

07/02/2019 / ...Nolu fiş	6.146.502,00	
102 Bankalar		
120 Alıcılar		4.659.702,00
391 Hesaplanan KDV		226.800,00
646 Kambyo Karları		1.260.000,00
1.180.000 Tahsilatı ve Kur Farkı Faturası Kaydı		
/ /		

Yapılan işlemler sonrasında A Firması muhasebe kayıtlarında B Firmasının cari hesabı (6.207.862 - 4.659.702 =) 1.548.160,00 TL bakiye verecektir. Bu tutar da 31.12.2018 tarihinde VUK hükümleri doğrultusunda yapılan değerleme işlemi sonucu oluşan kur farkına eşittir.

B Firması A Firmasına olan tüm borçlarını ödediğine göre A Firması muhasebe kayıtlarında yer alan B Firmasının cari hesap bakiyesinin de sıfırlanması (kapatılması) gerekmektedir. Bu işlem tahsilat tarihinde (07.02.2019) yapılabileceği gibi yine VUK 280. Maddesi hükümleri çerçevesinde geçici vergi dönem sonunda da (31.03.2019) yapılabilir.

07/02/2019 veya 31.03.2019 / ...Nolu fiş	1.548.160,00	
656 Kambyo Zararları /		
646 Kambyo Karları		
120 Alıcılar		1.548.160,00
VUK 280 Kapsamında Kur Değerleme Kaydı		
/ /		

4. SONUÇ

Yayımlanan 7161 Sayılı Kanun ile bazı vergi kanunlarında değişiklikler yapılmış olup Katma Değer Vergisi (KDV) kanununda yapılan değişiklikler sonucunda; Kur Farkları KDV Kanunun 24. Maddesi kapsamında matraha dahil unsurların içinde sayılmıştır.

Kur farklarının matrahın bir unsuru olduğu ve oluşan kur farkları için fatura düzenlenmesi gerektiği KDV Mevzuatı içerisinde yer aldığına göre; kur farkı faturasının kim tarafından, ne zaman ve hangi matrah üzerinden düzenlenmesi gerektiği hususunda da KDV Mevzuatının (KDV Kanunu ve KDV Genel Uygulama Tebliği, KDV Sirkülerleri) dikkate alınması gerekmektedir.

Bu durumda kur farkı faturasının kim tarafından, ne zaman ve hangi matrah üzerinden düzenlenmesi gerektiği hususunda KDV Genel Uygulama Tebliğinde yer alan; “... teslim veya hizmetin yapıldığı tarih ile bedelin tahsil edildiği tarih arasında ortaya çıkan lehte kur farkı için satıcı tarafından fatura düzenlenmek ve faturada gösterilen kur farkına, teslim veya hizmetin yapıldığı tarihte bu işlemler için geçerli olan oran uygulanmak suretiyle KDV hesaplanır” açıklamalarının dikkate alınarak işlem yapılması uygun olacaktır.

MESLEĞİN GELECEĞİ HAKKINDA-3

Erol SÖNMEZOCAK / SMMM

ANAHTAR KELİMELEER: Muhasebe, Dijitalleşme, Bilgi Teknolojileri, Yapay Zeka

Yakın zamanda kutlayacağımız mesleğimizin 30 yılına gelmeden önce mesleğimizin geleceği tartışılmaya başlanılmıştır.

5-6 Ekim 2018 tarihleri arasında İstanbul’da yapılan [XX Türkiye Muhasebesi Dijitalleşme Sürecinde Değişen İş Hayatı Ve Muhasebe Mesleğinin Yeniden Yapılanması“ Yerel/ Küresel Meseleler, Küresel/Yerel Çözümler”] kongresinden sonra “mesleğin geleceği” konusu meslektaşlar tarafından daha da yoğun bir şekilde tartışılmaya başlanılmıştır.

Mesleğimizin geleceğini tartışmaya başlamadan önce mesleğimizi, “muhasebe” kavramı üzerinden kısaca açıklayayım. “Muhasebe” kavramı Odamızın 217 sayılı Bülteninde DOÇ. DR. ENGİN HEPAKSAR’ ın “muhasebe kavramı ve muhasebenin mahiyetini hakkında” ki makalesin de açıklanmıştır.

“Muhasebe kavramını genel kabul görmüş yaklaşımlar üzerinden kısaca, “işletmenin varlıklarında ve kaynaklarında değişikliğe yol açan ve para ile ifade edilen işlem ve olayların toplanarak kaydedilmesi, sınıflandırılması, özetlenip raporlanması ve ortaya konulan bu raporlar üzerinden iç ve dış kullanıcılarca analiz edilip yorumlanması”olarak tanımlayabiliriz. (Gökçen ve Özdemir, 2016:138)

Muhasebe, çeşitli fonksiyonları bünyesinde barındıran bir disiplindir. Günümüzde muhasebenin kaydetme, sınıflandırma, özetleme, raporlama ve yorumlama fonksiyonlarından söz edilmekte ve özellikle yorumlama fonksiyonunun büyük bir önem kazandığı ifade edilmektedir. (Kızıl, Akman, Zorkalkan ve Türkmen, 2014: 83)”

Genel anlamında muhasebe kavramını belirttikten sonra mesleğimizin geleceğinin olmadığına inanan, mesleğimizin gelecek günlerine olumsuz yaklaşan meslektaşlarımızın yazılarını inceleyelim.

” DİJİTALLEŞME SÜRECİNDE DEĞİŞEN İŞ HAYATI ve MUHASEBE MESLEĞİNİN YENİDEN YAPILANMASI” başlı-

ğı ile güzel bir makale yayınlayan arkadaşım Sayın Ertuğrul Kılıç (SMMM / Bağımsız Denetçi / Bilim Uzmanı) konuyu değişik bir bakış açısı ile değerlendirmiştir.

Sayın Ertuğrul Kılıç makalesinde kısaca “Meslek mensuplarımızın dikkatini çekeceği gibi bu başlığı 5-6 Ekim 2018 tarihlerinde İstanbul’da, TÜRMOB ev sahipliğinde gerçekleşecek olan XX. Türkiye Muhasebe Kongresi’ne ele alınacak, dijitalleşme sürecinde muhasebe mesleğinin gideceği yer tartışılacak.

Toplumların, geçirmiş olduğu evrelere baktığımızda yerleşik hayata geçişleri, önce tarım toplumu daha sonra sanayi toplumuna geçiş ve şimdide tartışılan Endüstri (*Dijitalleşme*) 4,0 ile bilişim toplumuna geçileceği (bazılarına göre geçildiği, bazılarına göre ise daha net olarak belirtilerinin ortaya tam olarak çıkmadığı vb.) gibi tartışmaları da içinde taşıyan birçok meslekte değişimler yaratacağı hatta ortadan kaldıracığı tartışmaları sürüp gitmektedir.

MUHASEBE MESLEĞİ, BİLGİ TEKNOLOJİSİYLE YOK OLMAYA MI GİDİYOR

Bilgi teknolojilerinin gelişmesi aynı zamanda çeşitli mesleklerin ortadan kalkmasına da neden olmaktadır. Bilgi teknolojisinde ortaya çıkan data yazılımlarının gelişmesi bir taraftan çalışma biçimini değiştirirken diğer taraftan bilginin ve bilgi teknolojilerin üretim güçlerinin de dönüşümüne neden olmaktadır. Mesleklerin ortaya çıkması gibi ortadan kalkması da bir dönüşümün ortaya çıkmasıyla oluşmaktadır. Peki, günümüzde meslekleri tehdit eden nedir. Bilgi teknolojilerinde ortaya çıkan yazılım algoritmalarının gelişim düzeyi yapay zekânın ortaya çıkmasına neden oldu.

Üretimin robotlara devredildiği ve yapay zekânın insanların yaptığı pek çok işte kullanıldığı biliniyor. Uzmanlara göre önümüzdeki yıllarda işsizlik sayısı giderek artacak ve bazı meslekler yok olacak. Yok olacak mesleklerden biri de muhasebe mesleğidir.

Muhasebe ile yakından alakalı olan hesaplamalar ve parasal işlemler giderek dijital dünyanın hâkimiyetine giriyor. Tüm hesapların bilgisayar kaydı altında gerçekleştirildiği ve analizlerin bilgisayarlar ve çeşitli programlar aracılığıyla yapıldığı düşünülürse yakın gelecekte muhasebeciler ve analistler işsizlikle karşı karşıya kalacak.^[9] [9]Çevirim:http://www.hurriyet.com.tr/galeri-yakin-gelecekte-bu-meslekler-yok-olabilir-40612106?p=2,02.10.2018.

Her ne kadar 23.06.2018 tarih 30457 sayılı resmi gazete de yayınlanan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Sürekli Mesleki Geliştirme Eğitimi Yönetmeliğinde, ana başlıklar halinde bazı konular yazılmış ve amacı” *Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir-lerin, yaşam boyu öğrenme sürecini benimsemelerini, uzmanlık alanları, üst unvanlar ve yeni iş alanları için hazırlanmalarını, uygulama, mevzuat ve yöntem bilgilerinde yeterli ve yetkin olmalarını, müşterilerine ve diğer paydaşlara yüksek kaliteli hizmet sunmaları için mesleki yetkinliklerini artırmalarını ve geliştirmelerini sağlamak; sürekli mesleki gelişim fırsat ve kaynaklarına erişimlerini kolaylaştırmak; kamu çıkarının korunması ve kamu güveninin sağlanması için mesleki yeterliklerini geliştirmek ve korumak; mesleki standartlar ile etik kurallara uyumunu tesis ve teşvik etmek üzere gerçekleştirilecek katılımı zorunlu eğitim faaliyetlerini, bu faaliyetlerin gerçekleştirilme yöntemlerini, zorunlu eğitim faaliyetlerine katılmama halinde uygulanacak yaptırımları belirlemektir.*” şeklinde belirtilmiş olsa da mesleğin sürdürülebilir olmasını sağlayamayacaktır. Bilgi teknolojilerindeki gelişmelerin önüne geçemeyecektir.” görüşlerini savunmaktadır.

Yazar makalesinde belirttiği üzere mesleğimizin geleceğinin “ sürdürülebilir olmadığını” düşünmektedir.

Sayın Ertuğrul Kılıç meslektaşımız” yakın gelecekte muhasebeciler ve analistler işsizlikle karşı karşıya kalacak” saptaması ile hem bu gün muhasebe yapan meslektaşlarımızı hem de geleceğin mesleği olarak belirtilen muhasebe yorumcuları ile veri analistlerini de ıssızlar ordusuna dahil etmiştir.

Mesleğimizin geleceğine olumsuz olarak bakan bir diğer meslektaşımız Sayın Emir Es (SMMM) ise İstanbul’ da yapılan ve katıldığını belirttiği kongreyi değerlendirmesinde de “ En önemlisi mesleğin geleceği hakkında yapılan sunumlar oldu. Öyle anlaşıyor ki bu meslek artık hani bir iş bulamayınca git ya astsubay yada polis ol devlete kapağı at..... denir ya artık öyle olmayacak. Bu meslek; öyle fakir fukaranın elinde de olmayacak. ... Bir masa bir koltuk bir pc al sana muhasebe bürosu. .. O devir artık olmayacak...

Bu meslek; işletme maliye iktisat gibi vs. bölümlerden mezun olanlarhiç olmazsa açarım birmalımı müşavirlik ofisi diyenler içinde ekmek kapısı olmayacak. İleri derecede İngilizceniz yoksa ancak uzaktan bakacaksınız. Çünkü kayıt dönemi bitiyor. Nasıl bitiyor? Bir konuşmacı açık açık söyledi. Robotlar yapacak dedi. Ulan bu robot kaç para ki dedim içimden. Yapay zeka robotlar devreye girecekmiş. Bizde orijinal zeka var bir işe yaramıyor demek ki şimdi böyle yapay zekalar ortada dolaşacak olması ve bununla alkışlaması orijinal zekanın da ne kadar işe yaradığını gösteriyor.

Yapay zeka, Blockchain Teknolojisi, 4. Sanayi Devrimi mesleğimizi tehdit ediyor ve değişime zorluyor doğrudur. Peki, biz meslektaş olarak bu değişime nasıl uyum sağlayacağız? Bu konuda Türmob ne yapacak, gelecek için bir projeksiyonu veya bir yol haritası var mı?

Teknoloji mesleğimizi tehdit ediyor ve değişime zorluyor bu bir gerçek. Ama üzülerek söyleyeyim fırtına geliyor ve hiç kimse ne yapacağını, değişime nasıl uyum sağlayacağını bilmiyor. Türmob dahil .”

Meslektaşımızın yazısına hiç dokunmadan, yazım kuralı hataları dahil olduğu gibi aldım. Yazısının hiçbir bölümüne katılmadığımı özellikle belirtmeliyim.

Teknoloji hayatımızın her anına ve alanına dokunuyor. Bazı meslekler tarihe karışırken, onlarca yeni meslek ortaya çıkıyor. Doğal olarak geçmiş deneyimlere ve öğrenilmiş bilgilere dayanarak yaptığımız mesleğimiz de değişim rüzgârından payına düşeni alıyor, alacaktır.

Yukarda belirttiğim iki meslektaşımızın olumsuz görüşlerine, tam karşıt bir görüşü ise ” ASMMM Odamızın 217 sayılı bülteninde Oda Başkanımız Sayın Ali Şahin’ in makalesi ” Muhasebe mesleği çağımızın mesleği olacak.” başlığını taşıyordu.

Mesleğimizin geleceğine olumlu ve aynı zaman da eleştiril bir yaklaşım da ASMMM “Odamızın” 217 sayılı bülteninde araştırmaları ve yazdığı kitaplarla hayli yoğun bir ilgi ile izlenen Doç. Dr. Faruk Güçlü ile bir röportajın da belirtmiştir.

“Mesleğimizin ülkemizdeki ve Dünya’daki gelişimi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?”

Muhasebe Dünya’da yoğun ilgi gösterilen 2’nci, en çok para kazanılan 3’üncü meslektir. Bizde maalesef öyle değil öncelikle muhasebe fakültelerinin kurulması, muhasebe hukukunun ve alt uzmanlık alanlarının oluşması mesleğin Avrupa Birliği ve Dünya ile entegrasyonunun sağlanması gerekiyor. TÜRMOB üyelerinin örgütler arası ve yurt dışı ilişkileri kurması sağlanmalı. Avrupa’da ki muhasebe sisteminin bilinmesi ve bilgi aktarımının sağlanması gerekiyor.

Ülkemizdeki mükellef artış oranından daha fazla Mali Müşavir artışının olmasının gelecekte mesleğe artıları ve eksileri sizce ne olabilir?

Her üniversitede işletme fakültesi olduğu ve Açık Öğretim fakültelerinden de geçiş olduğu düşünüldüğünde büyük bir kitlenin mesleğe geçiş yaptığını görüyoruz. Bu durum kaliteyi ve saygınlığı azaltan bir etken haline gelirken bir önlem alınmadığı takdirde faciaya dönüşecektir ve ne yazık ki muhasebecilik iş bulamayan kişilerin yapabileceği bir iş haline gelmiştir.”

Sayın Faruk Güçlü röportajın da, sorunları belirtirken, sorunların çözümlerini de bilimsel olarak ortaya koymaktadır. Özellikle belirtmiş olduğu “Her üniversitede işletme fakültesi olduğu ve Açık Öğretim fakültelerinden de geçiş olduğu düşünüldüğünde büyük bir kitlenin mesleğe geçiş yaptığını görüyoruz. Bu durum kaliteyi ve saygınlığı azaltan bir etken haline gelmiştir” görüş bence de mesleğin ana sorunudur. Dünyanın hiçbir ülkesin de hiçbir mesleğe bu denli farklı üniversitelerinden mezun olanlar bir mesleğe giriş yapamazlar.

Çözümü yine Sayın Faruk Güçlü gösteriyor; ” **öncelikle muhasebe fakültelerinin kurulması, muhasebe hukukunun ve alt uzmanlık alanlarının oluşması mesleğin Avrupa Birliği ve Dünya ile entegrasyonunun sağlanması gerekiyor.**”

Türmob’ un Kasım 2018 tarihli Bilanço Dergisinde Sayın Yahya ARIKAN (TÜRMÖB Genel Sekreteri) yazmış olduğu makaleyi okuduğumuzda ise bir meslektaş olarak geleceğimizden umutlanıyoruz.

“Dijitalleşme süreci ve muhasebe mesleği.

Muhasebe mesleğinin ülkemizde ve dünyada ana gündem maddesini dijitalleşme sürecinin mesleğe olası etkileri oluşturuyor. Büyük bir başarıyla gerçekleştirdiğimiz Yirminci Türkiye Muhasebe Kongresinde bu gündemi ele aldık. Yirminci Kongremizin ana temasını “Dijitalleşme Sürecinde Değişen İş Hayatı ve Muhasebe Mesleğinin Yeniden Yapılanması - Yerel/ Küresel Meseleler, Küresel/ Yerel Çözümler” olarak belirledik ve bu çerçevede gerçekleştirdik. Türkiye Muhasebe Kongresi, bir kongreyi başarıyla gerçekleştirmenin ötesinde, mesleğin yarınlarnı şekillendirme, gelecek hedeflerini belirleme konusunda bizlere çok önemli katkı ve çok değerli bilgiler sundu. Geleceği beklemek yerine, geleceği şekillendirmek zorunda-

yız. Mesleğimizin bir değişim ve dönüşüm sürecinde olduğunun hepimiz farkındayız. Bu sürece direnerek değil, yaşananları anlayarak, bu gelişmelere uygun çözümler ve politikalar üreterek hazırlanmalıyız. Bugünden yarınlara hazırlanmazsak, süreç bizleri ister istemez sistemin dışına itecektir. Teknolojik gelişmelere geçmişten günümüze en iyi uyum sağlayan mali müşavirler değişim ve dönüşüm sürecini başarıyla tamamlayarak, yarınlarda da etkin, saygın bir meslek olarak var olmaya devam edeceklerdir”

Makalenin tamamına katılmakla birlikte özellikle “Geleceği beklemek yerine, geleceği şekillendirmek zorundayız.” tanımlaması bizlerin yarınlarnı düşlerken önem vermemiz gereken bir saptamadır.

Mesleğimizi yaklaşık 40 yıldır yapmaktayım. Geçmişte muhasebeci olarak yaptığım işleri saymaya kalksam bu makale kitap haline gelir. Kısaca belirtmem gerekirse yıllarca defterleri elle yazmak zorunda kaldık. Daha sonra muhasebe kayıtlarımızı Maliye Bakanlığından izin alınarak bilgisayarda tutmaya başladık. Bilgisayarda tuttuğumuz muhasebe kayıtlarını “ sürekli form yapraklı kağıtlara işlettik. Mesleği yaptığım süre içerisinde, bana en anlamsız gelen işlemler ise gelir vergisi beyannamelerini doldurmadan önce yaptıklarıdır.

“ Muhasebe evraklarına göre, hesaplanan gelir tutarı ne olursa olsun, beyannameye aktarmadan önce, Gelir Vergisi kanununun 111. maddesi gereğince Ortalama Kar Haddi ve Asgari Gayrisafi Hasılat Esası’na göre gelirin yeterli olup olmadığı kontrol ederdik.

Belirlenen gelir bu “otokontrol müessesesi” nce de yeterli görüldüğünde Gelir Vergisi beyannamesi verilmez, bu sefer evraklara göre bulunan gelir tutarı Hayat Standardı Temel ve İlave Göstergeleri’ne göre kontrol edilirdi.” Kısacası müşterinin ne kazandığı önemli değildi. Devletin belirttiği tutarın altında gelir beyan edilemezdi.

Belirttiğim eski günlere göre bu günkü uygulamalar mesleğimizin teknolojik olarak hayli mesafe aldığını göstermektedir.

Bu arada odalarımızın ve meslek kuruluşlarımızın, meslektaşlarımıza verdikleri seminer konularının başlıklarına bakarsak, meslektaşlarımızın günümüze ve geleceğe nasıl hazırlandıklarını da göreceğiz.

400 BİN İŞYERİ, 01.01.2019 TARİHİNDEN İTİBAREN ZORUNLU OLARAK BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE DAHİL OLACAKTIR

Ahmet AĞAR / Sosyal Güvenlik Müşaviri

ANAHTAR KELİMELELER: BES, Sigorta, Hizmet Akdi, Emeklilik

I- GİRİŞ:

Bilindiği gibi, Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) 01.01.2017 tarihinden itibaren uygulanmak üzere işyerinde çalışan sayısına göre kademeli olarak yürürlüğe girmişti. 6740 sayılı Kanunla, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunda yapılan düzenlemeyle, çalışanların otomatik olarak bir emeklilik planına dâhil edilmesi zorunluluğu getirilmiş ve buna ilişkin çıkarılan yönetmeliğe göre, Bakanlar Kurulu kararı ile 01.01.2017 tarihinden itibaren yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu kanun ve çıkarılan yeni yönetmelik hükümlerine göre, özel ve kamu sektöründe çalışanlardan, Türk vatandaşı olan ve 45 yaşını doldurmamış tüm çalışanların Bireysel Emeklilik Sistemine işçi sayısına göre kademeli olarak dâhil edilmeleri zorunlu bulunmaktadır.

Şuanda 5 ila 9 işçinin çalışmakta olduğu 400 bin işyerinde, Türk vatandaşı olan ve 45 yaşını

doldurmamış tüm çalışanların, 01.01.2019 tarihinden itibaren, zorunlu olarak Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) dâhil edileceği ile ilgili açıklamalar, bu makalenin konusu olacaktır.

Buna göre;

A- 2017 ve 2018 Yıllarında 1000 ila 10 işçinin çalıştığı işyerlerinde Bireysel Emeklilik Sistemine Kademeli Olarak Dahil Edilerek Uygulanmış ve Bu Uygulamaya Halen Devam Edilmektedir.

B- 01.01.2019 tarihinden itibaren 5 ila 9 işçinin çalışacağı/çalıştığı işyerlerinde de, Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) zorunlu olarak uygulanacaktır.

II- Birden Fazla İşyeri Olan İşverenin Çalışan Sayısının Belirlenmesi:

Birden fazla işyeri olan İşverenin çalışan sayısının belirlenmesinde, bütün işyerlerinde çalışanların toplamı göz önünde bulundurulacaktır. İşyerle-

rinin başka illerde olması bu durumu değiştirmeyecektir.

III- Bireysel Emeklilik Sistemi Kapsamına Zorunlu Olarak Dâhil Olanlar:

Türk vatandaşı olup, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre (SSK ve Emekli Sandığına tabi) çalışanlardan;

a- İşverenin Yönetmelik kapsamına alınma tarihi itibarıyla çalışmakta olan 45 yaşını doldurmamış kişileri,

b- İşverenin kapsama alınmasından sonra bu işverene bağlı olarak işe başlayan ve işe başlama tarihinde 45 yaşını doldurmamış kişileri ve bu çalışanları istihdam eden işverenleri kapsar.

Ancak, 5510 sayılı Kanununun 5. maddesinin (g) bendi kapsamında yer alan ve ülkemiz ile sosyal güvenlik Sözleşmesi olmayan ülkelere götürülen Türk işçileri, otomatik katılım sistemi kapsamında bulunmamaktadır.

IV- İşçinin İşyerinin Değişmesi Halinde Yapılacak Uygulama:

Çalıştığı işyerinde emeklilik sözleşmesi bulunan işçinin işyerinin değişmesi halinde, yeni işyerinde bir emeklilik planı varsa, işçinin birikimi ve sistemde kazandığı esas süre yeni işyerindeki emeklilik sözleşmesine aktarılacaktır. Yeni işyerinde emeklilik sistemi bulunmaması halinde, işçi talep ederse katkı payı ödemeye devam edecektir.

V- Çalışanın Katkı Payının Hesaplanması ve Emeklilik Şirketine Aktarılması:

Yönetmelik kapsamında çalışanların ücretinden işveren tarafından prime esas kazancın %3'ü ora-

nında çalışan katkı payı hesaplanır. Hesaplanan tutarın virgülden sonraki kısmı hesaplamada dikkate alınmaz.

VI- İşçinin Bu sistemden (BES) Cayma Hakkı ve Ara Verme Hakkı Bulunmaktadır:

Yapılan bu düzenleme çerçevesinde, kapsama giren işverenler, bir emeklilik şirketiyle anlaşıp 45 yaşın altındaki tüm çalışanlarını bir emeklilik planına dâhil etmekle yükümlüdür. Ancak işçi, işveren tarafından emeklilik planına dâhil edilmesine ilişkin bildirim yapıldığı tarihten itibaren iki ay içerisinde emeklilik sistemine dâhil olmayı seçebilir. İşçi "CAYMA" hakkını kullanması durumunda, o tarihe kadar fona ödenen katkı payları, varsa hesabında bulunan yatırım gelirleri ile birlikte, on iş günü içinde işçiye iade edilecektir.

Ayrıca, cayma hakkını kullanmayan işçi, bazı durumlarda katkı payı ödemesine ara verilmesini talep edebilir. Bu talep, talep tarihinden itibaren azami 3 aylık süre için yapılabilir. Bu sürenin bitiminden önce veya bitimini müteakip tekrar ara verme talebinde bulunması mümkündür. İşçinin ara verme talebini iletmesi üzerine işçiye ödenen ücretten katkı payı kesintisi yapılmaz.

VII- Bireysel Emeklilik Sisteminde Emeklilik Şartları ve Devlet Katkısı:

İşverenleri tarafından bu kapsamda otomatik olarak bireysel emeklilik sistemine dâhil edilen çalışanların emekli olmaya hak kazanmaları için sisteme giriş tarihinden itibaren en az on yıl sistemde bulunmak koşuluyla 56 yaşını tamamlamaları gerekiyor.

Çalışanlar tarafından ödenen katkı paylarına, mevcut bireysel emeklilik sistemi ile aynı koşullara tabi olarak % 25 oranında Devlet katkısı teşviki verilecektir. Cayma süresi sonrasında sistemde devam etmeye karar veren çalışanlara, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'na göre 1.000TL tutarında Devlet katkısı sağlanacaktır. Ayrıca, emeklilik halinde hesabındaki birikimi en az 10 yıl süreli yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında kalmayı tercih eden çalışana birikiminin % 5'i oranında ek Devlet katkısı teşviki verilecektir.

VIII- Devlet Katkısı Hak ediş Oranları:

- İlk 3 yıldan önce sistemden ayrılanlara % 0,
- 3-6 yıl sistemde kalanlara % 15,
- 6-10 yıl sistemde kalanlara % 35,
- 10 yılını emeklilik öncesi dolduranlara % 60,
- Sistemde en az 10 yıl bulunan ve 56 yaşını tamamlayanlar için yüzde 100 olacak.

IX- BES ile ilgili İşverenlerin Yükümlülüğü ve Sorumlulukları:

1- İşverenler öncelikle, otomatik katılım için emeklilik planı düzenleme konusunda Hazine Müsteşarlığı tarafından yetkilendirilmiş, aşağıda yazılı bulunan en az bir emeklilik şirketi ile emeklilik sözleşmesi imzalamak zorundadır. Buna göre, işverenlerin merkez ve/veya taşra birimleri adına emeklilik sözleşmesi imzalanmasına ilişkin olarak yetkili yöneticilerini belirlemesi de gerekmektedir.

2- Çalışan tarafından sisteme ödenecek katkı paylarının çalışanın ücretinden kesilerek emeklilik şirketine aktarılması. İşveren katkı payını zamanında emeklilik şirketine aktarmaz veya geç aktarırsa, çalışanın birikiminde oluşabilecek parasal kaybı telafi etmek zorundadır.

3- Söz konusu bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi işverenin sorumluluğunda olup, yükümlülüklerini yerine getirmeyen işverenlere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından her bir ihlal için 100 TL idari para cezası uygulanacaktır.

X- Sonuç ve Değerlendirme:

1- Daha önce de çeşitli vesilelerle belirttiğim gibi yapılan bu düzenlemeyle, çalışanlardan, 45 yaşını doldurmamış tüm çalışanların, ekonomik gücüne ve isteğine bakılmaksızın iradeleri dışında ZORUNLU olarak Bireysel Emeklilik Sisteminde dahil edilmeleri, evrensel hukuk ilkelerine aykırıdır.

2- Ayrıca amaç, çalışanların emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik dönemlerinde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi ise, neden sadece tüm çalışanlar ve isteyenler değil de sadece 45 yaşın altındaki çalışanları kapsamaktadır? Bundan dolayı da, Bireysel Emeklilik Sistemi, İş Kanunundaki, işverenin işçiye eşit davranma ilkesine ve Anayasamızdaki Eşitlik İlkesine tamamen aykırıdır.

3- Geleceğe yatırım ve tasarruf yapmak amacıyla, bireysel emeklilik sistemine dâhil olmak, kişinin iradesine ve gönüllülük esasına tabi olmalıdır.

Çalışanların iradesi ve isteği dışında, ücretlerinden zorunlu olarak katkı payı adı altında kesinti yapıl-maması yönünde yeni bir düzenlemenin yapılma-sının doğru ve yararlı olacağı görüşünde olduğumu belirtmek isterim.

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından yet-kilendirilmiş Emeklilik Şirketlerin Unvanları aşağı-ya çıkarılmıştır.

- 1- Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 2- Aegon Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 3- Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
- 4- Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş.
- 5- Anadolu Hayat ve Emeklilik A.Ş.
- 6- Asya Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 7- Axa Hayat ve Emeklilik A.Ş.
- 8- BNP Paribas Cardif Emeklilik A.Ş.
- 9- Cigna Finans Emeklilik ve Hayat Ş.
- 10- Fiba Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 11- Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 12- Groupama Emeklilik A.Ş.
- 13- Halk Hayat ve Emeklilik A.Ş.
- 14- NN Hayat ve Emeklilik A.Ş.
- 15- Katılım Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 16- Metlife Emeklilik ve Hayat A.Ş.
- 17- Vakıf Emeklilik A.Ş.
- 18- Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş.

3 YILDAN BERİ ÖLÜMLÜ İŞ KAZASI OLMAYAN ÇOK TEHLİKELİ İŞYERLERİNDE 01.01.2019 TARİHİNDEN İTİBAREN SİGORTA PRİM TEŞVİKİ UYGULANACAKTIR

I- GİRİŞ:

Bilindiği ve hatırlanacağı gibi, 6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 25. maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Ek-4. maddeye göre, çok tehlikeli sınıfta yer alıp ondan fazla çalışanı bulunan ve üç yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde işsizlik sigorta prim teşviki uygulanacaktır.

Çok vahim sonuçlar doğuran iş kazalarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla yapılmış olan bu düzenlemeye göre, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre çok tehlikeli sınıfta yer alan ve iş kazasının meydana gelmediği işyerlerinde sigorta prim teşvikinin nasıl uygulanacağı ve bu kapsama giren işyeri işverenlerinin prim indiriminden nasıl yararlanacakları, bu makalenin konusu olacaktır.

II- Sigorta Prim Teşvikinden Yararlanacak İşyerleri ve Gerekli Şartlar:

SGK'nı 2017 verilerine göre, özel sektöre ait toplam 1.851.560 işyeri bulunmakta olup, bunlardan 238.743 işyeri Çok Tehlikeli sınıfta yer alan işyeridir.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen ek madde ile çok tehlikeli işyerlerine getirilen işsizlik

sigortası prim teşvikinden (indiriminden) yararlanabilmek için belirlenmiş olan üç ayrı şart bulunmaktadır. Buna göre;

1- İşyerinin, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alan bir işyeri olması,

2- Bu işyerinde ondan fazla sigortalı işçinin çalışmış olması,

3- İşyerinde Son 3 yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazasının meydana gelmemiş olması,

Gerekmemektedir.

Yukarıda belirtilen şartları taşıyan işyerlerinde, üçüncü seneyi takip eden bir sonraki takvim yılından gereçli olmak üzere ve üç yıl süreyle çalışan işçilerin işsizlik sigortası primi işveren payı olan % 2 yerine, % 1 olarak ödenecektir.

Bu prim teşviki devam ederken, işyerinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazasının meydana gelmesi hâlinde takip eden aydan itibaren bu teşvik uygulamasına son verilecek. İşverenler bu fıkrafta öngörülen yukarıda yazılı bulunan şartları tekrar sağlamaları ve SGK'ya talepte bulunmaları halinde bu teşvikten yeniden yararlanmaya başlayacaktır.

III- İşyerinde Çalışan Sayısının Belirlenmesi:

Çok tehlikeli işyerinde çalışan işçinin tespitinde, Türkiye genelinde birden fazla tescilli **çok tehlikeli** sınıfta yer alan işyeri bulunan işverenlerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 4. maddesini (a) bendi kapsamında hizmet akdiyle çalıştırılan toplam işçi sayısı dikkate alınacaktır.

IV- 01.01.2019 Tarihinden İtibaren Prim Teşviki Uygulanacak İşyerleri:

Bu düzenlemenin yürürlüğe girmiş olduğu 04.04.2015 tarihinde faaliyet bulunan ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alan ve Türkiye genelindeki işyerlerinde ondan fazla işçinin çalıştığı ve (31.12.2018 tarihine kadar) ölümlü veya iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazasının meydana gelmediği işyerlerinde, 01.01.2019 tarihinden itibaren üç yıl süreyle yani, 2021 yılın sonuna kadar işsizlik sigortası prim teşviki-indimdi uygulanacak ve işçinin sigorta primine esas kazancı üzerinden işveren prim payı olan % 2 yerine % 1 olarak ödenecektir.

V- İşsizlik Sigortası Prim Teşvikinden Yasaklanacak Olanlar:

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun Ek-4. maddesine göre işsizlik sigortası primi teşvikinden yararlanan işverenler, bu yararlanma devam ederken işyerinde meydana gelen ve ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazalarını bildirmeyenler, iş kazasının meydana geldiği tarihten itibaren yararlandıkları primleri yasal faizi ile birlikte geri ödeyecek ve bu teşviktan beş yıl süre ile yasaklanacaktır.

Ölümlü iş kazalarını bildirmemelerinden dolayı haklarına yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde, şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında yasaklama kararı verilecektir.

VI- Sonuç Olarak:

4447 sayılı Kanuna eklenen Ek-4. maddeye göre, çok tehlikeli sınıfta yer alıp ondan fazla çalışanı bulunan ve üç yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde işsizlik sigorta prim teşviki uygulanacaktır

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alan ve Türkiye genelindeki işyerlerinde ondan fazla işçinin çalıştığı ve son üç yılda ölümlü veya iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazasının meydana gelmediği işyerlerinde, 01.01.2019 tarihinden itibaren üç yıl süreyle yani, 2021 yılının sonuna kadar işsizlik sigortası prim teşviki- indirimi uygulanacak ve işçinin sigorta primine esas kazancı üzerinden işveren prim payı olan % 2 yerine % 1 olarak ödenecektir.

Bilindiği gibi, Türkiye’de son yıllarda meydana gelen iş kazalarında çok büyük artışların olduğu ve bunun önlenmesi gerektiği her kesimin ortak görüşü ve temennisi olduğu bir gerçektir. Ancak iş kazalarının önlenmesinin tek yolu, işverenler tarafından gerekli tüm önlemlerin alınması, işçilerin bu konuda ciddi şekilde eğitilmesi ve işçilerin de çalışırken verilen iş güvenliği malzemelerini mutlaka kullanmaları ile iş kazalarının önlenmesi mümkün olabilecektir.

Son yıllarda, Soma, Tuzla Tersaneleri, Davutpaşa, Ankara Ostim, Kozlu, Ermenek, Esenyurt, Torunlar, Şirvan ve Şırnak gibi çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde meydana gelen iş kazaları da dahil olmak üzere 21.800 işçi, iş kazaları sonucunda hayatını kaybetmiştir.

Çalışma yaşamı devam ettiği sürece, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını tamamen ortadan kaldırmak ve yok etmek elbette mümkün değildir. Ancak, Ülkemizde meydana gelen iş kazalarının % 80’inin, verilecek iş güvenliği eğitimleri ile ve alınacak çok basit önlemlerle önlenebileceği, herkes tarafından kabul edilen ortak bir görüştür.

İş kazalarını önlemeye çalışmak tüm işverenler için hem insani bir görev ve hem de yasal bir zorunluluktur. Bu insani ve yasal zorunluluğa tam uyulduğu takdirde, işçi de işveren de top yekûn Ülkemiz de kazançlı çıkacak ve mutlu olacaktır.

Çalışan işçilerin ölümüne yol açan ve herkesi derinden üzen iş kazalarının önlenmesi ve alınması gereken tüm tedbirlerin alınarak iş kazalarının asgari düzeye indirilmesi amacıyla yapılmış olan bu düzenlemenin, amacına uygun olarak iş kazalarını asgari düzeye indirmesini ve bu konuda yararlı sonuçlar elde edilmesine vesile olmasını diliyor ve temenni ediyorum.

ÜLKEMİZDE GELİR VERGİSİ YASALARININ YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ VE PROF.DR. FRITZ NEUMARK

Doç.Dr. Faruk GÜÇLÜ

ANAHTAR KELİMELELER: Gelir Vergisi, Maliye, İktisad, Almanya.

I-PROF.DR FRITZ NEUMARK KİMDİR

20 Temmuz 1900 yılında Almanya'nın Hannover şehrinde dünyaya geldi. Yahudi asıllı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi.1933 Üniversite Reformu Kapsamında Atatürk'ün çağrısı üzerine 1936'da Hitler Almanyası'ndan Türkiye'ye göç ederek, İstanbul Üniversitesi'nde öğretim üyesi olmuştur. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinin kurucularından birisidir. 1952 yılı başına kadar Türkiye'de kaldı. Üniversitede, maliye ve iktisat dersleri verdi. Türk üniversitelerinde halen görevli bulunan çok sayıda iktisat ve maliye öğretim üyelerinin hocasıdır. 1952 yılında Türkiye'den ayrıldıktan sonra Frankfurt Üniversitesinde uzun yıllar görev yapan ve rektörlüğünde bulunan Neumark, kamu maliyesi alanında milletlerarası kuruluşlarda görev yapmış ve vergi alanındaki incelemeleri yönetmiştir.

Türk Gelir Vergisi Kanunu hazırlayan kişi olarak bilinir.

1952 yılında kendi ülkesine döndükten sonra bir süre Frankfurt Üniversitesi rektörlüğü yapmıştır.

1958-1962 arasında Alman Sosyal Politika Birliği Başkanlığı,

1960-1962 arasında Ortak Pazar Vergi ve Maliye Komisyonu Başkanlığı

1965'den sonra Alman Maliye Bakanlığı Danışma Kurulu Başkanlığı yapmıştır.

Başlıca eserleri ise;

Kendi Ülkesi Almanya'da;

-Konjoktür ve Vergiler(1930)

-Müdahaleci Devletin İktisadi ve Mali Problemleri (1961)

-Geçmişte ve Şimdi Vergi Prensipleri(1965)

-Maliye Politikası ve Büyüme İstikrarsızlıkları(1968)

-Adil ve İktisadi Akılcı Vergi Politikası Esasları(1970)

-Maliye Politikası Müdahaleciliğin Teorisi ve Tatbikatı(1970)

Şeklinde dir.

Ülkemizde ise; Vergi Politikaları(1975) ve Türkiye ve Yabancı Memleketlerde Gelir Teorisi-Tarihi-Pratik(1946),Gelir Vergileri(1945),Maliye İlmine Dair Ekonomik ve Sosyolojik Tetkikler(1951),Genel Ekonomi Teorisi(1944) Dış Ticaret Siyaseti(1948) isimli kitapları yayınlanmıştır.

II.FRITZ NEUMARK'IN TÜRK VERGİ SİSTEMİNE KATKILARI

Türkiye'de iktisat öğreniminin gelişmesinde ve gelir vergisi yasalarının hazırlanmasında önemli katkıları vardır. Ülkemizde uygulamaya konulan Gelir Vergisi Kanunu'nun mimarı olarak bilinir. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin de kurucusudur.

Üniversitede, maliye ve iktisat dersleri verdi. Türk üniversitelerinde halen görevli bulunan çok sayıda iktisat ve maliye öğretim üyelerinin hocasıdır.

Avrupalılar Türkleri Niçin sevmeyiz sorusuna verdiği veciz sözlerle hatırlanan Neumark, "Osmanlı'yı tarihten çıkarırsanız tarih kalmaz. Osmanlı arşivlerini tam incerseniz

tarihi yeniden yazmak gerekir” demiştir.

Yasama Organında 1949 yılında kabul edilen Gelir Vergisi, Esnaf Vergisi, Kurumlar Vergisi ve Vergi Usul Kanunu’ndan oluşan mali reform kanunları manzumesi, 1950 yılında yürürlüğe girmiştir. 1953 yılında Tahsili Emval Kanunu’nun yerini alan Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunu da bu kategoride ele almak gerekir. Bu dönemde Gelir Vergisi Reformunu gerçekleştirmek hiç de kolay olmamıştır. Prof. Dr. Halil Nadaroğlu’nun anılarına göre “Çeşitli değişiklikler ve zamlar sebebiyle içinden çıkılmaz bir hal almış bulunan randıman vergisi niteliğindeki Kazanç Vergisi’nin yerine çağdaş ve ileri bir vergi olan şahısleştirilmiş artan oranlı üniter gelir vergisinin konulmasına şiddetle karşı çıkan tutucu bazı çevreler, bu verginin Nazi ve faşist vergisi olduğunu dahi iddia etmişlerdir. Gelir Vergisi’nin hazırlanması ve kabul edilmesi hususlarında başından sonuna kadar büyük emeği geçen ve davanın en hararetle savunucusu olan Ali Alaybek ile bu konudaki çalışmalarında kendisini destekleyen ve bilimsel katkılarda bulunan Neumark’ın 1950 büyük mali reformundaki payları gerçekten unutulamaz niteliktedir. 1950-1960 döneminin büyük reformları 1956 yılında kabul edilip 1957 yılında uygulanmasına başlanılan Gider Vergileri ile tamamlanmıştır”(Vergi Dünyası, Kasım 2001)

Neumark’ın 1952 de ülkemizden ayrılmasıyla birlikte ülkemizle bağını kesmediği, ülkemizin vergi, enflasyon gibi sorunlarında görüş bildirdiği ve değerlendirme yaptığı hatta

vefat ettiği yıla kadar bu ilginin devam ettiği görülmektedir. 1952 den 1991 yılına kadar günlük gazeteler incelendiğinde çok sayıda Neumark demeci ve söyleşisine rastlanmak mümkündür.

III-FRİTZ NEUMARK’IN TÜRK BİLİMİNE KATKILARI

Prof. Dr. Fritz Neumark, 1936 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi’nin kurulmasına katkı sağlayan önemli bilim adamlarından birisidir. İktisat alanında yetişen çok sayıda bilim adamının da hocasıdır. Örneğin Prof.Dr. Erol Manisalı, Prof.Dr. Sabahattin Zaim, Prof. Dr.Ahmet Kılıçbay, Prof.Dr.Yılmaz Büyükerşen, Prof.Dr. Sabri Ülgener ve Prof. Dr.Gülten Kazgan Neumark’ın asistanı ve öğrencisidir.

Prof. Dr. Erol Manisalı bir anısını paylaşmıştır. “Prof. Fritz Neumark ile vefatından iki yıl önce 1987’de Almanya’da buluştuğumuzda kendisine sormuştum: 1933’te Atatürk Türkiye’sine kaçışınızda esas neden Yahudiler üzerindeki baskı mıydı? Bana hiç beklemediğim bir yanıt verdi: “Yahudilikle ünsiyetim yoktur: Esas korkum Almanya’da meslektaşlarımla birçoğunun Hitler rejimine yakınlaşmalarıydı. Onlara benzemekten korktuğum için Türkiye’ye sığındım.” İnesco’nun 1958’de yazdığı Gergedanlaşma olgusu ile Neumark 1930’ların başında karşılaşmıştı. Ve gergedanlaşmamak için Almanya’dan kaçıp Atatürk Türkiye’sine sığınmıştı”(Erol Manisalı ,Hitler,Fritz Neumark,Feto ve Gergedanlar,26 Eylül 2017 Cumhuriyet Gazetesi).

“İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, onlardan biri olan Ord. Prof. Dr. Fritz Neumark’ın hazırladığı rapor doğrultusunda kurulmuştur. Neumark’ın, Nazi Almanyası’nda politik eğilim ve tutumları devletle çelişen akademisyenlerin maruz kaldığı baskı ve göç sürecini anlattığı, “Boğaziçi’ne Sığınanlar” kitabı İktisat Fakültesi tarafından iki kez basılmıştır”(Nilgün Ongun, 16.01.2016 Evrensel Gazetesi).

Ayrıca Almanya’da Türkiye anılarını da içeren “Boğaziçi’ne Sığınanlar” isimli Nazi Almanyası’ndan Türkiye’ye gelmiş bilim adamlarını anlatan bir kitap yazmıştır.

Neumark 9 Mart 1991 günü Almanya’da Baden kentinde vefat etmiştir.

Hiç kuşku yok ki, kendi ülkesinden zorunlu nedenlerle ülkemize sığınmak zorunda kalan Prof. Dr.Fritz Neumark, hem ülkemiz vergi sistemi ile iktisat biliminin gelişmesine, hem de dünya iktisat tarihine önemli katkılar sağlamıştır.

Yararlanılan Kaynaklar

Erol Manisalı; Hitler,Fritz Neumark,Feto ve Gergedanlar,26 Eylül 2017 Cumhuriyet Gazetesi.

Faruk Güçlü; Avrupa’dan Ülkemize Sığınan Yabancılar, SABEV Yayınları, 2017

Faruk Şen; Ay Yıldız Altında Sürgün, Kaynak Yayınları,2018

Fritz Neumark; Boğaziçi’ne Sığınanlar,2008

İlhan Tekeli; Türkiye’ye Gelir Vergisinin Girişi, Academia.edu.tr.com

Vergi Dünyası, Kasım 2001

TÜRKİYE'DE MÜKELLEF HAKLARI VE MÜKELLEF ODAKLI HİZMET ANLAYIŞI

İmdat TÜRKAY / Gelir İdaresi Grup Başkanı

ANAHTAR KELİMELELER: Vergi, Adalet, Gelir İdaresi, Vatandaş, Mükellef Hakları.

“Vergi mükellefleri ve SMMM’ler, Devletin tatil izni, hastalık izni ve resmi izni olmayan çalışanlarıdır.”

Anonim

1. Giriş

Çağdaş toplum düzeninde devlet tüzel kişiliğine, gerçek kişilere verilmeyen üç temel yetki verilmiştir. Bunlar; vergi salma yetkisi, zor kullanma yetkisi ve para basma yetkisidir. Bu üç yetki sayesinde devlet egemenliği ve devletin üstün iradesi gerçekleşmektedir. Toplumsal yaşamı, adalet ve istikrar içinde mümkün kılan unsur, devletin bu üstün iradesidir.¹ Vergi hukukunda tanımı en çok yapılan kavramlardan biri olan “vergi” olgusunun en klasik tanımını; “Devletin egemenlik gücüne dayanarak, kamusal hizmetleri karşılamak amacıyla, vatandaşlarından kanun gücüne dayanarak zorla aldığı parasal tutarlardır.” şeklinde yapabiliriz. Modern devlet anlayışında bu tanımın şu şekilde değişmesi gerektiğini söyleyenler de vardır: “Vergi, devletin etkinliği sağlanmış ve şeffaf kamu giderlerini sağlamada-ki bunlar adalet, eğitim, sağlık, iç ve dış güvenlik ve altyapı harcamalarıdır- ekonomik faaliyetleri en az etkileyerek adalet, eşitlik ve yasallık ilkeleri çerçevesinde, toplumsal uzlaşmayı sağlamak koşuluyla almış olduğu parasal değerlerdir.”²

Gerçekten de Devlet vergiyi toplarken, mükellefler vergiyi ödeyip ödememe konusunda bir seçim hakkına sahip değildirler. Ancak bu zorunluluk, mükellefe olduğu kadar vergiyi alan Devlete de bir yükümlülük getirmektedir. Yani vergi, devletin vatandaşlardan keyfi ve başıboş bir şekilde talep ettikleri bir bedel değildir. Kişilerin Anayasa ile güvence altına alınan mülkiyet hakkına direk bir müdahale olan vergi konusunda sınırlar yine Anayasa ile çizilmiştir. Türk Vergi Sisteminde var olan tüm vergi kanunların temel dayanağı, 1982 Anayasa’sının “Siyasi Hakları ve Ödevler” bölümündeki “vergi ödevi” başlıklı 73. maddesinde yer alan hükümlerdir. Bu hükümlere göre;

- Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.
- Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

• Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

• Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.

Ülkemizde yaşayan vatandaşlar verginin kanunlarla alındığını ve kamu hizmetlerinin karşılığı olduğunu ana hatlarıyla bilmektedir. Hatta, Gelir İdaresinin her yıl kutladığı “vergi haftası” kapsamında kullandığı vergi bilincini artırmaya yönelik sloganlarından biri olan “*Vergi geleceğimizin teminatıdır*” sloganına Ülkemizde seçme ve seçilme yaşına gelen her Türk vatandaşının muhtemelen itirazı söz konusu değildir. Ancak zaman içinde sosyal ve ekonomik hayata giren insanlarımız, verginin Ülkemizin kalkınmasında ve dünyada söz sahibi olmasında bu kadar önemli bir yere sahip olduğunu bilmesine rağmen; kendi iç dünyalarının veya kayıtdışı ekonomiden kaynaklanan olumsuz toplumsal algıların da etkisiyle vergi bilinci ve vergiye gönüllü uyum seviyelerinde olumlu veya olumsuz yönde bir yaklaşım oluşabilmektedir.

Dünya genelinde gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere doğru toplumsal vergi bilinci ve vergiye gönüllü uyum seviyelerinde bir düşüş gözlemlendiği söylenebilir. Toplumsal vergi bilincini artırmak için Devletin kanunların kendisine verdiği yetki kapsamında denetim ve cebri yollarla mükelleflerin gönüllü uyum seviyelerini artırmaya yönelik uygulamaları devreye sokması gerektiğini ileri süren görüşler de bulunmaktadır. Ancak, mükellef hakları 1990 sonrasında tüm dünyada ortaya çıkan yeni bir eğilim olarak vergi yönetimlerine, vergisel işlemlere mükellef açısından bakılmasının zorunlu olduğu ve mükelleflerin vergiye uyumunu sağlamak amacıyla kanunlarla tanınmış hakların ön plana çıkarılmasıyla vergiye gönüllü uyumun artacağı yeni bir alan açmaktadır.

Bugün Dünya genelinde vergi konusunda tüm vergi hukukçularının ortak olarak mücadelesini verdiği vergilendirmedeki en temel ilkeler; kanunilik, genellik, ödeme gücü ve belirliliktir. Yani devletlerin vatandaşlarından kamu harcamalarını yapabilmek için topladıkları verginin;

1 Anayasa Mahkemesi’nin 2.7.1988 tarih ve Esas No:1988/8, Karar No:1988/27 sayılı Kararı (R.G/26.12.1998).

2 Nazmi Karyagdi, Mükellef Hakları Bildirgesi ne demektir?, 29.07.2012, <https://vergialgi.net/mukellef-haklari/mukellef-haklari-bildirgesi-ne-demektir>.

kanuna dayanarak alınması, herkesten genel olarak alınması, vatandaşların ödeme gücüne göre alınması ve vergi alınacak konuların net olarak belirli olması gerekmektedir. Bu ilkelere riayet edilmediği durumlarda, elbette ki Devletin tek taraflı cebri olarak egemenlik gücüne dayanarak topladığı vergilere kimsenin ses çıkarması mümkün değildir. Ancak, bu ilkeler aşınmaya başladığı anda vergi ödeyen vatandaşlar bireysel ve toplumsal gerekçeler yaratarak ya bireysel ayrıcalık (muafiyet ve istisna) ya da vergiyi kaçırma yolunu tercih etmektedirler.

Sosyal bilimlerin bir parçası olan vergi hukukunun bir maddi tarafı yani somut boyutu, bir de maddi olmayan soyut tarafı yani elle tutulamayan ve gelişimi ve takibi kolaylıkla yapılamayan bir yönü vardır. Vergi hukukunun somut tarafını oluşturan maddi vergi kanunları yasama organları tarafından yasa olarak çıkarılır ve vergi sisteme entegre edilir. Vergi hukukunun incelediği diğer bir alan olan vergi bilinci, vergi ahlakı, mükellef hakları, mükellef odaklı yaklaşım ve mükelleflerin vergiye gönüllü uyumu gibi soyut kavramların ise herkes tarafından kabul gören genel bir tanımı yoktur. Bu kavramlar ülkeden ülkeye hatta aynı ülkedeki toplumsal sınıflar ve meslek grupları, sektörler ve mükellef grupları arasında bile farklılıklar göstermektedir. Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de gittikçe ön plana çıkan ve çalışmamızın esas konusu olan mükellef hakları; idari bir işlem olan vergilendirme işleminde devlet ile mükellef arasında hukuki ilişkide vergi mükelleflerine tanınan haklardır. Esasında mükellef haklarının gelişimi dünyada hukuk devleti ilkesinin gelişmesine paralel olarak gelişen bir olgudur. Çünkü demokrasinin olmadığı ve hukuk devleti ilkesinin tam olarak uygulanmadığı ülkelerde, insan haklarında olduğu gibi mükellef haklarında da bahsetmek mümkün değildir.

Vergi, devlet tarafından sunulan her türlü hizmetin vazgeçilmez temel kaynağıdır. Özgür bir şekilde, hak ve adalet çerçevesinde, güven içinde yaşayabilmemiz eğitim, sağlık, alt yapı ve yerel hizmetlerden mahrum kalmaksızın yararlanabilmemizin yolu devlete ödenen vergilerden geçmektedir. Ödediğimiz vergilerle kamu harcamalarına ve yatırımlarına kaynak sağlarız. Vergi ödedikçe vatandaşlık ödevimizi yerine getirir, hesabımızı doğru bir şekilde verir ve her türlü kamusal işlemin hesabını sorgulama hakkını ve yetkisini elde ederiz. Vergi ödedikçe medeni toplumların arasında yer alırız. Vergi ödedikçe medeni ve kalkınmış bir toplum olma yolunda adım atmış oluruz. Vergi, milletin temsilcilerinden oluşan TBMM tarafından konulur veya kaldırılır. Yani vergilendirme yetkisi doğrudan millete ait bir yetkidir. Ve özünde “egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir”. Egemenliğimizin en önemli uygulamalarından biri de kendi kendimizi vergilendirmemizdir. Bu da tamamen kendimiz için, çocuklarımızın geleceği içindir.³

2. Mükellef Hakları Kavramının Mahiyeti

Son çeyrek yüzyılda mükellef hakları, küreselleşen dünyada vergi idarelerinin etkinliğini arttırmak için önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Küreselleşmenin ya da bir başka ifadeyle serbest piyasa ekonomisinin gelişmesi ve yaygınlaşması geçmişte yer alan “Devlet birey için mi vardır?” yoksa “Birey devlet için mi vardır” sorusunun “Devlet, birey için vardır” şeklinde toplumlar arasında kabul görmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu bakış açısı,

temel insan haklarının gelişmesi amacıyla birebir örtüşen bir sonucu da yansıtmaktadır. İnsan hakları kişilerin, kanun karşısında cins, ırk, din, dil, yaş, tabiiyet, düşünce farkı gözetilmeksizin eşit oldukları ve insan olmak sıfatı ile doğuştan, devredilemez doğal birtakım haklara sahip oldukları esasını içermektedir. Kişi hakları ise insan kişiliğine bağlı, doğuştan dokunulmaz, devredilmez haklardır. Her iki kavramı bir arada dikkate aldığımızda insan haklarının, kişi hakları ile birlikte diğer siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik hakları da kapsadığını görmekteyiz.⁴

Mükellef haklarının gelişimi ise tamamen ülkelerin demokrasiye, insan haklarına ve vatandaşa verilen değer ve önemle beraber gelişmektedir. Bu durumun siyasi, sosyal ve ekonomik sebepleri ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. İşte Devletimizin Anayasasında siyasi hak ve ödevler arasında yer alan vergi ödevini yerine getiren vatandaşlardan vergiyi tahsille görevli olan Türk Gelir İdaresi tam da orta yerde durmaktadır. Türk Vergi Sisteminin vergi kanunları, mükellef hizmetleri, e-vergi uygulamaları noktasında vergi bilinç seviyesi ve gönüllü uyum düzeyi yüksek olan ülkelere geri kalan bir yönü olmamakla beraber, vatandaşların vergi bilinç ve algısı ile uyum seviyesi gelişmiş ülkelere nazaran bazı farklılıklar göstermektedir.

Mükellef haklarını hukuk devleti ilkesi kapsamında ele alıp değerlendirmek de mümkün bulunmaktadır. **Ülkemizde en üst yargı merci olan Anayasa Mahkemesi bir kararında, 1982 Anayasası’nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletini; insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlet olarak tanımlamaktadır.**⁵ **İnsan hakları ve demokrasi kavramlarının değer kazandığı günümüzde mükellef hakları da genel hakların vergi hukukundaki bir projeksiyonu olarak karşımıza çıkmaktadır.** Günümüzde artık mükellef hakları insan hakları kapsamında algılanmaktadır. II. Dünya Savaşı’ndan sonra insan hakları hareketleri yoğunlaşırken, mükellef hakları bu gelişmelere paralel olarak 20. yüzyılın dördüncü çeyreğinde tartışma konusu olmaya başlamıştır. İnsan hakları konusunda meydana gelen gelişmelerin mükellef haklarını önemli ölçüde etkilediği, yakın ilişki içinde oldukları söylenebilir.

Vergi hukuku literatüründe, mükellef hakları konusunda geniş çapta kabul görmüş bir tanım bulunmamaktadır. Bir tanıma göre mükellef hakları; anayasa, sözleşme, yasa gibi asli-tali kaynaklar aracılığıyla hukuken vergi mükellefine tanınan, mükellefin devletten, vergilendirme yetkisi çerçevesinde, vergi hukuku kurallarını oluştururken, uygularken bir şeyi yapmasını veya yapmamasını talep edebileceği haklardır.⁶ Bir başka tanımlamaya göre ise vergi mükellefinin vergi ile ilgili işlemlerde kendini korumak amacıyla ortaya koyabileceği iddialar, durumlar ile mü-

⁴ Nazmi Kayağdı, *Mükellef Hakları Bildirgesi ne demektir?, vergialgi.net*, 29.07.2012.

⁵ *Anayasa Mahkemesi’nin 02.07.2009 tarihli ve Esas Sayısı:2005/66, Karar Sayısı: 2009/102 sayılı Kararı (R.G. 07.10.2009).*

⁶ Billur Yaltı, *Vergi Yükümlüsünün Hakları*, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayınları, 2006.

³ Nazmi Kayağdı, *Vergide Hak Ve Adaletten Yanayız, vergialgi.net*, 4.9.2018.

kellefe olumlu ya da olumsuz talepte bulunma yetkisi veren, ihlal edildiğinde hukuki korunma sağlayan haklardır. Genel olarak bu haklar, hem mükellefin gönüllü uyumunu hem idarenin mükellef odaklı bakmasını sağlayan anayasal ve yasal haklar olarak düşünülebilir.

Mükellef Hakları, vergi idaresi tarafından yapılan ve idari bir işlem olan vergilendirme işleminde Devlet ile mükellef arasında hukuki ilişkide vergi mükelleflerine tanınan haklardır. Mükellef haklarını genel haklar ve özel haklar olarak sınıflandırmak mümkün bulunmaktadır. Genel Haklar kapsamına; bilgi alma hakkı, başvuru hakkı, vergilemede belirlilik hakkı, adil, eşit ve saygılı hizmet alma hakkı, dinlenilme hakkı ve gizlilik ve sır saklama hakkı gibi haklar girmektedir. Özel haklar kapsamına ise; vergi tahsilatı sırasındaki haklar, vergi ihtilaflarının çözümü sırasındaki haklar ve vergi denetimi sırasındaki haklar girmektedir.⁷Mükellef Hakları ve ödevleri bir madalyonun iki yüzünü oluşturmaktadır. Bu nedenle, devlet vergi toplama yetkisini yani mükelleflerin yükümlülüklerini yerine getirmelerini istemenin yanı sıra hukuk kurallarına uymalı ve aynı hassasiyeti vergi ödemekle yükümlü olanların haklarını da kullanabilmeleri konusunda göstermelidir. Mükellef haklarına riayet, kayıtsız şartsız mükellefin her dediğinin kabul edilmesi değil, sorunun çözümüne ulaşmak için riayet edilmesi gereken hususların göz önüne alınmasıdır. Ancak, kurumun ve Devletin üstünlüğü çalışan personelin güç gösterisi olarak değil vergi kanunlarının iyi uygulanması ve iyi hizmet verme yönünde kullanılmalıdır.⁸

3. Mükellef Haklarının Gelişimi

Vergi yönetimine vergisel işlem ve süreçlere mükellef açısından bakılmasını sağlayan mükellef hakları kavramı, mükelleflerin vergiye uyumunu sağlamak amacıyla kanunlarla tanınmış haklar olarak tanımlanmalıdır. Tüm dünyada ortaya çıkan yeni bir eğilim olan mükellef hakları, küreselleşen dünyada vergi idarelerinin etkinliğini arttırmak için önemli bir konudur. Vergi tarihi incelendiğinde insan haklarının tarihi de görülebilmektedir. Verginin insanlık tarihi kadar eski bir geçmişi vardır. İnsan hakları ile ilgili belgelerde kişi hak ve özgürlüklerinin korunmasına ilişkin kuralların yanında vergilendirme ile ilgili kurallar da vardır. 1215 Magna Carta Sözleşmesi, mükellef hakları ve hukukunun başlangıcı sayılabilir. Örneğin, Magna Carta ile kişinin özgürlüğünün ve mülkiyetinin sınırlanması ile ilgili kurallar yer alırken, kralın vergilendirme yetkileri de sınırlandırılmıştır. 1789 Fransız Devrimi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde kişi hak ve özgürlüklerinin garanti altına alınması ile ilgili kuralların yanında, "kişilerin keyfi olarak mülkiyetinden yoksun bırakılamayacağı" kuralı; İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Ek Protokol'de devletlerin vergilendirme yetkisine saygı gösterilmesi ve "bu yetkinin keyfi olarak kullanılamayacağı" kuralı yer almaktadır. Dolayısıyla, insan hakları kataloğu oluşturulurken, vergilendirmenin tarihi de yazılmıştır, denilebilir. Mükellef hakları, vergi mükelleflerine olumlu (mükelleflerin bilgi alma hakkı gibi) ya da olumsuz talepte bulunma (özel hayatın gizliliği gibi) yetkisi veren ve ihlal edildiğinde hukuki ko-

runma sağlayan haklardır.⁹

Bilindiği üzere, Osmanlı Devletinde şer'i ve örfi vergiler çeşitli teşkilatlar vasıtasıyla toplanmaktaydı. Ancak batılı manada ilk mali teşkilatını 1838 yılında Bedeli Nuzul ve Avarız Dairesi olarak kuran Türk Gelir İdaresi, 1946 yılında Gelirler Genel Müdürlüğü olarak kurulmuş ve 2005 tarihinde ise mükellef odaklı hizmet anlayışıyla yeniden yapılmış ve Gelir İdaresi Başkanlığı olarak faaliyetine devam etmektedir. 5345 sayılı Kanunla Gelir İdaresi Başkanlığı olarak yeniden yapılanan Türk Gelir İdaresi tarafından benimsenen temel ilkelerden olan mükellef odaklı hizmet anlayışı, mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunun sağlanması ve mükellef haklarını gözeterek kaliteli hizmet sunmak gibi anlayışların gelişimi ile bu temel ilkeler sonucunda ortaya konan uygulamaların vatandaşların ve mevcut mükelleflerin vergi bilincini ve gönüllü uyumunu artırmaya çalışmaktadır.

4. Vatandaş Olarak Vergiyi Nasıl Algılamalıyız?

Vergi konusu devletler için geçmiş yüzyıllarda Amerikalı siyasetçi Benjamin Franklin'in dediği gibi "Dünyada ölüm ve vergiler dışında, hiçbir şey kesin değildir." denecek kadar kesin ve katı bir konu iken; günümüz dünyasında insan haklarının bu denli ön plana çıkması nedeniyle ortaya çıkan mükellef haklarının gelişmesiyle beraber Friedrich Novalis'in "İnsan vergisini, sevgilisine bir buket çiçek uzatıyor gibi ödeyebilmelidir." cümlesindeki gönüllü olarak, isteyerek, bilerek ve istekli bir şekilde ödenecek bir olgu olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır. Yani vergi olgusu, devletlerin egemenlik haklarına dayanarak, devlet olmanın verdiği güçle vatandaşından zora dayalı olarak aldığı paralardan; devletin yaptığı kamu harcamalarına katılmanın bir karşılığı olarak isteyerek ve gönüllü olarak devletine ödediği paralara doğru bir dönüşüm geçirmektedir.

Ancak, bu konu vergi hukukçuları ve vergi uygulayıcıları arasında her zaman tartışma konusu olmuştur. Kimine göre vergi öyle sevgiliye çiçek uzatılacak gibi ödenecek bir değer değildir ve olmamalıdır da. Vergi, devletin egemen olmasının verdiği güçle vatandaşından aldığı zoraki bir paradır ve gönüllü olarak ödenmekte zorunda değildir, herkes mali gücüne göre vergi ödemek zorundadır. Aksi takdirde Devlet tarafından karşılıksız olarak alınmasının bir esprisi kalmamaktadır. İnsanlar kendi kendilerini idare edecek Devlet mekanizmasından başka bir idare şekli buluncaya kadar Devlet vatandaşına hizmet sunmak ve onları korumak için vergi toplamak zorundadır diyen sert ve katı görüşler çoğunluktadır. Ancak, demokrasi ve insan haklarının gelişmesi sonucunda; hasta hakları, öğrenci hakları, kadın hakları, çocuk hakları gibi olgulara paralel olarak mükellef hakları da gelişmekte ve son çeyrek yüzyılda vergisini ödeyen mükellefler, ödedikleri verginin adil olup olmadığını, doğru yerlere harcanıp harcanmadığını sorgulamaya başlamaktadırlar.

Dolayısıyla vergilendirmenin temel ilkelerinden olan; adalet, eşitlik, kanunilik, ödeme gücü gibi ilkeler artık günümüz vergi mükellefleri tarafından sorgulanmakta ve devleti idare eden siyasiler ve yöneticiler de kamuoyunun tepkilerini dikkate alarak politika üretmektedirler. Mükellef hakları da tüm bu gelişmelere paralel olarak geliş-

⁷ Mükellef Hakları konusunda ayrıntılı bilgi için bakınız, Haluk Egeli, Mehmet Dağ "Türk Vergi Hukuku Açısından Mükellef Haklarının Değerlendirilmesi" *Maliye Dergisi*, Temmuz-Aralık 2012, sayı:163, s:130-146

⁸ İmdat Türkay, *Türk Vergi İdaresinde Mükellef Odaklı Yaklaşım-Mükellef Hakları-Vergiye Gönüllü Uyum Uygulamaları*, *Vergi Sorunları Dergisi*, Ağustos 2013, Sayı 299.

⁹ Güneş Çetin, Ramazan Gökbunar, *Mükellef Haklarına Vergi İdaresi Çalışanlarının Bakışı*, *Yönetim ve Ekonomi*, Yıl:2010, Cilt:17, Sayı:1.

mekte, mükellefleri temsilen mükellef haklarını savunan birlikler/dernekler kurulmakta ve vergi hukuku üzerine akademik kariyer yapan akademisyenler tarafından her zaman ve her ortamda vergisel yükümlülükler mükellef hakları açısından değerlendirilmektedir. Son yıllarda üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları tarafından vergisel süreçlerde ve vergi incelemelerinde mükellef hakları üzerine yapılan panel ve konferans sayısının artması konuya olan ilginin her geçen yıl arttığını göstermektedir.¹⁰

Gerçekten de günümüzde vergiyi bir fiskal kaynak olarak görmek şeklindeki temel yaklaşım değişime uğramış ve verginin psiko-sosyal yapısı da gelir idarelerinin gündemine girmiştir. Gerek dünyada gerekse ülkemizde klasik kitaplar haline gelen “Kamu Maliyesi” kitapları incelendiğinde, vergilerin mali sonuçları ve ekonomik sonuçları değerlendirme konusu yapılırken, vergilerin sosyal sonuçlarına ve psikolojik sonuçlarına rastlamak pek mümkün değildir. Tarihsel perspektiften bakıldığında 1215 tarihinde imzalanan Magna Carta, İngiltere kralının sonsuz olan yetkilerini din adamları ve halk adına sınırlamış, vatandaşların özgürlüklerini belirlemekten çok, toplum güçleri arasında bir denge kurmuştur. Keza 1628 tarihli “Petition of Rights” (Dilekçe ya da talep hakkı) ile parlamento tarafından kabul edilen bir yasa olmadıkça İngiltere’de hiç kimseden para, vergi alınamayacağını ve savunması alınmadan hiç kimsenin tutuklanmayacağı hükme bağlanmıştır. Ulusal tarihimiz açısından bakıldığında ise 1839’da Sultan II. Mahmud tarafından ilan edilen Tanzimat Fermanı da gerek Müslim ve Gayrimüslimlerin yasa karşısında eşit olduklarının kabulü ve gerekse getirmiş olduğu mali düzenlemeler nedeniyle insan hakları ve bunun altında da mali haklar konusunda önemli tarihsel belgeler arasında yer almaktadır.¹¹

Türkiye’de batılı anlamda vergi hukuku Cumhuriyetle doğmuş, Osmanlı Vergi Sistemi tasfiye edilerek çağdaş Batı Avrupa Ülkelerinin vergi kanunları model alınmış, Türk Vergi Sistemi bu modele göre düzenlenmeye çalışılmıştır. Cumhuriyetin ilanından, kapsamlı bir vergi reformunun yapıldığı 1950’ye kadar çeşitli vergi kanunları ve vergi uygulamaları söz konusu olmuş ve 1950’deki Gelir Vergisi Reformu ve 1957’deki Gider Vergileri Reformuyla Türk Vergi Sistemine batılı bir hukuki çerçeve kazandırılarak modern manada ileri ve muasır bir hüviyet sağlanmıştır. Batı Almanya modeli örnek alınarak oluşturulan vergi kanunlarımız ve vergi sistemimiz ile Fransa’dan alınan vergi idaresi yapımız, alındıkları ülkelerdeki yapısıyla aynen uygulanmaya çalışıldığı için intibak sorunu yaşanmış, bugüne kadar kapsamlı diye tabir edilen vergisel değişikliklerde dahil olmak üzere vergi kanunlarımızda ve vergi uygulamalarında yüzlerce değişiklik yapılmıştır.

Türk Vergi Sisteminde mükellef hakları; mükellefiyet tesisinden sona ermesine kadar mükellefe destek olmak amacıyla, genel haklar (bilgi edinme, başvuru yapma, vergilemede belirlilik, mükellefe ilişkin bilgilerin gizliliği, dilekçe verme, kamu denetçisine başvurma, dava açma, adil muamele görme, temsilci kullanma hakları) ile özel haklar (vergi tahsilatında, vergi ihtilaflarının çözümünde, vergi denetimi sırasındaki haklar) olmak üzere iki sınıfa

ayrılmaktadır. Mükellefin vergi kanunlarının uygulanması sırasında karşılaştığı özel durumlar ve işlemlerle ilgili özel haklarından bazıları; uzlaşma, pişmanlık, düzeltme talebi, şikayet yolu ile müracaat, ödeme emrine itiraz, tecil-taksitlendirme, cezalarda indirim, özelge talep etme, mahsup ve iade talep hakları olarak sayılabilir. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun yeniden düzenlenen mülga 370. maddesi ve izaha davet müessesesini içeren vergi incelemesi süreci de bu gruba dâhil edilebilir. Bu hakların hukuksal dayanakları arasında; uluslararası anlaşmalar, Avrupa Birliği hukuku, anayasa, kanunlarla yapılan temel düzenlemeler ile mükellef hakları bildirgesi şeklindeki idari düzenlemeler sayılabilir. Uluslararası anlaşma, anayasa ve kanun hükümleri, mükellef haklarının belirlenmesi ve düzenlenmesine yönelik kaynaklar iken, mükellef hakları bildirgesi şeklindeki düzenlemeler daha çok mükellef haklarının açıklanması, kamuoyuna duyurulmasına yönelik kaynaklardır.¹²

5. Dünyada Mükellef Hakları Bildirgeleri

Büyük bir çoğunluğunun temeli 2. Dünya Savaşı sonunda yürürlüğe giren vergi yasaları olan günümüzdeki düzenlemeler irdelendiğinde hepsinde vergi mükelleflerinin yükümlülüklerinden oldukça geniş ölçüde bahsedildiğini görmek mümkündür. Aslında bu pek de yadırganacak bir durum değildir. Çünkü vergi ödemek bir yükümlülüktür, bir zorunluluktur. Ancak yukarıda da bahsedildiği üzere temel ekonomik ve sosyal değişimler gelir idarelerinin vergiye bakış açılarını da etkilemiştir. Artık günümüzde vergi mükellefleri bir takım yükümlülüklerle sahip olmalarının yanı sıra bir takım haklara da sahiptirler. Mükellef Hakları Bildirgesi olarak vergi literatürüne giren bu olgu kimi ülkelerde vergi yasalarının içerisinde yer alan bir belge iken kimilerinde de yasada yer almayan ancak idare tarafından deklare edilen bir belge niteliğindedir. Her ne şekilde yayınlanmış olursa olsun Mükellef Hakları Bildirgesi, vergi ödeme süreci içinde mükellefin sahip olduğu hakları içeren bir belgedir. Her ne kadar her ülkenin bildirgesi kendine özgü olsa da tüm bildirgeler; bilgilendirme, yardım ve haber hakkı, başvuru hakkı, verginin gerçek tutarını ödeme hakkı, kesinlik hakkı, gizlilik hakkı konularından bir kısmını ya da tamamını içermektedirler.

Esas itibarıyla her ülkede mükellef hakları bildirgesinin ortaya çıkışı farklı farklı nedenlere dayanmaktadır. Bu farklılıkları kimi zaman bildirgelerin içeriğinde görmek mümkündür. Örneğin ABD Gelir İdaresi IRS’in mükellef hakları bildirgesi, 1996 yılında Senato Finans Komitesi Başkanı William V. Roth Jr. tarafından yürütülen IRS hakkındaki geniş kapsamlı araştırma sonucunda gündeme gelmiştir. Bu çalışmada, vergi toplama süreci içinde mükelleflerin en temel haklarının ihlal edildiği tespit edilmiş, bu durumu düzeltmek ve mükellef haklarını korumak amacıyla 1998 yılında Mükellef Hakları bir yasa olarak Amerikan hukuk sistemine dahil olmuştur. Mükellef hakları konusu ilk olarak 1215 yılında, İngiltere’de kralın sonsuz yetkilerini halk adına sınırlayan, vatandaşların özgürlüklerini belirlemekten çok, toplum güçleri arasında bir denge kuran Magna Carta ile gündeme gelmiştir. Temmuz 1986’da Birleşik Krallık Gelir ve Gümrük İdaresi bilgi alma, vergi idaresinin kararlarını gözden geçirmesini isteme, özel hayatın gizliliği, mükellefe ilişkin bilgilerin

¹⁰ Mükellef Hakları Açısından Vergi İncelemesi Paneli, Vergi-
gi Düşünce Platformu ile Hacettepe Üniversitesi Maliye Toplu-
luğu, 26.04.2017, Ankara (<https://vergiagi.net>).

¹¹ İmdat Türkay, Türk Vergi Sisteminde Mükellef Hakları-I, Yakla-
şım, Ekim 2018.

¹² Hülya Tamzok, Mükellef Hakları Bildirgesi, Vergi Dünyası, Ma-
yıs 2018, vergiagi.net, 5.6.2018.

gizliliği, yargısal başvuru ve mükellefe nazik davranılması haklarını içeren Mükellef Hakları İmtiyazını yayınlamıştır. OECD Vergi İdaresi ve Politikası Merkezi tarafından mükellef hakları ile ilgili bir rapor hazırlanmış, üye ülkelere duyurulmuştur. Bununla birlikte, OECD üyesi olan Kanada (Declaration of Taxpayer's Rights-1985), İngiltere (Taxpayers Charter-1986), Fransa (Taxpayer Charter-1987), ABD (Taxpayers Bill Of Rights-1988), Avustralya (Taxpayers Charter-1997) bildirelerini hazırlamış olup, bu ülkelerde mükellef hakları, kanun olarak, idari bir belge niteliğinde veya mükellefin şikayetleriyle ilgilenen özel bir yapılanma şeklinde düzenlenmiştir.¹³

6. Türkiye’de Mükellef Hakları Bildirgesi

Mükellef bildireleri, mükellefin hak ve yükümlülüklerinin yalın şekilde ifade edilme girişimidir. Mükellef bildirelerinin çoğu, vergi sistemlerinde “kural” getirmelerine rağmen, vergi kanunlarına yönelik bir rehber konumunda olup, yasal belge niteliğini göstermemekte, genel olarak ilgili mevzuatta bulunanlardan daha fazla bir hak ve ödev gerektirmemektedir (OECD, 2003:6). 1990’lı yıllardan itibaren birçok OECD ülkesinde mükellef haklarının korunması ve yükümlülüklerinin belirlenmesine yönelik bildireler ve beyannameler yayımlanmaya başlamıştır. Yayımlanan mükellef hakları bildirelerinde değişik özellikler yer almaktadır (OECD,1990:7). 2003 yılında OECD tarafından yapılan bir çalışmada, “Mükellef hakları bildirgesinde yer alan temel mükellef hakları ve yükümlülükleri hazırlanırken ülkelerin; vergi politikaları, yasal-idari düzenlemeleri ile kültürlerinin göz önüne alınması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Dolayısıyla, bütün ülkelerde geçerli olabilecek belirli bir bildirge modeli olmamakla birlikte, temel mükellef hakları tüm sistemlerde yer almaktadır.”¹⁴

2015 yılı itibarıyla, OECD tarafından OECD üyesi 34 ülkenin Gelir İdaresi ile ilgili Raporuna göre; 34 ülkeden 31’inde Mükellef Hakları ile ilgili olarak kanun ya da diğer yasal statüde düzenleme yapılmıştır. 34 ülkeden 25’inde Gelir İdaresi idari bir belge niteliğinde Mükellef Hakları Bildirgesi yayınlamıştır. Türk Gelir İdaresi mükellef odaklı yaklaşımın gereği olarak Şubat/2006 tarihinde Mükellef Hakları Bildirgesini yayınlamıştır. Mükellef Hakları Bildirgesinin yayımlanmasındaki amaç; mükelleflerin hâlihazırda var olan haklarının gündeme getirilerek altlarının çizilmesidir. Gelir İdaresi Başkanlığı’nın daha etkin ve kaliteli bir mükellef hizmeti sunma konusundaki kararlılığını ve hizmet anlayışındaki yenilikçiliği ile değişikliklere gösterdiği uyumu vurgulamaktadır. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayınlanan Mükellef Hakları Bildirgesinin girişinde; “Bu bildirge, Türk Gelir İdaresinin mükellef odaklı, kaliteli hizmet sunma anlayışı içerisinde, saygılı ve dürüst olma temel ilkesiyle çalışmaya, vergi ödemenin sadece bir yükümlülük değil vatandaş olma ve sorgulama hakkı olduğu bilinciyle kendisinden hizmet alan herkesi memnun etmeye ve sorunları çözmeye olan bağlılığını onaylar.” cümlesi yer almaktadır. Bildirgede yer alan mükellef haklarına yönelik hususlar ise şöyledir;¹⁵

- Açık, güvenilir, zamanında ve yeterli bilgi ile hizmet vereceğiz.

- Vergi ile ilgili yükümlülüklerinizin yerine getirilme-

sinde sizlere her türlü kolaylığı sağlayacağız.

- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde öğrenmek istediğiniz her bilgi için doğru insanlarla temasa geçmeniz konusunda sizleri yönlendireceğiz.

- Yaptığımız işlemlerde ve gerçekleştirdiğimiz düzenlemelerde vergi kanunlarının adil, hukuksal, tarafsız ve rekabeti koruyucu bir şekilde uygulanmasını esas alacağız.

- Vergi konusundaki gelişmeleri sürekli güncellenen internet sayfamızla ve basılı yayınlarla sizlere en kısa zamanda duyuracağız.

- Vergi incelemelerinde kanunları doğru, tarafsız ve tutarlı bir şekilde uygulayacağız. İncelemenin her aşamasında sizi bilgilendireceğiz.

- Ücretsiz e-posta sistemimize kaydolmanız durumunda vergisel gelişmeleri kaynağından ve anında öğrenmiş olacaksınız.

- Şikayetlerinizi gerçek kimlik ve iletişim bilgilerinizle iletmeniz halinde, en kısa sürede sonuç ile beraber size döneceğiz.

- Şahsi ve gizli bilgilerinize saygılıyız. Bu bilgileri Vergi Usul Kanunu’nun öngördüğü haller dışında açıklamayacağız ve kullanmayacağız.

- Sürekli olarak kendimizi yenileyecek, daha iyi hizmet sunmanın arayışı içinde olacağız.

Yaklaşık 13 yıl önce yayınlanan Mükellef Hakları Bildirgesi ile Türk Gelir İdaresi; mükellef odaklı, kaliteli hizmet sunma anlayışı içerisinde, saygılı ve dürüst olma temel ilkesiyle çalışmaya, vergi ödemenin sadece bir yükümlülük değil vatandaş olma ve sorgulama hakkı olduğu bilinciyle, kendisinden hizmet alan herkesi memnun etmeye ve sorunları çözmeye olan bağlılığını ilan etmiştir. Yine Kasım 2012’de yayınlanan Etik Kurallar Bildirgesi ile Gelir İdaresi Başkanlığı kamu görevini yerine getirirken uyulması gereken etik davranış ilkelerini ilan etmiştir.

Vergiye gönüllü uyumun artırılması ve vergi bilincinin geliştirilmesi için mükellef hakları konusunda iyileştirmeler yapılması gerekmektedir. Şubat/2006’da “Mükellef Hakları Bildirgesi” yayımlandıktan sonra bu konuda ilave bir yasal ve idari düzenleme yapılmamıştır. Vergilendirme işlemlerinde, vergi dairelerine tanınan yetkilerin kullanımı ile mükelleflere sağlanan haklar arasındaki çatışmaların azaltılması gerekmektedir. Mükellef hakları konusunda yapılacak iyileştirmeler sonucunda mükelleflerin vergi idaresine olan güveni ve vergiye gönüllü uyumları artacaktır. Mükellef haklarının sistematik olarak açıklanması ve Türk Vergi Sisteminde mükellef hakları konusunda var olan yasal düzenlemelerin ortaya konması gerekmektedir. Mükellef hakları konusunda vergi daireleri ve merkez birimlerin kurumsal bir bakış açısına sahip olması ve ülke genelinde aynı uygulamanın yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa eklenecek bölümle mükellef hakları koruma altına alınmalıdır. Vergi İdaresi personeli de mükellef hakları konusunda eğitilmelidir.¹⁶

Gelir İdaresi Başkanlığı’nca yayınlanan Mükellef Hakları Bildirgesinin bir özelliği de sadece mükellef haklarını içerip, mükellef yükümlülüklerini içermemesidir. Bazı

¹³ Nazmi Karyağdı, a.g.k., s:22.

¹⁴ Güneş Çetin, Ramazan Gökbnar, a.g.m.

¹⁵ Gelir İdaresi Başkanlığı, Yayın No:9, Şubat-2006 (www.gib.gov.tr).

¹⁶ İmdat Türkay, Türk Vergi Sisteminde Mükellef Hakları-II, Yaklaşım, Ekim 2018

ülke uygulamaları irdelendiğinde önce mükellef haklarının sayıldığı ardından da mükelleflerin yükümlülüklerine yer verildiği görülmektedir. Hatta bir kısmında yükümlülükler, hakları elde etmenin koşulu gibi sıralanmışlardır. Öncelikle, yasalarda yer alan tüm yükümlülüklerin bir de Mükellef Hakları Bildirgesinde yer alıyor olması, bilinenin tekrardan başka bir sonuç doğurmayacaktır. Nitekim Vergi Usul Kanununa baktığımızda “mükellefin ödevleri” başlığı altında etraflıca mükelleflerin yükümlülüklerini görmek mümkündür. Sonuç olarak özetlemek gerekirse, ülke içinde mükellef odaklı gelir idaresine geçişte bir adım olarak değerlendirilebilecek Mükellef Hakları Bildirgesinin yayınlamış olması, aynı zamanda ülkemizin OECD üyesi ülkeler arasında bu tür belgeye sahip ülkeler grubuna girmesini sağlamıştır.¹⁷

7. Gelir İdaresinin Mükellef Hakları Konusundaki Yaklaşımı

Önceleri özel sektörde uygulanan ve elde edilen başarı sonucunda kamu kurumlarında da benimsenmeye başlayan müşteri odaklı hizmet anlayışı, modern gelir idarelerinde de örnek alınmış ve vergilendirme hizmetlerinde mükellef odaklılık anlayışını kazandırmıştır. Mükellef odaklı gelir idaresi, vergilendirme işlemlerine mükellef gözüyle bakabilen ve sürekli değişen mükellef ihtiyaçlarına cevap verebilecek altyapıyı oluşturup gerekli örgütlenmeyi sağlayarak vergiye gönüllü uyumu teşvik eden bir anlayışın hâkim olduğu idare demektir. Bilindiği üzere, vergi sistemi üç ayaklı bir yapıya sahiptir. Bu yapının bir ayağı “vergi mevzuatı”, bir ayağı “mükellefler” ve diğer bir ayağı da “Gelir İdaresi personeli”dir. Mükellef odaklı anlayışın hayata geçirilmesini sağlayacak temel faktör mükellef hizmetini sunan Vergi İdaresi personelidir.¹⁸

Mükellef odaklı yaklaşımla 2005 yılında yeniden yapılandırılan Gelir İdaresi Başkanlığı olarak, kaliteli hizmet sunma anlayışından ödün vermeden mükellef memnuniyeti, vergi bilinci ile gönüllü uyumu artırmayı, vergi tahsilatında etkinliği ve kayıtlı ekonomiyi teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Başkanlığın yeniden yapılandırma sürecinde, mükellef hizmetlerinin öneminden hareketle daha kaliteli, hızlı, etkin ve kapsamlı faaliyetler yürütmek üzere Başkanlık bünyesinde “Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı” kurulmuştur. Türkiye’de mükellef hakları konusu, Başkanlığı tarafından 2006 yılının Şubat ayında yayınlanan “Mükellef Hakları Bildirgesi” ile hızlı bir gelişim içerisine girmiştir. Mükellef hakları, mükellefler ile vergi idaresi arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi açısından son derece önemli olup, mükellef hak ve yükümlülüklerin bilinmesine yönelik düzenleme ve uygulamalar vergiye gönüllü uyumu artırma konusunda etkili olmuştur.

Bu doğrultuda Başkanlık tarafından; vergi bilinci ve gönüllü uyumun artırılması, mükelleflerin vergi mevzuatından doğan hak ve ödevleri konusunda bilgilendirilmesi, hizmetler ile iletişim kanallarının hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi, mükellef haklarının korunması için gerekli alt yapının hazırlanması ve mükellef şikâyetlerini değerlendirerek bu konuda gerekli tedbirlerin alınması gibi faaliyetler yürütülmektedir. Ayrıca, başta Vergi Dairesi Başkanlıkları olmak üzere bütün hizmet veren birimlerden,

paydaşlardan ve mükelleflerden alınan görüş ve öneriler değerlendirilerek hizmet kalitesinin artırılmasına yönelik faaliyetler devam etmektedir. Gelir İdaresi, idarenin eylem ve işlemlerine karşı vatandaşlara tanınan hakların neler olduğu, hangi mercilere başvurulabileceği ve vergilendirme sürecinde sahip olunan haklar konusunda bilgilendirme yapmak üzere mükellef hakları sayfasını hazırladığını belirtmek suretiyle bu konudaki kararlılığını ortaya koymuştur.

Gelir İdaresinin resmi internet sayfasında “Mükellef hakları” başlığı altında özel bir bölüm yer almakta ve bu kısımda kamuoyuna karşı açık, şeffaf ve dürüst bir şekilde Türk Gelir İdaresinin mükellef haklarına karşı ne kadar hassas olduğu ortaya konmaktadır. İnternet sayfasının bu bölümünde genel bir bilgiye yer verildikten sonra; Mükelleflerin Hakları ve Yükümlülükleri Rehberi, Mükellef Hakları Bildirgesi, Kamu Hizmet Standartları ve Hizmet Envanteri Tabloları, Vatandaşa Tanınan Haklar İle Başvuruda Bulunabilecek Merciler ve Etik Kurallar Bildirgesi yer almaktadır.¹⁹ Öte yandan, geçmiş dönemde Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ancak henüz TBMM’de yasallaşmayan Vergi Usul Kanunu Taslağında “İkinci Kitap” başlıklı bölümünde, “Mükellefin Hak ve Ödevleri” başlığı altındaki 122. maddede genel haklar, 123. maddesinde ise özel haklara yer verilmiştir. Önümüzdeki süreçte şayet Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından, bu taslakta yer alan mükellef hakları usul kanunu olan Vergi Usul Kanununa girer ve yasal güvence altına alınırsa, Mükellef Hakları Bildirgesinden sonra gerçekten büyük bir aşama kaydedilmiş olacaktır.

8. Mükellef Hakları Konusunda Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşları

Dünyada mükellef haklarının korunması ve toplumda vergi bilincinin yaygınlaştırılmasına yönelik girişimler İngiltere, ABD ve Avustralya’da başlayıp diğer ülkelere yayılmıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak mükellef hakları konusunda pek çok sivil toplum örgütü kurulmuştur. Günümüzde 45 ülke ve 65 üyeden oluşan Dünya Mükellefler Birliği, mükellef haklarının korunması ve vergi bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla tüm dünyada faaliyetlerini sürdürmektedir. Mükellef haklarının korunmasına yönelik çalışmaların en fazla yoğunlaştığı Avrupa’da ise 29 ülkenin üye olduğu Avrupa Mükellefler Birliği bulunmaktadır. Sivil toplum kuruluşu olarak faaliyetlerini sürdüren bu birlikler, ülkelerde hukuka uygun ve adil vergilemenin hayata geçirilmesi ve mükellef haklarının korunmasına yönelik girişimlerini her geçen gün artırmaktadırlar. Türkiye’de 2018 yılı itibarıyla mükellef haklarının korunması temel amacı çerçevesinde sivil kişiler tarafından kurulmuş olan dernek, vakıf, platform ve merkezler şöyledir;

- Vatandaşın Vergisini Koruma Derneği (VAVEK)-Ankara
- Mükellef Hakları Platformu-Bursa
- Mersin Mükellef Hakları ve Sorumlulukları Platformu-Mersin
- Vergi Mükellefi Savunucuları Derneği (VERSAV)-Kocaeli
- Vergi Mükellefinin Haklarını Koruma Derneği (MÜHAK)-İstanbul
- Vergi Hukuku Platformu (VEHUP)-İstanbul

¹⁹ <http://www.gib.gov.tr/mukellef-haklari>, 13.09.2018.

¹⁷ *Vergialgi.net*, Nazmi Kayağdı, *Mükellef Hakları Bildirgesi ne demektir?*, 29.07.2012.

¹⁸ İmdat Türkay, *Türk Vergi İdaresinde Mükellef Odaklı Yaklaşım-Mükellef Hakları-Vergiye Gönüllü Uyum Uygulamaları*, *Vergi Sorunları Dergisi*, Ağustos 2013, Sayı 299.

• İstanbul Vergi Merkezi (İVM)-İstanbul

Mükellef hakları konusunda faaliyet gösteren bu sivil toplum kuruluşlarının tamamının temel gayesi; hukuka uygun, adil ve saygılı bir vergilendirme yapılması, vergi yükünün adil dağılımı, mükellef haklarının ayrı bir bölüm olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda yer almasının sağlanması, mükellef haklarını ayrıntılı bir şekilde açıklayan yeni bir "Mükellef Hakları Bildirgesi" yayınlanması, mükellef haklarının korunması için ülkemizde de ABD'deki Mükellefin Avukatı İdaresi veya Avrupa'daki Ombudsman benzeri özel bir yapının oluşturulması, mükellef hakları ile ilgili araştırmalar yapılması, raporlar hazırlanması, toplantı, konferans ve paneller düzenlenmesi, mükellef hakları ve vergileme konusunda toplumu bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmasıdır.

9. Sonuç ve Genel Değerlendirme

Günümüz vergi hukukunda kazanç üzerinden vergilemede en etkili yöntem, mükelleflerin kendi gelirlerini kendilerinin bildirmesi esasına dayanan beyan usulüdür. Bu usulün dayanak noktası, mükellefin vergi karşısındaki durumunu en iyi kendisinin belirleyeceğidir. Ancak, beyan usulünün başarılı olması, geniş ölçüde mükellefin vergi bilincine ve idarenin mükelleflere ait bildirimlerin doğruluğunu araştırmada göstereceği başarıya bağlıdır. Vergi idaresinin sayıları günümüzde milyonlarca ifade edilen mükellefleri teker teker takip edip inceleyemeyeceği gerçeği göz önünde bulundurulduğundan, burada en önemli görev mükelleflere düşmektedir. Buna göre, başarılı bir vergilemenin temel şartı, mükelleflerdeki vergi bilincinin geliştirilmesidir.²⁰ Tüm dünyada mükelleflerin vergi hususundaki algılamaları ülkeden ülkeye farklılık göstermekle beraber genel olarak; devlete ve hükümet politikalarına bakış, mükelleflerin vergi bilinç seviyesi, toplanan vergilerin devlet tarafından nerelere harcadığı, vergi suç ve cezaları ile vergi afları ve denetimine ilişkin vatandaşların değerlendirmeleri, kayıtdışı çalışan ve mükellef olmayanların varlığı, daha önce ödedikleri verginin yani vergi yükünün kendilerine neler hissettirdiği duygular gibi pek çok etkenle birebir ilgisi bulunmaktadır.

Vergi bilinci vatandaşların bizzat vergileme ve vergileme ile kendilerine yüklenen özel mükellefiyet karşısında takındıkları temel tavrıdır. Vergi bilincinin temel çerçevesi içinde yer alan vergi ahlakı ise, mükellefin vergi kaçakçılığı ve vergi cezaları karşısında takındıkları tavrıdır. Vergi bilinci ve vergi ahlakının tüm yükümlüler için aynı olması beklenemez. Birçok mükellef, ödemesi gereken vergi borcunun tutarını, kanunun öngördüğü miktar yerine kendi vicdanını tatmin eden miktar olarak kabul etme eğilimindedir. Buna karşılık bazı kişiler ise, düşük beyanda bulunmaktan önemli parasal çıkar sağlamalarına rağmen bütün gelirlerini bildirmektedirler.²¹ Vergi bilinci ve vergi ahlakı yüksek mükelleflerden beklenen vergi uygulamalarını yöneten Gelir İdaresinin vergisel süreçlerine ilişkin uyumlu olması, yani gönüllü vergi uyumu göstermesidir. Vergiye gönüllü uyum ise; vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu doğan gerçek ve tüzel kişi mükelleflerin, gelirlerini beyan edip vergilerini eksiksiz ve zamanında ödemeleri, başka bir deyişle vergi ile ilgili görevlerini gö-

nüllü, severek ve isteyerek yerine getirmeleridir.

Günümüzde, mükelleflerden vergiye gönüllü uyum beklenirken, Gelir İdaresinden de mükellef haklarına saygılı davranması beklenmektedir. **Mükellefe odaklanmayan vergi idaresinin modern bir idare olduğu iddia edilemez.** Mükellef odaklı olmanın daha açık bir tanımını vermek gerekirse; değişen mükellef ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması ve hatta bunun da aşarak yerine getirilmesidir. Bunun için organizasyonun mükellefi ön plana çıkaracak şekilde örgütlenip, kaliteli hizmetin özelliklerini bünyesine katabilmesi gerekir. Mükellef odaklı yaklaşımın vergi idaresi tarafından uygulanması, doğru ve eksiksiz işleyen bir vergi sistemi için gereklidir. Mükellef Odaklı Gelir İdaresi; vergilendirme işlemlerine mükellef gözüyle bakabilen, sürekli değişen mükellef ihtiyaçlarına cevap verebilen, altyapıyı oluşturup gerekli örgütlenmeyi sağlayabilen ve vergiye gönüllü uyumu teşvik eden bir anlayışın hâkim olduğu idare demektir.

Vergi idaresi tarafından mükelleflere karşı yasal mevzuatlara göre veya kendi iç düzenlemelerine göre yapılan vergileme işlemlerinin hukuka uygun ve adil bir şekilde yapılması gerekmektedir. Vergilendirme işlemlerinde etkilenen durumda olan mükelleflerin mevcut vergi kanunlarında veya diğer düzenlemelerde var olan mükellef haklarına azami derecede saygı duyulması gerekmektedir. Zira, vergilendirmeye ilişkin idari işlemlerin mükellef haklarına saygılı ve mükellef odaklı bir yaklaşımla yapılması, vergiye gönüllü uyumu artıracak ve bu durum hem kayıtdışı faaliyetlerin azalmasına hem de vergi gelirlerinin artmasına katkı sağlayacaktır.

Vergi gelirlerinin toplanmasından sorumlu olan Gelir İdaresi Başkanlığı mükellef hizmetleri birimi vasıtasıyla mükellefleri hak ve ödevleri konusunda bilgilendirmek suretiyle vergiye uyumlarını kolaylaştırmak için önemli faaliyetlerde bulunmaktadır. Esasen son yıllarda mükellefi esas alan uygulamalara baktığımızda, Vergi İdaresinin bilgi işlem teknolojilerini kullanarak e-vergi uygulamalarını (e-beyanname, e-tebliğ, e-fatura, e-defter, e-bilet vb.), internet vergi dairesi, hazır beyan sistemi, interaktif vergi dairesi ve çağrı merkezi (VİMER-189) araçlarını da kullanarak suretiyle mükellef hizmetleri konusunda çok önemli mesafeler kat ettiği gözle görünür bir gerçekliktir. Gelir İdaresi tarafından yapılan mükellef memnuniyet anketleri de bu tespiti doğrulamaktadır. Ayrıca, kayıtdışı ekonomiy-le mücadele konusunda Vergi İdaresinin koordinasyonunda yürütülen eylem ve yapılan düzenlemelere baktığımızda, toplumsal olarak kayıtdışılık konusunda var olan direncin gün geçtikçe azalmakta olduğu ve kayıtdışı ekonomi oranının her geçen yıl azaldığı gözlenmektedir. Kayıtdışı ekonomi oranındaki her birim azalış, uzun vadede Gelir İdaresinin topladığı vergi gelirlerini artıracaktır.

Güçlü bir Türkiye için güçlü bir Vergi İdaresine ve harcamalarını en sağlam kaynak olan vergi gelirleri ile finanse eden Devlet Bütçesine sahip olmak gerekir. Dünyanın en gelişmiş ve her konuda söz sahibi olan ülkelerinin, vergi idareleri güçlü ve topladıkları vergilerin gayrisafi milli hasılaya oranı yüksek olan ülkeler olduğu asla unutulmamalıdır. Ülkenin kalkınması, kamu ihtiyaçlarının karşılanması kuşkusuz vergilerin düzenli bir şekilde ödenmesine bağlıdır. Vergi kaçakçılığının yaygın olduğu toplumlarda, vergi ahlakının düşük olduğu söylenebilir. Vergi bilinci ve ahlakının yerleştirilmesi ise küçük yaşta çocuklara verile-

²⁰ Yusuf Sürmen, "Vergi Bilincinin Geliştirilmesinde Muhasebecinin Rolü", *Sayıştay Dergisi*, Sayı:7, Ocak-Mart 1992, s.26-27

²¹ Adnan Gerçek, Mehmet Yüce, *Mükelleflerin Vergiye Yaklaşımı Açısından Türk Vergi Sisteminin Değerlendirilmesi*, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası Yayını, Bursa, 1998, s.39.

cek vergi konusundaki farkındalık eğitimleri ile mümkündür. Bu kapsamda, 2007 yılından bu yana Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığının ortaklaşa yürüttüğü Vergi Bilincini Geliştirme Eğitimleri (ilkokul, ortaokul ve lise içerikleri), her yıl MEB'nin EBA sistemi üzerindeki sunumlar vasıtasıyla öğretmenler tarafından çocuklara verilmektedir.²² Bu nedenle, vergi bilincini içeren bu eğitimlerin geleceğin vergi mükellefi olacak çocuklara küçük yaşta verilmiş olması çok büyük öneme sahiptir.

Vergi bilincinin ve vergi ahlakının oluşumu üzerinde mükelleflerin algılamaları başta olmak üzere, sosyodemografik faktörler, kültür ve gelişmişlik düzeyi, vergi ahlakı, vergi sisteminin karmaşıklığı gibi pek çok unsur etkili olmaktadır. Gelir idaresinin etkinliği de vergi bilinci ve vergi ahlakı üzerinde son derece önemli bir etkiye sahiptir. Gelir idaresinin etkinliği denilince akla ilk gelen mümkün olduğunca çok vergi toplanması olmasına karşın, vergi bilinci ve vergi ahlakı oluşumu açısından kast edilen etkinlik daha çok mükelleflere sunulan hizmetin kalitesi, uygulanan muamelelerin şekli, yürütülen iletişim ve eğitim faaliyetleri ile ilgilidir. Gelir idaresinin vergi bilinci ve vergi ahlakı oluşumu üzerinde sağlayacağı olumlu etki en başta mükelleflere yönelik işlemlerde saygılı bir davranış göstermesi ve profesyonel bir hizmet sunma anlayışı ile mümkün olacaktır.

Gelir İdaresi tarafından sunulan hizmetlerin mükellefler tarafından adil, tarafsız ve etkin olarak algılanması ve hizmetlerle ilgili mükelleflerin beklentilerinin karşılanması da son derece önemlidir. Sunulan hizmetlere ilişkin mükellef beklentilerinin karşılanması ve hizmet sunumunda mükellef ayrımı yapılmadan şeffaf bir yönetim sergilenmesi, mükelleflerin vergi ile ilgili ödevlerini yerine getirmede daha istekli olmalarına yardımcı olacaktır. Gelir idaresinin, mükelleflerle bire bir ve topluca kuracağı iletişim faaliyetleri yardımıyla mükelleflerde istenilen davranış ve tutum değişikliğini meydana getirmesi de mümkündür. Bu doğrultuda gelir idaresinin toplumla ve özellikle mükelleflerle kuracağı iletişim (televizyon, radyo, telefon, internet sayfası, çağrı merkezi, e-posta, mektup, sosyal medya, kamu spotu vb.) çok önemlidir.

Çağdaş hukuk ölçütlerini benimsemiş bir hukuk devletinde mükelleflerin haklarına ve hukukuna çok büyük özen gösterilmesi ve sürekli olarak mükellef haklarını geliştirilmesi gerekir. Mükellef haklarının geliştirilmesinden amaç; mükellefin vergi alan organlar karşısında tüm haklarına özen gösterilmesi ve bu hakların uygulamada çiğnenmemesidir. Vergi ödevi eskiden bir vatandaşlık göreviydi, ama şimdi demokratik bir görevdir. Mükellef hakları 1990 sonrasında gelişti ve artık insan hakları olarak algılanıyor. Yasalarla konulan verginin uygulanmasında "hukukun üstünlüğü" ilkesinden hareketle vergi ödeyenlerin hakları olduğunu ve bu hakların da vergi yükümlülüğü ile eş değer olduğuna inanmalıyız. Vergi ödeme yükümlülüğünün hukukun içinde mükellef haklarına saygılı bir ortamda gerçekleşmesi gerektiğini unutmamalıyız. Vergiyi doğru ödemenin, vergiyi doğru anlamaktan geçtiğine inanmalı ve vergiyi doğru anlamak için yasaların genel ruhunu,

rakamların ardında yatan gerçekleri objektif bir şekilde bilme hakkımızın olduğunu bilmeliyiz. Vergiye karşı olarak değil vergiyi anlayarak, haklarımızı bilerek Ülkemizin 2023 vizyonuna vatandaş/mükellef olarak katkı sağlama çağımızı unutmamalıyız.

Ülkemizin 2023 maliye politikası hedeflerine ulaşmasında itekleyici güç, Ülke olarak en sağlam kaynağımız olan vergi gelirlerinin artırılmasıdır. Ancak, vergi gelirlerinin artırılması, gelir ve kurumlar vergisi mükellef sayısını artırmakla, kayıtdışı ekonomik faaliyetleri azaltmakla ve vergiyi tabana yaymakla mümkün olacaktır. Dünyanın en güçlü ülkeleri Gelir İdaresi güçlü olan yani vergi gelirleri yüksek olan ülkelerdir. Bu nedenle, Gelir İdaresinin her personeli mükelleflere karşı saygılı, anlayışlı ve çözüm odaklı olmak mecburiyetindedir. Mükelleflerin vergi bilinci ve vergiye gönüllü uyumlarının artırılması için kritik derecede öneme sahip olan konu mükellef hizmetlerinin mükellef memnuniyetini esas alması ve özel sektördeki vatandaş-müşteri ilişkisinin aynen "Mükellef-Gelir İdaresi" ilişkisine yansıtılması gerekmektedir. Mükellef hizmetleri sunumunda unutulmaması gereken en önemli unsur mükellef haklarının ön planda tutulmasıdır. Mükelleflerin vergiye gönüllü uyum seviyesini artıracak olanda düşürecek olanda Gelir İdaresinin mükellefle kuracağı iletişimin gücü olacaktır. Mükellef haklarının Ülkemizdeki tarihsel sürecine baktığımızda, daha alınacak çok mesafe olduğu görülmektedir. Cumhurbaşkanlığı Yönetim Sisteminde, 2023 vizyonuna ve hedeflerine odaklanan Ülkemizde, idare ile mükelleflerin iletişiminde mükellef haklarına ne derece dikkat edildiği, vergi idaresinin mükellef odaklı hizmet anlayışını ne derece yerine getirdiği ve bu konuda yeni önümüzdeki süreçte mükellef hizmetlerinde ve mükellef haklarının gelişiminde ortaya konacak performans ve iyileştirmeler ile maliye politikası alanında istenen hedefe ulaşılması mümkün olabilecektir.

Çalışmamızı, 2017 Gelir Vergisi Rekortmenleri listesinde 10. sırada yer alan gelir vergisi mükellefi Sayın Avukat Gönenç Gürkaynak'ın çok güzel ve anlamlı ve de bir o kadar düşündürücü sözleriyle bitirmek istiyorum. Gürkaynak, Twitter hesabından şu açıklamaları yaptı: "Türkiye Geneli Gelir Vergisi Rekortmenleri Listesi'nde 10. olmuştum. Memlekete faydalı olduğumu, okullar yapılacağını, hayal ederek seviniyor olacağım. Vergi rekortmenleri listesinde yeni değilim. Eskiden, görgü gereği ismimi gizliyordum. Şimdi, ismini gizleyenlerin çoğunun bunu kaygı sebebiyle yaptığını görerek, ismimi açıkladım. Hukukçu da kaygı duyacaksa, yatacak yerimiz kalmaz. Vergi ödemek güzeldir. Gurur duyulacak şeydir."²³

²² Şubat/2018'de yayınlanan GİB 2017 Yılı faaliyet Raporunda yer alan bilgiye göre, 2017 yılında Türkiye genelinde birinci, ikinci ve üçüncü kademe bulunan öğrencilere MEB Eğitim Bilişim Ağı'nda (EBA) yer alan eğitim CD'lerinin gösterilmesi sağlanarak toplam 5.329.011 öğrenciye Vergi Bilinci Geliştirme Eğitimleri verilmiştir (<http://f.eba.gov.tr/gib.gov.tr>).

²³ <https://vergialgi.net/vergi/av-gonen-gurkaynak-2017-gelir-vergisi-rekortmenlerinde-10-sirada>, 4.11.2018.

YARGI KARARLARI

T.C.

GAZİANTEP BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ

9. CEZA DAİRESİ

Esas No: 2017/477

Karar No: 2017/507

Anahtar Kelimeler: Defterlerin ibrazı, belge ibrazı, mükerrer dava

Özet: Halihazırda belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle açılan ceza davasından verilen mahkumiyet kararı kesinleşmemiştir. Aynı döneme ait defter kayıt ve belgelerin yeniden istenmesinin yeni bir suç oluşturmaz.

SUÇ: Vergi Usul Kanununa Muhalefet (Defter ve Belge İbraz Etmeme)

HÜKÜM: Mahkumiyet

Yerel Mahkemece verilen hüküm istinaf edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya görüşüldü:

İstinaf isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede, başkaca nedenler yerinde görülmemiştir.

Ancak;

İbraz edilmeyen (edilemeyen) belgelerin bir kere dava konusu edilmiş olmasından sonra bu belgelerin varlığı ortaya çıkmadan aynı belgelerin ibraz edilmemesinin birden fazla dava konusu edilemeyeceği gözetilerek dosyanın incelenmesinde, sanık hakkında 2015 yılında yapılan inceleme sırasında 2011 ve 2012 takvim yıllarına ait defter ve belgeleri gizlediği iddiası ile ... C.Başsavcılığının 31/05/2015 günlü iddianamesi ile açılan kamu davası sonunda ... 20.Asliye Ceza Mahkemesinin 23/06/2016 tarih 2015/519 Esas 2016/569 Karar sayılı ilamı ile mahkumiyet kararı verildiği, yapılan sorgulamada bu kararın henüz kesinleşmediği, istinaf incelemesine konu davanın ise, sanığın 2016 yılında yapılan vergi denetimi sırasında 2011 takvim yılına ait defter ve belgeleri gizlediği iddiası ile C.Başsavcılığının 26/07/2016 tarihli iddianamesi ile dava açıldığı, aynı döneme ait defter kayıt ve belgelerin yeniden istenmesinin yeni bir suç oluşturmayacağı, incelemeye konu kamu davasının mükerrer olarak açıldığı, CMK'nun 223/7 maddesi uyarınca davanın reddine karar verilmesi gerekirken yargılamaya devamla mahkumiyet kararı verilmesi,

Kanuna aykırı ve katılan Gelir İdaresi Başkanlığı (Adana Vergi Dairesi Başkanlığı) vekilinin istinaf neden-

lerine uygun olarak, CMK'nın 280/1-b maddesi uyarınca HÜKMÜN BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine,

Dair, dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda, CMK'nın 286/1. maddesine göre kesin olmak üzere, 28/02/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

---- 0 ----

DANIŞTAY

9. DAİRESİ

Esas No: 2015/2914

Karar No: 2018/2511

Anahtar Kelimeler: Katma değer vergisi, vergi indrimi

Özet: Somut olaydaki tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde bu miktarda hasılatı elde edecek ticari kapasite ve organizasyona sahip olmayan şirketin davacıya düzenlediği faturaların sahte olduğunu gösterdiğinden bu mükellef tarafından düzenlenen faturalar nedeniyle davacı adına katma değer vergisi indirimlerinin reddi suretiyle tarh edilen vergi ziyai cezalı katma değer vergisini kaldıran Vergi Mahkemesi kararı isabetli değildir.

Temyiz İsteminde Bulunan: ... Vergi Dairesi Başkanlığı – İZMİR

..... Vergi Dairesi Müdürlüğü

Karşı Taraf: ... Harfiyat Mad. Pet. Ür. İnş. San. Ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili: ...

İstemin Özeti: Davacı adına, Germencik Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 3810418435 vergi numaralı mükellefi ... Akaryakıt Nakliyat İnşaat Turizm San .ve Tic. Ltd. Şti.'den aldığı faturaların sahte olduğu yolunda düzenlenen vergi inceleme raporuna dayanılarak 2010/Ekim dönemi için re'sen tarh edilen katma değer vergisi ile kesilen üç kat vergi ziyai cezasının kaldırılması istemiyle açılan davayı kabul eden İzmir 4. Vergi Mahkemesi'nin 30/10/2014 tarih ve E: 2013/2417, K: 2014/1497 sayılı kararının, dilekçede ileri sürülen sebeplerle bozulması istenilmektedir.

Cevabın Özeti: Cevap verilmemiştir.

Tetkik Hakimi'nin Düşüncesi: Vergi Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince işin gereği görüldü:

Uyuşmazlıkta davacı adına, Germencik Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 3810418435 vergi numaralı mükellefi ... Akaryakıt Nakliyat İnşaat Turizm San. Ve Tic. Ltd. Şti.'den aldığı faturaların sahte olduğu yolunda düzenlenen vergi inceleme raporuna dayanılarak 2010/Ekim dönemi için re'sen tarh edilen katma değer vergisi ile kesilen üç kat vergi ziyai cezasının kaldırılması istemiyle açılan davayı kabul eden Vergi Mahkemesi kararının bozulması istenilmektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 29. Maddesinde, mükelleflerin, yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini indirebileceklerini belirtmiş olup, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3/B maddesinde de, vergilendirilmede vergi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esas olacağı açıklanmıştır. Bu kuralın gereği olarak yükümlülerin Katma Değer Vergisi Kanunu'nun yukarıda sözü edilen 29. Maddesi hükmünden yararlanabilmelerinin ön şartı, fatura ve benzeri vesikaların gerçeği yansıtmasıdır. Bu madde hükümlerine göre mal alışları nedeniyle yüklenilen katma değer vergilerinin indirim ve iade konusu yapılabilmesi için faturaların gerçek bir mal alım satımı karşılığı düzenlenmesi gerekmektedir.

Anılan madde hükümlerinin değerlendirilmesinden, vergilendirme işlemi yapılırken, Kanuna uygun olarak biçimlendirilen muamelelerin bu biçimliliğin ötesine geçilerek muamelenin tarafların arasında oluşan maddi ve hukuki ilişkinin gerçek mahiyetinin araştırılması gerektiği sonuna ulaşılmaktadır. Kanun, gerçek mahiyetin ortaya çıkarılmasında yemin hariç her türlü delile izin verilmiştir. Bu deliller, tarafların kararı, vergiyi doğuran olayla ilişkisi doğal ve açık bulunan tanık ifadesi, muamelenin taraflarının ekonomik ve ticari konuları, işyerinin durumu, arandığında bulunup bulunmamasına ilişkin tespitler olabilir.

Gerçekleşmemiş teslim ve hizmetler dolayısıyla katma değer vergisi ödemesi ve bunun sonucu olarak da bir vergi indirimi sözkonusu olmayacağından, vergi indirimine dayanak teşkil eden faturaların gerçeği yansıtıp yansıtmadığı ortaya konulmaktadır.

..... Nakliyat İnşaat Turizm San. Ve Tic. Ltd. Şti hakkında düzenlenen 19/12/2012 tarih ve 2012-A-692/75 sayılı vergi tekniği raporunda Dönemde faaliyetine devam edip etmediğine ilişkin yoklama bulunmamakla birlikte, 11.12.2009 tarihli yoklamada işyerinin kapalı ve boş olması, işyerinde sadece bekçinin bulunması, akaryakıt depolarının boş olması, katma değer vergisi beyannamesinin tetkiki sonucu ise, ortaklık

yapısının değiştiği 2009 Temmuz ayından itibaren katma değer vergisi matrahında çok yüksek artış olması, 2009 yılının ilk altı ayı katma değer vergisi matrahının 278.828.55.- TL, 2009 yılının Temmuz ayından itibaren ikinci altı aylık dönemde 19.536.708,50.-TL. 2010 yılı katma değer vergisi matrahının 51.745.039.03.-TL, 2011 yılı katma değer vergisi matrahının ise 63.914.183.61.-TL olması 2009-2012 yılına ilişkin çok sayıda fatura bastırması, vergi borçlarının ödenmemiş olması, şirket adına kayıtlı motorlu taşıtın bulunmaması hususları birlikte değerlendirildiğinde bu miktarda hasılatı elde edecek ticari kapasite ve organizasyona sahip olmayan şirketin davacıya düzenlediği faturaların sahte olduğunu gösterdiğinden bu mükellef tarafından düzenlenen faturalar nedeniyle davacı adına katma değer vergisi indirimlerinin reddi suretiyle tarh edilen vergi ziyai cezalı katma değer vergisini kaldıran Vergi Mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davalı temyiz isteminin kabulüne, İzmir 4. Vergi Mahkemesinin 30/10/2014 tarih ve E: 2013/2417, K: 2014/1497 sayılı kararının bozulmasına, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 gün içinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 24/04/2018 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

---- O ----

DANIŞTAY

7. DAİRESİ

Esas No: 2016/12539

Karar No: 2018/1255

Anahtar Kelimeler: Cezada artırım, tekerrür, gümrük tarifesı

Özet: Tekerrür sebebiyle cezanın artırımı uygulanabilmesi için, tekerrüre esas alınacak sonraki eylemin, daha önce işlenmiş bir fiil için kesilen cezanın kesinleşme tarihinden sonraki tarihte gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

İstemin Özeti: Davacı şirketin defter ve belgelerinin incelenmesi sonucu düzenlenen vergi inceleme raporu uyarınca davacı şirket adına 2009 yılının Mart, Nisan ve Temmuz ile Aralık dönemleri için re'sen yapılan özel tüketim vergisi ile Mart ve Nisan dönemleri için bir kat, diğer dönemler için ise tekerrür hükümlerinin uygulanması suretiyle bir buçuk kat kesilen vergi ziyai cezalarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davada; 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli (I) sayılı listenin (B) cetvelinde yer alan 27.10 gümrük tarife istatistik pozisyonunda yer alan bazyağdan (I) sayılı listenin (B) cetvelinde yer almayan liste dışı 34.03 gümrük tarife istatistik pozisyon numaralı ürün üretmeyi taahhüt ederek üretim yapan davacının beyan ettiği ürünlerin

Ege Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü ile yapılan yazışma sonucunda, 34.03 pozisyonunda beyan edilen ürünün bazyağ oranının %83 olması, üretilen yağların beyan edilen pozisyonunda kabul edilebilmesi için içeriğinde %70'den fazla petrol yağı veya bitümenli minerallerden elde edilen yağ içermemesinin gerekmesine karşın, bu sınırın aşıldığından bahisle üretilen ürünlerin 27.10 pozisyonuna girdiği kabul edilerek davaya konu işlemler tesis edilmiş ise de, Türk Gümrük Tarife Cetvelinin alt pozisyonlara ilişkin açıklama notuna göre esas unsur olarak ağırlık itibarıyla %70 veya daha fazla petrol-yaglan veya bitümenli minerallerden elde edilen yağları olsa dahi üretilen ürünlerin bazı durumlarda tarifenin 34.03 pozisyonuna girmesinin mümkün olacağı, inceleme elemanınca davacı şirket tarafından üretilen ürünlerin bu kapsamda olup olamayacağı yönünden herhangi bir araştırma yapılmadığı gibi, kimyagerlerden oluşan ilgili meslek odaları ve/veya gümrük laboratuvarları nezdinde de herhangi bir araştırma yapılmaksızın doğrudan karışım oranlarının dikkate alınması suretiyle, üretilen ürünlerin kanaat yoluyla 27.10 pozisyonuna karşılık geldiğinden bahisle davacı adına yapılan cezalı tarhiyatlarda hukuka uyarlık bulunmadığı, davaya konu tarhiyatın davacı tarafından, (Y.C.)'ye ihraç kaydıyla teslim edilen ürünlerin ihraç edilmediğinden ve hayali ihracata konu edildiğinden kaynaklanan kısmına gelince; mahkemelerince verilen ara karara cevaben adı geçen şahıs hakkında tesis edilen işlemlere karşı dava kaydına rastlanılmadığının belirtildiği, bu durumda davacı şirket tarafından söz konusu kişiye ihraç kayıtlı teslim edilen ürünlerin ihraç edilmediği, hayali ihracata konu edildiğinden bahisle salınan cezalı tarhiyatlarda hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle, dava konusu işlemi kısmen iptal eden, kısmen de davayı reddeden Vergi Mahkemesi kararının redde ilişkin hüküm fıkrasının, davacı şirketin (Y.C.)'ye teslim ettiği mallarla ilgili olarak anılan şahsın bu malları ihraç edip etmeyeceği konusunda bir etkisinin olamayacağı iddiasıyla davacı tarafından, iptale ilişkin hüküm fıkrasının ise; vergi tarhının tüm ürünler için olmadığı, yalnızca içeriğindeki baz yağ oranı % 70'i aşan, dolayısıyla 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun konusuna girenler için olduğu, bu bakımdan, tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek davalı idarece bozulması istenilmektedir.

Karar: Temyiz başvurusu; davacı şirketin defter ve belgelerinin incelenmesi sonucu düzenlenen vergi inceleme raporu uyarınca davacı şirket adına 2009 yılının Mart, Nisan ve Temmuz ile Aralık dönemleri için re'sen yapılan özel tüketim vergisi ile Mart ve Nisan dönemleri için bir kat diğer dönemler için ise tekerrür hükümlerinin uygulanması suretiyle bir buçuk kat kesilen vergi ziyai cezalarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davada, dava konusu işlemi kısmen iptal eden, kısmen de davayı reddeden mahkeme kararının taraflarca bozulması istemlerine ilişkindir.

Dayandığı hukuki ve kanuni nedenlerle gerekçesi yukarıda açıklanmış bulunan mahkeme kararının, davanın, davacı tarafından, (Y.C.)'ye ihraç kayıtlı teslim edilen ürünlerin ihraç edilmediğinden ve hayali ihracata konu edildiğinden bahisle 2009 yılının Mart ve Nisan dönemlerine ilişkin vergi aslı ve bir katı tutarında kesilen vergi ziyai cezasına yönelik kısmının reddine dair hüküm fıkrası aynı gerekçe ve nedenlerle Dairemizce de uygun görülmüş olup, davacı tarafından temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, söz konusu kararın redde ilişkin hüküm fıkrasının belirtilen kısmının bozulmasını gerektirecek nitelikte bulunmamıştır.

Davacının, adı geçen şahsa ihraç kaydıyla teslim edilen ürünlerden kaynaklanan 2009 yılının Temmuz ile Aralık dönemlerine ilişkin vergi ziyai cezasının bir katını aşan tekerrür uygulamasına yönelik kısmına dair temyiz istemine gelince;

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "Tekerrür" başlıklı 339. maddesinde, vergi ziyaina sebebiyet vermekten veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere vergi ziyainda beş, usulsüzlükte iki yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda, vergi ziyai cezasının yüzde elli, usulsüzlük cezasının yüzde yirmibeş oranında artırılmak suretiyle uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükme göre; tekerrür sebebiyle cezanın artırımı uygulanabilmesi için, tekerrüre esas alınacak sonraki eylemin, daha önce işlenmiş bir fiil için kesilen cezanın kesinleşme tarihinden sonraki tarihte gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

Bu bakımdan, Mahkemece yukarıda yer verilen kural uyarınca, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 339. maddesinde tekerrür uygulanması için öngörülen koşulların oluşup oluşmadığı hususlarının ayrıca değerlendirilmesi gerekirken, işlemlerin tekerrür hükümlerinin de uygulanması suretiyle kesilen vergi ziyai cezasına ilişkin kısmı hakkında herhangi bir değerlendirme yapılmaksızın verilen Mahkeme kararının belirtilen hüküm fıkrasında isabet görülmemiştir.

Mahkeme kararının iptale ilişkin hüküm fıkrasına yönelik davalı idarenin temyiz istemine gelince;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20. maddesinin 1. fıkrasında, Danıştay ile idare ve vergi mahkemelerinin, bakmakta oldukları davalara ait her çeşit incelemeyi kendiliklerinden yapacağı, mahkemelerin lüzum gördükleri evrakın, belirlenen süre içerisinde gönderilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilecekleri hüküm altına alınmıştır.

Bu madde ile belirlenen re'sen araştırma yetkisine istinaden, idari yargı makamları, uyuşmazlık konusu olayın hukuki nitelendirilmesini yapmak, uygulanacak hukuk kuralını belirlemek ve sonuçta hukuki çözüme

ulaşmak yönlerinden tam bir yetkiye sahip oldukları gibi olayın maddi yönünü belirleme noktasında da her türlü inceleme ve araştırmayı da kendiliklerinden yapabilir, tarafların hiç değinmedikleri olayları ve maddi unsurları araştırmaya yönelebilirler. İddia ve savunmalarda ortaya konulan maddi olayın gerçek niteliğinin saptanması için tarafların iddia ve savunmaları ile yetinmeyerek, gerçeğe uygun olup olmadığını serbestçe araştırmaya, maddi delil ve bulguların toplanması ve uyuşmazlığın çözümü için gerekli her türlü inceleme, bilgi edinme ve araştırma yollarını tüketmekle yükümlüdür.

Olayda, uyuşmazlık davacı tarafından imal edilen ürünün, beyan edilenden farklı bir gümrük tarife istatistik numarasına dahil olduğundan bahisle re'sen yapılan tarhiyata ilişkin olup, uyuşmazlığın çözümü davacı şirketin imal ettiği mamulün dahil olduğu gümrük tarife ve istatistik pozisyonunun belirlenmesini gerektirmektedir. Re'sen araştırma ilkesi uyarınca; imal edilen ürünlerin, formülü ve üretim reçetesinin temin edilerek, bilirkişi incelemesi yaptırmak suretiyle ulaşılabilecek sonuca göre karar verilmesi gerekirken, istemin özeti bölümünde yazılı gerekçeyle dava konusu işlemlerin davacı tarafından üretilen ürünlerin beyan edilenden farklı pozisyonunda olduğundan bahisle hesaplanan kısımlarının iptali yolunda verilen hüküm fıkrasında ise isabet görülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, mahkeme kararının, davanın, 2009 yılının Mart ve Nisan dönemlerine ilişkin vergi aslı ve vergi aslının bir katı tutarında kesilen vergi ziyai cezasına yönelik kısmının reddine dair hüküm fıkrası aynı gerekçe ve nedenlerle Dairemizce de uygun görülmüş olup, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, sözü geçen kararın bozulmasını sağlayacak durumda bulunmadığından, davacının temyiz isteminin kısmen reddine, kararın bu hüküm fıkrasının onanmasına, onanan kısım üzerinden binde 9,10 nispetinde ve 74,80 Türk lirasından az olmamak üzere hesaplanacak nispi karar harcından, Mahkemece karara bağlanan harcın mahsubundan sonra, kalan harç tutarının temyiz eden davacıdan alınmasına, mahkeme kararının, davanın, 2009 yılının Temmuz ile Aralık dönemlerine ilişkin vergi ziyai cezasının vergi aslının bir katını aşan işlemlerin tekerrür uygulamasına yönelik kısmına dair davacının temyiz istemi ile mahkeme kararının iptale ilişkin hüküm fıkrasına yönelik davalı İdarenin temyiz isteminin ise kabulüyle ve mahkeme kararının anılan kısımlarının bozulmasına, bozma kararı üzerine, Mahkemece, yeniden verilecek kararla birlikte yargılama giderleri de hüküm altına alınacağından, bu hususta ayrıca hüküm tesisine gerek bulunmadığına, kararın tebliğ tarihini izleyen on beş (15) gün içinde Danıştay nezdinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, oyçokluğu ile karar verildi. (*)

(*) KARŞI OY: Temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar, dayandığı hukuksal nedenler ve gerekçe karşısın-

da mahkeme kararının iptale yönelik hüküm fıkrasının bozulmasını sağlayacak durumda bulunmadığından, davalı İdarenin temyiz isteminin reddedilerek kararın belirtilen hüküm fıkrasının da onanması gerektiği oyu ile, kararın bu kısmına katılmıyoruz.

---- O ----

T.C.

DANIŞTAY

2. DAİRESİ

Esas No: 2015/6046

Karar No: 2017/6537

Anahtar Kelimeler: Mobbing (Psikolojik Taciz), Manevi Tazminat

Özeti: Ders programının haftanın geneline yayılarak zorlaştırılması ve aynı gün birkaç okula gidilecek şekilde program yapılması, birbirine uzak dört okulda birden görevlendirilmesi, davacıya birbiriyle çakışan görevler verilmesi hususlarının mobbingin (psikolojik tacizin) göstergesi olduğu ve bu nedenle manevi tazminata hükmedilmesi gerektiği hakkında.

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı): ...

Karşı Taraf (Davalı): İlgez Kaymakamlığı

Vekili: Av. ...

İstemin Özeti: Kastamonu İdare Mahkemesi'nce verilen

15/05/2015 günlü, E:2014/453, K:2015/512 sayılı kararın, dilekçede yazılı nedenlerle 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması isteminden ibarettir.

Cevabın özeti: Temyiz isteminin reddi gerektiği yolumdadır.

Danıştay Tetkik Hakimi: Ersan Doğan

Düşüncesi: Mahkeme kararının, maddi tazminat talebinin reddine ilişkin kısmının gerekçe değiştirilerek onanması, manevi tazminat talebinin reddine ilişkin kısmının ise bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İkinci Dairesi'nce, 23/05/2017 günlü ara kararı cevabının geldiği görülerek işin gereği düşünüldü:

Dava; Çankırı ili, ... Anadolu Lisesinde fizik öğretmeni olarak görev yapan davacı tarafından, kendisine

uygulanan mobbing nedeniyle uğradığı elem ve acının karşılığı olarak 11.000,00 TL maddi, 40.000,00 TL manevi olmak üzere toplamda 51.000,00 TL tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Kastamonu İdare Mahkemesi'nin 15/05/2015 günü, E:2014/453, K:2015/512 sayılı kararıyla; davacının dört okulda birden birbiriyle çakışan görevler verilerek suretiyle çalışamaz hale getirildiği, hakkında nöbet görevini yerine getirmemesi sebebiyle verilen disiplin cezasının, cezayı veren tarafından geri alındığı, 14-15 Aralık 2013 tarihlerinde yapılan 8. sınıfların mazeret sınavında diğer öğretmenlere tek tek duyuru yapılarak sınavda görev alıp almayacağı sorulduğu, tarafına ise böyle bir duyuru yapılmadığı iddialarıyla ilgili olarak; manevi tazminata hükmedilebilmesi için idarenin işlemi sonucunda ağır elem ve ıstırap duyulması ve ağır bir hizmet kusurunun olması gerektiğinden, davacıya çakışan görevler verilmesinin, verilen disiplin cezasının geri alınmasının ve diğer iddianın ağır bir hizmet kusuru niteliğinde olmadığı görüldüğünden davacının manevi tazminat isteminin reddi gerektiği; öte yandan, davacının dosya kapsamındaki diğer iddialarına gelince, kusur sorumluluğu için kusur, zarar, hukuka aykırılık, uygun illiyet bağı şartlarının bir arada bulunması gerektiği, olayda ise davacının iddia ettiği fiillerin idari eylem ve işlem niteliğinde olmadığı ve idarenin hizmet kusuruyla ilgisinin olmadığı, kişisel kusur niteliğinde olduğu, bu sebeple iddia edilen fiillerin idareye tazmin sorumluluğu yükleyemeyeceği sonucuna varıldığı gerekçesiyle, davacının maddi ve manevi tazminat istemlerinin reddine karar verilmiştir.

Davacı, maddi ve tazminat şartlarının oluştuğunu öne sürmekte ve İdare Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulmasını istemektedir.

Maddi tazminat yönünden: Uyuşmazlığa konu olayda davacı tarafından 11.000,00 TL maddi tazminat talebinde bulunulmuş ise de; dosyanın incelenmesinden, iddia edilen maddi zarara ilişkin bilgi ve belge bulunmadığı ve davacı tarafından yapıldığı iddia olunan masrafların da ispat edilememiş olduğu anlaşıldığından, davacının maddi tazminat talebinin reddi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Manevi tazminat yönünden: Anayasa'nın 17. maddesi, birinci fıkrası, "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." hükmüne; üçüncü fıkrası ise "Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz." hükmüne yer vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "İşkence yasağı" kenar başlıklı 3. maddesi, "Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz." düzenlemesine yer vermektedir.

Anayasa'nın 17. maddesi, birinci fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hak-

kına sahip olduğu belirtilmekte olup, bu düzenlemede yer verilen maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme hakkı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlük hakkı ile, bireyin kendisini gerçekleştirme ve kendisine ilişkin kararlar alabilme hakkına karşılık gelmektedir.

Anayasa'nın 17. maddesi, üçüncü fıkrasında ise kimseye "işkence", "eziyet" yapılamayacağı ve kimse "insan haysiyetiyle bağdaşmayan" muamele ve cezaya tabi tutulamayacağı düzenlenmiş olup, hüküm, AİHS'nin 3. maddesi kapsamında güvence altına alınmış olan hukuksal çıkarları kapsamaktadır. Ancak, bir eylemin Anayasa'nın 17. maddesi, üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması gerekir. Bu asgari eşiğin aşılıp aşılmadığının belirlenmesinde, her somut olayın özellikleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması esastır. Bu bağlamda, muamelenin süresi, fiziksel ve manevi etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır.

Bireyin fiziksel ve zihinsel bütünlüğü, Anayasa'nın 17. maddesinde yer verilen "maddi ve manevi varlık" kapsamında yer almaktadır. Devlet, bireyin maddi ve manevi varlığının bir parçası olan fiziksel ve zihinsel bütünlüğe keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür.

Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, aynı maddenin son fıkrasında, idarenin eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır,

Mobbing; işyerlerinde bir veya birden fazla kişi tarafından diğer kişi ya da kişilere yönelik gerçekleştirilen, belirli bir süre sistematik biçimde devam eden, yıldırma, pasifize etme veya işten uzaklaştırmayı amaçlayan; mağdur ya da mağdurların kişilik değerlerine, mesleki durumlarına, sosyal ilişkilerine veya sağlıklarına zarar veren; kötü niyetli, kasıtlı, olumsuz tutum ve davranışlar bütünü olarak tanımlanmaktadır.

Mobbinge maruz kalan kişilerin., gördükleri zararın büyüklüğü ve etkisiyle işlerini yapamaz duruma gelmeleri söz konusudur. Psikolojik tacizin (mobbing) en bariz örneklerine ise; kendini göstermeyi engellemek, sözünü kesmek, yüksek sesle azarlamak, aşağılamak, sürekli eleştirmek, iş ortamında yokmuş gibi davranmak, iletişimin kesilmesi, fikirlerine itibar edilmemesi, asılsız söylenti, hoş olmayan imalar, nitelikli iş verilmemesi, anlamsız işler verilip sürekli yer değiştirilmesi, ağır işler verilmesi ve her türlü kötü muamele, tehdit gibi durumlar gösterilmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, öğretmen olan davacının, ders programının haftanın geneline yayılarak zorlaştırıldığı ve aynı gün birkaç okula gidecek şekilde program yapıldığı, birbirine uzak dört okulda birden

görevlendirildiği, davacıya birbiriyle çakışan görevler verildiği, idarece uygulanan mobbing neticesinde ruhsal ve psikolojik sağlığının bozulduğu, çalışma şevkinin kırılmak suretiyle manevi zarara uğratıldığı, tüm bunların neticesinde yaşadığı ağır manevi acı ve ıstırap nedeniyle davalı idareden maddi ve manevi tazminat isteminde bulunması üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacının iddialarının fiziksel ve manevi etkileri, süresi ve yoğunluk derecesi gibi unsurlar değerlendirildiğinde; ders programının haftanın geneline yayılarak zorlaştırılması ve aynı gün birkaç okula gidecek şekilde program yapılması, birbirine uzak dört okulda birden görevlendirilmesi, davacıya birbiriyle çakışan görevler verilmesi şeklindeki eylemlerin kişilik haklarını ihlal ederek, davacı üzerinde fiziki ve ruhsal etkilerinin olması mümkün olmaktadır. Nitekim, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Araştırma Ve Uygulama Merkezince davacı hakkında düzenlenen ve dosya içerisinde yer alan 21/01/2014 günlü raporda, “davacının ilk defa 3 yıl önce yaşadığı ve devam eden çalışma hayatındaki sorunlar sonrası oluşan ruhsal belirtileriyle travma sonrası stres bozulduğu ön tanısıyla izlemi ve tedavisinin devam ettiği” hususlarına yer verildiği görülmüştür. Sonrasında da, travma sonrası stres bozukluğu tanısıyla, davacıya çok sayıda istirahat raporu verildiği görülmüştür.

Ayrıca; davacının, iddialarından birine (farklı okullarda görevlendirilmesi) ilişkin olarak, ilçe milli eğitim müdürü hakkında şikayetçi olduğu ve neticesinde, İlga Sulh Ceza Mahkemesi’nin 28/05/2014 günlü, E:2014/20, K:2014/52 sayılı kararıyla, İlçe milli eğitim müdürünün, davacıya karşı tehdit eylemi nedeniyle adli para cezası ile cezalandırılmasına, kararın devamında ise sanık hakkında kurulan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına hükmedildiği ve yapılan itiraz reddedilerek kararın kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, öğretmen olan davacının, ders programının haftanın geneline yayılarak zorlaştırıldığı ve aynı gün birkaç okula gidecek şekilde program yapıl-

dığı, birbirine uzak dört okulda birden görevlendirildiği, davacıya birbiriyle çakışan görevler verildiği, kendisine uygulanan mobbing neticesinde ruhsal ve psikolojik sağlığının bozulduğu dikkate alındığında, olayda, manevi tazminata ilişkin koşulların oluştuğu sonucuna varılmıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, davacının duyduğu elem ve üzüntünün kısmen de olsa giderilmesi amacıyla, Mahkemece takdir edilecek manevi tazminatın, manevi tatmin aracı olmasından dolayı zenginleşmeye yol açmayacak miktarda, fakat aynı zamanda duyulan elem ve ızdırabı giderecek oranda saptanarak davalı idare tarafından davacıya ödenmesine hükmedilmesi gerektiği gerekçesiyle, temyiz isteminin kısmen kabul edilerek Mahkeme kararının manevi tazminat yönünden bozulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kısmen reddi ile Kastamonu İdare Mahkemesince verilen ve hüküm fıkrası itibarıyla hukuka uygun bulunan 15/05/2015 günlü, E:2014/453; K:2015/512 sayılı kararın, maddi tazminat talebinin reddine ilişkin kısmının yukarıda belirtilen gerekçeyle onanmasına; davacının temyiz isteminin kısmen kabulüyle anılan kararın, manevi tazminat talebinin reddine ilişkin kısmının ise, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun temyize konu kararın verildiği tarih itibarıyla yürürlükte olan haliyle 49. maddesi, l/b fıkrası uyarınca bozulmasına, aynı maddenin 3622 sayılı Kanunla değişik 3. fıkrası gereğince ve yukarıda belirtilen hususlar da gözetilerek bozulan kısım yönünden yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen Mahkeme’ye gönderilmesine, tebliğ tarihini izleyen (15) onbeş gün içinde Danıştay’da karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 25/10/2017 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

Temyize konu İdare Mahkemesi kararının usule ve hukuka uygun olduğu düşüncesiyle çoğunluk kararına katılmıyorum. 25/10/2017

ÖZELGELER

T.C.

ELAZIĞ VALİLİĞİ

Defterdarlık Gelir Müdürlüğü

Sayı : 48816587-120[2017]-6342 (25.09.2018)

Konu : Basit usul mükellefinin işinde eşinin çalışması halinde basit usulde mükellef olup olmayacağı hk.

İlgi: 07.11.2017 tarih ve 3300 evrak kayıtlı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, adınıza tescilli olan ... plakalı kamyonla şehir içi yük nakliyeciliği faaliyetinde bulunduğunuz belirtilerek, söz konusu kamyonunda işinizin başında bulunmak kaydıyla eşiniz ...'ün şoför olarak çalışması halinde, basit usulde vergilendirilip vergilendirilemeyeceğiniz hususunda görüş talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasında; her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtilmiş olup aynı maddenin dördüncü fıkrasında; "Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 46 ncı maddesinde, 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançlarının basit usulde tespit olunacağı belirtilmiş, anılan maddelerde ise basit usule tabi olmanın genel ve özel şartları açıklanmıştır.

Aynı Kanunun 47 nci maddesinde basit usule tabi olmanın genel şartları sayılarak, maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde ise "Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam bulunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamlarına bakılmaz.)" hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, şehir içi yük taşımacılığı faaliyetinde bilfiil çalışmanız veya bulunmanız şartıyla, yanınızda eşinizin çalışması basit usulde vergilendirilmenize engel teşkil etmeyecektir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

-----O-----

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

SAMSUN VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 13649056-120[94-2017/ÖZE-07]-65582
(03.10.2018)

Konu : İcra Müdürlüklerine yapılan kira ödemelerinde tevkifat.

İlgi: 07.08.2017 tarihli özelge talep formu.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Samsun ilinde ... kiralama ve yönetim hizmetleri faaliyetlerini yerine getirdiğinizi, mülk sahiplerine karşı işyerinin ana kiracısı, yönetim ve kiralama hizmetlerini sunan hizmet şirketi konumunda olduğunuzu, mülk sahipleri ve mülk sahiplerini temsil eden ... ile yaptığınız sözleşmeler doğrultusunda bu hizmetleri yaptığınızı ve karşılığında alt kiracılara fatura ettiğiniz kira tutarları üzerinden komisyon aldığınızı, 2012 yılında gerçekleşen sel felaketi sonrasında alışveriş merkezinin büyük oranda hasar gördüğünü, bu hasarların alt kiracılara ait sigorta tutarlarının ilgili sigorta şirketlerince ödendiği, ancak sigorta şirketlerince ödenen sigorta bedellerinin dava konusu yapıldığı, mahkeme kararları sonucunda alt kiracılar tarafından kendilerine fatura edilen kira tutarlarının şirketiniz hesapları yerine icra dairelerinin hesaplarına yatırıldığı, dolayısıyla yargısal süreç içerisinde mülk sahiplerine ödeme yapılamadığı belirtilerek, alt kiracılar tarafından icra müdürlüğüne yatırılan kira ödemeleri dolayısıyla tevkifat yapıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesinde yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, ittifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratların gayrimenkul sermaye iradı olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadi kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadi işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilânço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dâhil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmüne yer verilmiş olup, söz konusu fıkranın (5/a) bendinde, 70 inci maddede yazılı mal ve hakların kiralınması karşılığı yapılan ödemelerden, (5/b) bendinde ise Vakıflar (mazbut vakıflar hariç) ve derneklere ait gayrimenkullerin kiralınması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden tevkifat yapılacağı hükmüne bağlanmış olup tevkifat oranı 2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla %20 olarak belirlenmiştir.

Aynı Kanunun 96 ncı maddesinde ise, "Vergi tevkifatı, 94 üncü madde kapsamına giren nakden veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaba ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder.

Vergi tevkifatı, ücretler dışında kalan ödemelerde gayrisafi tutarlar üzerinden yapılır. Kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi halinde bu vergi,

bilfiil ödenen miktar ile ödemeyi yapanın yüklendiği vergi-
nin toplamı üzerinden yapılır.” hükmü yer almaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci mad-
desinin birinci fıkrasında vergi kesintisi yapmak zorunda
olanlarca kurumlara avanslar da dahil olmak üzere nakden
veya hesaben yapılan ödemeler üzerinden vergi kesintisi
yapılacağı, anılan fıkranın (b) bendinde de kooperatiflere
ait taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan
kira ödemeleri üzerinden kurumlar vergisi tevkifatı yapı-
lacağı hükme bağlanmış olup tevkifat oranı 2009/14594
sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla %20 olarak belirlenmiştir.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin “15.3.2.3.
Diğer Kurumlar Vergisi Mükelleflerine Ait Taşınmazların Ki-
ralanması Karşılığında Yapılan Kira Ödemeleri” bölümün-
de, Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde sa-
yılan kurumlar vergisi mükelleflerine (kooperatifler hariç)
ait taşınmazların kiralanması karşılığında bunlara yapılan
kira ödemelerinden vergi kesintisi yapılmayacağı, bu ku-
rumların elde ettikleri kira gelirlerinin ilgili hesap dönemine
ait kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edileceği be-
lirtilmiştir.

Buna göre, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü veya Ku-
rumlar Vergisi Kanununun 15 in maddesi gereğince tevkif-
at yapılabilmesi için nakden veya hesaben bir ödemenin
bulunması gerekmektedir. Söz konusu alt kiracıların şirke-
tinize nakden veya hesaben bir ödeme yapmaması ve alt
kiracılar tarafından şirketinizce kesilen fatura karşılığı İcra
Müdürlüklerine yatırılan kira ödemeleri, şirketiniz tarafın-
dan kurumlar vergisi beyannamesi ile beyan edileceğinden,
alt kiracılar tarafından icra müdürlüklerine yapılacak
kira ödemeleri üzerinden gelir vergisi kesintisi yapılmasına
gerek bulunmamakta olup icra müdürlüğüne yatırılan be-
dellerin mülk sahiplerine ödenmesi durumunda ise tevkifat
yapılacağı tabiidir.

Öte yandan, şirketiniz tarafından ilgili işyerleri için mülk
sahiplerine nakden veya hesaben (vergi tevkifatına tabi
kazanç ve iratları ödeyenleri, istihkak sahiplerine karşı
borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemler, he-
saplarda işyeri kirası karşılığı olarak gider gösterilmesi
gibi) kira ödemesi yapılması halinde, şirketinizce yapıla-
cak kira ödemelerinin gayrisafi tutarı üzerinden, Gelir Ver-
gisi Kanununun 94/5 maddesine ve Kurumlar Vergisi Ka-
nununun 15/1-b maddesine göre vergi kesintisi yapılması
gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

-----O-----

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : 62030549-125[6-2017/19]-958347 (26.10.2018)

Konu : Mahkeme kararı olmadan ödenen alacak ve
tazminat tutarlarının gider yazılıp yazılmayacağı

İlgi: .

İlgi (a)'da kayıtlı özelge talep formunuz ile ilgi (b)'de
kayıtlı dilekçeniz ve ekinde, bankanız ile ... arasında ...
projesinin inşası ile ilgili ... tarihli bir inşaat sözleşmesi
yapıldığı, sözleşmeye göre müteahhitlerin yapacağı inşaa-
tların bankanız tarafından satılacağı ve hasılatın ...'nin
de aralarında bulunduğu sözleşmenin tarafları arasında
dağıtılacağı, söz konusu inşaatların bu sözleşme hüküm-
lerine göre yapılamamış olması nedeniyle hasılat paylaşı-
mında ...ile aranızda ihtilaf çıktığı ve söz konusu ihtilaftan
dolayı mezkur banka ile davalık olunduğu, mevcut banka
ile bankanız arasında davaya konu edilen alacak ve taz-
minat talepleri hususunda ... tarihinde protokol düzenle-
nerek uzlaşmaya varıldığı ve bu protokole ...'ye davalara
konu edilen taleplerine karşılık 25.000.000 TL ödeneceği,
ödemelerin yapılacağı tarih itibarıyla derdest bulunan dava-
lardan feragat edilip söz konusu banka tarafından başka
hiçbir hak ve alacak talep edilmeyeceği belirtilerek, öde-
menin 2017 yılında yapılacak olmasından dolayı gider
tahakkukunun sözleşmenin yapıldığı 2016 yılı mı yoksa
ödemelerin yapılacağı 2017 yılı mı olacağı ve hangi yılın
mali bilançosunda gider kaydı olarak gösterileceği husus-
larında Başkanlığımız görüşü istenilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı madde-
sinde, kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi
içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesap-
lanacağı, safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi
Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygula-
nacağı hükme bağlanmıştır.

Kurumlar Vergisi Kanununun “Kabul Edilmeyen İndi-
rimler” başlıklı 11 inci maddesinin (g) bendinde ise sözleş-
melerde ceza şartı olarak konulan tazminatlar hariç olmak
üzere kurumun kendisinin, ortaklarının, yöneticilerinin ve
çalışanlarının suçlarından doğan maddi ve manevi zarar
tazminat giderlerinin kurum kazancının tespitinde indirim
yapılmasının kabul edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı madde-
sinde nelerin gider olarak indirilebileceği 10 bent halinde sa-
yılmış olup, bu maddenin (3) numaralı bendinde de işle ilgili
olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun
emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatların gider
olarak yazılabileceği hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Bu itibarla, ödenen tazminatın gider yazılabilmesi için
işle ilgili olması ve sözleşmeye, ilama veya kanun emrine
göre yapılması şarttır. İşle ilgili olmayan veya işle ilgili olsa
dahi kurumun kendisinin, ortaklarının, yöneticilerinin ve
çalışanlarının şahsi kusuru nedeniyle ödenen zarar, ziyan
ve tazminatlar gider yazılamaz.

Bu hüküm ve açıklamaları göre, ... ile Bankanız ara-
sında, ... projesine ilişkin ... tarihinde yapılan sözleşmeye
istinaden, müteahhitler tarafından yapılp Bankanız tara-
fından satışı yapılarak elde edilecek hasılat paylaşımına
konu olan ve davalık olunması nedeniyle söz konusu dava
sonucu beklenmeden mezkur banka ile aranızda yapılan
protokole konu edilen 25.000.000 TL tutarındaki alacak ve
tazminat ödemeleri Kurumlar Vergisi Kanununun 11 inci
maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca kurum ka-
zancının tespitinde gider olarak dikkate alınamayacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

---O---

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

**Gelir Kanunları Gelir ve Kurumlar Vergileri Grup
Müdürlüğü**

Sayı : 62030549-120[65-2018/270]-E.1052623
(23.11.2018)

Konu : Fizyoterapistlik faaliyetinin vergilendirilmesi

İlgi: a) 23/02/2018 tarih ve 623921 sayılı özelge talep formu.

b) 26/02/2018 tarih ve 651379 sayılı dilekçe.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, servis taşımacılığı ve masaj salonu işletmeciliği faaliyetinde bulunduğunuzu ve bilanço usulüne göre defter tuttuğunuzu, bu faaliyetinize ek olarak fizyoterapistlik faaliyetinde de bulunacağınızı belirterek, fizyoterapistlik faaliyetiniz nedeniyle elde edeceğiniz kazancın serbest meslek kazancı olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

I-GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN;

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır." hükmüne yer verilmiş olup dördüncü fıkrasında ise; "Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu Kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edilir." hükmü yer almıştır.

Aynı Kanunun; 65 inci maddesinde, "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır...." hükmüne,

66 ncı maddesinde, "Serbest meslek faaliyetini mutad meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez...." hükmüne

yer verilmiştir.

Öte yandan, anılan Kanunun 94 üncü maddesinde kimlerin tevkifat yapacakları açıklanmış olup söz konusu maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendine göre, 18 inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden %17, diğerlerinden %20 oranında (2009/14592 sayılı B.K.K. ile) vergi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre,

- fizyoterapistlik faaliyeti olarak belirttiğiniz faaliyetin, masaj salonu işletmeciliği faaliyetiniz kapsamında yürütülen bir faaliyet olması halinde, bu faaliyetin de mevcut

ticari faaliyetiniz kapsamında değerlendirilmesi,

- fizyoterapistlik faaliyetinin, mevcut ticari faaliyetiniz dışında, ticari bir organizasyon ve sermaye unsuru hakim olmaksızın, şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabınıza, sermayeden ziyade şahsi mesaiye ve mesleki bilgiye dayalı olarak yapılması halinde, elde edeceğiniz kazancın serbest meslek kazancı kapsamında değerlendirilmesi

gerekmektedir.

II-VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN;

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 176, 177 ve 178 inci maddelerinde tüccarlarda defter tutma esaslarına, 210 uncu maddesinde ise serbest meslek erbabının düzenleyeceği kazanç defterine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Yine aynı Kanunun 229 uncu maddesinde; fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmış olup, 236 ncı maddesinde de, serbest meslek erbabının, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşterinin de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetinde olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan; serbest meslek erbabı, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ile basit usule tabi olan mükelleflerin kayıtlarının elektronik ortamda tutulması ve bu kayıtlardan hareketle defterlerinin elektronik ortamda oluşturulması ve saklanmasına yönelik olarak 17/12/2017 tarih ve 30273 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 01/01/2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere Defter-Beyan Sisteminin kullanılması zorunluluğu getirilmiş olup, bu kapsamda bulunan mükelleflerin tutacakları defterleri anılan Tebliğde açıklanan usul ve esaslar doğrultusunda elektronik ortamda tutmaları gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalara göre, fizyoterapistlik faaliyeti olarak belirttiğiniz faaliyetin, masaj salonu işletmeciliği faaliyetiniz kapsamında yürütülen bir faaliyet olması halinde, bu faaliyetin de mevcut ticari faaliyetiniz kapsamında değerlendirileceği ve bu faaliyetinizle ilgili kayıtlarınızın da bilanço usulüne göre tuttuğunuz defterlere intikal ettirileceği tabiidir.

Diğer taraftan, fizyoterapistlik faaliyetinden elde edilen kazancın serbest meslek kazancı olarak vergilendirilmesi halinde, serbest meslek mükellefiyeti tesis edilmesi gerektiğinden, bu faaliyetinden elde edilen gelirlerin serbest meslek makbuzu ile belgelendirilmesi ve bu faaliyetle ilgili olarak tutulacak serbest meslek kazanç defterinin 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yer verilen usul ve esaslar doğrultusunda "Defter-Beyan Sistemi" üzerinde elektronik ortamda tutulması gerekmektedir.

Ayrıca, serbest meslek kazancı elde eden mükellefin bilanço esasına göre tutacağı defterini, sistem dışında tutacağı ve tüm beyannamelerini sistem dışından mevcut e-beyanname uygulaması aracılığıyla göndereceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

PRATİK BİLGİLER

VERGİ

BEYANNAME İMZALATMA ZORUNLULUĞU

a) İmzalatma Kapsamındaki Mükellefler:	Tutar
2018 yılı faaliyet döneminde;	
Aktif toplamı	9.913.000
Net satışlar toplamı	19.820.000
TL' nı aşmayan kurumlar vergisi veya ticari, zirai ve mesleki kazancı nedeniyle gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefleri 2019 yılı beyannamelerini meslek mensuplarına imzalatmak zorundadırlar.	
b) İmzalatma Kapsamı Dışında Kalan Mükellefler	Tutar
1- 2018 yılı faaliyet döneminde;	
-Serbest meslek faaliyetinde bulunanlardan gayrisafi hasılatları	231.000
-II. sınıf tacirlerden Alım satım veya imalat faaliyetinde bulunanlardan satışları	332.000
-II. sınıf tacirlerden yukarıda yazılı olanlar dışındaki işlerle uğraşanlardan gayrisafi iş hasılatları	167.000
-Zirai kazancı işletme hesabı esasına göre tespit edilen çiftçilerden hasılatları	332.000
TL' nı aşmayan mükelleflerin,	
2-Noterlerin,	
3-Özel kanunlarına göre kurulan kooperatifler ile bunların oluşturdukları birliklerin,	
4-Gelir ve kurumlar vergisinden muaf olan mükelleflerin,	
2019 yılında beyannamelerini meslek mensuplarına imzalatma zorunluluğu bulunmamaktadır.	
c) İmzalatma Kapsamındaki Beyannameler	
2018 yılı faaliyet döneminde; (b) bölümündeki hadleri aşan, ancak (a) bölümündeki hadlerin altında kalan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine ait 2019 yılı gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri ile muhtasar beyannameler ve katma değer vergisi beyannamelerinin 3568 sayılı yasaya göre yetki almış meslek mensuplarına imzalatılması zorunludur.	
Yıllık gelir vergisi beyannamesinde ticari, zirai veya mesleki kazanç yanında başka unsurlardan elde edilen gelir bulunması halinde imzalatma mecburiyeti ve buna ilişkin sorumluluk, bu gelir unsurlarıyla sınırlıdır.	
d) İmzalatma Kapsamı Dışındaki Beyannameler	
Yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri ile muhtasar beyannameler ve katma değer beyannameleri dışında kalan beyannamelerin meslek mensuplarına imzalatılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Keza gelirleri ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratlardan oluşan gelir vergisi mükelleflerine ait beyannamelerin imzalatılması zorunlu değildir.	

DAMGA VERGİSİ ORANLARI

	2018 Yılı	2019 Yılı
Ücretlerde	(Binde 7,59)	(Binde 7,59)
Sözleşmeler, taahhütname ve temliknameler	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)	(Binde 1,89)
Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)	(Binde 9,48)
Yıllık gelir vergisi beyannameleri	58,80 TL	72,70 TL
Kurumlar vergisi beyannameleri	78,50 TL	97,10 TL
Katma değer vergisi beyannameleri	38,80 TL	48,00 TL
Muhtasar beyannameler	38,80 TL	48,00 TL
Diğer vergi beyannameleri (Damga vergisi beyannameleri hariç)	38,80 TL	48,00 TL
Gümrük idarelerine verilen beyannameler	78,50 TL	97,10 TL
Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	28,90 TL	35,70 TL
Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirimleri	28,90 TL	35,70 TL
5510 sayılı Kanun uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	46,00 TL	56,90 TL
Bilançolar	45,40 TL	56,10 TL
Gelir tabloları	21,80 TL	26,90 TL
İşletme hesabı özetleri	21,80 TL	26,90 TL

DOĞRUDAN GİDER YAZILABİLECEK PEŞTEMALLIK, ALET, EDAVAT, MEFRUŞAT VE DEMİRBAŞ BEDELLERİNDE SINIR

Yıl	Tutar
2019	1.200 TL
2018	1.000 TL
2017	900 TL
2016	900 TL
2015	880 TL
2014	800 TL

EK MALİ TABLOLARI DÜZENLEME ZORUNLULUĞU

Dönemi	Aktif Toplamı	Net Satışlar Toplamı
2018 yılına ait ek mali tablolar için - (2019 yılında verilmesi gereken)	20.697,300.- TL	45.993.700.- TL
2017 yılına ait ek mali tablolar için - (2018 yılında verilmesi gereken)	16.727,800.- TL	37.172.600.- TL
2016 yılına ait ek mali tablolar için - (2017 yılında verilmesi gereken)	14.613,300.- TL	32.473.700.- TL
2015 yılına ait ek mali tablolar için - (2016 yılında verilmesi gereken)	14.074.300.- TL	31.275.800.- TL
2014 yılına ait ek mali tablolar için - (2015 yılında verilmesi gereken)	13.330.500.- TL	29.622.800.- TL

TL'nı (aktif toplamı veya net satışları toplamı) aşan mükellefler ek mali tabloları düzenlemek zorundadır.

EMLAK VERGİSİ DEĞERİ YILLIK ARTIŞ ORANLARI

Yıl	Açıklama	Artış Oranı
2019	2018 yılı vergi değerine uygulanacak artış oranı	11,865
2018	Genel Tarh ve Tahakkuk	-
2017	2016 yılı vergi değerine uygulanacak artış oranı	% 3,83
2016	2015 yılı vergi değerine uygulanacak artış oranı	% 2,79
2015	2014 yılı vergi değerine uygulanacak artış oranı	% 5,055
2014	Genel Tarh ve Tahakkuk	-

EMLAK VERGİSİ ORANLARI

	Mesken	İşyeri	Arazi	Arsa
Normal yörelerde	Binde 1	Binde 2	Binde 1	Binde 3
Büyükşehir belediye sınırları içinde	Binde 2	Binde 4	Binde 2	Binde 6

GECİKME ZAMMI ORANLARI

Dönemi	Aylık	Yıllık
05.09.2018 - Tarihinden itibaren	% 2	% 24
19.10.2010 - 04.09.2018 Tarihleri arası	% 1,40	% 16,80
19.11.2009 - 18.10.2010 Tarihleri arası	% 1,95	% 23,40
21.04.2006 - 18.11.2009 Tarihleri arası	% 2,5	% 30
02.03.2005 - 20.04.2006 Tarihleri arası	% 3	% 36

GEÇİCİ VERGİ ORANLARI

Gelir Vergisi Mükelleflerinde			
01.01.2004 tarihinden itibaren		01.01.2005 tarihinden itibaren	01.01.2006 tarihinden itibaren
% 20		% 20	% 15
Kurumlar Vergisi Mükelleflerinde			
01.01.2004 tarihinden itibaren	01.01.2005 tarihinden itibaren	01.01.2006 tarihinden itibaren	2018, 2019 ve 2020 hesap dönemlerine ait kurum kazançlarında
% 33	% 30	% 20	% 22

GELİR VERGİSİ TARİFESİ

(2019 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere)

Gelir vergisine tabi gelirler;	Oran
18.000 TL'ye kadar	% 15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	% 20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	% 27
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	% 35

(2018 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere)

Gelir vergisine tabi gelirler;	Oran
14.800 TL'ye kadar	% 15
34.000 TL'nin 14.800 TL'si için 2.220 TL, fazlası	% 20
80.000 TL'nin 34.000 TL'si için 6.060 TL (ücret gelirlerinde 120.000 TL'nin 34.000 TL'si için 6.060 TL), fazlası	% 27
80.000 TL'den fazlasının 80.000 TL'si için 18.480 TL (ücret gelirlerinde 120.000 TL'den fazlasının 120.000 TL'si için 29.280 TL), fazlası	% 35

(2017 takvim yılı gelirlerine uygulanmak üzere)

Gelir vergisine tabi gelirler;	Oran
13.000 TL'ye kadar	% 15
30.000 TL'nin 13.000 TL'si için 1.950 TL, fazlası	% 20
70.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL), fazlası	% 27
70.000 TL'den fazlasının 70.000 TL'si için 16.150 TL (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.950 TL), fazlası	% 35

oranında vergilendirilir.

KAZANÇLARDA BEYAN SINIRI

	2015	2016	2017	2018	2019
Konut kira gelirlerinde	3.600 TL	3.800 TL	3.900 TL	4.400 TL	5.400 TL
Tevkif yoluyla vergilendirilmiş menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında	29.000 TL	30.000 TL	30.000 TL	34.000 TL	40.000 TL
Tevkif yoluyla vergilendirilmiş birden fazla işverenden elde edilen ücretlerde	29.000 TL	30.000 TL	30.000 TL	34.000 TL	40.000 TL
Değer artış kazançlarında	10.600 TL	11.000 TL	11.000 TL	12.000 TL	14.800 TL
GVK 82. Maddesinde belirtilen bazı arızı kazançlarda	23.000 TL	24.000 TL	24.000 TL	27.000 TL	33.000 TL

KATMA DEĞER VERGİSİ TEVKİFAT ORANLARI

TAM TEVKİFAT UYGULANACAK İŞLEMLER

✓	İkametgâhı, İşyeri, Kanuni Merkezi ve İş Merkezi Türkiye’de Bulunmayanlar Tarafından Yapılan İşlemler
✓	Serbest Meslek Faaliyeti Çerçevesinde Yapılan Teslim ve Hizmetler
✓	Kiralama İşlemleri
✓	Reklam Verme İşlemleri

KİSMİ TEVKİFAT UYGULANACAK İŞLEMLER

	Tevkifat Oranı
Kısmi Tevkifat Uygulanacak Hizmetler	
✓	Yapım İşleri İle Bu İşlerle Birlikte İfa Edilen Mühendislik-Mimarlık ve Etüt-Proje Hizmetleri
✓	Etüt, Plan-Proje, Danışmanlık, Denetim ve Benzeri Hizmetler
✓	Makine, Teçhizat, Demirbaş ve Taşıtlara Ait Tadil, Bakım ve Onarım Hizmetleri
✓	Yemek Servis ve Organizasyon Hizmetleri
✓	İşgücü Temin Hizmetleri
✓	Yapı Denetim Hizmetleri
✓	Fason Olarak Yaptırılan Tekstil ve Konfeksiyon İşleri, Çanta ve Ayakkabı Dikim İşleri ve Bu İşlere Aracılık Hizmetleri
✓	Turistik Mağazalara Verilen Müşteri Bulma / Götürme Hizmetleri
✓	Spor Kulüplerinin Yayın, Reklâm ve İsim Hakkı Gelirlerine Konu İşlemleri
✓	Temizlik, Çevre ve Bahçe Bakım Hizmetleri
✓	Servis Taşımacılığı Hizmeti
✓	Her Türlü Baskı ve Basım Hizmetleri
✓	Yukarıda Belirlenenler Dışındaki Hizmetler
Kısmi Tevkifat Uygulanacak Teslimler	
✓	Külçe Metal Teslimleri
✓	Bakır, Çinko Alüminyum ve Kurşun Ürünlerinin Teslimi
✓	Hurda ve Atık Teslimi
✓	Metal, Plastik, Lastik, Kauçuk, Kâğıt, Cam Hurda ve Atıklarından Elde Edilen Hammadde Teslimi
✓	Pamuk, Tiftik, Yün ve Yapağı İle Ham Post ve Deri Teslimleri
✓	Ağaç ve Orman Ürünleri Teslimi

Kısmi Tevkifat Uygulanmasında Sınır

Kısmi tevkifat uygulaması kapsamına giren her bir işlemin KDV dahil bedeli 1.000 TL’yi aşmadığı takdirde, hesaplanan KDV tevkifata tabi tutulmayacaktır. Sınırın aşılması halinde ise tutarın tamamı üzerinden tevkifat yapılacaktır.

Tespit edilen tutarı aşan işlemlerde KDV tevkifatı zorunluluğundan kaçınmak amacıyla bedel parçalara ayıramayacak, aynı işleme ait bedellerin toplamı dikkate alınarak bu sınırın aşılması halinde tevkifat yapılacaktır.

Tevkifat zorunluluğundan kaçınmak amacıyla, birden fazla fatura düzenlenmek suretiyle bedelin parçalara bölündüğünün tespiti halinde vergi dairelerince, bütünlük arzettiği anlaşılan alımların toplamının yukarıda belirtilen sınırı aşıp aşmadığına bakılarak gerekli işlemler yapılacaktır.

Fiyat farkı, kur farkı ve benzeri nedenlerle tevkifata tabi işlemin bedelinde sonradan bir artış ortaya çıkması halinde, bu artış ile ilgili olarak fatura düzenlenerek KDV hesaplanacak ve hesaplanan KDV üzerinden (tevkifat alt sınırı dikkate alınmaksızın) tevkifat uygulanacaktır. Bu şekilde işlem yapılabilmesi için fiyat farkı, kur farkı ve benzerinin ait olduğu asıl işleme ait KDV dahil bedelin tevkifat alt sınırını geçmiş ve tevkifata tabi tutulmuş olması gerekmektedir.

PERAKENDE SATIŞ FİŞİ, YAZAR KASA FİŞİ, FATURA DÜZENLEME SINIRI

Dönemi	Tutar
01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi	1.200 TL
01.01.2018 - 31.12.2018 Dönemi	1.000 TL
01.01.2017 - 31.12.2017 Dönemi	900 TL
01.01.2016 - 31.12.2016 Dönemi	900 TL
01.01.2015 - 31.12.2015 Dönemi	880 TL
01.01.2014 - 31.12.2014 Dönemi	800 TL

REESKONT VE AVANS İŞLEMLERİNDE UYGULANACAK FAİZ ORANLARI

Dönemi	Reeskont	Avans
29.06.2018 - tarihinden itibaren	18,50	19,50
31.12.2016 - 28.06.2018 tarihleri arası	8,75	9,75
14.12.2014 - 30.12.2016 tarihleri arası	9	10,50
27.12.2013 - 13.12.2014 tarihleri arası	10,25	11,75
21.06.2013 - 26.12.2013 Tarihleri arası	% 9,50	% 11,00
20.12.2012 - 20.06.2013 Tarihleri arası	% 13,50	% 13,75
29.12.2011 - 19.12.2012 Tarihleri arası	% 17	% 17,75

TECİL FAİZİ ORANLARI

Dönemi	Aylık	Yıllık
06.09.2018 - Tarihinden itibaren	% 1,833	% 22
21.10.2010 - 20.10.2010 Tarihleri arası	% 1	% 12
21.11.2009 - 20.10.2010 Tarihleri arası	% 1,583	% 19
28.04.2006 - 20.11.2009 Tarihleri arası	% 2	% 24
04.03.2005 - 27.04.2006 Tarihleri arası	% 2,5	% 30
12.11.2003 - 03.03.2005 Tarihleri arası	% 3	% 36
02.02.2002 - 11.11.2003 Tarihleri arası	% 5	% 60

TİCARET SİCİLİ HARÇLARI

	Gerçek Kişilere ve kooperatiflere Ait İşletmelerde	Şahıs Şirketlerine Ait İşletmelerde	Sermaye Şirketlerine Ait İşletmelerde
I- Kayıt ve Tescil Harçları; (Ticari İşletme Rehni Dahil)			
1. Ticari işletmenin ve unvanının tescil ve ilanında:	330,90 TL	949,50 TL	2.139,50 TL
2. Temsile yetkili kılınan kişilerin tescil ve ilanında (her kişi için):	163,90 TL	235,00 TL	520,40 TL
3. Ticaret siciline tescil edilmiş olan vakalardaki değişikliklerin tescilinde: (Ticari işletme rehni ile ilgili vakalar dahil) (muhteva ile ilgili bulunmayan düzeltmelerde harç alınmaz.)	163,90 TL	235,00 TL	520,40 TL
4. Kayıt silinmesinde : (Ticari işletme rehni kaydının silinmesi dahil)	63,80 TL	92,50 TL	163,90 TL
Şubelerin herbiri (Yabancı müesseselerin Türkiye'deki şubeleri dahil) ayrıca aynı harca tabidir.			
II- Kayıt ve Belge Suretleri ve Tasdikname Harçları			
1. Bir ticari işletmeye ait sicil esas defterindeki kayıtların tamamının veya bir kısmının veya memurlukta saklanan bütün belgelerin örneğinin beher sayfasının (Ticaret Sicili Tüzüğü Madde 11/1)	16,20 TL		
2. Tasdiknamelerden (Ticaret Sicili Tüzüğü Madde 11/2, 104, 105)	54,00 TL		

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

Yıl	Oran	Yıl	Oran
2018	% 23,73	2013	% 3,93
2017	% 14,47	2012	% 7,80
2016	% 3,83	2011	% 10,26
2015	% 5,58	2010	% 7,7
2014	% 10,11	2009	% 2,2

YURT İÇİ HARCIRAHLAR

(Vergiden Muaf Yurt İçi Gündelikler)

(01.01.2019 - 30.06.2019 dönemi için)

Brüt Aylık	Vergiden Muaf Gündelik (TL)
3.284,86 - TL ve daha fazlası için gündelik	61,50
3.261,35 - 3.284,85 TL arasında olanlarda gündelik	51,60
2.974,04 - 3.261,34 TL arasında olanlarda gündelik	48,15
2.608,37 - 2.974,03 TL arasında olanlarda gündelik	45,20
2.163,68 - 2.608,36 TL arasında olanlarda gündelik	39,85
2.163,67 - TL' ve daha aşağısı için gündelik	38,75

TL.'dir.

SOSYAL GÜVENLİK- ÇALIŞMA MEVZUATI

ASGARI ÜCRET TUTARLARI		
Dönemi	Günlük	Aylık
01.01.2019 - 31.12.2019	85,28 TL	2.558,40 TL
01.01.2018 - 31.12.2018	67,65 TL	2.029,50 TL
01.01.2017 - 31.12.2017	59,25 TL	1.777,50 TL
01.01.2016 - 31.12.2016	54,90 TL	1.647,50 TL
01.07.2015 - 31.12.2015	42,45 TL	1.273,50 TL
01.01.2015 - 30.06.2015	40,05 TL	1.201,50 TL
01.07.2014 - 31.12.2014	37,80 TL	1.134,00 TL
01.01.2014 - 30.06.2014	35,70 TL	1.071,00 TL
	16 Yaşından Büyükler İçin Aylık Brüt	16 Yaşını Doldurmayanlar İçin Aylık Brüt
01.07.2013 - 31.12.2013	1.021,50 TL	877,50 TL
01.01.2013 - 30.06.2013	978,60 TL	839,10 TL
01.07.2012 - 31.12.2012	940,50 TL	805,50 TL
01.01.2012 - 30.06.2012	886,50 TL	760,50 TL
01.07.2011 - 31.12.2011	837,00 TL	715,50 TL
01.01.2011 - 30.06.2011	796,50 TL	679,50 TL
01.07.2010 - 31.12.2010	760,50 TL	648,00 TL
01.01.2010 - 30.06.2010	729,00 TL	621,00 TL

ÇIRAK VE ÖĞRENCİLERE ÖDENECEK ASGARI ÜCRET

	Dönemi
	01.01.2019-31.12.2019
• Çıraklara Ödenecek Ücret	767,52 TL
• Meslek Eğitimi Gören Öğrencilere Ödenecek Ücret	
Yirmi ve Üzerinde Personel Çalıştıran İşyerlerinde	548,71 TL
Yirmiden Az Personel Çalıştıran İşyerlerinde	274,35 TL

ENGELLİ VE ESKİ HÜKÜMLÜ ÇALIŞTIRMA ORANLARI

İstihdamı Zorunlu Olan	İşyeri	
	Özel	Kamu
Engelli işçi	% 3	% 4
Eski Hükümlü	-	% 2

İŞ AKDİNİN FESHİNDE BİLDİRİM SÜRELERİ VE İHBAR TAZMİNATI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminatı
6 aydan az sürmüş işçi için	2 hafta	2 haftalık ücret
6 aydan 1,5 yıla kadar sürmüş olan işçi için	4 hafta	4 haftalık ücret
1,5 yıldan 3 yıla kadar sürmüş işçi için	6 hafta	6 haftalık ücret
3 yıldan fazla sürmüş işçi için	8 hafta	8 haftalık ücret
sonra feshedilmiş olur.		

- Bu süreler asgari olup sözleşmeler ile artırılabilir.

- Bildirim şartına uymayan taraf, bildirim süresine ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek zorundadır.

- İşveren bildirim süresine ait ücreti peşin vermek suretiyle iş sözleşmesini feshedebilir.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ VE SÜRESİ

Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde kırkıdır.

Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde seksenini geçemez.

	İşsizlik Ödeneği Süresi
600 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan işsizlere	180 gün
900 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan işsizlere	240 gün
1080 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan işsizlere	300 gün
süre ile işsizlik ödeneği verilir.	

İşsizlik ödeneği almaya hak kazanılması için gerekli şartlar;

-Hizmet akdinin sona erdiği tarihten önceki son 3 yıl içinde en az 600 gün sigortalı olarak prim ödenmiş olması,

-Hizmet akdinin sona ermesinden önceki son 120 gün hizmet akdine tabi olunması,

-Hizmet akdinin, İşsizlik Sigortası Kanununun 51'inci maddesinde sayılan hallerden birisine dayalı olarak sona ermiş olması,

-Sigortalı işsiz, İşten Ayrılma Bildirgesi ile birlikte; hizmet akdinin feshedildiği tarihi izleyen günden itibaren 30 gün içinde İŞ-KUR'un ilgili birimine doğrudan veya elektronik ortamda başvurması,

KIDEM TAZMİNATI TAVANI

Dönemi	Tutar
01/01/2019 - 30/06/2019	6.017,60 TL
01/07/2018 - 31/12/2018	5.434,42 TL
01/01/2018 - 30/06/2018	5.001,76 TL
01/07/2017 - 31/12/2017	4.732,48 TL
01/01/2017 - 30/06/2017	4.426,16 TL
01/07/2016 - 31/12/2016	4.297,21 TL
01/01/2016 - 30/06/2016	4.092,53 TL
01/09/2015 - 31/12/2015	3.828,37 TL
01/07/2015 - 31/08/2015	3.709,98 TL
01/01/2015 - 30/06/2015	3.541,37 TL
01/01/2014 - 31/12/2014	3.438,22 TL
01/07/2013 - 31/12/2013	3.254,44 TL
01/01/2013 - 30/06/2013	3.129,25 TL
01/07/2012 - 31/12/2012	3.033,98 TL
01/01/2012 - 30/06/2012	2.917,27 TL
01/07/2011 - 31/12/2011	2.731,85 TL
01/01/2011 - 30/06/2011	2.623,23 TL

SİGORTA PRİMİ VE İŞSİZLİK SİGORTASI PRİMİNE ESAS KAZANÇLARIN ALT VE ÜST SINIRLARI

Dönemi	Alt Sınır (Taban)		Üst Sınır (Tavan)	
	Günlük	Aylık	Günlük	Aylık
01.01.2019 - 31.12.2019	85,28 TL	2.558,40 TL	639,60 TL	19.188,00 TL
01.01.2018 - 31.12.2018	67,65 TL	2.029,50 TL	507,38 TL	15.221,40 TL
01.01.2017 - 31.12.2017	59,25 TL	1.777,50 TL	444,38 TL	13.331,10 TL
01.01.2016 - 31.12.2016	54,90 TL	1.647,00 TL	356,85 TL	10.705,50 TL
01.07.2015 - 31.12.2015	42,45 TL	1.273,50 TL	275,93 TL	8.277,90 TL
01.01.2015 - 30.06.2015	40,05 TL	1.201,50 TL	260,33 TL	7.809,90 TL
01.07.2014 - 31.12.2014	37,80 TL	1.134,00 TL	245,70 TL	7.371,00 TL
01.01.2014 - 30.06.2014	35,70 TL	1.071,00 TL	232,05 TL	6.961,50 TL
Dönemi	16 Yaşını Doldurmamış İşçiler İçin Alt Sınır (Taban)		16 Yaşını Doldurmuş İşçiler İçin Üst Sınır (Tavan)	
	Günlük	Aylık	Günlük	Aylık
01.07.2013 - 31.12.2013	29,25 TL	877,50 TL	34,05 TL	1.021,50 TL
01.01.2013 - 30.06.2013	27,97 TL	839,10 TL	32,62 TL	978,60 TL
01.07.2012 - 31.12.2012	26,85 TL	805,50 TL	31,35 TL	940,50 TL
01.01.2012 - 30.06.2012	25,35 TL	760,50 TL	29,55 TL	886,50 TL
01.07.2011 - 31.12.2011	23,85 TL	715,50 TL	27,90 TL	837,00 TL
01.03.2011 - 30.06.2011	22,65 TL	679,50 TL	26,55 TL	796,50 TL
01.01.2011 - 28.02.2011	26,55 TL	796,50 TL	26,55 TL	796,50 TL

SOSYAL GÜVENLİK PRİMİ ORANLARI

• Hizmet Akdi İle Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışanlarda Prim Oranı

	İşçi	İşveren	Toplam
Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi	% 9	% 11	% 20
Kısa vadeli sigorta kolları primi	-	% 2	% 2
Genel sağlık sigortası primi	% 5	% 7,5	% 12,5
İşsizlik sigortası primi	% 1	% 2	% 3
Toplam	% 15	% 22,5	% 37,5

• Hizmet Akdine Bağlı Çalışan Emekliler İçin (4/a) Sosyal Güvenlik Destek Primi Oranı

	İşçi	İşveren	Toplam
Sosyal güvenlik destek primi %	7,5	22,5	30
Kısa vadeli sigorta kolları primi %	-	2	2
Toplam %	7,5	24,5	32

• İsteğe Bağlı Sigorta Primi Oranı

	Prim Oranı
Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi	% 20
Genel sağlık sigortası primi	% 12
Toplam %	% 32

• İşsizlik Sigortası Primi Oranları

Prime Esas Aylık Brüt Kazanç Üzerinden	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkı Payı
01.01.2002 Tarihinden İtibaren	% 1	% 2	% 1
01.06.2000-31.12.2001 Tarihleri arasında	% 2	% 3	% 2

YILLIK ÜCRETİ İZİN HAKKI VE İZİN SÜRELERİ

İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.

Hizmet Süresi	İzin Süresi
1 yıldan 5 yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara	14 günden
5 yıldan fazla 15 yıldan az olanlara	20 günden
15 yıl (dahil) ve daha fazla olanlara	26 günden

az olamaz.

Ancak onsekiz ve daha küçük yaştaki işçilerle elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz.

SUÇ VE CEZALAR

ÖZEL USULSÜZLÜK CEZALARI

	2019
• Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenlerde dahil olmak üzere fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzunun verilmemesi, alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması (2019 yılında her belge için 290 TL'den az, cezalar toplamı 148.000 TL'den fazla olamaz.)	% 10
• Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenlerde dahil olmak üzere perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihazla verilen fiş, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, ve benzeri evrak verilmemesi ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması (2019 yılında her bir tespit için 14.800 TL'nı ve yıllık toplam 148.000 TL'nı aşamaz.)	290 TL
• VUK'un 232'nci maddesinin 1 ila 5 numaralı bentlerinde sayılanlar dışında kalan kişilerin fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu, Perakende satış fişi, Ödeme kaydedici cihaz fişi ve yolcu taşıma bileti almadıklarının tespitinde	58 TL
• Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma mecburiyetine uyulmaması	290 TL
• Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uyulmaması	7.000 TL
• Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara,	350 TL
• Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine (Bir takvim yılı içinde kesilecek özel usulsüzlük cezasının toplamı 180.000 TL'sını geçemez.)	1.100 TL
• 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getiren kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.480 TL
• VUK.'nun 127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.100 TL

BİRİNCİ VE İKİNCİ DERECE USULSÜZLÜK CEZALARI

Mükellef Grupları	2018		2019	
	Birinci Derece Usulsüzlükler	Birinci Derece Usulsüzlükler	Birinci Derece Usulsüzlükler	İkinci Derece Usulsüzlükler
Sermaye Şirketleri	148,00 TL	148,00 TL	180,00 TL	98,00 TL
Sermaye şirketleri dışında kalan birinci sınıf tüccar ve serbest meslek erbabı	90,00 TL	90,00 TL	110,00 TL	55,00 TL
İkinci sınıf tüccarlar	45,00 TL	45,00 TL	55,00 TL	25,00 TL
Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	21,00 TL	21,00 TL	25,00 TL	14,80 TL
Kazancı basit usulde tespit edilenler	12,00 TL	12,00 TL	14,80 TL	7,00 TL
Gelir vergisinden muaf esnaf	5,70 TL	5,70 TL	7,00 TL	3,90 TL

✓ Bu cetvel de mükellef grubu: Gelir, Kurumlar Vergilerinden başka, Gider, İstihlak İşletme ve Dış Seyahat Harcamaları Vergilerine ait usulsüzlükler hakkında da esas tutulur.

✓ Emlak Alım, Gayrimenkul Kıymet Artışı, Veraset ve İntikal Vergisi, Taşıt Alım ve Motorlu Taşıtlar Vergilerine ait usulsüzlükler ile Damga Vergisinin, beyanname verilmek suretiyle ödeneceği hallerde beyannamenin süresinde verilmemesine ilişkin usulsüzlükler bu cetvelin mükellef grupları sütununun 3'üncü sırasında göre cezalandırılır.

✓ Emlak vergisine ait usulsüzlükler, bu cetvelin mükellef grupları sütununun 3'üncü sırasına göre cezalandırılır.

✓ Kamu idare ve müesseseleri ile dernek ve vakıfların yaptıkları usulsüzlükler (Bunların iktisadi işletmelerine ait usulsüzlükler hariç) bu cetvelin mükellef grupları sütununun 3'üncü sırasına göre cezalandırılır.

✓ Yukarıdakiler dışında kalan diğer vergi, resim ve harçlara ait usulsüzlükler bu cetvelin mükellef grupları sütununun 4'üncü sırasına göre cezalandırılır.

BİLGİ VERMEKTEN ÇEKİNERLER İLE 256, 257 VE MÜKERRER 257 NCİ MADDE VE GELİR VERGİSİ KANUNUNUN 98/A MADDESİ HÜKMÜNE UYMAYANLARA UYGULANACAK ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASI

1 - Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.900 TL
2 - İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	980 TL
3 - Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	490 TL

özel usulsüzlük cezası kesilir.

ELEKTRONİK ORTAMDA TEBLİĞ İLE İLGİLİ GETİRİLEN (107/A) ZORUNLULUKLARA UYMAYANLARA UYGULANACAK ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASI

1 - Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.200 TL
2 - İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	600 TL
3 - Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	300 TL
özel usulsüzlük cezası kesilir.	

KANUNİ SÜRESİNDEN SONRA ELEKTRONİK ORTAMDA VERİLEN BEYANNAMELER İÇİN UYGULANACAK CEZALAR

Beyannamenin kanuni verilme süresinin sonundan başlayarak	İlk 30 Gün İçinde verilmesi	İkinci 30 Gün İçinde verilmesi	Sonrası verilmesi
-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	190 TL	380 TL	1.900 TL
-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	98 TL	196 TL	980 TL
-Yukarıda yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	49 TL	98 TL	490 TL
özel usulsüzlük cezası uygulanır.			

KANUNİ VERİLME SÜRESİNİN SONUNDAN BAŞLAYARAK ÜÇ GÜN İÇİNDE VERİLEN BİLDİRİM VEYA FORMLAR İÇİN UYGULANACAK CEZA

Ba-Bs formlarının verilme süresinin sonundan başlayarak elektronik ortamda üç gün içinde verilmesi halinde 190.- TL özel usulsüzlük cezası uygulanır.

KANUNİ SÜRESİNDEN SONRA DÜZELTME AMACIYLA ELEKTRONİK ORTAMDA VERİLEN BİLDİRİM VEYA FORMLAR İÇİN UYGULANACAK CEZALAR

Bildirim veya formun düzeltme amacıyla kanuni verilme süresinin sonundan başlayarak	İlk 10 Gün İçinde verilmesi	Takip Eden 15 Gün İçinde Verilmesi	Sonrası verilmesi
-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	Ceza yok	380 TL	1.900 TL
-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	Ceza yok	196 TL	980 TL
-Yukarıda yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	Ceza yok	98 TL	490 TL
özel usulsüzlük cezası uygulanır.			

**İDARİ PARA CEZALARI
(4857 Sayılı İş Kanunu)**

Fiil Maddesi	Ceza Maddesi	Ceza Uygulanan Fiil	2019 Ceza Tutarı
3	98	İşyerinin Açılmasını, Devir alınmasını, Çalışma Konusunun Kısmen veya Tamamen Değiştirilmesini, Kapatılmasını Bir Ay İçinde Bölge Müdürlüğüne Bildirmemek	
		✓ Bildirme yükümlülüğüne aykırı davranan işveren veya işveren vekiline çalıştırılan her işçi için	252 TL
		✓ İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren veya vekillerine ayrı ayrı	26.027 TL
		Para cezasının kesinleşmesinden sonra bildirim yükümlülüğüne aykırılığın sürmesi halinde takip eden her ay için aynı miktar ceza uygulanır	
5	99/a	İşçilere Eşit Davranma İlkesine Aykırı Davranışta Bulunmak	
		✓ İşveren veya işveren vekiline bu durumdaki her işçi için (20.05.2016 tarihinden itibaren)	219 TL
7	99/a	Geçici İş İlişkisine İlişkin Yükümlülüklerle Uymamak	
		✓ İşveren veya işveren vekiline bu durumdaki her işçi için (20.05.2016 tarihinden itibaren)	366 TL
7/f	99/2	İşletmenin Ortalama Mal ve Hizmet Üretim Kapasitesinin Geçici İş İlişkisi Kurulmasını Gerektirecek Ölçüde ve Öngörülmeyen Şekilde Artması Haline Aykırılık	
		✓ İşveren veya işveren vekiline geçici iş ilişkisi kurulan bu durumdaki her işçi için (20.05.2016 tarihinden itibaren)	1.469 TL
8	99/b	Yazılı İş Sözleşmesi Yapılmayan Hallerde İki Ay İçinde Çalışma Koşullarına İlişkin Belgeyi İşçiye Vermemek	
		✓ İşveren veya işveren vekiline bu durumdaki her işçi için (20.05.2016 tarihinden itibaren)	219 TL
14	99/b	Çağrı Üzerine Çalışma Hükümlerine Aykırı Davranmak	
		✓ İşveren veya işveren vekiline bu durumdaki her işçi için (20.05.2016 tarihinden itibaren)	219 TL
28	99/c	İşten Ayrılan İşçiye Çalışma Belgesi Vermemek, Belgeye Gerçeğe Aykırı Bilgi Yazmak	
		✓ İşveren veya işveren vekiline bu durumdaki her işçi için (20.05.2016 tarihinden itibaren)	219 TL
29	100	Toplu İşçi Çıkarma Hükümlerine Aykırı Olarak İşçi Çıkartmak	
		✓ İşçi çıkaran işveren veya işveren vekiline işten çıkarılan her işçi için	857 TL
30	101	Özürlü ve Eski Hükümlü Çalıştırma Yükümlülüğüne Uymamak	
		✓ İşveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırılmadığı her ay için	3.250 TL

32	102/a	Ücret, Prim, İkrâmiye Ve Bu Nitelikteki Her Çeşit İstihkakın Zorunlu Tutulduğu Halde Özel Olarak Açılan Banka Hesabına Ödememek	
		✓ İşveren, işveren vekili ve üçüncü kişiye bu durumda olan her işçi ve her ay için	236 TL
32	102/a	Ücret İle Kanundan, TİS'den Veya İş Sözleşmesinden Doğan Ücret Ödemelerini Süresi İçinde Kasten Ödememek Veya Eksik Ödemek	
		✓ İşveren, işveren vekili ve üçüncü kişiye bu durumda olan her işçi ve her ay için	236 TL
37	102/b	Ücret Hesap Pusulası Düzenlememek	
		✓ Ücrete ilişkin hesap pusulası düzenlemeyen işveren veya işveren vekiline	857 TL
38	102/b	Yasaya Aykırı Ücret Kesme Cezası Vermek Veya Kesintinin Sebep ve Hesabını Bildirmemek	
		✓ Yasaya aykırı ücret kesme cezası veren veya yaptığı kesintinin sebebini ve hesabını bildirmeyen işveren veya işveren vekiline	857 TL
39	102/a	Asgari Ücret Ödememek veya Eksik Ödemek, Ücret, Prim, İkrâmiye ve Bu Nitelikteki Her Çeşit İstihkakı Zorunlu Tutulduğu Halde Özel Olarak Açılan Banka Hesabına Ödememek	
		✓ İşveren, işveren vekili ve üçüncü kişiye bu durumda olan her işçi ve her ay için	236 TL
41	102/c	Fazla Çalışma Ücretini Ödememek, İşçiye Hak Ettiği Serbest Zamanı Altı Ay İçinde Kullandırmamak Veya İşçinin Onayını Almadan Fazla Çalışma Yaptırmak	
		✓ İşveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için	416 TL
52	102/b	Yüzde İle İlgili Belgeyi Temsilciye Vermemek.	
		✓ Yüzde usulü uygulanan işyerlerinde her hesap pusulasının genel toplamını gösteren belgeyi işçilerin seçtiği temsilciye vermeyen işveren veya işveren vekiline	857 TL
56	103	Yıllık Ücretli İzni Yasaya Aykırı Şekilde Bölmek	
		✓ Yıllık ücretli izni yasaya aykırı bölen işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için	416 TL
57	103	Yıllık İzin Ücretini Yasaya Aykırı Şekilde Ödemek Veya Eksik Ödemek	
		✓ Yıllık izin ücretini yasa da belirtilen usule aykırı olarak ödeyen veya eksik ödeyen işveren vekiline bu durumda olan her işçi için	416 TL
59	103	Sözleşmesi Herhangi Bir Nedenle Sona Eren İşçiye Hak Kazanıp da Kullanmadığı Yıllık İzin Sürelerine Ait Ücreti Ödememek	
		✓ İş sözleşmesinin sona ermesinde işçiye kullanmadığı iznin ücretini ödemeyen işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için	416 TL
60	103	Yıllık İzin Yönetmeliğinin Esas ve Usullerine Aykırı Olarak İzni Kullandırmamak Veya Eksik Kullandırmak	
		✓ Yıllık ücretli izinleri yönetmelik hükümlerine uygun kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için	416 TL
63	104	Çalışma Sürelerine ve Buna İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uymamak	
		✓ Yönetmelikle belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerin çalıştıran işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
64	104	Telafi Çalışması Usullerine Uymamak	
		✓ Telafi çalışması usullerine uymayan işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için	416 TL
68	104	Ara Dinlenmesini Yasa Hükümlerine Göre Uygulamamak	
		✓ Ara dinlenmelerini yasa hükümlerine göre uygulamayan işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
69	104	İşçileri Geceleri 7,5 Saatten Fazla Çalıştırmak, Gece ve Gündüz Postalarını Değiştirmemek	
		✓ Gece süresi ve gece çalışmaları konusunda kanun hükümlerine uymayan işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
71	104	Çalıştırma Yaşı ve Çocukları Çalıştırma Yasağına Aykırı Davranmak	
		✓ Çalıştırma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağına aykırı davranan işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
72	104	Yer ve Sualtında Çalıştırma Yasağına Uymamak	
		✓ Yer ve su altında onsekiz yaşını doldurmamış erkek ve her yaşta kadınları çalıştıran işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
73	104	Çocuk ve Genç İşçileri Gece Çalıştırmak Veya İlgili Yönetmelik Hükümlerine Aykırı Hareket Etmek	
		✓ Sanayiye ait işlerde onsekiz yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçileri gece çalıştıran, kadın işçilerin gece postalarında çalıştırılmasına ilişkin yönetmelik hükümlerine uymayan işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
74	104	Doğum Öncesi - Sonrası Sürelerinde Kadın İşçiyi Çalıştırmak, Ücretsiz İzin Veya Süt İzni Vermemek	
		✓ Yasa hükmüne aykırı olarak doğum öncesi ve sonrası kadın işçiyi çalıştıran ücretsiz izin veya süt iznini vermeyen işveren veya vekiline	2.292 TL
75	104	İşçi Özlük Dosyasını Düzenlememek	
		✓ İşçi özlük dosyasını düzenlemeyen işveren veya işveren vekiline	2.292 TL

76	104	Çalışma Sürelerine İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uymamak	
		✓ Çalışma sürelerine ilişkin yönetmelik hükümlerine uymayan işveren veya işveren vekiline	2.292 TL
90	106	İş ve İşçi Bulmaya Aracılık Faaliyetini İş-Kur'dan İzin Almadan Yürütmek	
		✓ İş-Kur'dan izin almadan faaliyet gösteren işverene	26.027 TL
92/2	107/a	İş Müfettişlerinin Davetine Gelmemek, İfade ve Bilgi Vermemek Gerekli Olan Belge ve Delilleri Göstermemek Veya Vermemek, Görevlerini Yapmaları İçin Gerekli Kolaylığı Göstermemek	
		✓ Teftiş ve denetleme sırasında çağırıldıkları zaman gelmek, ifade ve bilgi vermek, gerekli belge ve delilleri göstermek yükümlülüğünü yerine getirmeyen işveren veya işveren vekillerine	20.822 TL
96	107/b	İş Müfettişleri tarafından İfade ve Bilgilerine Başvurulan İşçilere İşverenlerce Telkinlerde Veya Kötü Davranışlarda Bulunmak	
		✓ İfade ve bilgilerine başvurulmuş işçilere gerçeği saklama, değiştirme yönünde telkinde bulunan, ilgili makamlara başvuruları üzerine kötü davranan işveren veya işveren vekillerine	20.822 TL
	107/2	İş Müfettişlerinin Kanunlardan Doğan Teftiş ve Denetim Görevlerini Yapmalarını ve Sonuçlandırmalarını Engellemek	
		✓ İş müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerini yapma ve sonuçlandırmaya engel olan kimselere	20.822 TL

Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 inci ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından; birden fazla ilde işyerleri bulunan işverenlere uygulanacak idari para cezaları ise işyerlerinin merkezinin bulunduğu yerdeki Türkiye İş Kurumu İl Müdürünce verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır. (Madde:108)

İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için VUK mükerrer 298 inci maddesi hükmü uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu hüküm nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz. (5326 sayılı Kanun Madde:17)

İDARİ PARA CEZALARI

(5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu)

5510 - Madde: 102

		Dönem / Ceza Tutarı
Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;		(01.01.2019-31.12.2019)
SİGORTALI İŞE GİRİŞ BİLDİRGESİ GENEL SAĞLIK SİGORTASI BİLDİRGESİ	• Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin / Genel Sağlık Sigortası Giriş Bildirgesinin Süresinde Veya Kurumca Belirlenen Şekle ve Usule Uygun Verilmemesi (102/1-a-1) Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi ile Genel Sağlık Sigortası Giriş Bildirgesini yasal süresi içinde ya da kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında her bir sigortalı için asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanır.	2.558,40 TL
	• Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin / Genel Sağlık Sigortası Giriş Bildirgesinin Yasal Süresi Geçtikten Sonra İlgililerce Kendiliğinden 30 Gün İçinde Verilmesi (102/2) Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin / Genel Sağlık Sigortası Bildirgesinin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde her bir sigortalı için tutarında idari para cezası uygulanır.	639,60 TL
	• Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin Verilmediğinin Kurumca Tespit Edilmesi (102/1-a-2) Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi'nin verilmediğinin, mahkeme kararından veya kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.	5.116,80 TL
	• Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin Verilmemesi Fiilinin Bir Yıl İçerisinde Yeniden Tekrarlanması (102/1-a-3) İşyeri esas alınmak suretiyle Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin verilmediğine ilişkin; mahkemenin karar tarihinden, kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarının tespit tarihinden, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarının rapor tarihinden, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi veya belgelerin kuruma intikal tarihinden itibaren bir yıl içinde yukarıdaki sayılan (102/a-2) durumlardan biriyle tekrar bildirge verilmediğinin anlaşılması halinde, bildirgeyi vermekle yükümlü olanlar hakkında bu defa her bir sigortalı için asgari ücretin beş katı . tutarında idari para cezası uygulanır.	12.792,00 TL

İŞYERİ BİLDİRGESİ	• İşyeri Bildirgesinin Süresinde Veya Kurumca Belirlenen Şekle ve Usule Uygun Verilmemesi (102/1-b-1,2,3) İşyeri Bildirgesini yasal süresi içinde ya da kurumca belirlenen şekle ve usule uygun vermeyenler veya kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde, anılan ortamda göndermeyen; Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin üç katı 7.675,20 TL Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için asgari ücretin iki katı 5.116,80 TL Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için bir aylık asgari ücret 2.558,40 TL tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• İşyeri Bildirgesinin Yasal Süresi Geçtikten Sonra İlgililerce Kendiliğinden 30 Gün İçinde Verilmesi (102/2) Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, işyeri bildirgesinin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde; Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için 1.918,80 TL Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için 1.279,20 TL Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için 639,60 TL tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Süresinde Veya Kurumca Belirlenen Şekle ve Usule Uygun Verilmemesi (102/1-c-1,2) Asıl veya ek Aylık Prim ve Hizmet Belgesini belirlenen süre içinde ya da kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenlere veya kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenlere her bir fiil için; Belgenin asıl olması halinde aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri... 511,68 TL Belgenin ek olması halinde, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri 319,80 TL tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Sigortalıların Otuz Günden Az Çalıştığını Gösteren Bilgi ve Belgelerin Kurumca İstenilmesine Rağmen İbraz Edilmemesi Veya İbraz Edilen Bilgi ve Belgelerin Geçerli Sayılmaması Halinde Otuz Günden Az Bildirilen Sürelere Ait Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Veya Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin Yapılan Tebligata Rağmen Bir Ay İçinde Verilmemesi Veya Noksan Verilmesi ve Ek Belgenin Kurumca Resen Düzenlenmesi '102/1-c-3) Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kurumca istenilmesine rağmen ibraz edilmemesi veya ibraz edilen bilgi ve belgelerin geçerli sayılmaması halinde otuz günden az bildirilen süreler ait aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin, yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi ve ek belgenin kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda, aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla her bir ek belgede kayıtlı sigortalı sayısı başına aylık asgari ücretin yarısı 1.279,20 TL tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Sigortalılarla İlgili Hizmet Veya Kazançların Bildirilmediğinin Veya Eksik Bildirildiğinin Kurumca Tespit Edilmesi (102/1-c-4) Belgenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri veya kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması halinde, belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgari ücretin iki katı 5.116,80 TL tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Eksik İşçilik Bildirildiğinin Kurumca Tespit Edilmesi (102/1-d) Kurumun defter ve belge incelemeye yetkili denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurları tarafından veya serbest muhasebeci malî müşavirler ile yeminli malî müşavirlerce düzenlenen raporlara istinaden, kuruma bildirilmediği tespit edilen eksik işçilik tutarının mal edildiği her bir ay için, aylık asgari ücretin iki katı..... 5.116,80 TL tutarında idari para cezası uygulanır.	

DEFTER - BELGE	• İşyerine Ait Defter Belge Kayıt ve Belgelerin Süresinde İbraz Edilmemesi (102/1-e-1,2,3)	
	İşyeri defter, kayıt ve belgelerini Kurumca yapılan yazılı ihtarla rağmen onbeş gün içinde mücbir sebep olmaksızın ibraz etmeyen;	
	Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin oniki katı	30.700,80 TL
	Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin altı katı	15.350,40 TL
	Defter tutmakla yükümlü değil iseler, asgari ücretin üç katı	7.675,20 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Defter Kayıtlarının Geçersiz Sayılması (102/1-e-4)	
	Tutmakla yükümlü bulunan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla; defter ve belgelerin tümünü verilen süre içinde ibraz etmekle birlikte; kanunî tasdik süresi geçtikten sonra tasdik ettirilmiş olan defterlerin tasdik tarihinden önceki kısmı, işçilikle ilgili giderlerin işlenmemiş olduğu tespit edilen defterler, sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançların kesin olarak tespitine imkân vermeyecek şekilde usulsüz veya noksan tutulmuş defterler, herhangi bir ay için sigorta primleri hesabına esas tutulması gereken kazançların ve kazançlarla ilgili ödemelerin (sigorta primine esas kazancın ödemeye bağlı olduğu durumlar dahil) o ayın dahil bulunduğu hesap dönemine ait defterlere işlenmemiş olması halinde, o aya ait defter kayıtları geçerli sayılmaz ve bu geçersizlik hallerinin gerçekleştiği her bir takvim ayı için, aylık asgari ücretin yarısı	1.279,20 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Defterlerin Tasdiksiz Olarak Tutulmuş Olması (102/1-e-4)	
DEFTER - BELGE	Kullanılmaya başlanmadan önce tasdik ettirilmesi zorunlu olduğu halde tasdiksiz tutulmuş olan defterler geçerli sayılmaz ve tutmakla yükümlü bulunan defter türü dikkate alınarak;	
	Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin oniki katı	30.700,80 TL
	Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin altı katı	15.350,40 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Defterlerin Bilanço Esasına Göre Tutulması Gerekirken İşletme Hesabı Esasına Göre Tutulması (102/1-e-4)	
	Vergi Usul Kanunu gereğince bilanço esasına göre defter tutulması gerekirken işletme hesabı esasına göre tutulmuş defterler geçerli sayılmaz ve tutmakla yükümlü bulunduğu defter türü dikkate alınarak aylık asgari ücretin oniki katı	30.700,80 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Aylık Ücret Tediye Bordrosunun Geçersiz Sayılması (102/1-e-5)	
	İşverenler tarafından ibraz edilen aylık ücret tediye bordrosunda; işyerinin sicil numarası, bordronun ilişkin olduğu ay, sigortalının adı, soyadı, sigortalının sosyal güvenlik sicil numarası, ücret ödenen gün sayısı, sigortalının ücreti, ödenen ücret tutarı ve ücretin alındığına dair sigortalının imzasının bulunması zorunludur. Belirtilen unsurlardan herhangi birini ihtiva etmeyen (imza şartı yönünden makbuz mukabilinde veya banka kanalıyla yapılan ödemeler hariç) ücret tediye bordroları geçerli sayılmaz ve her bir geçersiz ücret tediye bordrosu için aylık asgari ücretin yarısı	1.279,20 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
BİLGİ - BELGE İSTENMESİ	• İbraz Süresi Geçirildikten Sonra İncelemeye Sunulan Defter ve Belgelerin Geçersiz Sayılması (102/1-e-5)	
	İbraz süresi geçirildikten sonra incelemeye sunulan ve tümünün veya bir bölümünün geçersiz olduğu tespit edilen defter ve belgeler yönünden, ayrıca geçersizlik fiilleri için idari para cezası uygulanmaz, sadece tutulan defter türü dikkate alınarak;	
	Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin oniki katı	30.700,80 TL
	Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlar için, aylık asgari ücretin altı katı	15.350,40 TL
	Defter tutmakla yükümlü değil iseler, asgari ücretin üç katı	7.675,20 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Asgari İşçilik Uygulaması Kapsamında Kamu İdareleri, Döner Sermayeli Kuruluşlar, Kanunla Kurulan Kurum ve Kuruluşlar İle Bankalardan Kurumca İstenecek Bilgi ve Belgelerin Süresinde Verilmemesi (102/1-f)	
	Kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile bankalar, asgari işçilik uygulamasıyla ilgili kurumca istenilecek bilgi ve belgeleri yazılı olarak en geç bir ay içinde vermeye mecburdur. Söz konusu bilgi ve belge verme yükümlülüğünü belirtilen sürede yerine getirmeyenlere aylık asgari ücretin iki katı	5.116,80 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	

İŞE BAŞLAMA / BIRAKMA (4/B) - VAZİFE MALULLÜĞÜ VE İHALELİ İŞLERE İLİŞKİN BİLDİRİMLER	• İşe Başlama / Bırakma, Vazife Malullüğü ve İhaleli İşlere İlişkin Bildirim Yükümlülüğünün Kurum ve Kuruluşlarca Süresinde Yerine Getirilmemesi (102/1-g) 4/b kapsamında sigortalı sayılanlardan, gelir vergisi mükellefi olanlar ile şahıs şirketlerinden kolektif, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları ve donatma iştiraki ortaklarının vergi mükellefiyeti işleminin tesis tarihinden itibaren iki ayı geçmemek üzere vergi mükellefinin işe başlama işlemlerinin tekemmül ettirildiği tarihten, sermaye şirketlerinden limited şirket ortakları ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortaklarının, şirketin ticaret sicil memurluklarınca tescil edildikleri tarihten, anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklarının yönetim kuruluna seçildikleri tarihten, gelir vergisinden muaf olanların ise esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı oldukları tarihten itibaren onbeş gün içinde, tarımda kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanların meslek kuruluşuna kayıtlarının yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde, köy ve mahalle muhtarlarının seçildiklerine ilişkin mazbatalarını ilgili seçim kurulundan aldıkları tarihten itibaren onbeş gün içinde, kendi mevzuatına göre kayıt veya tescili yapan ilgili kurum, kuruluş, birlikler, vergi daireleri ve Esnaf ve Sanatkâr Sicil Müdürlüğü sigortalı işe giriş bildirgesi düzenleyerek Kuruma vermekle yükümlüdür.	
	Sigortalılığı (4/b) sona erenlerin durumları faaliyetin sona erme halinin bildirildiği kuruluşlar veya vergi daireleri tarafından, (Vergi dairelerince vergi mükellefiyetinin sona erdiğine ilişkin yapılacak bildirimlerde bu süre vergi mükellefiyeti terk işleminin tesis tarihinden itibaren iki ayı geçmemek üzere vergi mükellefinin işi bırakma işlemlerinin vergi dairelerince tekemmül ettirildiği tarihten başlar.) en geç on gün içinde Kuruma bildirilir.	
	Kamu idareleri vazife malullüğüne (4/c kapsamındaki sigortalılara ilişkin) sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatına göre yetkili mercilere derhal, kuruma da en geç onbeş iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür.	
	Kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşlar ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.	
	Yukarıda yer alan yükümlülükleri süresinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlar ile tüzel kişilere aylık asgari ücret	2.558,40 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• İşe Başlama / Bırakma, Vazife Malullüğü ve İhaleli İşlere İlişkin Bildirim Yükümlülüğünün Kurum ve Kuruluşlarca Yasal Süresi Geçtikten Sonra 30 Gün İçinde Yerine Getirilmesi (102/2) Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, kurum ve kuruluşlarca bildirimin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde	639,60 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Sigortasız Kişilerle İlgili Kamu İdareleri ve Bankaların Bildirim Yükümlülüğünü Süresinde Yerine Getirmemesi (102/1-g) Kamu idareleri ile bankalar, kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, kurumca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğu tespit edilen kişileri, kuruma bildirmekle yükümlüdürler.	
	Bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen kamu idareleri ile bankalara sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri	255,84 TL
SİGORTASIZ KİŞİLERLE İLGİLİ BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Sigortasız Kişilerle İlgili Bildirim Yükümlülüğünün Kamu İdareleri ve Bankalarca Yasal Süresi Geçtikten Sonra Kendiliğinden 30 Gün İçinde Yerine Getirilmesi (102/2) Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirimin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde her bir bildirim yükümlülüğü için	63,96 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	

BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ	• Ticaret Sicil Memurluklarınca ve Yapı Ruhsatı ve Ruhsat Niteliği Taşıyan Bilgi ve Belgeleri Vermeye Yetkili Makamlarca Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi (102/1-h)	
	Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmış sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirimi en geç on gün içinde Kuruma bildirmek zorundadır.	
	Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişileri, yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeler ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri, verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.	
	Ticaret sicil memurlukları, Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişilerin süresinde yerine getirilmeyen her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgari ücret	2.558,40 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
İNCELEME VE SORUŞTURMADA KURUM ELEMANLARINA ENGEL OLUNMASI	• Ticaret Sicil Memurluklarınca ve Yapı Ruhsatı ve Ruhsat Niteliği Taşıyan Bilgi ve Belgeleri Vermeye Yetkili Makamlarca Bildirim Yükümlülüğünün Yasal Süresi Geçtikten Sonra 30 Gün İçinde Yerine Getirilmesi (102/2)	
	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirgenin veya belgenin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde, her bir bildirim yükümlülüğü için	639,60 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• İnceleme ve Soruşturma Görevlerini Yerine Getiren Kurum Elemanlarına Engel Olunması (102/1-1-1)	
	Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının kanunun uygulanmasından doğan inceleme ve soruşturma görevlerini yerine getirmeleri sırasında işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler görevlerini yapmasına engel olamazlar; engel olanlar hakkında eylemleri başka bir suç oluştursa dahi, asgari ücretin beş katı	12.792,00 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
İNCELEME VE SORUŞTURMAYI ENGELLENMEK AMACIYLA KURUM ELEMANLARINA CEBİR VE TEHDİT KULLANILMASI (102/1-1-2)	• İnceleme ve Soruşturmayı Engellenmek Amacıyla Kurum Elemanlarına Cebir ve Tehdit Kullanılması (102/1-1-2)	
	Kurumun denetim ve kontrolle görevlendirilmiş memurlarının görevlerini yapmasını engellemek amacıyla cebir ve tehdit kullanan işverenler, sigortalılar, işyeri sahipleri ve bu işle ilgili diğer kişiler fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde Türk Ceza Kanununun 265 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre cezalandırılır. Bu suçu işleyenler hakkında ayrıca asgari ücretin on katı	25.584,00 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	

KURUM TARAFINDAN İSTENEN BİLGİ VE BELGELER	• Bilgi ve Belgelerin Süresinde Verilmemesi (102/1-i)	
	Kanunun 100 maddesi kapsamında Kurum tarafından istenen bilgi ve belgeleri belirlenen süre içinde mücbir sebep olmaksızın vermeyen kamu idareleri, bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler hakkında aylık asgari ücretin beş katı	12.792,00 TL
	İstenen bilgi ve belgelerin geç verilmesi halinde aylık asgari ücretin iki katı	5.116,80 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalılara geçici iş göremezlik ödeneği ödemelerinde 100 üncü maddeye istinaden Kurumca işverenlerden istenilen bildirimlerin;	
	Belirlenen süre içerisinde ve elektronik ortamda yapılmaması halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri	255,84 TL
	Hiç yapılmaması halinde ise sigortalı başına aylık asgari ücretin yarısı	1.279,20 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bulunan sigortalıların hizmet bilgilerinin 100 üncü madde kapsamında Kurumca oluşturulan yazılım programına bilgi girişi yapması gereken işyerlerince,	
	Belirlenen süre içinde elektronik ortamda kuruma hiç gönderilmemesi halinde sigortalı başına aylık asgari ücretin beşte biri	511,68 TL
SİGORTALI İŞTEN AYRILIŞ - İŞTİRAKÇİLİĞİN BAŞLAMASI VE SONA ERMESİ	Geç gönderilmesi halinde ise sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri	255,84 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	Ancak, idari para cezası ilgili yılın aralık ayında geçerli olan brüt asgari ücretin yirmi dört katını geçemez.	
	• Sigortalılığı Sona Eren 4/a Kapsamındaki Sigortalılara İlişkin Bildirim İle 506 Sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesinde Yer Alan Sandıklara, Sandık İştirakçiliğinin Başlama ve Sona Ermesine İlişkin Bildirimin Süresinde Kuruma Verilmemesi (102/1-J)	
	Sigortalılığı sona erenlere (4/a kapsamındaki sigortalılar) ilişkin bildirim ile 506 sayılı kanunun geçici 20 nci maddesinde yer alan sandıklara, sandık iştirakçiliğinin başlama ve sona ermesine ilişkin bildirim, süresi içinde ya da Kurumca belirlenen şekle ve usule uygun olarak yapmayanlar veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler hakkında, bir takvim ayında işlenen bu fiillerden dolayı (tutmakla yükümlü bulunulan defter ve belgelerin ibraz edilmemesi nedeniyle verilmesi gereken ceza tutarını aşmamak kaydıyla) her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için asgari ücretin onda biri	255,84 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Sigortalılığı Sona Eren 4/a Kapsamındaki Sigortalılara İlişkin Bildirim İle 506 Sayılı Kanunun Geçici 20 nci Maddesinde Yer Alan Sandıklara, Sandık İştirakçiliğinin Başlama ve Sona Ermesine İlişkin Bildirimin Yasal Süresi Geçtikten Sonra İlgililerce 30 Gün İçinde Verilmesi (102/2)	
	Mahkeme kararına, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelere ya da kamu idarelerinden alınan belgelere istinaden düzenlenenler hariç olmak üzere, bildirimin yasal süresi geçtikten sonra ilgililerce kendiliğinden 30 gün içinde verilmesi ve söz konusu cezaların ilgililerce, yapılacak tebligat tarihini takip eden günden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde her bir sigortalı veya sandık iştirakçisi için	63,96 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
	• Genel Sağlık Sigortalılarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilere Ait Bilgi Girişlerinin Süresinde Yapılmaması Veya Bakmakla Yükümlü Olunan Kişi Olmayanlara Ait Bilgi Girişi Yapılması (102/1-k)	
BİLGİ GİRİŞİ	Genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayan, bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapan kamu idarelerine, işverenlere ve bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara asgari ücretin yarısı	1.279,20 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	
BİLDİRİM VE KONTROL YÜKÜMLÜLÜĞÜ	• Bildirim ve Kontrol Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmemesi (102/1-l)	
	Ticari taksit, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılanlar ile çalışanların üye olduğu meslek odası, bir lik veya benzeri kuruluşlarca bildirim ve kontrol yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi halinde her bir fiil için asgari ücret	2.558,40 TL
	tutarında idari para cezası uygulanır.	

PRIME ESAS KAZANÇ VEYA HİZMET BİLDİRİLMESİ	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesindeki Sigortalıların Prime Esas Kazançlarının veya Hizmetlerinin Bildirilmemesi, Eksik Ya da Geç Bildirilmesi (102/1-m) (09.08.2016 tarihinden itibaren)	
	1) Beyannamenin asıl olması halinde (aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla) beyannamede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin beşte biri tutarında	511,68 TL
	2) Beyannamenin ek olması halinde (aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla) her bir ek beyannamede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında	319,80 TL
	3) Ek beyannamenin, Kurumca resen düzenlenmesi durumunda, (aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla) her bir ek beyannamede kayıtlı sigortalı sayısı başına, aylık asgari ücretin yarısı tutarında	1.279,20 TL
	4) Beyannamenin mahkeme kararı, Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca yapılan tespitler veya diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde ya da bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden, hizmetleri ve kazançları Kuruma bildirilmediği veya eksik bildirildiği ya da sadece hizmetlerinin Kuruma eksik bildirildiği anlaşılan sigortalılarla ilgili olması hâlinde, beyannamenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık beyannamedeki her bir işyeri için,	
	a) Kamu idareleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar hakkında, (asgari ücretin üç katını geçmemek üzere) sigortalı başına, aylık asgari ücret tutarında	2.558,40 TL
	b) Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar hakkında, (asgari ücretin iki katını geçmemek üzere) sigortalı başına, yarım asgari ücret tutarında	1.279,20 TL
	c) Defter tutmakla yükümlü olmayanlar hakkında, (aylık asgari ücreti geçmemek üzere) sigortalı başına, asgari ücretin üçte biri tutarında	852,80 TL
	ç) Beyannamedeki her bir işyerinden bildirilen sigortalıların sadece prime esas kazançlarının eksik bildirildiğinin anlaşılması halinde ise beyannamenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, (aylık asgari ücretin onda birinden az, iki katından fazla olmamak üzere) tespit edilen prime esas kazanç tutarında,	
	İdari para cezası uygulanır.	
MESLEK ADI VE KODU BİLDİRİMİ	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinde, Sigortalıların Fiilen Yaptıkları İşe Uygun Meslek Adının ve Kodunun Gerçeğe Aykırı Bildirilmesi (102/1-n)	
	Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinde, sigortalıların işyerlerinde fiilen yaptıkları işe uygun meslek adı ve kodunu, gerçeğe aykırı bildiren her bir işyeri için aylık asgari ücreti geçmemek üzere meslek adı ve kodu gerçeğe aykırı bildirilen sigortalı başına asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır. (01.01.2018 tarihinden geçerli olmak üzere)	255,84 TL
✓ İdari para cezası uygulanması İşyeri Bildirgesi, Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi ve Aylık Prim ve Hizmet belgelerinin kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırmaz. ✓ İdari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir. ✓ İdari para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. ✓ Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. ✓ İdari para cezaları on yıllık zamanaşımı süresine tabidir. Zamanaşımı süresi, fiilin işlendiği tarihten itibaren başlar. ✓ İdari para cezaları hakkında, 5510 ve 5502 sayılı Kanunlarda hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.		

İDARİ PARA CEZALARI (6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu)												
(01.01.2019 - 31.12.2019)												
Fiiil Maddesi	Ceza Maddesi	Ceza Uygulanan Fiiil	10 dan Az Çalışanı Olan İşyerleri			10 - 49 Çalışanı Olan İşyerleri			50 ve Daha Fazla Çalışanı Olan İşyerleri			
			AZ TEHLİKELİ	TEHLİKELİ	ÇOK TEHLİKELİ	AZ TEHLİKELİ	TEHLİKELİ	ÇOK TEHLİKELİ	AZ TEHLİKELİ	TEHLİKELİ	ÇOK TEHLİKELİ	
4/1-a	26/1-a	İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.										
		✓ Her yükümlülük için	3.825	4.781	5.737	3.825	5.737	7.650	5.737	7.650	11.475	
4/1-b	26/1-a	İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek.										
		✓ Her yükümlülük için	3.825	4.781	5.737	3.825	5.737	7.650	5.737	7.650	11.475	
6/1-a	26/1-b	İş güvenliği uzmanı görevlendirmemek.										
		✓ Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için	9.574	11.967	14.361	9.574	14.361	19.148	14.361	19.148	28.722	
6/1-a	26/1-b	İşyeri hekimi görevlendirmemek.										
		✓ Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için	9.574	11.967	14.361	9.574	14.361	19.148	14.361	19.148	28.722	
6/1-a	26/1-b	On ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirmemek.										
		✓ Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için	...	...	...	...	...	9.572	...	...	14.357	
6/1-b	26/1-b	İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	2.869	3.586	4.303	2.869	4.303	5.738	4.303	5.738	8.607	
6/1-c	26/1-b	İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	2.869	3.586	4.303	2.869	4.303	5.738	4.303	5.738	8.607	
6/1-ç	26/1-b	Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.										
		✓ Her tedbir için	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	
6/1-d	26/1-b	Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	2.869	3.586	4.303	2.869	4.303	5.738	4.303	5.738	8.607	
8/1	26/1-c	İş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin hak ve yetkilerini kısıtlamak.										
		✓ Uzman ve hekim için ayrı ayrı	2.869	3.586	4.303	2.869	4.303	5.738	4.303	5.738	8.607	
8/6	26/1-c	İşyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	...	...	...	...	...	...	4.303	5.738	8.607	
10/1	26/1-ç	Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırmamak.	5.742	7.177	8.613	5.742	8.613	11.484	8.613	11.484	17.226	
		✓ Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için	8.615	10.768	12.922	8.615	12.922	17.230	12.922	17.230	25.845	
10/4	26/1-ç	Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yapmamak.	2.869	3.586	4.303	2.869	4.303	5.738	4.303	5.738	8.607	
11	26/1-d	Acil durumları belirlememek, acil durumlar için tedbir almamak, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmemek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak										
		✓ Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	

12	26/1-d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak. Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek. Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak.										
		✓ Her yükümlülük için	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	
		✓ Her ay (Aykırılığın devamı halinde) için	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	
14/1	26/1-e	İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenlememek. İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da ekipmanı zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenlememek.										
		✓ Her yükümlülük için	2.319	2.898	3.478	2.319	3.478	4.638	3.478	4.638	6.957	
14/2	26/1-e	İş kazalarını ve meslek hastalıklarını 3 iş günü içinde SGK'ya bildirmemek.	3.092	3.865	4.638	3.092	4.638	6.184	4.638	6.184	9.276	
14/4	26/1-e	Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	3.092	
15/1	26/1-f	Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak.										
		✓ Her çalışan için	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	
15/2	26/1-f	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacaklar için sağlık raporu almamak.										
		✓ Her çalışan için	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	
16	26/1-g	Çalışanları bilgilendirme yükümlülüğüne uymamak.										
		✓ Her bir çalışan için	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	1.911	
17	26/1-ğ	Çalışanlara eğitim verme yükümlülüğüne uymamak.										
		✓ Her bir çalışan için	626	626	626	626	626	626	626	626	626	
18	26/1-h	Çalışanların görüşlerini alma ve katılımlarını sağlama yükümlülüğüne uymamak.										
		✓ Her aykırılık için	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	
20/1	26/1-ı	İşyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarına göre çalışan temsilcileri görevlendirmemek.	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	
20/3	26/1-ı	İşveren tarafından çalışan temsilcilerinin öneride bulunma ve tedbir alınmasını isteme hakkını ihlal etmek.	2.869	3.586	4.303	2.869	4.303	5.738	4.303	5.738	8.607	
20/4	26/1-ı	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak.										
		✓ Hakları kısıtlanan her birey için	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733	
22	26/1-ı	Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunu oluşturmamak.										
		✓ Her aykırılık için	...	...	...	...	...	...	5.737	7.650	11.475	
22	26/1-ı	Alt işverenin bulunduğu hallerde uygun kurulu oluşturmamak, kurullar arasında koordinasyonu sağlamamak, aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması halinde birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirmemek.										
		✓ Her aykırılık için	3.825	4.781	5.737	3.825	5.737	7.650	5.737	7.650	11.475	
23	26/1-j	Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri vb. yerlerde diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler konusunda işverenleri uyarmanın, uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirmeyen yönetimlere,	9.574	11.967	14.361	9.574	14.361	19.148	14.361	19.148	28.722	

24	26/1-k	Ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak.	9.574	11.967	14.361	9.574	14.361	19.148	14.361	19.148	28.722
25/6	26/1-l	İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya uygun başka iş vermemek.									
		✓ <i>İhlale uğrayan her çalışan için</i>	1.550	1.550	1.550	1550	1550	1550	1.550	1.550	1.550
		✓ <i>Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için</i>	1.550	1.550	1.550	1550	1550	1550	1.550	1.550	1.550
29	26/1-m	Büyük kaza önleme politika belgesini hazırlamamak.	95.767	119.708	143.650	95.767	143.650	191.534	143.650	191.534	287.301
		Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	153.227	191.533	229.840	153.227	229.840	306.454	229.840	306.454	459.681
		İşletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini faaliyete geçirmek.	153.227	191.533	229.840	153.227	229.840	306.454	229.840	306.454	459.681
		Durdurulan işyerinde faaliyete devam etmek.	153.227	191.533	229.840	153.227	229.840	306.454	229.840	306.454	459.681
30	26/1-n	30 uncu madde de öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek.									
		✓ <i>Her hüküm için</i>	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733
		✓ <i>Her ay (Aykırlığın devamı halinde) için</i>	1.911	2.388	2.866	1.911	2.866	3.822	2.866	3.822	5.733
30	26/1-o	Çalışanlarına standartlara uygun ve CE belgele kişisel koruyucu donanım temin etmemek.									
		✓ <i>Her çalışan için</i>	774	774	774	774	774	774	774	774	774
30	26/1-ö (*)	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların bulundukları yeri ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak.									
		✓ <i>Her çalışan için</i>	774	774	774	774	774	774	774	774	774

-İdari para cezaları (14 üncü maddede belirtilen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler için uygulanan idari para cezası hariç) gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürüne verilir. Verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren 30 gün içinde ödenir. (6331 sayılı Kanun Madde: 26/2)

-İşin durdurulması halinde, durdurmaya sebep olan fiilden dolayı ilgili idari para cezası uygulanmaz. (6331 sayılı Kanun Madde: 26/4)

-Çalışan sayısı ile çarpılarak verilen idari para cezalarında üçüncü fıkra hükümler uygulanmaz. (6331 sayılı Kanun Madde: 26/5)

-(*) 26/1-ö bendinde yer alan idari para cezası 01.01.2016 tarihinden itibaren uygulanır. (6331 Geçici Madde: 9)

DİĞER

ARAÇ MUAYENE ÜCRETLERİ

	Tutar
- Otobüs, Kamyon, Çekici ve Tanker	377,60 TL
- Otomobil, Minibüs, Kamyonet, Özel Amaçlı Taşıt, Arazi Taşıtı, Römork, Yarı Römork	279,66 TL
- Traktör (Römorklu - Römorksuz), Motosiklet, Motorlu Bisiklet	142,78 TL

KARŞILIKSIZ ÇIKAN ÇEKLERDE MUHATAP BANKANIN
ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

	Tutar (TL)
Muhatap banka, ibraz eden düzenleyici dışındaki hamile, süresinde ibraz edilen her çek yaprağı için; a) Karşılığının hiç bulunmaması hâlinde, -Çek bedeli ikibinotuz Türk Lirası veya üzerinde ise	2.030 TL
-Çek bedeli ikibinotuz Türk Lirasının altında ise çek bedelini, b) Karşılığının kısmen bulunması hâlinde, -Çek bedeli ikibinotuz Türk Lirası veya altında ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmî karşılığı ikibinotuz Türk Lirasına tamamlayacak bir miktarı, -Çek bedeli ikibinotuz Türk Lirasının üzerinde ise, çek bedelini aşmamak koşuluyla, kısmî karşılığa ilave olarak ikibinotuz Türk Lirasını, ödemekle yükümlüdür. Bu husus, hesap sahibi ile muhatap banka arasında çek defterinin teslimi sırasında yapılmış olan dönülemeyecek bir gayri nakdî kredi sözleşmesi hükmündedir.	

20.10.2010 tarihinden önce yayımlanan Tebliğlere göre bastırılan çeklerden ötürü muhatap banka, süresinde ibraz edilen çekin karşılığının bulunmaması halinde her çek yaprağı için binikiyüzellibeş Türk Lirasına kadar ve kısmen karşılığının bulunması halinde ise bu miktarı her çek yaprağı için binikiyüzellibeş Türk Lirasına tamamlayacak biçimde ödeme yapmakla yükümlüdür.

TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ VE DEĞİŞİM ORANLARI
(TÜFE) (2003 = 100)

	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİR.	TEMM.	AĞUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Endeks	2019	398,07											
	2018	330,75	333,17	336,48	342,78	348,34	357,44	359,41	367,66	390,84	401,27	395,48	393,88
	2017	299,74	302,17	305,24	309,23	310,61	309,78	310,24	311,85	313,88	320,40	325,18	327,41
	2016	274,44	274,38	274,27	276,42	278,02	279,33	282,58	281,76	282,27	286,33	287,81	292,54
	2015	250,45	252,24	255,23	259,39	260,85	259,51	259,74	260,78	263,11	267,20	268,98	269,54
	2014	233,54	234,54	237,18	240,37	241,32	242,07	243,17	243,40	243,74	248,37	248,82	247,72
	2013	216,74	217,39	218,83	219,75	220,07	221,75	222,44	222,21	223,91	227,94	227,96	229,01
	2012	201,98	203,12	203,96	207,05	206,61	204,76	204,29	205,43	207,55	211,62	212,42	213,23
	2011	182,60	183,93	184,70	186,30	190,81	188,08	187,31	188,67	190,09	196,31	199,70	200,85
	2010	174,07	176,59	177,62	178,68	178,04	177,04	176,19	176,90	179,07	182,35	182,40	181,85
	2009	160,90	160,35	162,12	162,15	163,19	163,37	163,78	163,29	163,93	167,88	170,01	170,91
	2008	146,94	148,84	150,27	152,79	155,07	154,51	155,40	155,02	155,72	159,77	161,10	160,44
	2007	135,84	136,42	137,67	139,33	140,03	139,69	138,67	138,70	140,13	142,67	145,45	145,77
	2006	123,57	123,84	124,18	125,84	128,20	128,63	129,72	129,15	130,81	132,47	134,18	134,49
	2005	114,49	114,51	114,81	115,63	116,69	116,81	116,14	117,13	118,33	120,45	122,14	122,65
	2004	104,81	105,35	106,36	106,89	107,35	107,21	107,72	108,54	109,57	112,03	113,50	113,86
2003	94,77	96,23	98,12	99,09	100,04	100,12	99,93	100,09	101,44	102,38	103,68	104,12	

YURTİÇİ ÜRETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ VE DEĞİŞİM ORANI - Yİ-ÜFE

	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMM.	AĞUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Endeks	2019	424,86											
	2018	319,60	328,17	333,21	341,88	354,85	365,60	372,06	396,62	439,78	443,78	432,55	422,94
	2017	284,99	288,59	291,58	293,79	295,31	295,52	297,65	300,18	300,90	306,04	312,21	316,48
	2016	250,67	250,16	251,17	252,47	256,21	257,27	257,81	258,01	258,77	260,94	266,16	274,09
	2015	236,61	239,46	241,97	245,42	248,15	248,78	247,99	250,43	254,25	253,74	250,13	249,31
	2014	229,10	232,27	233,98	234,18	232,96	233,09	234,79	235,78	237,79	239,97	237,65	235,84
	2013	206,91	206,65	208,33	207,27	209,34	212,39	214,50	214,59	216,48	217,97	219,31	221,74
	2012	203,10	202,91	203,64	203,81	204,89	201,83	201,20	201,71	203,79	204,15	207,54	207,29
	2011	182,75	185,90	188,17	189,32	189,61	189,62	189,57	192,91	195,89	199,03	200,32	202,33
	2010	164,94	167,68	170,94	174,96	172,95	172,08	171,81	173,79	174,67	176,78	176,23	178,54
	2009	155,16	156,97	157,43	158,45	158,37	159,86	158,74	159,40	160,38	160,84	162,92	163,98
	2008	143,80	147,48	152,16	159,00	162,37	162,90	164,93	161,07	159,63	160,54	160,49	154,80
	2007	135,09	136,37	137,70	138,80	139,34	139,19	139,28	140,47	141,90	141,71	142,98	143,19
	2006	123,51	123,83	124,14	126,54	130,05	135,28	136,45	135,43	135,11	135,73	135,33	135,16
	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMM.	AĞUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Bir önceki aya göre Değişim %	2019	0,45											
	2018	0,99	2,68	1,54	2,60	3,79	3,03	1,77	6,60	10,88	0,91	-2,53	-2,22
	2017	3,98	1,26	1,04	0,76	0,52	0,07	0,72	0,85	0,24	1,71	2,02	1,37
	2016	0,55	-0,20	0,40	0,52	1,48	0,41	0,21	0,08	0,29	0,84	2,00	2,98
	2015	0,33	1,20	1,05	1,43	1,11	0,25	-0,32	0,98	1,53	-0,20	-1,42	-0,33
	2014	3,32	1,38	0,74	0,09	-0,52	0,06	0,73	0,42	0,85	0,92	-0,97	-0,76
	2013	-0,18	-0,13	0,81	-0,51	1,00	1,46	0,99	0,04	0,88	0,69	0,62	1,11
	2012	0,38	-0,09	0,36	0,08	0,53	-1,49	-0,31	0,26	1,03	0,17	1,66	-0,12
	2011	2,36	1,72	1,22	0,61	0,15	0,01	-0,03	1,76	1,55	1,60	0,65	1,00
	2010	0,58	1,66	1,94	2,35	-1,15	-0,50	-0,16	1,15	0,51	1,21	-0,31	1,31
	2009	0,23	1,17	0,29	0,65	-0,05	0,94	-0,71	0,42	0,62	0,28	1,29	0,66
	2008	0,42	2,56	3,17	4,50	2,12	0,32	1,25	-2,34	-0,90	0,57	-0,03	-3,54
	2007	-0,05	0,95	0,97	0,80	0,39	-0,11	0,06	0,85	1,02	-0,13	0,89	0,15
	2006	1,96	0,26	0,25	1,94	2,77	4,02	0,86	-0,75	-0,23	0,45	-0,29	-0,12
	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMM.	AĞUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Bir Önceki Yılın Aralık Ayna Göre Değişim %	2019	0,45											
	2018	0,99	3,69	5,29	8,03	12,12	15,52	17,56	25,32	38,96	40,22	36,68	33,64
	2017	3,98	5,29	6,38	7,19	7,74	7,82	8,60	9,52	9,78	11,66	13,91	15,47
	2016	0,55	0,34	0,75	1,27	2,77	3,19	3,41	3,49	3,79	4,66	6,76	9,94
	2015	0,33	1,53	2,60	4,06	5,22	5,49	5,15	6,19	7,81	7,59	6,06	5,71
	2014	3,32	4,75	5,52	5,61	5,06	5,12	5,89	6,33	7,24	8,22	7,18	6,36
	2013	-0,18	-0,31	0,50	-0,01	0,99	2,46	3,48	3,52	4,43	5,15	5,80	6,97
	2012	0,38	0,29	0,65	0,73	1,27	-0,24	-0,56	-0,30	0,72	0,90	2,58	2,45
	2011	2,36	4,13	5,40	6,04	6,20	6,21	6,18	8,05	9,72	11,48	12,20	13,33
	2010	0,58	2,25	4,24	6,69	5,47	4,93	4,77	5,98	6,52	7,80	7,47	8,87
	2009	0,23	1,40	1,70	2,35	2,30	3,27	2,54	2,97	3,60	3,90	5,24	5,93
	2008	0,42	3,00	6,26	11,04	13,39	13,76	15,18	12,49	11,48	12,11	12,08	8,11
	2007	-0,05	0,89	1,88	2,69	3,09	2,98	3,05	3,93	4,98	4,84	5,78	5,94
	2006	1,96	2,22	2,48	4,46	7,36	11,68	12,64	11,80	11,54	12,04	11,72	11,58
	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMM.	AĞUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Yıllık Değişim (Bir Önceki Yılın Aynı Ayna Göre Değişim) %	2019	32,93											
	2018	12,14	13,71	14,28	16,37	20,16	23,71	25,00	32,13	46,15	45,01	38,54	33,64
	2017	13,69	15,36	16,09	16,37	15,26	14,87	15,45	16,34	16,28	17,28	17,30	15,47
	2016	5,94	4,47	3,80	2,87	3,25	3,41	3,96	3,03	1,78	2,84	6,41	9,94
	2015	3,28	3,10	3,41	4,80	6,52	6,73	5,62	6,21	6,92	5,74	5,25	5,71
	2014	10,72	12,40	12,31	12,98	11,28	9,75	9,46	9,88	9,84	10,10	8,36	6,36
	2013	1,88	1,84	2,30	1,70	2,17	5,23	6,61	6,38	6,23	6,77	5,67	6,97
	2012	11,13	9,15	8,22	7,65	8,06	6,44	6,13	4,56	4,03	2,57	3,60	2,45
	2011	10,80	10,87	10,08	8,21	9,63	10,19	10,34	11,00	12,15	12,58	13,67	13,33
	2010	6,30	6,82	8,58	10,42	9,21	7,64	8,24	9,03	8,91	9,92	8,17	8,87
	2009	7,90	6,43	3,46	-0,35	-2,46	-1,86	-3,75	-1,04	0,47	0,19	1,51	5,93
	2008	6,44	8,15	10,50	14,56	16,53	17,03	18,41	14,67	12,49	13,29	12,25	8,11
	2007	9,37	10,13	10,92	9,68	7,14	2,89	2,08	3,72	5,02	4,41	5,65	5,94
	2006	5,11	5,26	4,21	4,96	7,66	12,52	14,34	12,32	11,19	10,94	11,67	11,58
	YIL	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMM.	AĞUS.	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK
Oniki Aylık Ortalamalara Göre Değişim %	2019	28,70											
	2018	15,66	15,50	15,35	15,36	15,80	16,57	17,41	18,78	21,36	23,73	25,52	27,01
	2017	4,96	5,87	6,89	8,01	9,02	9,98	10,94	12,05	13,26	14,47	15,38	15,82
	2016	5,50	5,61	5,64	5,47	5,19	4,91	4,77	4,51	4,07	3,83	3,93	4,30
	2015	9,59	8,79	8,03	7,36	6,98	6,74	6,43	6,14	5,92	5,58	5,33	5,28
	2014	5,22	6,11	6,95	7,89	8,66	9,03	9,26	9,55	9,84	10,11	10,32	10,25
	2013	5,33	4,72	4,23	3,74	3,27	3,18	3,23	3,39	3,58	3,93	4,10	4,48
	2012	11,11	10,96	10,79	10,72	10,57	10,24	9,88	9,33	8,65	7,80	6,98	6,09
	2011	8,89	9,23	9,36	9,17	9,21	9,42	9,59	9,76	10,03	10,26	10,72	11,09
	2010	1,14	1,20	1,63	2,52	3,50	4,30	5,33	6,18	6,89	7,71	8,27	8,52
	2009	12,81	12,63	11,99	10,65	8,96	7,34	5,47	4,19	3,22	2,20	1,37	1,23
	2008	6,08	5,94	5,95	6,39	7,20	8,39	9,76	10,68	11,29	12,03	12,56	12,72
	2007	9,68	10,08	10,63	11,01	10,95	10,09	9,03	8,29	7,77	7,23	6,75	6,31
	2006	5,45	5,04	4,49	4,09	4,27	4,97	5,82	6,49	7,06	7,76	8,60	9,34